

'De kern'

Dat is waar de meerjarenprogrammabegroting 2022-2025 over gaat. Hoe willen wij dit bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Hoeveel geld hebben we daarvoor nodig? Dat zijn de belangrijkste vragen waar deze begroting antwoord op moet geven. De gemeenteraad vergadert op 19 oktober (voorbereiding) en 9 november (besluitvormend) over de begroting.

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Aanbiedingsbrief	4
Financiële beschouwingen	6
Leeswijzer	11
Strategische opgaven	14
Wat is een strategische opgave?	14
Samen sterk in de regio	15
Kerngericht werken	17
Duurzaamheid	19
Transformatie sociaal domein	22
Dienstverlening	24
Omgevingswet	25
1. Wonen, werk en recreatie	28
2. Fysieke leefomgeving	37
3. Sociaal domein	43
4. Sport, cultuur en onderwijs	53
5. Inwoners, bestuur en veiligheid	60
6. Bedrijfsvoering (inclusief algemene dekkingsmiddelen)	69
Paragrafen	77
Wat is een paragraaf?	77
Lokale Heffingen	78
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	91
Onderhoud kapitaalgoederen	100
Financiering	109
Bedrijfsvoering	115
Personeel en organisatie	116
Verbonden partijen	127
Grondbeleid	144
Wat is de financiële begroting?	148
Kaders en uitgangspunten	148
Financieel meerjarenperspectief	149
Financiële ontwikkelingen	151
Overzicht van baten en lasten - taakvelden	161
Geprognostiseerde balans	168
EMU-saldo	169
Overzicht overhead	169
Arbeidsgerelateerde verplichtingen	170
Waarom deze bijlagen?	171
Personeel en organisatie	172
Reserves en voorzieningen	173

Subsidies	175
Algemene uitkering	176

Aanbiedingsbrief

Geachte raad,

De kern; waar draait het om bij onze gemeente? Wat is onze focus? Nu meer dan ooit is dit een belangrijke vraag. We willen immers een zelfstandige gemeente blijven. Waar we vorig jaar al zijn gestart met de begroting “tot de kern komen”, hebben we nu een ZBB traject achter de rug en we zijn gestart met de oriëntatie op onze toekomst. Tel daarbij op de steeds groter wordende financiële tekorten en we hebben het recept voor een gemeente die zich scherp moet bezinnen op de toekomst en de keuzes die daarbij horen. Voor u ligt een reële begroting waarin scherpe keuzes zijn gemaakt door u als collectief binnen het ZBB traject. Samen met de resultaten uit de toekomst oriëntatie menen we een basis te bieden voor een debat over wat onze kern moet zijn.

Doel

In de begroting bieden we de raad de informatie die nodig is om heldere strategische kaders te bepalen voor de toekomst. De begroting biedt een inleiding met een totaaloverzicht, een financieel meerjarenperspectief en een uitwerking van de strategische doelen met de bijbehorende prestaties. Binnen het ZBB traject en de bijbehorende documenten die u heeft ontvangen, is te zien wat ons toetsingskader is voor de toekomst en welke keuzes we daarin kunnen maken met de bijbehorende effecten. Het mag duidelijk zijn dat de rol van de gemeenten onverminderd groot is in het behalen van Europese, landelijke, regionale en lokale doelen. Veelal complexe en grote maatschappelijke opgaven waarvan ons de afgelopen jaren steeds duidelijker is geworden wat dit voor impact heeft op onze financiën, de manier waarop we werken, het debat voeren en de inrichting van onze organisatie. Met het ZBB traject en de begroting geven we richting aan onze veranderende rol.

Bestuurlijke hoofdlijnen

Waar we een aantal jaren geleden zijn begonnen met het opgavengericht werken, zetten we dit de komende jaren door. Onze toekomst oriëntatie geeft ons daarin meer verdieping en handvatten voor een meer inhoudelijk debat en vormt daarmee een integraal toetsingskader. De keuzes die we maken moeten in lijn liggen met het profiel waar we voor kiezen en het grotere plaatje dat we voor ogen hebben. Het toekomstprofiel van de gemeente Buren zet in op groei en bescheiden bruis met het behoud van het Burense cultuurhistorisch landschap.

Dit, in combinatie met de financiële situatie, vraagt van ons dat we prioriteiten stellen. Op welke opgaven zetten we in met welk ambitieniveau, gegeven het toetsingskader en de gegeven middelen en mogelijkheden van de organisatie? Want alleen zo kunnen we publieke waarde creëren. Zoals in het rapport van Berenschot al uitgelegd, ontstaat publieke waarde wanneer onze opgaven helder zijn, de organisatie in staat is om deze opgaven uit te voeren en wanneer er draagvlak is voor wat er wordt gedaan en hoe dit gebeurt.

Samenwerking in de kernen en in de regio is noodzakelijk en kan onze slagkracht verhogen. Daarbij is het zoeken naar een evenwicht tussen lokale en regionale belangen en het zijn van een betrouwbare samenwerkingspartner. (Regionale) samenwerking is zowel brengen als halen en onze verantwoordelijkheid nemen voor onze regio en de taken waar we voor aan de lat staan. Ook hierin gaan we werken vanuit het toekomstprofiel dat we hebben voor onze gemeente. Opereren vanuit dit toekomstprofiel straalt een eenduidig verhaal uit naar de regionale en lokale partners. Waar staan we voor? Zo weten onze samenwerkingspartners wat ze aan ons hebben. Een cultuur van stabiliteit en vertrouwen is waar we voor gaan als raad, bestuur en organisatie. Buren gaat voor bruisende kernen met een groeiprofiel en eigen identiteit. Dit vraagt om scherpe keuzes wat we waar gaan realiseren en bouwen in de toekomst en hoe we zorgen voor een passend voorzieningenniveau.

Zorgen voor elkaar is een opgave die terugkomt binnen het sociaal domein, het onderwijs en het kerngericht werken. Samen kijken en bepalen we wat er nodig is voor een sociaal en veilig klimaat in Buren. Het sociaal domein heeft te maken met financiële tekorten op het gebied van Wmo en Jeugdzorg. We gaan maatregelen treffen om de kosten te verminderen. We versterken het sociaal team en geven uitvoering aan toetsing en kwaliteitscontrole. Ook monitoren we de verwijzingen van huisartsen en de wijze waarop zorgaanbieders daaraan invulling. Tenslotte versterken we het contractmanagement naar grote zorgaanbieders.

Binnen de gemeente past een kleinschalige en duurzame economie. Hierbij kijken we onder andere naar een circulaire economie waarin iedereen meedoet. Dit sluit aan bij onze opgave om in te zetten op duurzaamheid en klimaat; zeker gezien het rapport van IPCC. De noodzaak is hoog en urgent om in onze gemeente en in de regio in te zetten op een duurzame en klimaatbestendige gemeente. Dit doen we door schone energie op te wekken en het besparen van energie te stimuleren. Ook willen we zorgen dat de gemeente in 2050 klimaatbestendig is ingericht en zo klaar is voor de veranderende weersomstandigheden

Binnen onze lokale en regionale opgaven is het gebleken dat we moeten woekeren met onze ruimte. Buren is een gemeente met een groot oppervlakte en verschillende opgaven – van woningbouw tot de energietransitie, van economie tot leefbaarheid - strijden om die ruimte. Mogelijkheden tot meervoudig ruimtegebruik zouden dan ook een standaard afwegingscriterium moeten zijn binnen het maken van beleidskeuzes. Binnen de omgevingsvisie zetten we in op het mengen van functies. We wijzen naast gebieden met een specifieke functie zoals landbouw, ook multifunctionele zones aan; zo anticiperen we op het woekeren met ruimte.

We zijn een lerende organisatie die de omslag wil maken naar de gemeente van de toekomst. Digitalisering heeft een vlucht genomen door de corona crisis en de decentralisaties zorgen voor de ontwikkeling van opgavegericht werken en een hernieuwde focus op samenwerking in de regio en lokaal. Als college hebben we de ambitie om daar waar mogelijk het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord zo goed en compleet mogelijk af te ronden. We gaan doen waar we goed in zijn en versterken daar waar we dat nodig hebben. Wij zien uit naar het debat met uw raad en vertrouwen erop dat u, binnen de geschetste onzekerheden, een goede koers uit zult zetten.

College van Burgemeester en Wethouders

Maurik, 2021

M. van Dalen Msc
de secretaris

J.P.M. Meiers Msc
de burgemeester

Financiële beschouwingen

Inleiding

In dit hoofdstuk presenteren wij de financiële ontwikkelingen. Allereerst geven wij u inzicht in het financieel meerjarenperspectief. Na een korte uitleg krijgt u op hoofdlijnen de financiële stand van zaken te zien en welke belangrijke ontwikkelingen hier van invloed op zijn geweest.

Aan het einde van dit hoofdstuk gaan wij in op de het structurele financiële beeld. Vanuit haar controlerende rol is de provincie vooral geïnteresseerd in ons structurele begrotingssaldo.

Financieel meerjarenperspectief

Op 13 juli jl. behandelde u de perspectiefnota. Deze werd gezien als een voorbereiding op de begroting 2022. De nota kwam in de plaats van de kadernota 2022 en de eerste bestuursrapportage 2021. Op deze manier kunnen we het ombuigingstraject (ZBB) zo goed en intensief mogelijk volgen. Het uitgangspunt van de begroting 2022 is de stand na de 2de bestuursrapportage in 2021. In de 2de bestuursrapportage ligt de focus met name op het huidige jaar. De septembercirculaire heeft wel een effect op het meerjarige begrotingssaldo maar de meerjarige effecten hiervan zijn nog niet bekend. Er volgt nog een correctie op ons saldo wanneer de effecten van de bestuursrapportage zijn verwerkt. Tot deze effecten van de rapportage bekend zijn is de perspectiefnota het uitgangspunt voor onze begroting 2022.

Hierna volgt een samenvatting van de mutaties ten opzichte van de Perspectiefnota. De mutaties delen we als volgt in:

Autonome ontwikkelingen	Financiële effecten van eerder genomen besluiten, verplichte aanpassingen van budgetten door maatregelen van het Rijk of de provincie en dergelijke.
Bestaand beleid	Budgetaanvragen om bepaalde taken anders te kunnen doen of op dezelfde wijze uit te kunnen blijven voeren.
Nieuw beleid	Middelen voor zaken die nog niet in de begroting zijn opgenomen, maar waarvan het voorstel is om dit te doen om de doelstellingen te behalen.
Technische wijzigingen	Budgetoverhevelingen naar een ander taakveld en kleine technische aanpassingen.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo na 2de Burap	1.224	91	-544	-2.370	-1.818	-514
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			-256	-655	-562	-907
Bestaand beleid - actualisatie			113	348	521	895
Nieuw beleid - 1. Wettelijk			-135	3	3	3
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk			-397	-362	-362	-362
Nieuw beleid - 3. Wenselijk			-82	71	226	386
Totaal mutaties begroting			-757	-595	-174	15
Saldo begroting 2022-2025	1.224	91	-1.301	-2.966	-1.991	-498

Toelichting belangrijkste financiële ontwikkelingen

In onderstaand overzicht vindt u de mutaties terug van ten minste €100.000. We hebben gekozen voor deze selectie om inzicht te krijgen in de grootste mutaties in de begroting 2022. De mutaties vindt u ook terug in de afzonderlijke programma's.

Naam en omschrijving	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Autonome ontwikkelingen				
0.4 Overhead - I&A plan	-8	-79	-137	-259
Vervangingsinvesteringen op basis van wat afleiep staat C begroting 2022 en verwerking informatieplan 2022-2025 saldo ambities uit financieringsoverzicht.				
0.4 Overhead - Salarisstaat 2022	-297	-339	-339	-339
De salariskosten zijn met 2% naar boven aangepast, gebaseerd op de kennis die we op dit moment hebben van de ontwikkeling van de CAO van gemeentebestuurders.				
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds-Effect meircirculaire 2021	-166	-479	-319	-539
De meircirculaire 2021 gemeentefonds is opnieuw beoordeeld en geeft aanleiding tot aanpassing van de Algemene Uitkering op de onderdelen herijking verdeelmodel en jeugdzorg. De (nadelige) aanpassing loopt op van € 166.000 in 2022 tot € 539.000 in 2025.				

6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen 365 365 365 365

Op basis van ervaringsgegevens stellen we de budgetten aan zowel de baten als de lasten kant bij. Het betreft budgetten van de participatiewet, IOAW, BBZ en bijzondere bijstand.

Bestaand beleid - actualisatie

0.4 Overhead - Verloop personeel/krappe arbeidsmarkt -139 -139 -139 -139

We hebben een aantal medewerkers gevraagd de organisatie te verlaten binnen de periode van aanstelling bij wijze van proef. Het gevolg hiervan is dat deze medewerkers een beroep doet op een uitkering (onder meer WW). De gemeente is eigenrisicodragers waardoor de kosten uiteindelijk voor rekening komen van de gemeente.

Daarnaast is er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Reguliere werving en selectie is hierdoor vaker niet genoeg. Hiervoor maken we vaker gebruik van specialistische externe werving en selectie.

0.61 OZB woningen - Areaaluitbreiding 35 82 129 223

De areaaluitbreiding conform woningbouwplannen hebben we meerjarig in de begroting opgenomen, hierbij zijn we uitgegaan van de realisatie vanaf 2023:

2022: 74 woningen
2023: 100 woningen
2024: 100 woningen
2025: 200 woningen

0.61 OZB Woningen - indexering OZB 83 167 252 339

De OZB woningen opbrengsten worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.

0.62 OZB niet woningen - Indexering OZB 34 68 103 139

De OZB-opbrengsten voor niet-woningen worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.

Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarderen en afschrijven 130 169 148 324

Op basis van de nota waarderen en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.

Nieuw beleid - 1. Wettelijk

8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet -130 0 0

Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.

Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk

8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte -277 -277 -277 -277

Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.

Nieuw beleid - 3. Wenselijk

0.61 OZB Woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2% 0 109 220 334

Het College stelt voor de OZB woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6% en de jaarlijkse areaaluitbreiding. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.

0.62 OZB niet-woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2% 0 44 88 133

Het College stelt voor de OZB niet-woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6%. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.

Structureel meerjarenperspectief

Op grond van artikel 189 van de Gemeentewet moet u erop toezien dat de begroting reëel en structureel in evenwicht is. Met structureel evenwicht wordt bedoeld dat structurele lasten worden gedekt door structurele baten. Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en de meerjarenraming volledig en realistisch zijn.

Dit is ook het toetsingskader dat de provincie gebruikt. Dit geeft een andere beeld als in het financieel meerjarenperspectief. Hier gaan we uit van alle baten en lasten in een bepaald jaar, ongeacht of deze nu incidenteel of structureel zijn.

Wanneer wij de incidentele baten en lasten uit de begroting filteren dan ontstaat meerjarig het onderstaande beeld. De begroting laat een negatief beeld zien van 2022 t/m 2025.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
in € 1.000				
Saldo begroting (voor verrekening reserves)	-887.508	-2.361.553	-1.540.764	-248.220
Toevoeging en onttrekking aan reserves	-414.258	-604.278	-450.377	-250.377
Saldo begroting (na bestemming)	-1.301.766	-2.965.831	-1.991.141	-498.597
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	144.342	-13.677	-11.754	82.835
Structureel saldo begroting (saldo baten en lasten)	-1.157.424	-2.979.508	-2.002.895	-415.762

Begroting 2022 in één oogopslag

1. Wonen, werk en recreatie

Het zijn van een aantrekkelijke levendige gemeente om in te wonen, werken en recreëren. In 2022 gaan we:

- aan de slag met verschillende woninginitiatieven;
- werken aan de dienstverlening naar de ondernemers;
- ondernemers helpen bij de recreatieplannen.

2. Fysieke leefomgeving

Een schone, hele, veilige en toekomstbestendige leefomgeving, waar het prettig leven is.

- We rondt het uitvoeringsprogramma achterstallig groen af.
- We gaan aan de slag met wegen in Ommeren en Zoelen om deze te verbeteren.

3. Sociaal domein

Wij willen de kansen en mogelijkheden van onze inwoners vergroten.

- We gaan verder met het aanpakken van de tekorten om Wmo en Jeugdhulp.
- We werken aan het vergroten van gelijke kansen voor kinderen in Buren.

4. Sport, cultuur en onderwijs

Een gemeente zijn waar inwoners voldoende mogelijkheden hebben om kwalitatief goed onderwijs te volgen, te sporten en bewegen en culturele activiteiten te waarborgen.

- De cultuurcoach geeft in het schooljaar 2021-2022 vorm aan een goed aanbod van kunst- en cultuur op scholen.

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit van onze dienstverlening, voor ons bestuur en voor de kwalitatief goede besluitvorming.

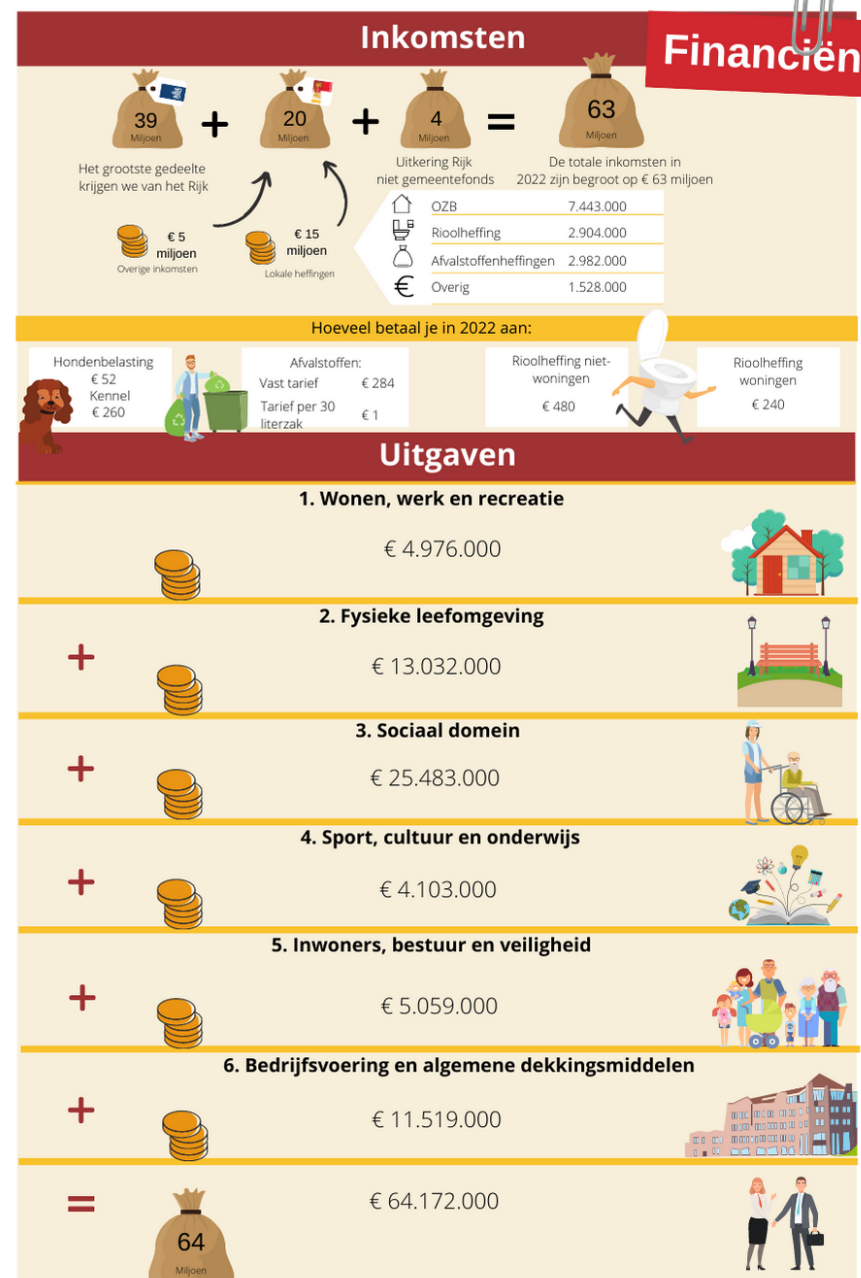
- Verbeteren onze dienstverlening en een burgerpeiling uitvoeren.
- Gaan flexibeler en efficiënter werken (hybride werken).

6. Bedrijfsvoering en algemene dekkingsmiddelen

Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting.

- We gaan aan de slag met omhuigingsvoorstellen om te werken aan een sluitende begroting te creëren.
- Een partner zijn voor het bestuur.

Beleid

Leeswijzer

Inleiding

De programmabegroting is het hulpmiddel voor u als raad om de kaderstellende en controlerende rol uit te kunnen voeren en te kunnen sturen op hoofdlijnen. De begroting hebben wij ingericht volgens de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de wensen van de provincie. De provincie stelt bijvoorbeeld dat de financiële begroting structureel in evenwicht moet zijn. Verder hebben wij nadrukkelijk gekeken naar de informatieve waarde voor u als raad. De komende jaren willen wij hierin, in overleg met u, nog verdere stappen zetten.

De programmabegroting bestaat uit een beleidsbegroting en een financiële begroting. De beleidsbegroting is opgebouwd uit de verschillende programma's en de paragrafen. In de programma's presenteren wij ons gemeentelijke beleid op hoofdlijnen. De paragrafen richten zich op het beleid van relevante beheeraspecten, zoals de bedrijfsvoering, het weerstandsvermogen, onze kapitaalgoederen en de lokale heffingen. De financiële begroting gaat in op de financiële positie van onze gemeente.

U ontvangt deze programmabegroting vanwege het papierarm vergaderen weer digitaal. Door de mogelijkheden van het internet kunnen wij meer informatie op een eenvoudigere manier beschikbaar stellen. Via de menustructuur kiest u welke informatie u tot u neemt en hoeft u niet eerst het boekwerk door te bladeren.

Strategische opgaven

Strategische opgaven zijn programma overstijgende onderwerpen met een groot bestuurlijk belang. Om deze reden krijgen ze bijzondere aandacht in onze planning en control-cyclus.

De strategische opgaven zijn volgens een vaste structuur opgebouwd:

1. Algemeen - omschrijving, doelstelling, externe ontwikkelingen, door u vastgestelde beleidskaders en risico's;
2. Wat willen we? - nadere uitwerking van de doelstelling in sub doelstellingen;
3. Wat doen we? - overzicht van de activiteiten die wij de komende jaren uit gaan voeren om de beoogde doelstellingen te realiseren.

De financiën nemen wij alleen op als er sprake is van specifieke projectbudgetten voor de strategische opgave. In de meeste gevallen vallen de budgetten onder reguliere budgetten in de begroting. Deze zijn bij de programma's opgenomen.

Opmerking:

Omdat de autorisatie door u volgens de voorschriften op programmaniveau plaats vindt, zijn de activiteiten (en budgetten) ook bij de programma's opgenomen.

Programma's

De opbouw van de programma's is hetzelfde als bij de strategische opgaven. Omdat u autoriseert op programmaniveau presenteren wij hier alle doelstellingen, activiteiten en budgetten.

Algemeen

Bij de programma's nemen we ook de taakvelden op die binnen het programma vallen. Door op de betreffende link/koppeling te klikken verschijnt een nadere toelichting op de taakvelden. Onderdelen

hierbinnen zijn: de mate van ambitie en invloed, de wettelijke en autonome taken, wat we ervoor doen en wat het kost.

Op programmaniveau geven wij, op uw verzoek, inzicht in alle vastgestelde beleidskaders. U kunt deze digitaal direct openen. Hiermee hebt u per programma het vastgestelde beleid direct beschikbaar. Door de volledige opsomming krijgt u bovendien een compleet beeld van al het vastgestelde beleid en wanneer het is vastgesteld. Op basis van deze informatie kunt u besluiten dat beleid geactualiseerd moet worden of kan vervallen.

Wat willen we?

Per programma hebben wij onze subdoelstellingen opgenomen. Om te zorgen dat wij nog meer 'in control' komen en onze beoogde maatschappelijke effecten bereiken, gaan we actiever gebruik maken van indicatoren. In deze begroting hebben wij hier een eerste invulling aan gegeven. Vanaf 2021 geven wij bij het opstellen van beleidsnota's expliciet aandacht aan het meetbaar maken van de doelstellingen. Dit is een groeiproces, waarbij het uitgangspunt is niet alles te willen meten maar onze inzet vooral te richten op de belangrijkste beleidsmatige thema's.

In de jaarstukken gaan wij in op de behaalde resultaten en op basis van de analyses kunnen wij u voorstellen doen voor de aanpassing van het beleid of de activiteiten. Uiteraard kunt u dit als raad zelf ook doen. Het is wel belangrijk om de resultaten niet als absolute resultaten te beoordelen, ze hebben een signaalfunctie.

Bij de indicatoren presenteren wij de streefwaarde en het verwachte jaar van realisatie. Als raad kunt u hier natuurlijk via amendering andere keuzes in maken. Dit heeft wel een effect op andere activiteiten of budgetten.

In onze online begroting is, op basis van informatie van de site 'Waarstaatjegemeente, in grafiek- en tabelvorm ook informatie opgenomen over de verplichte indicatoren van onze regiogemeenten. Op deze manier kunt u onze prestaties vergelijken met die van de buurgemeenten.

Wat doen we?

Bij het onderdeel 'Wat doen we?' bieden wij inzicht in de activiteiten die wij de komende jaren uitvoeren om de beoogde maatschappelijke effecten/subdoelstellingen te bereiken. Het gaat hierbij om nieuwe activiteiten of intensivering van bestaande activiteiten. Hierbij presenteren wij ook het jaar dat de activiteit is afgerond. U kunt hier via amendering indien gewenst andere keuzes maken. Over onze reguliere werkzaamheden informeren wij u alleen indien hier aanleiding voor is.

Bij de bestuursrapportages en de jaarstukken leggen wij (tussentijds) verantwoording af over de behaalde resultaten. Op basis hiervan kunt u bijsturen.

Bij dit onderdeel presenteren wij daarnaast enkele kengetallen. Deze geven informatie over de processen in de vorm van aantallen en percentages.

Tot slot presenteren wij op hoofdlijnen informatie over de verbonden partijen die een bijdrage leveren aan de uitvoering van ons beleid. Uitvoerige informatie over de verbonden partijen is opgenomen in de betreffende paragraaf.

Wat kost het?

Een belangrijk onderdeel in een begroting is de financiële informatie. Hier geven wij u inzicht in de ontwikkelingen. Op grond van de voorschriften (BBV) presenteren wij de financiële informatie ook op taakvelden. Indien van toepassing bieden wij u ook inzicht in de incidentele baten en lasten en de reserves. Volgend jaar presenteren wij hier ook het meerjareninvesteringsplan en de risico's.

Opmerking:

Onze financiële tabellen worden automatisch gegenereerd. Hierdoor zijn er soms afrondingsverschillen zichtbaar.

Paragrafen

Het BBV schrijft voor dat in de paragrafen de beleidslijnen worden vastgelegd over relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De begroting bevat de volgende verplichte paragrafen:

- **Lokale heffingen**

In deze paragraaf geven wij de ontwikkelingen over ons belastinggebied weer. Per heffing geven wij aan wat het beleid is en op welke wijze het tarief tot stand is gekomen. Ook geven wij inzicht in de (geraamde) opbrengsten.

- **Weerstandsvermogen en risicobeheersing**

In deze paragraaf brengen wij onze risico's in beeld. Het weerstandsvermogen geeft inzicht in de financiële gezondheid van onze gemeente. Het geeft aan in welke mate wij in staat zijn om financiële risico's op te vangen. Ook presenteren wij hier de verplichte financiële kengetallen.

- **Onderhoud kapitaalgoederen**

Deze paragraaf geeft inzicht in onze kapitaalgoederen. De kosten van het onderhoud van onze wegen, openbare verlichting, riolering en water, groen en gebouwen vormen een substantieel deel van de begroting.

- **Financiering**

In de financieringsparagraaf bespreken wij de specifieke beleidsvoornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury.

- **Bedrijfsvoering**

De bedrijfsvoering betreft de interne processen die wij uitvoeren om op programmaniveau de beleidsdoelstellingen te kunnen realiseren. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen communicatie, informatieveiligheid, informatievoorziening en automatisering, inkoop en aanbesteding, huisvesting en facilitaire zaken, personeel en organisatie, planning, controle en financiën, griffie en rekenkamer.

- **Verbonden partijen**

Een gemeente werkt vaak samen met andere partijen om doelen te bereiken. Als deze samenwerking in een bestuurlijke en financiële vorm is, spreken we van een verbonden partij.

In deze paragraaf lichten wij deze partijen, hun beleidsdoelstellingen, activiteiten en de gemeentelijke bijdragen nader toe.

- **Grondbeleid**

Het grondbeleid heeft een grote samenhang met de realisatie van doelstellingen op het gebied van ruimtelijke ordening en volkshuisvesting, verkeer en vervoer, cultuur, sport en recreatie en economische zaken. Het gaat om grote belangen op verschillende terreinen. Daarnaast heeft het grondbeleid een grote financiële impact. De resultaten op grondexploitaties zijn dan ook van groot belang voor de financiële positie van onze gemeente.

Financiën

In dit hoofdstuk schetsen wij de autorisatie, kaders en uitgangspunten, financiële ontwikkelingen en het financieel meerjarenbeeld voor de komende jaren. Ook hebben wij hier de verplichte onderdelen als het overzicht van baten en lasten naar taakvelden, het overzicht van de overhead, het overzicht van incidentele baten en lasten, de balans en het EMU-saldo opgenomen.

Strategische opgaven

Wat is een strategische opgave?

Een strategische opgave is een meerjarig, programma overstijgend thema. Strategische opgaven gaan over meerdere programma's. De strategische opgaven zijn bedoeld om op een andere manier naar de informatie uit verschillende programma's te kijken. Het is een ander informatieniveau, een thematische weergave van informatie uit verschillende programma's. Omdat u op programmaniveau autoriseert staan alle activiteiten die van toepassing zijn op een strategische opgave ook bij het betreffende programma.

Voor 2022 (en volgende jaren) hebt u de volgende zes strategische opgaven vastgesteld:

- Samen sterk in de regio
- Kerngericht werken
- Duurzaamheid
- Transformatie sociaal domein
- Dienstverlening
- Omgevingswet

Per strategische opgave presenteren wij de hoofddoelstelling, ontwikkelingen, beleidskaders en risico's. De ontwikkelingen gaan over nieuwe externe ontwikkelingen die van invloed zijn op de strategische opgave. Bij de beleidskaders presenteren wij het door u vastgestelde beleid voor de strategische opgave. De risico's zijn de belangrijkste risico's die voor de strategische opgave gelden.

Samen sterk in de regio

Algemeen

Omschrijving

Onze gemeente gaat uit van eigen kracht in het bestuur en de organisatie en het behoud van een eigen identiteit. De afgelopen jaren is de wereld om ons heen flink veranderd en zullen we als gemeente een visie moeten vormen op onze positionering in de regio. Rondom de opgaven waar we voor staan en de extra taken die we hebben gekregen, kijken we naar hoe sterk ons vermogen is om dit takenpakket op te pakken.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

Als zelfstandige gemeente zijn we goed in het herkennen van de meerwaarde van een samenwerking. We kijken zowel naar het regionale als het lokale belang om de opgaven waar we met z'n allen voor staan te realiseren. Samenwerking gaat over geven en nemen en onze eigen verantwoordelijkheid pakken. We weten wat voor gemeente we willen zijn en positioneren ons als zodanig.

Externe ontwikkelingen

De laatste jaren zijn er meer en complexere opgaven naar de gemeenten overgegaan met een korting op het budget. Om de complexe opgaven te kunnen volbrengen binnen het beperkte budget en met voldoende strategisch vermogen om zelfstandig te kunnen blijven, zien we steeds meer aandacht voor (regionale) samenwerking. We zien ook dat meer kleinere gemeenten de laatste jaren fuseren om te kunnen voldoen aan het gevraagde strategische vermogen.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
• Coalitieakkoord Buren 'Daadkrachtig en kerngericht 2020-2022'	2020
• Bestuurlijk richting Buren	2017
• Onderzoek Berenschot SWOT	2021

Risico's

Wanneer we als gemeente niet voldoende bestuurskracht laten zien aan de provincie, kan de provincie onze gemeente onder een hogere mate van toezicht zetten. Door de toenemende financiële druk op gemeenten en de kosten van de coronacrisis wordt het uitdagender om de maatschappelijke opgaven op te pakken en te financieren. Hierdoor wordt de druk op onze bestuurskracht groter.

Wat willen we?

1. Versterken bestuurskracht

Het is onze doelstelling onze bestuurskracht te versterken, zodat we onze maatschappelijke opgaven en wettelijke en niet-wettelijke taken goed uit kunnen voeren. Kwetsbaarheden (in onze bestuurskracht en samenwerking) brengen we aan het licht en pakken we aan.

2. Samenwerking

Onze ambitie is dat we een zelfstandige gemeente blijven. Voor de complexe opgaven en de uitvoering hebben we elkaar in de regio steeds meer nodig; kennis en kunde bundelen en gezamenlijk resultaten behalen. Onze basishouding is solidariteit en het belang van de regio. Met deze houding kijken we naar samenwerking en maken we keuzes op aantoonbare meerwaarde: verhoogde kwaliteit en/of verlaagde kwetsbaarheid en kosten. We zetten in op samenwerking en positioneren ons binnen de regio. Hiervoor maken we een visie op wat voor gemeente we willen zijn.

3. Grip op inter-gemeentelijke samenwerkingsverbanden

Onze verbonden partijen sluiten aan bij de manier waarop we willen samenwerken. We hebben meer grip op intergemeentelijke samenwerkingsverbanden.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
5.3.4 Vaststellen Visie op Buren	2022
We stellen een visie op voor wat voor gemeente we willen zijn en hoe we ons positioneren in de regio. Wij doen dit op basis van de uitgevoerde SWOT-analyse. Hierbij kijken wij naar onze bestuurskracht en hoe we die kunnen versterken.	
5.3.5 Versterken bestuurskracht	2022
De provincie Gelderland verwacht van ons dat we werken aan onze bestuurskracht. Met een overkoepelend document kunnen we een geheel maken van al onze acties om te werken aan het versterken van onze bestuurskracht en dit gebruiken in de terugkoppeling richting de provincie. We brengen alle acties in kaart om onze bestuurskracht te versterken. Het gaat hierbij om de financiële positie van de gemeente, de implementatie van de strategische opgaven, positionering en aanpak regionale samenwerking, de kwaliteit van politieke processen en stukken en het vervolg van de organisatieontwikkeling.	
5.3.6 Uitvoeren Nota verbonden partijen	2022
Een belangrijk onderdeel van de strategische opgave 'samen sterk in de regio' is het vaststellen van een handelingsperspectief. Hiervoor is voorgesteld om een nieuwe nota verbonden partijen vast te stellen. Doel van deze nota is om als gemeente meer grip te krijgen op de verbonden partijen en specifiek de gemeenschappelijke regelingen. Voordat een handelingsperspectief in de vorm van een nota verbonden partijen kan worden vastgesteld, is het belangrijk om te weten wat de visie is op regionale samenwerking. Om de reden is het verstandig om dat eerst toekomstoriëntatie van af te ronden. De vastgestelde toekomstoriëntatie en de werksessies met de raad dienen als uitgangspunt voor de nieuwe nota verbonden partijen.	

Kerngericht werken

Algemeen

Omschrijving

Inwoners moeten gezien, gehoord en erkend worden. We willen samen met inwoners werken aan de leefbaarheid in de verschillende kernen. Dat doen we al een aantal jaren en we bereiken mooie resultaten. We willen hier verder aan bouwen. Kerngericht werken vraagt van ons een open houding en goede communicatie. De komende jaren ontwikkelen we ons hierin verder op basis van de Visie Kerngericht werken 2020-2023. De uitvoering staat al beschreven in het uitvoeringsplan Kerngericht Werken 2021-2023.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

We werken met inwoners aan de leefbaarheid in de vijftien verschillende kernen van onze gemeente. Dit doen we door maatwerk te leveren naar de kernen: niet iedere kern is hetzelfde. We streven ernaar om zoveel mogelijk samen met inwoners keuzes te maken. Ook bieden wij ruimte aan inwoners en partners om zelf met initiatieven te komen en deze te realiseren. Uitgangspunt is dat inwoners gezien, gehoord en erkend worden.

Externe ontwikkelingen

De relatie tussen inwoners en de overheid verandert. Inwoners voelen zich betrokken bij hun samenleving, kern en buurt en denken mee over hun leefomgeving. Waar voorheen de overheid meer bepalend was, willen inwoners nu meer het heft in eigen handen kunnen nemen. De terugtrekkende overheid vraagt om een grotere rol van inwoners.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
• Visie kerngericht werken 2020-2023	2020
• Uitvoeringsplan Kerngericht Werken 2021 - 2023	2021

Risico's

De Coronacrisis is van invloed geweest op de manier waarop wij inwoners konden bereiken. Fysieke bijeenkomsten waren in 2021 beperkter mogelijk. Daarom organiseerden wij participatie steeds vaker digitaal. Wij verwachten dat in 2022 de invloed en beperkingen door COVID-19 een stuk geringer zal zijn. Het risico dat we inwoners niet goed kunnen bereiken verwachten wij voor 2022 dan ook een stuk kleiner.

Wat willen we?

1. Werken vanuit de bedoeling

Kerngericht werken moet onderdeel worden van de identiteit van onze gemeentelijke organisatie. Alleen op die manier kan het een succes worden. Daarom is het voor het ontwikkelen van kerngericht werken van groot belang dat er geïnvesteerd wordt in het werken vanuit de bedoeling. In combinatie met de strategische opgave dienstverlening gaan we kerngericht werken in de organisatie naar het volgende niveau brengen. We stelden een plan op waarin staat wat de organisatie nodig heeft om goed kerngericht te werken (Uitvoeringsplan Kerngericht Werken 2021-2023). Het gaat hierbij vooral om cultuur- en gedragsverandering.

2. Kennis van de kernen

De vijftien kernen van onze gemeente verschillen op veel gebieden van elkaar. Doordat wij de kernen kennen, weten we al veel van deze verschillen en kunnen we hierop inspelen. Dit is maatwerk naar de kernen. Daarnaast werken we met kernambtenaren en kernwethouders. Op deze manier leren we onze kernen nog beter en hanteren we vaste aanspreekpunten. De kernambtenaren zijn de verbinding tussen de kernen en onze organisatie. Al langer gebruiken we ook data om de verschillen

tussen kernen te zien. We gaan kijken hoe we datagedreven werken goed laten aansluiten op kerngericht werken en het sociaal domein. In 2021 hebben we dashboard gebouwd, die we verder gaan uitwerken in 2022.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
5.3.3 Vervolg implementatie kerngericht werken	2022
We gaan kerngericht werken verder uitbreiden in onze gemeente. Het afgelopen jaar (2021) hebben wij een goede start gemaakt, met o.a. kernambtenaren, kernwethouders en het leefbaarheidsbudget. In 2022 werken hier verder aan, en doen wij dit samen met onze andere strategische opgaven waaronder de omgevingswet en de transformatie in het sociaal domein. Onze dienstverlening wordt meer kerngericht ingericht. Het sociaal domein en onze maatschappelijke partners gaan kerngericht werken. Ook zetten we actiever in op inwonersparticipatie en houden we contact met actieve inwonersgroepen, onder andere met de inzet van kernambtenaren.	

Duurzaamheid

Algemeen

Omschrijving

Wij zorgen voor een aantrekkelijke, leefbare wereld nu en ook voor toekomstige generaties. We werken aan duurzaamheid. Dit doen we door schone energie op te wekken en het besparen van energie te stimuleren. Ook willen we zorgen dat de gemeente in 2050 klimaatbestendig is ingericht en zo klaar is voor de veranderende weersomstandigheden. Tot slot zetten we ons in voor het optimaal (her)gebruik van grondstoffen in onze gemeente. We gaan daarbij zelf het goede voorbeeld geven. Dat willen we doen met actieve deelname en initiatieven van onze inwoners.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

We werken aan duurzaamheid om in 2050 alleen fossielvrije energie te gebruiken, klimaatbestendig is ingericht te zijn en grondstoffen maximaal te (her-)gebruiken.

Externe ontwikkelingen

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

We werken aan duurzaamheid zodat we in 2050 alleen fossielvrije energie gebruiken, klimaatbestendig ingericht zijn en grondstoffen maximaal (her-)gebruiken.

Externe ontwikkelingen

De ontwikkeling van duurzaamheid kent een sterke regionale en landelijke samenhang. Dat geldt voor de Regionale Energie Strategie (RES1.0) met ambities voor energieopwekking en warmte. En het geldt voor klimaatmaatregelen, zoals opgenomen in de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) en het uitvoeringsplan. Dit is een uitwerking van nationale ambities voor het jaar 2050. Die ambities zijn en worden vastgelegd in wetgeving zoals de Klimaatwet en de Warmtewet.

Lokaal vraagt de uitvoering nadrukkelijk om participatie van onze inwoners, ondernemers en lokale organisaties. Daar zetten we op in. Dit doen we waar mogelijk in samenhang met kerngericht werken.

Wat willen we?

1. Energietransitie

In lijn met afspraken uit onder andere het landelijke Klimaatakkoord willen we in 2050 energieneutraal zijn. In 2020 is daarvoor de eerste stap gezet met onze gemeentelijke Klimaatvisie en de Regionale Energie Strategie RES1.0. Tot 2030 gaan we deze regionaal en lokaal uitwerken in concrete projecten voor zon. We doen dat op basis van onze eigen bijdrage aan de opgave van RES1.0. Richting RES2.0 staan we ook open voor innovaties en het verkennen van mogelijkheden als waterkracht. Tot slot zetten we als Buren in op de ontwikkeling van 'zon op dak'.

2. Warmte

Een afspraak uit het landelijke Klimaatakkoord is dat Nederland in 2050 'van het gas af' is. Daarmee wordt bedoeld dat we geen fossiele brandstoffen meer gebruiken voor woningen en gebouwen, zoals voor koken en verwarming. De aanpak hiervoor staat in de warmtevisie Buren, die eind 2021 gereed is. Deze omvat de eerste fase van de uitvoering met de eerste Burense wijken/kernen waar gestart wordt met 'op weg naar aardgasvrij'. We zetten zo in 2022 de eerste stappen samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de kernen door de verkenning van de eerste projecten. Want participatie is de sleutel naar een succesvolle warmtetransitie. Het moet immers achter iedere Burense voordeur gaan gebeuren. Isoleren en energie besparen is daarbij de basis. Daarnaast zetten we in op een aanpak voor woningen en gebouwen in het buitengebied. De eerste stappen zetten we met de mogelijkheden en technieken van nu. De (technische) ontwikkelingen staan echter niet stil en met de mogelijkheden in de toekomst kunnen we hopelijk de knelpunten van nu oppakken.

3. Klimaatadaptatie

De gevolgen van klimaatverandering zijn ook in onze gemeente merkbaar. We gaan ons inspannen om ervoor te zorgen dat onze omgeving in 2050 klimaatbestendig is ingericht. Dit doen we in regioverband en als onderdeel van de landelijke doelstelling in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. We vertalen de regionale aanpak uit het Regionale Adaptatie Strategie (RAS) in 2021 en begin 2022

naar een lokale adaptatie strategie (LAS) en een uitvoeringsplan met concrete thema's en activiteiten voor de komende jaren. Dat gaan we doen met participatie van inwoners en lokale organisaties op weg naar een klimaatbestendig ingericht Buren in 2050.

4. Circulaire economie

We moeten zuinig zijn op de grondstoffen van onze planeet. Het landelijke streven is om in 2050 grondstoffen maximaal te hergebruiken. Daarom gaan we als gemeente inzetten voor het optimaal (her)gebruik van grondstoffen. Daarvoor wordt het gebruik van hernieuwbare grondstoffen gestimuleerd in bijvoorbeeld de bouw; wat begint met een circulair ontwerp. Dit is een onderdeel van Nederland circulair in 2050. In 2022 zet onze gemeente daarin de eerste stap met de verkenning "circulair Buren".

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
Startnotitie Klimaatvisie	2019
Klimaatvisie	2020
Regionale Energie Strategie 1.0	2021
Beleidskaders zon en wind Buren	2021
Regionaal Adaptatie Strategie	2021

Risico's

In 2022 starten verschillende uitvoeringstrajecten voor de warmtetransitie en klimaatadaptatie. Die kennen beide een budgetrisico. Zo kunnen gezamenlijke regionale ontwikkelingen voor nieuwe initiatieven of projecten een bijdrage van onze gemeente vragen waar nu nog niet in is voorzien. Het kan noodzakelijk zijn die middelen vrij te maken, omdat het een samenwerking of een vervolg van een eerder initiatief of project is. Dat kan overigens ook het geval zijn bij eigen lokale projecten of initiatieven.

Wat willen we?

1. Energietransitie

We willen in 2050 energie neutraal zijn. Dit is ook een afspraak in onder andere het landelijke klimaatakkoord. In 2020 is de eerste stap gezet met onze gemeentelijke klimaatvisie en de Regionale Energie Strategie (RES1.0). Tot 2030 gaan we deze regionaal en lokaal uitwerken in projecten voor zon. We doen dat op basis van onze eigen bijdrage aan de opgave van RES1.0. Bij RES2.0 staan we open voor innovaties en het onderzoeken van mogelijkheden als waterkracht. Tot slot zetten we in op de ontwikkeling van 'zon op dak'.

2. Warmte

Een afspraak uit het landelijke klimaatakkoord is dat Nederland in 2050 'van het gas af' is. Daarmee wordt bedoeld dat we geen fossiele brandstoffen meer gebruiken voor woningen en gebouwen, zoals voor koken en de verwarming. De aanpak hiervoor staat in de warmtevisie Buren. Deze visie is eind 2021 klaar. De warmtevisie bestaat uit de eerste fase van de uitvoering. Dat betekent dat we met de eerste Burensse wijken en kernen starten om aardgasvrij te worden. We zetten hiervoor in 2022 de eerste stappen. Samen met inwoners, ondernemers en organisaties in de kernen onderzoeken we de eerste projecten. Participatie is de sleutel naar een succesvolle warmtetransitie. Het gaat achter iedere Burensse voordeur gebeuren. Isoleren en energie besparen is daarbij de basis. Daarnaast zetten we in op een aanpak voor woningen en gebouwen in het buitengebied. De eerste stappen zetten we met de mogelijkheden en technieken van nu. De (technische) ontwikkelingen staan niet stil en met de mogelijkheden in de toekomst kunnen we hopelijk de knelpunten van nu oppakken

3. Klimaatadaptatie

De gevolgen van klimaatverandering zijn merkbaar in onze gemeente. We gaan ons inzetten voor een Burensse omgeving die in 2050 klimaatbestendig is ingericht. Dit doen we in regionaal en als onderdeel van de landelijke doelstelling in het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

We vertalen de regionale aanpak uit het Regionale Adaptatie Strategie (RAS) in 2021 en begin 2022 naar een lokale adaptatie strategie (LAS). Daarbij maken we een uitvoeringsplan met thema's en activiteiten voor de komende jaren. Dat gaan we doen met participatie van inwoners en lokale organisaties.

4. Circulaire economie

We moeten zuinig zijn op de grondstoffen van onze aarde. Landelijk willen we grondstoffen in 2050 maximaal hergebruiken. We gaan als gemeente inzetten voor het optimaal (her)gebruik van grondstoffen. We moedigen het gebruik van hernieuwbare grondstoffen aan. Denk bijvoorbeeld aan grondstoffen in de bouw: wat begint met een circulair ontwerp. Dit is een onderdeel van Nederland circulair in 2050. In 2022 zet onze gemeente de eerste stap met de verkenning 'circulair Buren'.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
2.3.1 Opstellen lokaal realisatieplan Regionale Klimaat Adaptatie Strategie In 2022 stellen wij een Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en bijbehorend uitvoeringsplan op voor het uitvoeren van de Regionale Klimaat Adaptatie Strategie (RAS), inclusief regionale uitvoeringsagenda. Samen met inwoners in de kernen en andere stakeholders, bijvoorbeeld in de agrarische sector, werken we de thema's uit in concrete maatregelen tegen bijvoorbeeld verdroging of wateroverlast bij zwaardere buien. We koppelen de diverse maatregelen ook aan andere opgaven, zoals het vergroten van de biodiversiteit.	2022
2.3.2 Vaststellen beleidsplan circulaire economie In 2022 doen we een verkenning circulaire economie. Op basis daarvan starten we in onze gemeente met "het goede gesprek" over hergebruik in Buren. Dat uiteraard met inwoners, verenigingen, ondernemers en andere stakeholders als de Avri. Daarna kunnen we het lokale beleid op de resultaten daarvan afstemmen. Lokaal beleid zoals beheer, woningbouw en de gemeentelijke voorbeeldrol, bijvoorbeeld voor circulair inkopen. Daarbij gaat het ook om afvalscheiding en recyclen, en het stimuleren van bedrijven om producten te repareren of duurzame soorten grondstoffen te gebruiken. Als gemeente geven we dan invulling aan de circulaire economie, waarbij afval recyclen en restafval verminderen een wettelijke taak is.	2022
2.3.3 Uitvoeren Energietransitie Na de vaststelling van de beleidskaders voor zonne- en windenergie en de Regionale Energie Strategie zijn in 2021 ook de eerste pilots voor kleine windmolens en toepassing van zonnepanelen in tuin of op erf opgepakt. In 2022 verbreden we die concrete aanpak door beleid te ontwikkelen voor het stimuleren van zon-op-dak en het verduurzamen van monumenten. Ook zullen we de eerste stappen zetten richting RES2.0 waarin nadrukkelijk ook aandacht is voor andere bronnen als waterkracht en de opslag van energie. In 2022 zetten we ook de eerste stappen voor de realisatie van initiatieven voor kleinere windmolens bij bedrijven en de ruimtelijke behandeling van de eerste initiatieven voor zonnevelden op land of op water.	2030

Transformatie sociaal domein

Algemeen

Omschrijving

Wij hebben de verantwoordelijkheid voor de zorg voor en (inkomens-)ondersteuning van inwoners op meerdere terreinen. Met een toename van taken en verantwoordelijkheden in het sociaal domein heeft onze gemeente ook nieuwe kansen gekregen. Tussen de verschillende onderdelen bestaat een grote samenhang. Hiermee kunnen wij een regiefunctie vervullen en in samenwerking met maatschappelijke partners nagaan welke oplossing het meest passend is. Ondersteuning kan hiermee integraal, lokaal, doeltreffend en meer preventief worden ingezet. Dit noemen we de transformatie.

Om de kansen van de transformatie te pakken is er een volgende stap nodig, namelijk een integrale visie op het sociaal domein die de wetten overstijgt. We hebben een visie opgesteld die antwoord geeft op de vragen: 'Wat is onze missie?', 'Hoe werken we samen?' en 'Welke stappen zijn er nodig om daar te komen?'.

De visie op de transformatie van het sociaal domein is op 29 september 2020 door uw raad aangenomen. Nu de visie is vastgesteld zijn we aan het werk om de integrale beleidsplannen op te stellen. Ook zijn wij aan de slag gegaan om, in overleg met de werkgroep Sociaal Domein, stuurinformatie te ontwikkelen zodat u als raad de ontwikkelingen, de kosten en de resultaten binnen het sociaal domein kunt volgen.

De missie van onze gemeente is: 'Iedereen doet mee'. Want of het nu over zorg, werk, opgroeien, verenigingsleven of gezondheid gaat, het uiteindelijke doel is om deelname aan de maatschappij mogelijk te maken. Meedoen zorgt voor verbinding met de mensen om je heen. Deze verbinding is belangrijk om je goed en gelukkig te voelen. Om deze missie te bereiken is het belangrijk dat inwoners vitaal zijn. Aan deze vitaliteit wordt gewerkt door ons te richten op drie pijlers:

- een zinvolle daginvulling;
- een gezonde leefstijl;
- een sterk netwerk.

Naast wat we willen bereiken is beschreven hoe we dit willen bereiken. Dit is uitgewerkt in vijf uitgangspunten. We willen als organisatie werken op een manier die kan worden omschreven als: 'integraal en kerngericht', 'nauwkeurig en efficiënt', 'kwalitatieve en structurele oplossingen voor complexe hulpvragen', die zich richt op 'preventie en vroegsignalering' en waarvan de kosten aanvaardbaar zijn. Deze uitgangspunten hebben we vertaald naar het uitvoeringsplan. De missie, pijlers en het uitvoeringsplan zijn het fundament voor de strategische opgave transformatie sociaal domein.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

We werken de vastgestelde visie verder uit en geven hierdoor verder vorm aan de transformatie.

Externe ontwikkelingen

We zijn bezig met het opstellen van een integraal beleidsplan. In 2021 zijn de sociale kernteams gestart. We evalueren en verbeteren de vier sociale kernteams. Door de sociale kernteams vinden we elkaar een stuk beter. Daardoor kunnen we nog beter complexe vraagstukken aanpakken op verschillende gebieden tegelijkertijd. Dit geldt voor ons als gemeente, maar ook voor onze vaste subsidiepartners en organisaties.

Wat willen we?

1. Integraal beleidsplan sociaal domein:

De raad nam de visie op de transformatie van het sociaal domein op 29 september 2020 aan. Nu zijn we bezig om hiervoor de beleidsplannen op te stellen. Daarbij houden we rekening met de verschillende gebieden (integraal). We ontwikkelen stuurinformatie, zodat we als organisatie de

ontwikkelingen, kosten en resultaten binnen het sociaal domein kunnen blijven volgen en ons beleid daarop in kunnen richten. Daarnaast dient het als sturingsinformatie voor de raad. Dit doen we in overleg met de werkgroep sociaal domein.

Beleidskaders

Visie op het sociaal domein

Jaar
vaststelling
2020

Risico's

We lopen risico's voor de hoogte van de uitgaven binnen het sociaal domein. Met name de uitgaven van de Jeugdzorg zijn hoger, dan de vergoeding die wij daarvoor ontvangen via de rijksbijdrage.

Wat willen we?

1. Integraal beleidsplan sociaal domein

De raad nam de visie op de transformatie van het sociaal domein op 29 september 2020 aan. Nu zijn we bezig om hiervoor de beleidsplannen op te stellen. Daarbij houden we rekening met de verschillende gebieden (integraal). We ontwikkelen sturingsinformatie, zodat we als organisatie de ontwikkelingen, kosten en resultaten binnen het sociaal domein kunnen blijven volgen en ons beleid daarop in kunnen richten. Daarnaast dient het als sturingsinformatie voor de raad. Dit doen we in overleg met de werkgroep sociaal domein.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
3.1.1 Uitvoeren visie sociaal domein	2022
De visie op de transformatie van het sociaal domein is in september 2020 vastgesteld. We vertalen dit naar een plan dat grotendeels in het teken staat van de grote tekorten op Jeugdhulp en Wmo. Daarbij kiezen we een programmatische aanpak. We maken een analyse van de kosten en zoeken naar mogelijkheden deze te beïnvloeden. Daartoe willen we het voorliggend veld doorontwikkelen, de samenwerking met verwijzers versterken en aandacht hebben voor de aansluiting van jeugdhulp en passend onderwijs.	
3.1.2 Door ontwikkelen sociaal team	2022
We willen het kostenbewustzijn verhogen in het sociaal team. We gaan hierbij ook de huisartsen betrekken, aangezien zij een belangrijke toegang zijn tot jeugdzorg. Een praktijkondersteuner is inmiddels nauw betrokken bij de toegang tot jeugdzorg. We zetten waar mogelijk en nodig lichte hulpverlening in of zoeken naar oplossingen waarbij verblijf of zware specialistische zorg voorkomen. We werken aan methodische vraagverheldering en deskundigheidsbevordering, onder meer op het terrein van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM), de herkenning van Ggz problematiek en complexe echtscheidingen. Ook hebben we aandacht voor de kwaliteit van de gezins- en ondersteuningsplannen.	
In sociale kernteams bespreken we maandelijks complexe casussen met maatschappelijke partners. Ook de politie en woningstichting gaan deelnemen aan de overleggen. Hiermee hebben we ook aandacht voor veiligheid en overlast. Daarnaast sluit ook het Wijk GGZ team aan. Het doel is escalatie van problemen zoveel mogelijk te voorkomen.	
3.1.3 Ontwikkelen sturingsinformatie	2022
We monitoren actief het kostenverloop in het sociaal domein. We krijgen zo beter zicht op onze financiële inzet en de effecten daarvan. We stellen prioriteiten, benoemen maatschappelijke doelen en bijbehorende indicatoren. Op die manier maken we goede monitoring, evaluatie en doorontwikkeling mogelijk.	
3.1.4 Uitvoeren preventieplan	2022
In 2021 heeft u een besluit genomen over het preventieplan dat wij samen hebben ontwikkeld met partners. We monitoren de voortgang en hebben aandacht voor de resultaten die geboekt worden. Daarbij kijken we naar de impact voor inwoners en naar de financiële gevolgen voor de gemeente.	

Dienstverlening

Algemeen

Omschrijving

Een bestuurskrachtige gemeente is in staat om een adequate dienstverlening te organiseren voor inwoners en om responsief te zijn naar de samenleving. De digitalisering van de samenleving heeft grote invloed op de manier waarop we onze dienstverlening inrichten. Net als onze focus op kerngericht werken: Dichterbij de inwoner en goede informatievoorziening die meer gebiedsgericht is. De invoering van de Omgevingswet vraagt om het anders inrichten van onze dienstverlening, net als de decentralisaties. Gaan we bijvoorbeeld werken met 1 of meerdere loketten? Dienstverlening is daarmee, naast het uitvoeren van onze wettelijke taken, een belangrijke pijler voor de mate van onze bestuurskracht en ervaren kwaliteit van de organisatie door onze inwoners.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

Inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7.

Externe ontwikkelingen

Er zijn geen externe ontwikkelingen die van invloed zijn op deze strategische opgave. In 2022 gaan we aan de slag met het uitvoeringsplan van de Visie op Dienstverlening.

Beleidskaders

- Nota verbonden partijen
- Coalitieakkoord Buren 'Daadkrachtig en kerngericht 2020-2022'

**Jaar
vaststelling**
2020
2020

Risico's

Het goed in verbinding blijven met onze inwoners, mede veroorzaakt door de invloed van het coronavirus op onze fysieke dienstverlening.

Wat willen we?

1. Kwaliteitsverbetering digitale dienstverlening

We gaan toe naar een digitale dienstverlening vanuit de klantbenadering. We zetten in op minder regels en bureaucratie en meer maatwerk. Ook zetten we in op dienstverlening op maat waarbij overheidsparticipatie van belang is. We proberen zoveel mogelijk te digitaliseren en kijken naar de mogelijkheden voor ketensamenwerking en informatiedeling.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
5.1.2 Opstellen uitvoeringsagenda	2022
Wij stellen naar aanleiding van de visie op dienstverlening een uitvoeringsagenda op.	
5.1.3 Optimaliseren digitale omgeving	2022
In het uitvoeringsprogramma bij het in maart 2021 vastgestelde Informatieplan 2021 - 2025 zijn veel activiteiten opgenomen om de digitale omgeving verder te optimaliseren.	
5.1.4 Optimaliseren fysieke loketfunctie	2022
Wij zijn bezig met een visie op dienstverlening en het accommodatiebeleid. Daarna komen we met een plan voor het gemeentehuis. Hierbij nemen we ook de uitkomsten van het project hybride werken mee.	

Omgevingswet

Algemeen

Omschrijving

Het uitgangspunt van de Omgevingswet is dat inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties meer centraal komen te staan, dat de overheid meer gaat sturen op doelen en minder op regels en dat er meer ruimte komt voor maatwerk. Deze Omgevingswet treedt op 1 juli 2022 in werking.

De regelgeving op basis waarvan wij vergunningsaanvragen beoordelen, is verspreid over allerlei bestemmingsplannen en ongeveer 40 tot 50 verordeningen en beleidsregels. Uit evaluaties blijkt dat veel inwoners niet weten welke regels er gelden en hoe een procedure verloopt, voordat ze een vergunning aanvragen. Bovendien duren procedures vaak lang en wordt de procedure niet als transparant ervaren.

Wat willen we? (Hoofddoelstelling)

De procedures voor een vergunningaanvraag in de fysieke leefomgeving wordt verkort tot acht weken en minimaal 85% van de aanvragers is tevreden of zeer tevreden over de gevolgde procedure.

Externe ontwikkelingen

Invoeringsdatum

In mei 2021 is de invoering van de Omgevingswet uitgesteld met een half jaar. De nieuwe invoeringsdatum is nu 1 juli 2022.

Beleidskaders

- Ambitiedocument implementatie Omgevingswet

Jaar
vaststelling
2019

Risico's

Onzekerheid rond de inwerkingtreding van sommige delen van de wet, zoals het digitaal stelsel omgevingswet (DSO)

De vaststelling en uitwerking van een aantal onderdelen van de Omgevingswet is nog gaande. Daardoor zitten er onzekerheden in de (financiële) effecten voor de gemeente. Dit geldt bijvoorbeeld voor het DSO. Het DSO is een landelijke voorziening op het internet, waarmee mensen op een overzichtelijke manier ruimtelijke plannen en de regels die gelden voor een initiatief kunnen terugvinden. Hoe gemeenten op het DSO moeten aansluiten, is nog niet 100% duidelijk. Daardoor zijn de kosten voor de langere termijn nog niet volledig in te schatten. Ook de kosten voor het opstellen van een gebiedsdekkend omgevingsplan zijn onzeker. Dat komt omdat de gemeente Buren te maken heeft met veel verouderde plannen, die nog niet digitaal beschikbaar zijn en waarin actueel beleid niet vertaald is. Globale schatting is dat binnen een periode van circa 4 jaar € 850.000,- nodig is voor het nieuwe omgevingsplan.

Wat willen we?

1. Onze plannen krijgen een hogere kwaliteit en hogere beoordelingen

We willen als gemeente alle aspecten in de fysieke leefomgeving betrekken in de planvorming. Dit leidt tot betere plannen en een eerlijk speelveld. Zo kunnen we maatwerk bieden. Een initiatief hoeft niet direct af te vallen als één aspect niet aan de regels voldoet. Wij kunnen onder de Omgevingswet de totale kwaliteit van het plan beoordelen bij het nemen van een besluit. Om dit te bereiken gaan we integraler werken en betrekken we alle aspecten van de fysieke leefomgeving bij het verbeteren van plannen. Bovendien dienen we een beter zicht te hebben op onze doelen en meer in gesprek te zijn met initiatiefnemers.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
1.4.1 Invoeren integrale omgevingstafel	2022
In 2022 voeren wij een integrale omgevingstafel met alle relevante vakdisciplines in, om gesprekken met initiatiefnemers van complexe procedures te voeren. Bij de omgevingstafel zitten gemeente, ketenpartners en belanghebbenden aan tafel om een initiatief te bespreken. Doel hiervan is niet alleen een efficiënt (en sneller) proces, maar ook een beter plan en meer draagvlak. Het levert de initiatiefnemer een integraal advies op, waarmee hij de vergunningaanvraag kan opstellen en indienen.	
1.4.2 Ontsluiten digitaal stelsel Omgevingswet (DSO)	2022
In 2022 ontsluiten wij de regelgeving voor de fysieke leefomgeving op het landelijk in te voeren digitaal stelsel Omgevingswet (DSO).	
1.4.3 Opstellen heldere protocollen voor complexe procedures	2022
In 2022 stellen wij heldere protocollen voor de meest voorkomende complexe procedures op.	
1.4.4 Vaststellen gemeentedeekkend omgevingsplan	2022
Alle regels in de fysieke leefomgeving brengen we bij elkaar in één document, het omgevingsplan. In 2021 hebben wij hiertoe een pilot (gebiedsgerichtplan) uitgerold en stellen wij een plan van aanpak op voor het opstellen van het omgevingsplan voor het gehele grondgebied. Daarnaast willen wij de bestaande bestemmingsplannen voor het buitengebied beleidsneutraal omzetten in een eerste versie van een gebiedsdekkend omgevingsplan.	
1.4.5 Vaststellen omgevingsvisie	2022
Voor de nieuwe Omgevingswet is het nodig dat de gemeente een omgevingsvisie opstelt. Deze is de opvolger van de structuurvisie Buren 2009-2019. In de visie komen alle aspecten van de fysieke leefomgeving aan bod. Een omgevingsvisie bevat:	
• een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving; • de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied • de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.	
In een omgevingsvisie wordt rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.	
5.1.1 Vereenvoudigen procedures omgevingsvergunning	2022
We zijn actief om onze dienstverlening bij vergunningverlening te verbeteren. Hierdoor ontsluiten we onze regels (in de fysieke leefomgeving) via het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De regels voor de meest voorkomende procedures kan eenvoudig worden ingezien. Ook zorgen we voor snellere procedures en protocollen (stroomschema's) voor verschillende typen procedure. Daarnaast bieden we initiatiefnemers van meer complexe procedures aan deel te nemen aan een integraal overleg om samen na te denken over een betere haalbaarheid en invulling van het initiatief.	

Programmaplan

Wat is een programma?

Een programma is een samenhangend geheel van activiteiten. Onze begroting bevat zes programma's:

1. Wonen, werk en recreatie
2. Fysieke leefomgeving
3. Sociaal domein
4. Sport, cultuur en onderwijs
5. Inwoners, bestuur en veiligheid
6. Bedrijfsvoering

Per programma noemen wij een hoofddoelstelling, externe ontwikkelingen, beleidskaders en risico's. De hoofddoelstelling is een algemene doelstelling en heeft gaat over alle aspecten van het programma. De ontwikkelingen gaan over nieuwe externe ontwikkelingen die van invloed zijn op het programma, te behalen resultaten en uit te voeren activiteiten. Bij de beleidskaders presenteren wij het door u vastgestelde beleid. Bij de risico's presenteren wij de belangrijkste risico's die voor het programma gelden.

Elk programma geeft verder antwoord op de vraag 'wat willen we?'. Dit doen wij door het opnemen van concrete subdoelstellingen, meetbaar gemaakt aan de hand van maatschappelijke effecten en indicatoren. Om te kunnen toetsen of wij de goede dingen doen en deze op de goede manier doen vragen wij onze inwoners naar een waardering voor onze prestaties. Vervolgens beschrijven wij per programma wat we doen om de subdoelstelling te bereiken en wat het kost.

1. Wonen, werk en recreatie

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsvelden wonen, bedrijvigheid, werkgelegenheid, recreatie en toerisme.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Het zijn van een aantrekkelijke levendige gemeente om in te wonen, werken en recreëren.

Externe ontwikkelingen

Gasloos wonen

Het is de ambitie van het klimaatakkoord dat er in 2050 geen gebruik gemaakt wordt van fossiele energie. Dat geldt ook voor de energiebehoefte vanuit wonen (warmte, koken etc.).

Huisvesting arbeidskrachten

Er is steeds meer aandacht voor de gezonde en veilige huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten. Daarbij neemt de roep om landelijke richtlijnen voor de huisvesting van buitenlandse arbeidskrachten toe. Beleid over (de huisvesting van) buitenlandse arbeidskrachten stemmen we af binnen de regio Rivierenland.

Stikstof

De stikstofproblematiek zorgt voor een beperking van de ontwikkeling waardoor stikstofdepositie ontstaat. De urgentie om maatregelen te treffen om de stikstofdepositie te beperken en natuurherstel in te zetten is groot. Projecten, initiatieven en plannen kunnen, wanneer deze een negatief effect hebben op Natura2000 gebieden, pas doorgaan wanneer er compensatie is. Deze compensatie kan bereikt worden door maatregelen te treffen. De te nemen maatregelen hebben invloed op verschillende sectoren binnen onze gemeente.

Bouwen in alle kernen

Op basis van het Woningprogramma 2020-2030 zetten we in op de bouw van sociale huurwoningen en bereikbare koopwoningen. Daarnaast zetten we ook in op de realisatie van bijzondere woonvormen. In de periode 2020-2030 gaan we 1.400 woningen bouwen. Dit spraken we af in de regionale woonagenda. Ook op recreatief gebied zien we kansen om de bouw van recreatiewoningen een impuls te geven. Op het moment zijn er projecten in uitvoering (die mogelijk waren door het budget dat incidenteel beschikbaar was) en die doorlopen in 2022. Het gaat om een groot aantal lopende projecten:

- Teisterbant (Kerk-Avezaath)
- Oosterweyden (Maurik)
- Het Binnen (Lienden)
- Landgoed Erichem
- Allardhof (Buren)
- Kroonheuvel (Ommeren)
- Hooghendijck (Beusichem)
- De Boomgaard (Rijswijk)
- Rehoboth (Rijswijk)
- Voorburg Ommeren
- de recreatieve projecten

In totaal gaat het nu om ongeveer 600 woningen en 236 recreatiewoningen.

Daarnaast starten we met de voorbereiding om ook de overige 800 woningen in de periode 2020-2030 te bouwen. Om te zorgen voor een continue bouwstroom, gaan we op korte termijn aan de slag met plannen in Lienden, Ommeren, Buren, Beusichem en Eck en Wiel. Voor de begeleiding van de projecten en de 'kans'locaties is formatie nodig.

Ook onderzoeken we de mogelijkheden om tot een goede ruimtelijke invulling te komen van een vijftal 'kans'locaties in Lienden, Beusichem, Zoelmond en Maurik. Hierbij gaat het onder andere over de voorzieningenzone in Maurik en het Emballagecentrum in Beusichem.

Formatie woonbehoefte, duurzaamheid en recreatie

Om aan de toenemende vraag naar (het bouwen van) woningen, bedrijven en initiatieven van duurzaamheid- en recreatieprojecten tegemoet te komen is er ook formatie nodig voor de uitvoering hiervan. Het betreft hier formatie voor het domein Ruimte, zowel voor beleidsmedewerkers, projectleiders, uitvoerders en beheermedewerkers en een projectjurist. Voor bijna alle ontwikkelingen is een wijziging van het bestemmingsplan nodig. Onder het omgevingsplan blijft juist maatwerk nodig en vragen wij structureel budget. Het gaat om een bedrag voor nieuw wettelijke beleid van € 277.000.

Omgevingsplan

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, worden bestemmingsplannen van rechtswege omgezet in een tijdelijk omgevingsplan (TOP). We hebben tot met 1 januari 2030 de tijd om het TOP en enkele gemeentelijke verordeningen om te zetten naar een permanent omgevingsplan (POP). Het omzetten van de bouwstenen naar het POP is een proces dat vele jaren in beslag gaat nemen en is vergelijkbaar met de opgave van de Wet ruimtelijke ordening, het actualiseren en digitaliseren van alle bestemmingsplannen. In vergelijking met deze 'actualisatieopgave' geldt voor de transitieopgave om te komen tot een permanent omgevingsplan dat:

- Het instrument omgevingsplan nieuw is en dat kennis en ervaring met inhoud, techniek en proces moeten worden opgebouwd.
- Naast de bestemmingsplannen ook verordeningen en de 'bruidsschat' met regels vanuit het Rijk moeten verhuizen naar het permanente omgevingsplan.
- De digitale standaarden voor het omgevingsplan het opstellen van een omgevingsplan arbeidsintensiever maken dan het opstellen van een bestemmingsplan of gewone gemeentelijke verordening.
- De Omgevingswet naast de wettelijke voorbereidingsprocedure (ter inzage legging van een ontwerp) een participatieplicht kent.

De kosten voor het opstellen van een permanent omgevingsplan voor het hele grondgebied van de gemeente voor de periode 2022 tot en met 2026 wordt geraamd op een bedrag van € 850.000. Wij stellen voor een bestemmingsreserve hiervoor in te stellen. Vanwege de omvang van de opgave, de fasering over vijf jaren - we willen dit graag sneller realiseren vanwege onze verouderde bestemmingsplannen in vijf jaar i.p.v. negen jaar - en het nieuw en onbekend zijn van het instrument omgevingsplan, wordt jaarlijks geëvalueerd of de geraamde bedragen voldoende zijn om het permanente omgevingsplan op te stellen. De bedragen zijn begroot op basis van kosten uit het verleden, navraag bij adviesbureaus en buurgemeenten. De opbouw ziet er dan als volgt uit en u wordt hierover nog nader geïnformeerd in het plan van aanpak omgevingsplan:

- 2022: € 100.000
- 2023: € 300.000
- 2024: € 300.000
- 2025: € 100.000
- 2026: € 50.000

De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

De Wet Kwaliteitsborging voor het bouwen is een nieuwe wet die gelijk met de Omgevingswet in 2022 in werking treedt. Dit brengt een verandering in de werkwijze bij de ODR en onze gemeente in de vergunningverlening.

Kwaliteitsborging voor het bouwen is het bewaken van de kwaliteit van ontwerp en uitvoering van het bouwplan, zodat het eindresultaat aan de voorschriften van het bouwbesluit voldoet. In het huidige stelsel toetst de gemeente bouwplannen vooraf en ziet toe op de uitvoering volgens de verleende vergunning. Onder de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen dragen partijen in de bouw zelf zorg voor het voldoen aan de voorschriften. Ze doen dat op basis van een instrument voor kwaliteitsborging, toegepast door een onafhankelijke kwaliteitsborger. In 2020 worden landelijk – vooruitlopend op de invoering van de Wkb in 2022 – proefprojecten met kwaliteitsborging gestart (tekst verwijderen). De kans bestaat dat onze gemeente/ODR meer toezicht moet organiseren op de bouw en de omgevingsveiligheid.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Regionaal programma werklocaties 2020-2024	2020
2. Verordening blijverslening gemeente Buren	2019
3. Samen Dichtbij	2018
4. Nota Grondbeleid 2017 - 2020	2017
5. Bouwverordening gemeente Buren 2013	2017
6. Exploitatieverordening gemeente Buren 2005	2015
7. Welstandsnota 2004	2013
8. Verordening Starterslening	2005
9. Regionale Woonagenda	2004
10. Woningprogramma 2020 - 2030	2021
11. Nota Kostenverhaal 2020	2020

Risico's

Stikstof

De verscherping van de eisen over stikstofdepositie (de neerslag van stikstof op natuurgebieden) kunnen ertoe leiden dat ontwikkelingen in onze gemeente niet mogelijk zijn of worden beperkt.

Afhankelijkheid derde partijen

Voor het uitvoeren van ons woonbeleid zijn we onder andere afhankelijk van corporaties voor de bouw van huurwoningen en van ontwikkelende partijen voor de bouw van koopwoningen. Waar het gaat om wonen en zorg zijn we afhankelijk van de bereidheid van zorgpartijen om te investeren in voorzieningen in onze gemeente.

Wat willen we?

Subdoelstellingen

1.1 Inwoners van nu en in de toekomst zijn in staat om in Buren een passende woning te vinden

We zorgen er voor dat de woningvoorraad in onze gemeente zo veel mogelijk aansluit op de behoefte van onze inwoners. Het gaat daarbij niet alleen om de huidige behoefte, maar ook om de toekomstige behoefte. Naast de nieuwbouw van woningen is ook de bestaande voorraad aan woningen in onze gemeente van belang.

1.2 Ondernemers beoordelen het ondernemersklimaat met minimaal een 7,2 en we behouden een plaats in de top 20 van de MKB vriendelijkste Gelderse gemeente

Wij willen een ondernemende gemeente zijn en onze ondernemers een goed vestigingsklimaat bieden. De beoordeling van het vestigingsklimaat wordt bepaald door begrip voor ondernemers, bereikbaarheid, omgaan met regelgeving, lokale belastingen, openbare voorzieningen, veiligheid en klantvriendelijkheid.

1.3 Inwoners en bezoekers beoordelen onze recreatieve mogelijkheden minimaal met een 6

Als de nota economie 21 september in de raad komt en wordt vastgesteld dan gaan we in aan de slag met de visie recreatie en toerisme. In 2022 worden invulling gegeven aan de acties zoals benoemd in de visie toerisme en recreatie. In de visie krijgt stad Buren speciale aandacht. In de burgerpeiling 2023 nemen we de recreatieve mogelijkheden mee om zo te kijken waar we staan. Het wordt meegenomen in de burgerpeiling van 2023 omdat de genoemde acties van de visie dan in uitvoering zijn.

1.4 Van alle aanvragers voor een omgevingsvergunning is 85% (zeer) tevreden over de gevolgde procedure

De ODR maakt gebruik van verschillende prestatieindicatoren om de behaalde resultaten te meten. Eén van de prestatieindicatoren is de mate van tevredenheid over het geleverde product of de geleverde dienst. Sinds januari 2021 werkt de ODR met een nieuw VTH-systeem: OpenWave. In dit nieuwe systeem worden de indicatoren opnieuw ingebouwd. Hierdoor is er in het eerste trimester van 2021 niet gerapporteerd op prestatieindicatoren zoals klanttevredenheid. De verwachting is dat de ODR in het derde trimester 2021 van de behaalde resultaten kan rapporteren.

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Demografische druk				72	73	73,30	74	
<i>Toelichting indicator</i> De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar. Dit percentage geeft inzicht in de verhouding van het niet-werkende deel van de bevolking tot het werkende deel van de bevolking. <i>Toelichting ontwikkeling</i> De demografische druk geeft de verhouding weer tussen de productieve leeftijdsgroep (20-64 jaar) en de niet-productieve leeftijdsgroepen (0-19 jaar) en 65 jaar en ouder. De toename van de demografische druk laat zien dat het aantal productieve mensen in onze gemeente afneemt in verhouding tot de niet-productieve mensen. Dat heeft vooral te maken met vergrijzing. De verwachting is dat deze trend de komende jaren aan houdt als gevolg van de demografische ontwikkeling. Het betreft hier een verplichte indicator. We hebben geen streefcijfers geformuleerd.								
Funciemenging			45,50	44,60	45,10	45,10	45,10	45,10
<i>Toelichting indicator</i> Funciemenging weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen. De indicator wordt uitgedrukt in een percentage. <i>Toelichting ontwikkeling</i> Dit zijn de statistieken van de afgelopen jaren. Naar de toekomst toe hebben we geen getallen en ook geen streefgetal. Funciemenging is geen doel op zich, maar geeft wel een indicatie van de verhouding tussen banen en woningen in de gemeente als geheel								
Nieuw gebouwde woningen			4,50	7,60	21,60	6,70	8,99	17,37
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal nieuwbouwwoningen per 1.000 woningen. <i>Toelichting ontwikkeling</i> Op basis van het woningprogramma 2020-2030 streven naar de bouw van 1.400 woningen over de jaren 2020-2030. We gaan uit van een positieve planning waar geen sprake is van planuitval en waarbij we op korte termijn plannen ontwikkelen om de productie van extra woningen te realiseren vanaf 2024.								
Vestigingen	159	2024			148,60		154	159
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal vestigingen van bedrijven per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 74 jaar. <i>Toelichting ontwikkeling</i> Vanuit de gemeente stimuleren we het aantal vestigingen van bedrijven in onze gemeente, deels door het stimuleren van aanbod op nieuwe en bestaande bedrijventerreinen en deels door het faciliteren van de samenwerking met het bedrijfsleven (ondernemersverenigingen, brancheorganisaties) en binnen de regio Rivierenland (Regionaal Economische Ambitiedocument en Regionaal Investeringsfonds).								

Indicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
MKB vriendelijkste Gelderse gemeente - plaats ranglijst	20							
<i>Toelichting indicator</i> Elke twee jaar voeren Lexnova en MKB-Nederland het onderzoek naar de MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland uit. Door een kwantitatief onderzoek onder ondernemers worden per gemeente de scores op vier pijlers bepaald. Eén van de pijlers is de tevredenheid van ondernemers. Aan alle ondernemers wordt gevraagd een rapportcijfer (tussen 1 en 10) te geven aan het ondernemersklimaat van de eigen gemeente. Dat klimaat bestaat uit begrip voor ondernemers, bereikbaarheid, omgaan met regelgeving, lokale belastingen, openbare voorzieningen, veiligheid en klantvriendelijkheid. Dit zijn door de gemeente beïnvloedbare factoren. Gemeenten worden gerangschikt op basis van het gemiddelde cijfer van de ondervraagde ondernemers. <i>Toelichting ontwikkeling</i> Het onderzoek/scores naar de MKB-vriendelijkste gemeente wordt per gemeente op vier pijlers bepaald, namelijk: 1. De tevredenheid van de ondernemers over de eigen gemeente; 2. Het imago van de gemeente bij ondernemers buiten de gemeente; 3. De gemeentelijke communicatie en het gemeentelijke beleid over het midden- en kleinbedrijf; 4. De beleving van gemeentelijke lasten (prijs-kwaliteitverhouding). We willen een plaats in de top 20 van Gelderland behouden (gemiddelde 4 pijlers). Er is een daling van 20 naar 50 geweest. Uit de analyse blijkt dat met name op het aspect van vergunningverlening en communicatie slechter gescoord is dan voorgaande jaren. Landelijk staan we 323 op de ranking (vergelijkbaar met 2016, maar lager dan in 2018). Met het accountplan economie wordt er gewerkt aan het verbeteren van de ranking voor 2024								

MKB vriendelijkste gemeente - pijler tevredenheid								
<i>Toelichting indicator</i> Elke twee jaar voeren Lexnova en MKB-Nederland het onderzoek naar de MKB-vriendelijkste gemeente van Nederland uit. Door kwantitatief onderzoek onder ondernemers worden per gemeente de scores op vier pijlers bepaald. Eén van de pijlers is de tevredenheid van ondernemers. Aan alle ondernemers wordt gevraagd een rapportcijfer (tussen 1 en 10) te geven aan het ondernemersklimaat van de eigen gemeente. Dat klimaat bestaat uit begrip voor ondernemers, bereikbaarheid, omgaan met regelgeving, lokale belastingen, openbare voorzieningen, veiligheid en klantvriendelijkheid. Dit zijn door de gemeente beïnvloedbare factoren. Gemeenten worden gerangschikt op basis van het gemiddelde cijfer van de ondervraagde ondernemers. <i>Toelichting ontwikkeling</i> In 2018 werd de pijler tevredenheid voor onze gemeente beoordeeld met een 6,9. In het gehele onderzoek was het hoogst gegeven cijfer een 7,4. In de voorlopige rapportage is het overal cijfer gedaald naar een 6,1. Wellicht is ook bij andere gemeente het cijfer gedaald vanwege de corona beperkende maatregelen. Dus we kunnen nu nog geen verklaring geven voor de daling.								

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
1.1.2 Uitvoeren reguliere werkzaamheden We werken aan de verschillende woningbouwinitiatieven in onze gemeente. Daarnaast maken we afspraken met corporaties over bijvoorbeeld de realisatie van huurwoningen en het huisvesten van bijzondere doelgroepen. We onderzoeken de mogelijkheden om inwoners te ondersteunen bij het vinden van een passende woning. We blijven in contact met de regio en provincie over de versnelling van woningbouwinitiatieven en mogelijke subsidies om plannen te realiseren.	2022
1.2.1 Vaststellen beleid huisvesting buitenlandse arbeidskrachten De gemeenteraad wil beleid maken voor de huisvesting van arbeidsmigranten. Over dit onderwerp zijn met ondernemers en betrokken inwoners gesprekken gevoerd. Op dit moment zijn de beleidsvoorstellen in voorbereiding. Daarvoor is advies gevraagd bij Ruimtemeesters. Voor Buren lijkt het voldoende om de huisvesting tijdens de fruitpluk (short stay) te reguleren op de fruitbedrijven. Daarbij is het gebruik van een nachtregister belangrijk, om te registreren wie er op een bedrijf aanwezig zijn in de nacht in, bijvoorbeeld, geval van calamiteiten. De afronding van de beleidsvoorstellen verwachten wij begin 2022.	2022
1.2.2 Vaststellen Regionaal Economisch Ambitiedocument 2021-2024 In 2022 gaan we aan de slag met de uitvoering van de nota economie en de regionale samenwerking binnen de regio Rivierenland. Dit is vastgelegd in het Regionaal Economisch Ambitiedocument 2021-2024 met bijbehorend uitvoeringsprogramma. Het ambitiedocument is de bouwsteen van de gemeenten voor regionale afstemming met ondernemers, onderwijs, onderzoek, organisaties en ondernemende inwoners (de O's). Dit gebeurt in relatie tot de drie regionale economische speerpunten agribusiness, logistiek & vestingslocaties en recreatie & toerisme. In de nota economie staan de lokale doelstellingen en ambities. Deze nota wordt in september 2021 aan de raad voorgelegd. Daarna vertalen we dit naar een accountplan economie. Hierin staan de acties en uitwerkingen voor de uitvoering in 2022.	2022
1.2.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden De belangrijkste werkzaamheden in 2022 gaan over de uitvoering van de nota economie volgens het accountplan economie. Daarin staat de uitwerking van de dienstverlening richting het bedrijfsleven en de samenwerking met de regio, de verschillende ondernemersverenigingen en de brancheorganisaties. We werken ook aan afronding van de uitgifte van bedrijventerrein Doejenburg II en het opzetten van het parkmanagement. Er wordt gekeken naar de ontwikkeling van de overige bedrijventerreinen. Dit is inclusief het in kaart brengen van mogelijke aanvullende locaties voor bedrijvigheid.	2022
1.3.1 Vaststellen visie recreatie en toerisme Voor eind 2021 stellen we in samenwerking met de recreatieondernemers en andere stakeholders in onze gemeente een visie recreatie en toerisme op. Hierin stellen we recreatieve doelen vast. We werken samen met het Bureau Toerisme en regio Rivierenland aan een uitvoeringsplan voor 2022. De indicatoren volgen uit de visie. Deze vertalen we in 2022 naar de uit te voeren werkzaamheden en de organisatie hiervan.	2022

1.3.2 Uitvoeren reguliere werkzaamheden 2022

De belangrijkste werkzaamheden in 2022 zijn:

- Ondernemers begeleiden bij de realisatie van recreatieplannen;
- Promotie van onze gemeente en regio;
- Regionale afstemming.

1.4.1 Invoeren integrale omgevingstafel 2022

In 2022 voeren wij een integrale omgevingstafel met alle relevante vakdisciplines in, om gesprekken met initiatiefnemers van complexe procedures te voeren. Bij de omgevingstafel zitten gemeente, ketenpartners en belanghebbenden aan tafel om een initiatief te bespreken. Doel hiervan is niet alleen een efficiënt (en sneller) proces, maar ook een beter plan en meer draagvlak. Het levert de initiatiefnemer een integraal advies op, waarmee hij de vergunningaanvraag kan opstellen en indienen.

1.4.2 Ontsluiten digitaal stelsel Omgevingswet (DSO) 2022

In 2022 ontsluiten wij de regelgeving voor de fysieke leefomgeving op het landelijk in te voeren digitaal stelsel Omgevingswet (DSO).

1.4.3 Opstellen heldere protocollen voor complexe procedures 2022

In 2022 stellen wij heldere protocollen voor de meest voorkomende complexe procedures op.

1.4.4 Vaststellen gemeentedeekkend omgevingsplan 2022

Alle regels in de fysieke leefomgeving brengen we bij elkaar in één document, het omgevingsplan. In 2021 hebben wij hiertoe een pilot (gebiedsgerichtplan) uitgerold en stellen wij een plan van aanpak op voor het opstellen van het omgevingsplan voor het gehele grondgebied. Daarnaast willen wij de bestaande bestemmingsplannen voor het buitengebied beleidsneutraal omzetten in een eerste versie van een gebiedsdekkend omgevingsplan.

1.4.5 Vaststellen omgevingsvisie 2022

Voor de nieuwe Omgevingswet is het nodig dat de gemeente een omgevingsvisie opstelt. Deze is de opvolger van de structuurvisie Buren 2009-2019. In de visie komen alle aspecten van de fysieke leefomgeving aan bod. Een omgevingsvisie bevat:

- een beschrijving van de hoofdlijnen van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving;
- de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling, het gebruik, het beheer, de bescherming en het behoud van het grondgebied
- de hoofdzaken van het voor de fysieke leefomgeving te voeren integrale beleid.

In een omgevingsvisie wordt rekening gehouden met het voorzorgsbeginsel, het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden en het beginsel dat de vervuiler betaalt.

Kengetallen

Er zijn binnen dit programma (nog) geen kengetallen beschikbaar.

Verbonden partijen

Naam	Bestuurlijk belang en doel	Bijdrage 2022
BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde	Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald voor toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen.	
Activiteiten		
- Het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied. - Beheren van de recreatiegebieden: de Beldert, de Meent en het Eiland van Maurik en de routes bewegwijzering.		
Omgevingsdienst Rivierenland	- De gemeente heeft de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor de gemeente Buren. - Samen met de mede-opdrachtgevers speelt de ODR in op wijzigingen in wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de omgevingswet of de wet kwaliteitsborging bouw.	2.595
Activiteiten		
- Per 1 januari 2021 start de ODR met een nieuwe VTH-applicatie; - Voor inwoners en bedrijven is niet alleen de inhoudelijke kwaliteit van ODR producten van belang, maar ook de klantgerichtheid. Het project Verbeteren klantgerichtheid is afgerond en heeft concrete verbeteringen opgeleverd.		

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	3.582	4.183	2.075	2.502	1.668	1.668
Mutaties begroting 2022						
Overige wijzigingen						
Bestaand beleid - actualisatie			52	83	90	97
3.4 Economische promotie - Bijstelling toeristenbelasting			50	80	85	90
Overige wijzigingen			2	3	5	7
Nieuw beleid - 1. Wettelijk			-100			
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet			-100			
Totaal ontwikkelingen			-48	83	90	97
Totaal baten	3.582	4.183	2.027	2.585	1.758	1.765
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	6.659	-7.511	-4.393	-4.925	-4.083	-4.083
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			62	69	76	76
Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland			50	50	50	50
Overige wijzigingen			12	19	26	26
Bestaand beleid - actualisatie			-56	-81	-81	-81
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-101	-101	-101	-101
Overige wijzigingen			45	20	20	20
Nieuw beleid - 1. Wettelijk			130	300	300	100
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet			130	300	300	100
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk			427	427	277	277
8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte			427	427	277	277
Totaal ontwikkelingen			564	717	574	374
Totaal lasten	6.659	7.511	4.957	5.642	4.657	4.457
Saldo voor bestemming	-3.077	-3.328	-2.930	-3.055	-2.899	-2.692
Mutaties reserves						
Primitieve begroting			-20	-20	-20	-20
8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte			150	150		
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet			100	300	300	100
Totaal mutaties reserves			230	430	280	80
Saldo na bestemming	-3.077	-1.535	-2.700	-2.626	-2.619	-2.612

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
Bestaand beleid - actualisatie				
3.4 Economische promotie - Bijstelling toeristenbelasting	50	80	85	90
We zien meer opbrengsten toeristenbelasting door arbeidsmigranten. Daarnaast zien we ruimte om het forfait aan te passen en indexeren we de toeristenbelasting vanaf 2023 jaarlijks met 1,6%.				
Nieuw beleid - 1. Wettelijk				
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet	-100	0	0	0
Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.				
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet	100	300	300	100
Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.				
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk				
8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte	150	150	0	0
Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.				
Lasten				
Autonome ontwikkelingen				
Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland	50	50	50	50
De begroting wordt opgehoogd aan de hand van de vastgestelde programmabegroting 2022 omgevingsdienst Rivierenland				
Bestaand beleid - actualisatie				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-101	-101	-101	-101
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Nieuw beleid - 1. Wettelijk				
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet	130	300	300	100
Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.				
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk				
8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte	427	427	277	277
Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.				

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 2.000 en een lastenstijging van 12.000 in 2022. de ontwikkelingen worden veroorzaakt door een herrekening van de rentelast, jaarlijkse stijging van de toeristenbelasting en bijdragen aan de regio rivierenland en SVn.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
3.1 Economische ontwikkeling						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.034	1.624	139	108	109	109
3.4 Economische promotie	249	240	292	323	330	337
8.1 Ruimtelijke Ordening	254	211	200	125	125	125
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	29	796	251	894	59	59
8.3 Wonen en bouwen	1.016	1.312	1.145	1.135	1.135	1.135
0.10 Mutaties reserves programma 06		2.407	250	450	300	100
Totaal baten	3.582	6.590	2.277	3.035	2.058	1.865
Lasten						
3.1 Economische ontwikkeling	185	139	193	193	193	193
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.944	1.635	157	127	128	128
3.4 Economische promotie	110	163	129	102	102	102
8.1 Ruimtelijke Ordening	1.482	1.817	909	1.009	1.009	809
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	63	836	290	933	97	97
8.3 Wonen en bouwen	2.875	2.920	3.278	3.278	3.128	3.128
0.10 Mutaties reserves programma 06		615	20	20	20	20
Totaal lasten	6.659	8.125	4.976	5.662	4.677	4.477
Saldo						
3.1 Economische ontwikkeling	-185	-139	-193	-193	-193	-193
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	90	-11	-18	-18	-18	-18
3.4 Economische promotie	139	77	162	222	228	235
8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.228	-1.607	-709	-884	-884	-684
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijven)	-34	-39	-39	-39	-39	-39
8.3 Wonen en bouwen	-1.859	-1.608	-2.133	-2.143	-1.993	-1.993
0.10 Mutaties reserves programma 06		1.792	230	430	280	80
Totaal saldo	-3.077	-1.535	-2.700	-2.625	-2.619	-2.612

2. Fysieke leefomgeving

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de beleidsontwikkeling, inrichting en ontwerp, beheer, onderhoud en exploitatie van onze openbare ruimte, zoals verkeer, milieu, duurzaamheid en afval.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Een schone, hele, veilige en toekomstbestendige leefomgeving, waar het prettig leven is.

Externe ontwikkelingen

Plagen en ziektes in ecologische omgeving

Door de verandering van het klimaat komen ziektes en plagen in de openbare ruimte steeds vaker en heviger voor.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Klimaatvisie Buren	2020
2. Regionale Energie Strategie	2020
3. Uitvoeringsprogramma Landschap en Biodiversiteit	2020
4. Beleidskaders zon, wind en laadpalen	2020
5. Integraal overzicht beheerplannen	2020
6. Artistieke objecten	2020
7. Actualisatie meerjaren onderhoudsplan	2020
8. Begraafplaatsenbeleid	2020
9. Actualisatie Speeltuinenbeleid	2020
10. Startnotitie Omgevingswet	2020
11. Startnotitie Duurzaamheid	2013
12. Algemene verordening ondergrondse infrastructuur	2016
13. Revolverend fonds energiebesparende maatregelen voor verenigingen en stichtingen 2015 - 2024	2016
14. Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht gemeente Buren	2017
15. VAB beleid 2017	2018
16. Beheersverordening gemeentelijke begraafplaatsen gemeente Buren	2010
17. Verordening geurhinder en veehouderij gemeente Buren	2009
18. Procedureverordening voor advisering tegemoetkoming in planschade Buren	

Risico's

Realisatie duurzaamheid

- Kosten en dekking
Het is nog niet helder wat de benodigde beleidsontwikkeling is, hoeveel dat vraagt aan middelen en hoe die gedekt gaan worden ook vanuit de rijksbijdrage.
- Inzet en bemensing
De opgave vraagt inzet en technische kennis en de vraag is of die binnen of buiten tijdig beschikbaar is. Veel gemeenten hebben die inzet namelijk te zijner tijd nodig.
- De realisatie staat van de duurzaamheidsopgave staat of valt met lokale betrokkenheid.
Die lokale betrokkenheid van inwoners, ondernemers en organisaties is niet vanzelfsprekend en vraagt aandacht.

Aanschaf grondstoffen

De prijzen van grondstoffen, vooral olie, veranderen constant. Hierdoor ontstaat het risico van kostenstijgingen.

Wat willen we?

Subdoelstellingen

2.1 Inwoners waarderen het beheer en onderhoud van onze openbare ruimte met minimaal een 6

Op basis van de door u beschikbaar gestelde middelen denken wij dat een score van een 6,0 haalbaar is. Deze indicator is gebaseerd op verschillende scores uit de Burgerpeiling. Dit zijn:

- Perken en plantsoenen zijn goed onderhouden
- Straten, paden en trottoirs zijn goed begaanbaar
- Weinig tot geen dingen kapot in de buurt
- Buurt is schoon

In 2019 scoorden wij hiervoor qua tevredenheid respectievelijk 49%, 61%, 78% en 66%. Met deze gegevens denken wij dat een 6,0 realistisch is.

2.2 Inwoners beoordelen de verkeersveiligheid minimaal met een 6

Wij willen ons nadrukkelijk richten op de verkeersveiligheid in onze gemeente. Wij streven in dit kader naar een minimale waardering van de verkeersveiligheid door onze inwoners met een 6.

2.3 In 2050 zijn wij energieneutraal, klimaatbestendig en circulair

In 2050 zijn wij een duurzame gemeente zonder gebruik van fossiele brandstoffen, met een circulaire economie en kunnen wij de klimaatveranderingen (hitte, droogte etc.) opvangen.

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Hernieuwbare elektriciteit	80	2030		46,20	50,90			
<i>Toelichting indicator</i> Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa. De hernieuwbare elektriciteit wordt uitgedrukt in een percentage van de totale elektriciteit.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> De ontwikkeling vanuit de Regionale Energie Strategie (RES1.0) gaat uit van een verdubbeling van de opgewekte energie in 2030. Wij willen hier aan voldoen door de realisatie van grote zon- en windprojecten in onze gemeente. Het zwaartepunt in de realisatie van de windmolens zal na 2024 liggen.								
Omvang huishoudelijk restafval	14	2024		119	91		0	0
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal kilogram huishoudelijk afval per inwoner.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het afval beleid wordt bepaald via de AVRI en is voor dit onderdeel meerjarig vastgesteld op een ambitie van 70 kg								

Indicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Verkeersonveilige situaties	40				56		50	
<i>Toelichting indicator</i> Als onderdeel van de Burgerpeiling vragen wij inwoners hoe vaak zij in verkeersonveilige situaties verkeren. Het percentage in deze indicator geeft aan welk deel van de respondenten bij deze vraag soms of vaak antwoordden.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> De beoordeling van onze inwoners in 2020 geeft aan dat 50% zich soms of vaak onveilig voelt in het verkeer. Dit is een percentage dat wij natuurlijk graag omlaag brengen. Onze invloed hierop is echter beperkt. Enerzijds blijkt dat de meeste ongevallen en onveilige situaties zich voordoen op de provinciale weg en anderzijds is het gevoel afhankelijk van incidenten die wij niet (altijd) kunnen beïnvloeden. Binnen onze mogelijkheden en rekening houdend met de beschikbare budgetten streven wij wel naar een afname van dit percentage. Concrete activiteiten, anders dan onze reguliere werkzaamheden, hebben wij op dit terrein nog niet gepland.								
Waarderingscijfer onderhoud buurt	6							
<i>Toelichting indicator</i> Vanaf 2021 wordt er in de Burgerpeiling gevraagd om een rapportcijfer voor het onderhoud van de buurt.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> In 2021 is er geen Burgerpeiling uitgevoerd.								

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
2.1.1 Verduurzamen openbare ruimte	2022
Thema's als hittestress, wateroverlast, circulaire economie en biodiversiteit staan momenteel stuk voor stuk hoog op de agenda. Gedegen beheer draagt bij aan het oplossen van deze grote maatschappelijke uitdagingen. Daarom leggen we in onze beheerplannen ook de verbinding met onze strategische opgaven zoals duurzaamheid.	
2.1.2 Vertalen landschapsonwikkelingsplan naar omgevingsvisie	2022
Bij het opstellen van het definitieve omgevingsplan moet aan alle vereisten van de Omgevingswet worden voldaan. Er zal een goede balans moeten worden nagestreefd tussen behoud, bescherming, gebruik, beheer en ontwikkeling in de fysieke leefomgeving. Dat vraagt om een integrale afweging van alle aspecten die gevolgen hebben voor de fysieke leefomgeving óf gevolgen voor de mens door die fysieke leefomgeving.	
2.1.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden	2022
Op het gebied van het openbaar groen ronden wij in 2022 een uitvoeringsprogramma achterstallig groen af. Op het gebied van wegen (rehabilitaties) speelt het volgende: De Ommerenwal in Ommeren en de Grasbroeksteeg in Zoelen hebben een nieuwe fundering nodig. In 2022 gaan we deze benodigde werkzaamheden uitvoeren.	
2.2.1 Vaststellen nieuw gemeentelijk verkeer- en vervoersplan	2022
Het huidige gemeentelijk verkeer- en vervoersplan is opgesteld in 2005 en kan niet meer als een samenhangend verkeer- en vervoersbeleid worden beschouwd. Gezien de nieuwe ontwikkelingen op landelijk en lokaal niveau is het noodzakelijk om de visie op het verkeer en vervoer te actualiseren. Gekozen is om de omgevingsvisie en mobiliteitsvisie gelijk op te laten lopen. Vanwege uitstel van de Omgevingswet leggen wij het gemeentelijk verkeer- en vervoersplan midden 2022 aan u voor.	
2.2.2 Realiseren uitvoeringsplan mobiliteit regio 2019-2022	2022
In het Uitvoeringsplan Mobiliteit 2019-2022 staan acht hoofdpogaven. Dit zijn:	
• Verbeteren van (internationale) verbindingen • Robuust hoofdwegennet en leefbare kernen • Kwalitatieve spoorverbindingen voor bereikbaarheid van banen • Toekomstbestendig en veilig fietsnetwerk • Sterk en verbindend openbaar vervoer • Overstap naar schone mobiliteit • Inspelen op nieuwe trends: slimme mobiliteit • Slimme logistiek	
Verder werken wij mee aan de ontwikkeling van een regionale visie op het strategisch plan verkeersveiligheid 2030. Hiermee gaan we structureel aandacht schenken aan verkeersveiligheid, door risico's in kaart te brengen en maatregelen te nemen.	
2.3.1 Opstellen lokaal realisatieplan Regionale Klimaat Adaptatie Strategie	2022
In 2022 stellen wij een Lokale Adaptatie Strategie (LAS) en bijbehorend uitvoeringsplan op voor het uitvoeren van de Regionale Klimaat Adaptatie Strategie (RAS), inclusief regionale uitvoeringsagenda. Samen met inwoners in de kernen en andere stakeholders, bijvoorbeeld in de agrarische sector, werken we de thema's uit in concrete maatregelen tegen bijvoorbeeld verdroging of wateroverlast bij zwaardere buien. We koppelen de diverse maatregelen ook aan andere opgaven, zoals het vergroten van de biodiversiteit.	
2.3.2 Vaststellen beleidsplan circulaire economie	2022
In 2022 doen we een verkenning circulaire economie. Op basis daarvan starten we in onze gemeente met "het goede gesprek" over hergebruik in Buren. Dat uiteraard met inwoners, verenigingen, ondernemers en andere stakeholders als de Avri. Daarna kunnen we het lokale beleid op de resultaten daarvan afstemmen. Lokaal beleid zoals beheer, woningbouw en de gemeentelijke voorbeeldrol, bijvoorbeeld voor circulair inkopen. Daarbij gaat het ook om afvalscheiding en recyclen, en het stimuleren van bedrijven om producten te repareren of duurzame soorten grondstoffen te gebruiken. Als gemeente geven we dan invulling aan de circulaire economie, waarbij afval recyclen en restafval verminderen een wettelijke taak is.	

2.3.3 Uitvoeren Energietransitie

2030

Na de vaststelling van de beleidskaders voor zonne- en windenergie en de Regionale Energie Strategie zijn in 2021 ook de eerste pilots voor kleine windmolens en toepassing van zonnepanelen in tuin of op erf opgepakt. In 2022 verbreden we die concrete aanpak door beleid te ontwikkelen voor het stimuleren van zon-op-dak en het verduurzamen van monumenten. Ook zullen we de eerste stappen zetten richting RES2.0 waarin nadrukkelijk ook aandacht is voor andere bronnen als waterkracht en de opslag van energie.

In 2022 zetten we ook de eerste stappen voor de realisatie van initiatieven voor kleinere windmolens bij bedrijven en de ruimtelijke behandeling van de eerste initiatieven voor zonnevelden op land of op water.

Kengetallen

Naam kengetal	Streef waarde	Werkelijk 2013	2017	Begroting 2019	2021	2022	2025
Doden na verkeersongeval	0		3	0	2	0	0
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het aantal doden na verkeersongevallen in onze gemeente.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Uiteraard is het ons doel om het aantal doden bij verkeersongevallen per jaar te verminderen. In 2022 wordt de mobiliteitsvisie vastgesteld. Daarmee willen we het aantal verkeersongevallen laten verminderen. Gegevens uit voortgaande jaren worden bepaald door de BLIQ Verkeersveiligheidsrapportage 2016 t/m 2020 van STAR (Smart Traffic According Reporting) gebaseerd op gegevens van politie en verzekeraars. De waardes voor 2022 t/m 2025 zijn gewenste inschattingen.							
Gewonden na verkeersongeval	0		12	15	8	7	4
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het aantal gewonden na verkeersongevallen in onze gemeente.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Uiteraard is het ons doel om het aantal gewonden bij verkeersongevallen per jaar te verminderen. In 2022 wordt de mobiliteitsvisie vastgesteld. Daarmee willen we het aantal verkeersongevallen laten verminderen. Gegevens uit voortgaande jaren worden bepaald door de BLIQ Verkeersveiligheidsrapportage 2016 t/m 2020 van STAR (Smart Traffic According Reporting) gebaseerd op gegevens van politie en verzekeraars. De waardes voor 2022 t/m 2025 zijn inschattingen.							
Verkeersongevallen	0		148	113	111	107	95
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het aantal verkeersongevallen in onze gemeente							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Uiteraard is het ons doel om het aantal verkeersongevallen per jaar te verminderen. In 2022 wordt de mobiliteitsvisie vastgesteld. Daarmee willen we het aantal verkeersongevallen laten verminderen. Gegevens uit voortgaande jaren worden bepaald door de BLIQ Verkeersveiligheidsrapportage 2016 t/m 2020 van STAR (Smart Traffic According Reporting) gebaseerd op gegevens van politie en verzekeraars.							

Verbonden partijen

Naam	Bestuurlijk belang en doel	Bijdrage 2022
Avri	Afval De Avri is verantwoordelijk voor de afvalinzameling in onze gemeente. In 2019 is het omgekeerd inzamelen van grondstoffen in de regio ingevoerd. Dit heeft een positief effect gehad op de hoeveelheid ingezamelde restafval. Het ingevoerde beleid wordt ook in 2022 verder voortgezet met als doel een verdere reductie van restafval en inzameling van zo schoon mogelijke grondstoffen. IBOR De Avri verricht voor onze gemeente het beheer van en onderhoud aan de openbare ruimte. Ook de samenhangende klachten en meldingen vallen onder deze werkzaamheden.	355
<i>Activiteiten</i>		
- In 2022 zal de Avri, mede op verzoek van het algemeen bestuur, veel aandacht hebben voor gedragsverandering van inwoners ten aanzien van afval scheiden. Het niet juist aanbieden van afval zorgt voor afgekeurde ladingen grondstoffen, waardoor veel extra kosten ontstaan die met meer voorlichting voorkomen kunnen worden. Zowel de Avri als de inwoners zijn beide gebaat bij (het verschaffen van) meer duidelijkheid over wat optimaal scheidingsgedrag is en hoe we dit samen kunnen bereiken. - Avri gaat samen met gemeenten kijken hoe we in de toekomst om zullen gaan met de opbrengsten van oud papier voor verenigingen. De verenigingen halen momenteel oud papier op als pilot in ruil voor een vergoeding. In 2022 zal de inzameling door de verenigingen op dezelfde wijze doorgaan. - Avri zal in het kader van de transitie naar de circulaire economie meer mogelijkheden bekijken voor innovatieve, hoogwaardige verwerkingsopties van afval en grondstoffen. Het is daarom niet uit te sluiten dat er meer circulaire activiteiten vanaf 2022 gaan plaatsvinden/worden onderzocht.		

IBOR

Er zal een vervolg worden gegeven aan de uitkomsten van het vervolgonderzoek IBOR-taken. Hierin zijn diverse toekomstscenario's verder uitgewerkt. Afhankelijk van het overleg zoals in het najaar 2021 wordt gevoerd met de gemeenteraad, volgen hieruit concrete vervolgacties en/of –voorstellen. Uitwerking hiervan zal naar verwachting een deel van 2022 beslaan.

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	7.178	6.864	6.732	6.662	6.751	6.751
Mutaties begroting 2022						
Overige wijzigingen						
Bestaand beleid - actualisatie			23	23	23	19
Overige wijzigingen			23	23	23	19
Technische wijzigingen						
Totaal ontwikkelingen			23	23	23	19
Totaal baten	7.178	6.864	6.755	6.685	6.774	6.770
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	13.384	-13.153	-13.016	-13.285	-13.399	-13.404
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			-38	-38	-38	-38
Overige wijzigingen			-38	-38	-38	-38
Bestaand beleid - actualisatie			41	57	57	-60
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarderen en afschrijven			1	1	1	-135
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-38	-38	-38	-38
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			29	29	29	29
Overige wijzigingen			50	66	66	-51
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk			15	15	15	15
7.5 Begraafplaatsen - Structurele inhuur			15	15	15	15
Totaal ontwikkelingen			17	34	34	-83
Totaal lasten	13.384	13.153	13.033	13.319	13.433	13.321
Saldo voor bestemming	-6.206	-6.287	-6.276	-6.632	-6.658	-6.550
Mutaties reserves						
Primitieve begroting			140	130	130	130
4.2 Onderwijshuisvesting - Uitstel sloop gymzaal Eck en Wiel						
0.10 Mutatie reserves - Renovatie t klokhuis						
5.7 Openbaar groen en openluchtrecreatie - Stichting Landschap Gelderlander						
Totaal mutaties reserves			140	130	130	130
Saldo na bestemming	-6.206	-6.031	-6.135	-6.502	-6.528	-6.420

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
Technische wijzigingen				
Verschillende taakvelden - Technische wijzigingen	30	30	30	30
Verschillende budgetneutrale technische wijzigingen				
Verschillende taakvelden - Technische wijzigingen	-30	-30	-30	-30
Verschillende budgetneutrale technische wijzigingen				
Lasten				
Bestaand beleid - actualisatie				
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarderen en afschrijven	1	1	1	-135
Op basis van de nota waarderen en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-38	-38	-38	-38
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	29	29	29	29
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 23.000 en een lastenstijging van 11.000 in 2022. De ontwikkelingen worden veroorzaakt door bijstellingen van afschrijving van vaste activa, bijdrage aan de Avri en Regio Rivierenland, inhuur voor begraaftplaatsen en inspectie van riolering.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
2.1 Verkeer en vervoer	1.339	226	169	119	119	119
2.2 Parkeren		1	1	1	1	1
2.5 Openbaar vervoer	17	16	16	16	16	16
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	45	30	8	8	8	8
7.2 Riolering	2.851	3.186	3.158	3.138	3.227	3.228
7.3 Afval	2.522	2.982	2.982	2.982	2.982	2.982
7.4 Milieu(beheer)		5	5	5	5	5
7.5 Begraafplaatsen	404	418	416	416	416	411
0.10 Mutaties reserves programma 02		341	140	130	130	130
Totaal baten	7.178	7.205	6.895	6.815	6.904	6.900
Lasten						
2.1 Verkeer en vervoer	5.070	4.728	4.638	4.984	5.009	5.032
2.2 Parkeren		23	23	23	23	23
2.5 Openbaar vervoer	6	9	9	9	9	9
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	2.466	2.080	2.064	2.064	2.064	2.064
7.2 Riolering	2.561	2.784	2.812	2.792	2.880	2.745
7.3 Afval	2.641	2.431	2.630	2.630	2.630	2.630
7.4 Milieu(beheer)	242	621	381	343	343	343
7.5 Begraafplaatsen	398	476	474	474	474	474
0.10 Mutaties reserves programma 02		84				
Totaal lasten	13.384	13.236	13.031	13.319	13.432	13.320
Saldo						
2.1 Verkeer en vervoer	-3.731	-4.502	-4.469	-4.864	-4.889	-4.912
2.2 Parkeren		-22	-22	-22	-22	-22
2.5 Openbaar vervoer	11	7	7	7	7	7
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	-2.421	-2.050	-2.056	-2.056	-2.056	-2.056
7.2 Riolering	290	402	347	347	347	483
7.3 Afval	-119	552	352	352	352	352
7.4 Milieu(beheer)	-242	-616	-376	-338	-338	-338
7.5 Begraafplaatsen	6	-58	-58	-58	-58	-63
0.10 Mutaties reserves programma 02		257	140	130	130	130
Totaal saldo	-6.206	-6.030	-6.135	-6.502	-6.527	-6.419

3. Sociaal domein

Algemeen

Omschrijving

Het sociaal domein bestaat uit de beleidsvelden Wet maatschappelijke ondersteuning, jeugd en participatie.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

Wij willen de kansen en mogelijkheden van onze inwoners vergroten.

Externe ontwikkelingen

Landelijke ontwikkelingen jeugdzorg

Uit het rapport 'Stelsel in groei' blijkt dat de kosten binnen de jeugdzorg landelijk zijn toegenomen. Gemeenten krijgen structureel te weinig geld van het Rijk op jeugdzorg. Dat is ook de conclusie van een arbitragecommissie. Naar aanleiding van deze conclusies is landelijk een stuurgroep opgericht met vertegenwoordiging vanuit de VNG en verschillende ministeries. In april 2021 heeft de stuurgroep maatregelen voorgesteld om de uitgaven te beperken. De stuurgroep adviseert de Jeugdwet aan te scherpen en de reikwijdte van de jeugdhulpplicht in te beperken. Ook wordt voorgesteld het aantal 'wettelijke verwijzers' te beperken. Het Rijk moet nog besluiten welke maatregelen worden uitgevoerd. Ook is onbekend of gemeenten structureel een hogere bijdrage krijgen van het Rijk.

Woonplaatsbeginsel

Met ingang van 1 januari 2022 wordt het woonplaatsbeginsel in de Jeugdwet gewijzigd. Dit heeft met name gevolgen voor jongeren die jeugdzorg met verblijf ontvangen. De financiële gevolgen zijn op dit moment onbekend. Uiterlijk 1 januari 2022 wordt er meer duidelijkheid verwacht.

Nasleep coronacrisis

De coronacrisis heeft impact op het welzijn van onze jongeren en hun opvoeders. Dit leidt tot een toename van de vraag naar inzet van jeugdzorg.

Gezondheid

Het Rijk stelt coronamiddelen beschikbaar vanuit het landelijk steunpakket 'sociaal en mentaal welzijn en leefstijl'. Een deel van dit specifieke steunpakket ontvangen wij via de regeling SPUK Sportakkoord. We ontwikkelen een plan over hoe we het geld in 2022 besteden.

Participatie

Het percentage inwoners met een bijstandsuitkering in onze gemeente is relatief (heel) laag. In Nederland hebben ca. 29 op de 1000 inwoners een bijstandsuitkering. In Buren zijn dat ca. 10 op de 1000 inwoners. We hadden verwacht dat als gevolg van de coronacrisis het aantal bijstandsuitkeringen mogelijk iets zou stijgen. Tot op heden is dat echter niet het geval.

Wet inburgering

Op 1 januari 2022 gaat de nieuwe Wet Inburgering in. In het nieuwe stelsel krijgen gemeenten de regie over de inburgering. Nieuwkomers worden hiermee vanaf het eerste moment intensief begeleid. Het doel is dat zij zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren en kunnen meedoen in de samenleving, het liefst via betaald werk. Gemeenten worden verantwoordelijk voor deze nieuwe taak.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Verordening Wet gemeentelijke antidiscriminatievoorzieningen	2010
2. Verordening cliëntenparticipatie werk en inkomen gemeente Buren	2015
3. Verordening verrekening boete bij herhaald misbruik sociale zekerheid gemeente	2015
4. Verordening handhaving Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2015
5. Verordening individuele inkomenstoeslag gemeente Buren	2015
6. Verordening individuele studietoelage gemeente Buren	2015
7. Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten gemeente Buren	2016

8. Verordening tegenprestatie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2018
9. Verordening afstemming Participatiewet, Bbz, loaw en loaz gemeente Buren	2018
10. Beleidsplan Schuldhulpverlening gemeente Buren 2016-2020	2018
11. Verordening cliëntenparticipatie Wsw gemeente Buren	2020
12. Verordening loonkostensubsidie Participatiewet gemeente Buren	2017
13. Verordening participatieregeling minima gemeente Buren	2018
14. Verordening re-integratie Participatiewet, loaw en loaz gemeente Buren	2020
15. Beleidsplan Schuldhulpverlening 2020–2024 gemeente Buren	2020
16. Beleidsplan Wmo/Jeugd "samen voor kwaliteit" 2017-2020	2018
17. Burense visie op het kind	
18. Verordening wet maatschappelijke ondersteuning gemeente Buren	
19. Verordening jeugdhulp gemeente Buren	
20. Notitie Ruimte voor sociaal werk 2018-2020	
21. Regioplan Beschermd Wonen 2021	
22. Regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling Gelderland Zuid 2021-2025	
23.	

Risico's

Gemeenten lopen risico's voor de uitgaven binnen het sociaal domein. Met name de uitgaven van de Jeugdzorg zijn hoger dan de vergoeding die wij daarvoor ontvangen via de rijksbijdrage.

Wat willen we?

Subdoelstellingen

3.1 Waardering van onze inwoners voor de goede en passende ondersteuning om ze deel te laten nemen aan de maatschappij

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	Begroting 2019	2021	2022	2025
Banen	450	2030	493,90	482,10	509,60	415	420	
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 74 jaar. Onder baan wordt een vervulde positie verstaan, dit kunnen zowel fulltimers, partimer als uitzendkrachten zijn.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> We verwachten dat het aantal banen per 1.000 inwoners als gevolg van corona de komende periode/eerste twee jaar daalt. De verwachting is dat daarna het aantal banen weer zal toenemen. Onze invloed op dit terrein is overigens beperkt. De enige directe invloed betreft de werkgelegenheid die wij als werkgever bieden. Indirecte invloed hebben wij op het gebied van beleid voor economie, ondernemers en het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen.								
Cliënten met maatwerkarrangementen Wmo	400	2024		230	350	370	380	400
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal cliënten met maatwerkarrangementen Wmo per 10.000 inwoners. Een maatwerkarrangement is ondersteuning binnen het kader van de Wmo 2015 geleverd in de vorm van een product of dienst die is afgestemd op de wensen, persoonskenmerken, mogelijkheden en behoeften van een individu.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> De verwachting is dat het aantal maatwerkvoorzieningen zal stijgen. Het zal waarschijnlijk in lijn blijven met de landelijke ontwikkelingen. De stijging wordt onder meer veroorzaakt door de vergrijzing. In 2015 was 18% van onze inwoners 65 jaar of ouder, op dit moment is dit 20% en de verwachting is dat dit percentage in 2030 stijgt naar 25%. Daarnaast heeft het streven mensen zo lang mogelijk thuis te laten wonen een effect op de inzet van maatwerkvoorzieningen. Tot slot zorgt de invoering van het abonnementstarief voor een aanzuigende werking. Dit vaste (lage) maandtarief aan eigen bijdrage is vanaf 2019 ingevoerd. Inwoners betalen hierdoor een verplichte eigen bijdrage van (maximaal) € 19 per maand, ongeacht het aantal maatwerkvoorzieningen en ongeacht het inkomen. Sindsdien is er een stijging zichtbaar. Zowel in het aantal cliënten met maatwerkvoorzieningen, alsook in het aantal maatwerkvoorzieningen per cliënt. Wij stellen voor de streefwaarde bij te stellen van 330 naar 400.								

Jongeren met een delict voor de rechter	1	2024		1	1	1	1	1
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen, is in Buren 1%. Dit sluit aan bij het landelijk gemiddelde. Vergeleken met gemeenten binnen onze regio zijn er geen bijzonderheden. Er is binnen onze gemeente wel een toename zichtbaar in het aantal verwijzingen naar Halt. Hierdoor zou mogelijk een stijging te verwachten kunnen zijn voor het aantal jongeren dat met een delict voor de rechter verschijnt. Om een stijging te voorkomen wordt hier vanuit zorg en veiligheid samen met jongerenwerk aandacht aan besteed.								
Jongeren met jeugdbescherming	1	2024		0,80	1	1,30	1,30	1
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage jongeren tot 18 jaar met een jeugdbeschermingsmaatregel ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het aantal jeugdigen met een beschermingsmaatregel is 1,3% en daarmee gelijk aan het gemiddelde in Gelderland. De laatste jaren schommelt het percentage net iets onder of boven de 1%. We verwachten dat dit zich zo zal blijven ontwikkelen. Door samenwerking van ons sociaal team met de Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK), maar ook met Veilig Thuis, proberen we zoveel mogelijk jeugdbeschermingsmaatregelen te voorkomen. Naar aanleiding van het rapport Kinderen beter beschermd werken we aan een Gelderse Verbeteragenda voor de jeugd. Tot de hieraan verbonden maatregelen hoort de oprichting van een expertteam om complexe casussen te bespreken. Ook de inzet van de beschermingstafel is een van de speerpunten. Daarnaast wordt er ingezet op bespreking vooraf van de bepalingen jeugdhulp maar ook op monitoring van de inzet van deze vorm van jeugdzorg, zodat we samen beter kunnen sturen op dat wat nodig is voor het gezinssysteem, maar ook om zoveel mogelijk zware zorg te voorkomen.								
Jongeren met jeugdhulp	9	2024		9,70	11,10	10	10	9
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzichte van alle jongeren tot 18 jaar.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het aantal jeugdigen met jeugdhulp is in onze gemeente iets lager dan het landelijk gemiddelde en ook iets lager dan het gemiddelde binnen Gelderland. We willen dit behouden en inzetten op een verlaging van het aantal jeugdigen met jeugdhulp.								
Jongeren met jeugdreclassering	0,50	2024		0,30		0,50	0,50	0,50
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het aantal jeugdigen met jeugdreclassering is binnen onze gemeente al jaren zeer laag en in aantallen gelijk. Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen te melden. De verwachting is dat dit percentage tussen de 0 en 1% zal blijven.								
Kinderen in een uitkeringsgezin			2	3	3	3	3	3
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage kinderen tot 18 jaar dat in een gezin leeft dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen ten opzichte van alle kinderen tot 18 jaar.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het percentage kinderen in uitkeringsgezinnen is binnen onze gemeente structureel lager dan het landelijke en regionale percentage. Binnen Gelderland is het percentage al jaren 5%. Gelet op de omstandigheden en onzekerheden als gevolg van het corona virus is het onze ambitie het aantal niet te laten stijgen.								
Lopende re-integratievoorzieningen	125	2024		70,40	81,90	121		
<i>Toelichting indicator</i> Deze indicator toont het aantal inwoners dat gebruik maakt van een re-integratievoorziening op basis van de Participatiewet per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot 65 jaar. Een re-integratieprogramma is een voorziening die door een gemeente wordt ingezet, nadat de gemeente heeft vastgesteld dat de cliënt een directe belemmering heeft die toetreding tot de arbeidsmarkt verhindert. De voorziening is erop gericht de afstand tot de arbeidsmarkt van een cliënt te verkleinen, waarbij het doel op de lange termijn altijd arbeidsinschakeling is.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het aantal inwoners met een bijstandsuitkering in onze gemeente is relatief laag. We verwachten als gevolg van corona wel dat het aantal de komende jaren stijgt. Daarmee zal waarschijnlijk ook het aantal voorzieningen stijgen dat we moeten inzetten om inwoners te laten toetreden tot de arbeidsmarkt. Als gevolg van deze maatregelen denken wij dat het aantal de komende jaren geleidelijk weer zal afnemen tot ongeveer het niveau van 2018. Onze invloed op het aantal re-integratievoorzieningen is overigens beperkt. Het Rijk hanteert een specifiek verdeelmodel voor wat betreft het bedrag dat iedere gemeente kan uitgeven aan re-integratie. Door als gemeente nieuw specifiek beleid in te zetten en extra geld vrij te maken uit de algemene middelen, kunnen we het aantal re-integratievoorzieningen laten toenemen, waardoor het aantal bijstandsuitkeringen daalt. In de praktijk betekent dit wel dat de extra kosten van de investering (in re-integratievoorzieningen) hoger zijn dan de opbrengst (besparing kosten door minder uitkeringen).								
Netto arbeidsparticipatie	70	2030	66,40	67,70	69,90	68,70		
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de gehele beroepsbevolking. Des te hoger het percentage, des te hoger is de omvang van de werkzame beroepsbevolking.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Wij scoren boven het gemiddelde in onze provincie. Dit willen wij graag blijven doen. We verwachten wel dat het percentage van de werkzame beroepsbevolking als gevolg van corona de komende twee jaar daalt. De verwachting is dat daarna dat								

percentage weer zal toenemen.

Personen met een bijstandsuitkering				143,60	136	136	100
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal personen dat een uitkering ontvangt in het kader van de bijstandswet of bijstandsgelateerde wet per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het percentage inwoners met een bijstandsuitkering in onze gemeente is relatief (heel) laag. In Nederland hebben ca. 29 op de 1000 inwoners een bijstandsuitkering. In Buren zijn dat ca. 10 op de 1000 inwoners. We hadden verwacht dat als gevolg van de coronacrisis het aantal bijstandsuitkeringen mogelijk iets zou stijgen. Tot op heden is dat echter niet het geval.							
Werkloze jongeren	1	2030	1	1	1	1,20	1
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal werkloze jongeren (16-22 jaar) ten opzichte van alle jongeren (16-22 jaar) uitgedrukt in een percentage.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> In Nederland bedraagt het aantal werkloze jongeren 2%. In Buren is dat minder dan 1%.							

Indicatoren

Er zijn binnen dit programma (nog) geen eigen indicatoren beschikbaar.

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
3.1.1 Uitvoeren visie sociaal domein	2022
De visie op de transformatie van het sociaal domein is in september 2020 vastgesteld. We vertalen dit naar een plan dat grotendeels in het teken staat van de grote tekorten op Jeugdhulp en Wmo. Daarbij kiezen we een programmatische aanpak. We maken een analyse van de kosten en zoeken naar mogelijkheden deze te beïnvloeden. Daartoe willen we het voorliggend veld doorontwikkelen, de samenwerking met verwijzers versterken en aandacht hebben voor de aansluiting van jeugdhulp en passend onderwijs.	
3.1.10 Organiseren beschermd wonen en ambulantisering van de Ggz	2022
Beschermd Wonen en Beschermd Thuis zijn bedoeld voor mensen die door psychische problemen 24 uur per dag zorg of nabijheid nodig hebben. Tot 2023 krijgt centrumgemeente Nijmegen hiervoor de financiële middelen. Vanaf 2023 wordt iedere gemeente zelf verantwoordelijk voor Beschermd Wonen. We gaan intensief samenwerken op het schaalniveau van Gelderland Zuid. We maken afspraken over de verdeling van financiële middelen, de inkoop van zorg en het contractmanagement. Regionale voorzieningen blijven nodig naast lokale voorzieningen. Ook gaan we voor de doelgroep ambulante zorg te organiseren. We willen de inzet van zware zorg voorkomen. We zijn een pilot gestart met een wijk Ggz team. Dit team werkt nauw samen met ons sociaal team, huisartsen, het welzijnswerk en algemeen maatschappelijk werk. Ook wordt samengewerkt met ervaringsdeskundigen. In het najaar van 2022 gaan we deze pilot evalueren. We bekijken of de inzet een structureel vervolg moet krijgen.	
3.1.11 Aanpakken huiselijk geweld en kindermishandeling	2022
De vijftien gemeenten in de regio Gelderland Zuid werken samen in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Samen hebben we een nieuwe regioaanpak Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM) opgesteld. Het doel van de aanpak is het zoveel mogelijk voorkomen, stoppen en blijvend oplossen van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De regioaanpak vergroot het zicht op de problematiek en het versterken van het handelingsvermogen van professionals. In 2022 wordt een lokale aanpak opgesteld. We willen de samenwerking versterken tussen Veilig Thuis, het sociaal team en andere partijen in de veiligheidsketen.	
3.1.2 Door ontwikkelen sociaal team	2022
We willen het kostenbewustzijn verhogen in het sociaal team. We gaan hierbij ook de huisartsen betrekken, aangezien zij een belangrijke toegang zijn tot jeugdzorg. Een praktijkondersteuner is inmiddels nauw betrokken bij de toegang tot jeugdzorg. We zetten waar mogelijk en nodig lichte hulpverlening in of zoeken naar oplossingen waarbij verblijf of zware specialistische zorg voorkomen. We werken aan methodische vraagverheldering en deskundigheidsbevordering, onder meer op het	

terrein van Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (HGKM), de herkenning van Ggz problematiek en complexe echtscheidingen. Ook hebben we aandacht voor de kwaliteit van de gezins- en ondersteuningsplannen.

In sociale kernteams bespreken we maandelijks complexe casussen met maatschappelijke partners. Ook de politie en woningstichting gaan deelnemen aan de overleggen. Hiermee hebben we ook aandacht voor veiligheid en overlast. Daarnaast sluit ook het Wijk GGZ team aan. Het doel is escalatie van problemen zoveel mogelijk te voorkomen.

3.1.3 Ontwikkelen sturingsinformatie

2022

We monitoren actief het kostenverloop in het sociaal domein. We krijgen zo beter zicht op onze financiële inzet en de effecten daarvan. We stellen prioriteiten, benoemen maatschappelijke doelen en bijbehorende indicatoren. Op die manier maken we goede monitoring, evaluatie en doorontwikkeling mogelijk.

3.1.4 Uitvoeren preventieplan

2022

In 2021 heeft u een besluit genomen over het preventieplan dat wij samen hebben ontwikkeld met partners. We monitoren de voortgang en hebben aandacht voor de resultaten die geboekt worden. Daarbij kijken we naar de impact voor inwoners en naar de financiële gevolgen voor de gemeente.

3.1.5 Realiseren nieuw aanbod Burense visie op kind

2022

In samenwerking met onze LEA- en VVE-partners werken we aan het vergroten van kansengelijkheid voor kinderen in de gemeente Buren. We bepalen samen hoe beschikbare middelen besteed worden. We zetten in op een doorlopende leerlijn, een betere verbinding tussen kinderopvang en onderwijs en ook een betere koppeling tussen zorg en onderwijs.

3.1.6 Leveren bijdrage aan het verder verbeteren (inkoop) van de DVO Jeugd/Wmo

2023

De huidige dienstverleningsovereenkomst Jeugd/Wmo (DVO) loopt af per 1 januari 2023. De zes betrokken gemeenten in Rivierenland willen de samenwerking op het gebied van contractmanagement en inkoop van voorzieningen Jeugd/Wmo verbeteren. Daarover maken we nieuwe afspraken. Verder wordt er in 2022 een inkooptraject gestart voor nieuwe contracten met zorgaanbieders Jeugd/Wmo. Met regionale pilots willen we de kwaliteit van zorg en onze sturingsmogelijkheden verbeteren.

3.1.7 Actualiseren verordening Jeugd/Wmo

2022

We beoordelen of het aanscherpen van de huidige verordeningen wenselijk en mogelijk is. Daarnaast wordt onderzocht of het wenselijk is een integrale verordening Jeugd/Wmo op te stellen. In verband met de transformatie van het sociaal domein is het uitgangspunt om integraal te werken. Het samenvoegen van de verordeningen Jeugd en Wmo draagt hier mogelijk aan bij.

3.1.8 Invoeren Wet inburgering

2022

Op 1 januari 2022 gaat de (nieuwe) Wet Inburgering in. Gemeenten worden verantwoordelijk voor de uitvoering van die wet. Doel is dat alle inburgeringsplichtigen snel en volwaardig meedoen in onze samenleving. Het liefst via betaald werk. Daarvoor moeten inburgeringsplichtigen zo snel mogelijk de Nederlandse taal leren. Ook moeten zij kennis hebben van de Nederlandse maatschappij. Verder moeten inburgeringsplichtigen naar vermogen gaan participeren in de Nederlandse samenleving.

3.1.9 Verbeteren samenwerking jeugdzorg

2023

In opdracht van de VNG werken we aan het opstellen van een Gelderse verbeteragenda jeugdbescherming. Aanleiding is het rapport 'Kwetsbare kinderen onvoldoende beschermd' van de Inspectie Gezondheidszorg en jeugd. We werken in Gelderland met de zeven jeugdzorgregio's en de gecertificeerde instellingen samen aan deze verbeteragenda. Onze ambitie is te komen tot een verkorting van de jeugdbeschermingsketen. We willen dat het beschermingstraject voor gezinnen overzichtelijker, transparanter en eenvoudiger wordt.

Kengetallen

Naam kengetal	Streef waarde	Werkelijk 2013	2017	Begroting 2019	2021	2022	2025
Financiële informatie Wmo en Jeugd				13173000	17296000	17119000	17124000
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het saldo van verschillende taakvelden die betrekking hebben op Wmo en Jeugd. De taakvelden zijn:							
- Onderwijsbeleid en leerlingzaken - Samenkracht en burgerparticipatie - Wijkteams - Maatwerkvoorziening (Wmo) - Maatwerkdienstverlening 18+ - Maatwerkdienstverlening 18- - Geëscaleerde zorg 18- - Geëscaleerde zorg 18+							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Uitgaven voor Jeugd				6026000	9027000	8962000	9008000
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het saldo van verschillende kostensoorten over Jeugd. Deze kostensoorten zijn:							
- Jeugdzorg ZIN - Jeugdzorg Landelijk Transitie Arrangement - Jeugdzorg PGB - Jeugdbescherming - Jeugdreclassering - Jeugd: drang en dwang - Jeugd: spoedeisende zorg							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Uitgaven voor Wmo				3459000	4260000	4191000	4191000
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het saldo van verschillende kostensoorten over Wmo. Deze kostensoorten zijn:							
- Wmo: woningaanpassingen/woonvoorzieningen - Wmo: vervoer/rolstoelen - Wmo: huishoudelijke ondersteuning - Wmo: individuele begeleiding - Wmo: dagbesteding - Wmo: vervoer (BG) - Wmo: PGB immaterieel - Wmo: PGB materieel							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Unieke klanten per jaar Jeugdwet			822	962			
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het totaal aantal unieke klanten per jaar voor de Jeugdwet.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Unieke klanten per jaar Wmo			1108	1279			
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het totaal aantal unieke klanten per jaar voor de Wmo.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Unieke verstrekkingen Jeugdwet			1737	2251			
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het totaal van het aantal unieke verstrekkingen voor de Jeugdwet. Er zijn verschillende soorten unieke verstrekkingen:							
- Jeugd ZIN ambulant - Jeugd ZIN Dyslexie - Jeugd ZIN GGZ - Jeugd ZIN jeugdbescherming - Jeugd ZIN landelijk							

• Jeugd ZIN verblijf • Jeugd PGB ambulant							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Unieke verstrekkingen Wmo				2481	2976		
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het totaal aantal unieke verstrekkingen voor Wmo. Er zijn verschillende soorten unieke verstrekkingen:							
• Begeleiding ZIN • Begeleiding PGB • HBH ZIN • HBH PGB • Hulpmiddelen ZIN • Hulpmiddelen PGB							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							

Verbonden partijen

Naam	Bestuurlijk belang en doel	Bijdrage 2022
GGD Gelderland-Zuid	1. Onze inwoners krijgen informatie over een gezonde leefstijl; 2. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk kinderen worden ingeënt; 3. Wij krijgen informatie hoe het met de gezondheid van onze inwoners is gesteld; 4. Kinderen kunnen zich op een gezonde manier ontwikkelen; 5. Ouderen blijven zo lang mogelijk gezond; 6. We voorkomen infectieziekten zo veel mogelijk; 7. We inspecteren de kinderdagverblijven volgens de wettelijke normen	1.073
<i>Activiteiten</i>		
• Inzicht bieden in de gezondheidssituatie van inwoners, door onderzoek en monitoring. • Bevorderen van gezondheid, door advies en uitvoering, zodat inwoners kunnen meedoen. • Organiseren van preventie in het sociaal domein, door verbindingen te leggen tussen domeinen, netwerken te versterken, doelstellingen te formuleren en samenwerkingsafspraken te maken. • Inzet voor een gezonde jeugd, waaronder uitvoering jeugdgezondheidszorg. • Inzet op kwetsbare doelgroepen. • Beschermen en bewaken van gezondheid door infectieziektebestrijding en medische milieukunde. • Vangnettaken. • Veilig Thuis. • Toezichthouder Wmo en Kinderopvang. • Netwerkaanpak zorg en veiligheid. • Netwerkaanpak veilige en gezonde leefomgeving.		
Werkzaam	Een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).	2.080
<i>Activiteiten</i>		
De uitvoering van de WSW voor de werkzoekenden uit onze gemeente die op 31-12-2014 een dienstverband hadden bij de gemeenschappelijke regeling LANDER volgens de WSW.		

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	7.793	4.917	5.156	5.156	5.156	5.156
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			-270	-270	-270	-270
6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen			-270	-270	-270	-270
Technische wijzigingen			20	20		
Totaal ontwikkelingen			-250	-250	-270	-270
Totaal baten	7.793	4.917	4.906	4.906	4.886	4.886
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	26.320	-25.657	-25.959	-25.880	-25.839	-25.764
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			-607	-615	-615	-615
6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen			-635	-635	-635	-635
6.5 Arbeidsparticipatie - Scholing en activering			-53	-68	-68	-68
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Bijdrage vervoer regiotaaxi			50	50	50	50
Verschillende taakvelden - Bijdrage GGD			30	30	30	30
Overige wijzigingen			1	8	8	8
Bestaand beleid - actualisatie			134	134	134	134
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-27	-27	-27	-27
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-41	-41	-41	-41
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			34	34	34	34
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			211	211	211	211
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-54	-54	-54	-54
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-76	-76	-76	-76
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			58	58	58	58
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			26	26	26	26
Overige wijzigingen			3	3	3	3
Nieuw beleid - 1. Wettelijk			5	-3	-3	-3
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Wet inburgering			-30	-38	-38	-38
6.5 Arbeidsparticipatie - Regionaal Werkgevers Servicepunt			35	35	35	35
Technische wijzigingen			-6	-6	-26	-26
Totaal ontwikkelingen			-475	-492	-512	-512
Totaal lasten	26.320	25.657	25.484	25.388	25.327	25.252
Saldo voor bestemming	-18.528	-20.741	-20.580	-20.484	-20.443	-20.368
Mutaties reserves						
Primitieve begroting						
Diverse taakvelden - Transitiejaar 2020 / overheveling						
6.81 Geëscaleerde zorg 18+ - Ambulantisering GGZ						
Totaal mutaties reserves						
Saldo na bestemming	-18.526	-20.615	-20.577	-20.482	-20.441	-20.366

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
Autonome ontwikkelingen				
6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen	-270	-270	-270	-270
Op basis van ervaringsgegevens stellen we de budgetten aan zowel de baten als de lasten kant bij. Het betreft budgetten van de participatiewet, IOAW, BBZ en bijzondere bijstand.				
Lasten				
Autonome ontwikkelingen				
6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen	-635	-635	-635	-635
Op basis van ervaringsgegevens stellen we de budgetten aan zowel de baten als de lasten kant bij. Het betreft budgetten van de participatiewet, IOAW, BBZ en bijzondere bijstand.				
6.5 Arbeidsparticipatie - Scholing en activering	-53	-68	-68	-68
Op basis van de meicirculaire 2021 passen we het budget voor scholing en activering in het kader van de participatiewet aan.				
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Bijdrage vervoer regiotali	50	50	50	50
De kosten voor het sociaal-recreatief vervoer gaan omhoog. Dit Wmo-vervoer (Versis) is bedoeld voor mensen met een Wmo-taxipas omdat er sprake is van mobiliteitsproblematiek. De kosten stijgen doordat Provincie Gelderland een tweetal subsidies stopzet. Het gaat hier om de geleidelijke afbouw van de provinciale subsidie op het Wmo-vervoer en om het besluit van de provincie om het ov-vangnet niet langer in Versis uit te voeren maar zelf uit te gaan voeren. Bovendien zagen we voor de Coronapandemie ook een alsmaar toenemend gebruik van de regiotali. Ophoging van het budget is bedoeld om de stijgende kosten door stopzetten van het tweetal subsidies op te vangen.				
Verschillende taakvelden - Bijdrage GGD	30	30	30	30
We passen de budgetten aan, aan de hand van de begroting 2022 van de GGD.				
Bestaand beleid - actualisatie				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-27	-27	-27	-27
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-41	-41	-41	-41
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	34	34	34	34
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	211	211	211	211
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-54	-54	-54	-54
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-76	-76	-76	-76
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	58	58	58	58
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	26	26	26	26
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Nieuw beleid - 1. Wettelijk				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Wet inburgering	-30	-38	-38	-38
Een deel van de kosten voor huisvesting van nieuwkomers is ondergebracht bij de nieuwe wet inburgering. Daarnaast wordt het bedrag voor inburgering bijgesteld naar aanleiding van de meicirculaire 2021.				
6.5 Arbeidsparticipatie - Regionaal Werkgevers Servicepunt	35	35	35	35
Dit betreft een bijdrage aan het WGS, wat vanaf 1 januari 2022 een wettelijke verplichting is.				
Technische wijzigingen				
Verschillende taakvelden - Technische wijzigingen	69	69	69	69
Verschillende budgetneutrale technische wijzigingen				
Verschillende taakvelden - Technische wijzigingen	-95	-95	-95	-95

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 5.000 en een lastenstijging van 11.000 in 2022.
De ontwikkelingen worden veroorzaakt door de bijdrage aan de GGD, bijstellingen van budgetten BBZ, WIW-banen, bijzondere bijstand en uitvoering van het preventie akkoord.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15					
6.2 Wijkteams						
6.3 Inkomensregelingen	7.336	4.587	4.576	4.576	4.576	4.576
6.4 Begeleide participatie						
6.5 Arbeidsparticipatie	97					
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		15	15	15	15	15
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	207	295	295	295	295	295
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	102					
6.82 Geëscaleerde zorg 18-						
7.1 Volksgezondheid		20	20	20		
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	36					
0.10 Mutaties reserves programma 03		23				
Totaal baten	7.793	4.940	4.906	4.906	4.886	4.886
Lasten						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.769	2.052	2.030	1.984	1.984	1.984
6.2 Wijkteams	968	561	534	534	534	534
6.3 Inkomensregelingen	6.960	5.108	5.044	5.044	5.044	5.044
6.4 Begeleide participatie	2.549	2.079	2.121	2.027	1.986	1.911
6.5 Arbeidsparticipatie	475	420	448	448	448	448
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	610	755	679	679	679	679
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.079	3.814	3.822	3.822	3.822	3.822
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	361	490	464	464	464	464
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	564	3.433	3.421	3.421	3.421	3.421
7.1 Volksgezondheid	1.151	1.351	1.380	1.380	1.360	1.360
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.834	5.594	5.541	5.588	5.588	5.588
0.10 Mutaties reserves programma 03		-102				
Totaal lasten	26.320	25.555	25.484	25.391	25.330	25.255
Saldo						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.754	-2.052	-2.030	-1.984	-1.984	-1.984
6.2 Wijkteams	-968	-561	-534	-534	-534	-534
6.3 Inkomensregelingen	376	-521	-467	-467	-467	-467
6.4 Begeleide participatie	-2.549	-2.079	-2.121	-2.027	-1.986	-1.911
6.5 Arbeidsparticipatie	-378	-420	-448	-448	-448	-448
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-610	-740	-664	-664	-664	-664
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-2.873	-3.519	-3.527	-3.527	-3.527	-3.527
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-259	-490	-464	-464	-464	-464
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-564	-3.433	-3.421	-3.421	-3.421	-3.421
7.1 Volksgezondheid	-1.151	-1.331	-1.360	-1.360	-1.360	-1.360
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-7.798	-5.594	-5.541	-5.588	-5.588	-5.588
0.10 Mutaties reserves programma 03		125				
Totaal saldo	-18.528	-20.615	-20.577	-20.484	-20.443	-20.368

4. Sport, cultuur en onderwijs

Algemeen

Omschrijving

Dit programma gaat over de beleidsvelden sport, kunst en cultuur, het accommodatiebeleid, leesstimulering en onderwijs.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

We willen een gemeente zijn waar inwoners voldoende mogelijkheden hebben om:

- kwalitatief goed onderwijs te volgen;
- te sporten en te bewegen;
- culturele activiteiten te waarborgen.

Externe ontwikkelingen

Sport en Gezondheid

We zetten in op positieve gezondheid en versterking van het voorveld. Dit doen we door uitvoering te geven aan ons lokaal sport- en beweegakkoord en ons lokaal preventieakkoord. In ons lokaal sportakkoord is er aandacht voor een duurzame sportinfrastructuur, vitale sport- en beweegaanbieders, een positieve sportcultuur en stimuleren we (kwetsbare) inwoners om vaardig in bewegen te worden. Hierin werken we samen met publieke private partijen en partners uit de domeinen onderwijs, zorg en welzijn voor het breed integreren van sport. Buren ontvangt tot en met 2022 uitvoeringsbudget voor het lokaal sport- en beweegakkoord.

Vanuit het lokaal preventieakkoord organiseren we (preventieve) activiteiten waarbij concreet aandacht is voor de thema's roken, overgewicht, problematisch alcoholgebruik en mentale gezondheid/eenzaamheid. Dit alles moet leiden tot verbetering van de gezondheidssituatie van onze inwoners. Buren ontvangt tot en met 2023 uitvoeringsbudget voor het lokaal preventieakkoord.

In 2021 is de Burense Sport Coöperatie opgericht. De voetbalverenigingen binnen de coöperatie organiseren zelf het onderhoud van accommodaties en velden. Door te voldoen aan opgestelde vitaliteitsdoelstellingen zijn zij geen huur verschuldigd aan de gemeente. Samen met de coöperatie evalueren we in 2022 het eerste jaar.

Laaggeletterdheid en taalachterstanden

Op landelijk en regionaal niveau zijn er allerlei ontwikkelingen gaande op het gebied van leesstimulering en laaggeletterdheid, waar onze gemeente mee te maken heeft. Zo heeft het Rijk recentelijk een landelijke Vervolgaanpak laaggeletterdheid 2020-2024 Tel mee met taal gepresenteerd. De gemeente Tiel vertaalt, namens de hele regio, de landelijke aanpak laaggeletterdheid door in een regionaal actieplan laaggeletterdheid 2020-2024.

Samenwerken onderwijs en zorg

We willen de samenwerking tussen onderwijs en zorg verbeteren. Daarom staat dit onderwerp hoog op de agenda binnen de regio Rivierenland. We willen problemen voorkomen en signalen vroegtijdig opvangen om de inzet van zwaardere (jeugd)zorg te voorkomen. Hiervoor nemen we deel aan verschillende werkgroepen binnen de regio, maar kijken we ook binnen onze eigen gemeente naar mogelijkheden om de samenwerking tussen onderwijs en zorg te verbeteren. Zo starten we met een nieuwe overlegstructuur voor schooljaar 2021-2022 waarin alle partijen uit zorg en het primair onderwijs zijn betrokken. Ook loopt er vanuit de regio een traject om alle verbindingen tussen onderwijs en zorg in kaart te brengen en waar nodig te verbeteren.

Uitvoering en implementatie IHP

In 2021 is het IHP 2021-2036 vastgesteld. Voor de komende vier jaar staat de renovatie/nieuwbouw van de Beatrixschool in Buren gepland.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Door de coronacrisis zijn er in het onderwijs vertragingen en achterstanden ontstaan. Daarvoor heeft het demissionaire kabinet het Nationaal Programma Onderwijs in het leven geroepen. Het programma is bedoeld om onderwijsvertragingen in te lopen en moet leerlingen ondersteunen die het moeilijk

hebben door schoolsluitingen en corona. Zowel het onderwijs als ook de gemeente krijgen hier NPO-gelden voor. Als gemeente maken wij in samenwerking met onze partners in onderwijs en kinderopvang (verzameld in de Lokaal Educatieve Agenda - LEA) een plan hoe wij hen ondersteunen met aanvullende programma's, begeleiding of kennisdeling.

Doorontwikkeling Onderwijs Achterstanden Beleid (OAB)

Met onderwijsachterstandenbeleid willen we bereiken dat er meer de kansengelijkheid is voor kinderen in de gemeente Buren. Daarom werken we aan de implementatie van de peutermonitor. Deze monitor brengt de effectiviteit en het bereik in beeld van de voor- en vroegschoolse educatie (VVE). Daarnaast willen we de samenwerking met het onderwijs verbeteren. In het schooljaar 2021-2022 wordt er een nieuwe overlegstructuur geïmplementeerd die de verschillende schakels binnen het OAB-beleid beter aan elkaar moet verbinden. Ook worden er initiatieven ontplooid om de overgang van de kinderopvang naar de basisschool te verbeteren.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Nota onderwijsachterstandenbeleid 2019 - 2022	2019
2. Integrale Visie Transformatie Sociaal Domein	2020
3. Burense Visie op het kind	2017
4. Nota lokaal gezondheidsbeleid 2017-2020	2017
5. Erfgoedverordening 2013	2013
6. Subsidieverordening monumenten Buren 2015	2015
7. Subsidieverordening maatschappelijke ontwikkeling gemeente Buren 2016	2016
8. Verordening leerlingenvervoer gemeente Buren 2019	2019
9. Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Buren 2005	2005
10. Spelregels uitvoeringsbudget Sport- en beweegakkoord Buren 2021	2020

Risico's

Gedateerd maatschappelijke vastgoed

Een aantal accommodaties (gymzalen, sportaccommodaties en dorpshuizen) zijn gedateerd. Om de accommodaties te laten voldoen aan de eisen van deze tijd (op het gebied van duurzaamheid en functionele eisen) zijn extra investeringen nodig in toekomst.

Burense Sport Coöperatie

We lopen bij deze constructie het risico dat verenigingen niet voldoen aan de vitaliteitsafspraken en/of hun accommodatie niet goed onderhouden. We moeten aandacht hebben voor goed onderhoud en tijdig bijspringen en ondersteunen. De Burense Sport Coöperatie monitort dit. In 2022 evalueren we hoe dit eerste jaar (financieel) verlopen is.

Leerlingenvervoer

We zien de laatste jaren een toename van leerlingen op het speciaal onderwijs. Dit betekent dat er steeds meer kinderen vervoerd worden met het leerlingenvervoer. We zien hierdoor een jaarlijkse stijging in de kosten van het leerlingenvervoer. Deze stijging wordt ook veroorzaakt door het nieuwe contract dat per 2020 is ingegaan.

NPO-gelden slechts tijdelijk

Scholen en gemeente krijgen extra budget om de achterstanden in het onderwijs weg te werken. Die achterstanden die zijn opgelopen tijdens de corona-periode. Deze gelden zijn slechts voor een aantal jaar (twee/drie jaar) beschikbaar. Idealiter zetten we graag in op lange termijn oplossingen en ondersteuning. Daartoe bieden de NPO-gelden geen mogelijkheden.

Wat willen we?

Subdoelstellingen

4.1 Van onze inwoners is 70% (zeer) tevreden over de lokale sportvoorzieningen

Sport is belangrijk voor ons verenigingsleven, elkaar ontmoeten en onze gezondheid. Dit geldt voor alle leeftijden, maar ook met het oog op mensen met een beperking. Ons aanbod laten wij aansluiten bij de behoefte. Wij streven er in dit verband naar dat minimaal 70% van onze inwoners tevreden is over het aanbod en de kwaliteit van onze sportvoorzieningen.

4.2 Inwoners beoordelen het kunst- en cultuuraanbod met minimaal een 5

Kunst en cultuur zijn zaken waar mensen plezier aan beleven, maar dragen ook bij aan de ontwikkeling van mensen (kinderen) en het imago onze gemeente en de lokale identiteit.

4.3 Minimaal 90% van onze inwoners vindt het basisonderwijs voldoende dichtbij

Ons doel is om de tevredenheid over de nabijheid van het onderwijs, vooral voor ouders en kinderen, op peil te houden. Inwoners vinden dat er dichtbij voldoende basisonderwijs beschikbaar is. In vergelijking met 2016 is de tevredenheid over de nabijheid van het basisonderwijs gedaald, van 90 naar 81 procent. Onder de groep ouders met kinderen waarvoor de nabijheid van het basisonderwijs relevant is, is de tevredenheid echter niet significant gedaald. Daarnaast is het ons doel dat voor de hele gemeente duidelijk wordt hoe het schoollandschap in onze gemeente voor de toekomst wordt ingericht.

4.4 het percentage laaggeletterden is 8% in 2024

Het gemiddelde percentage laaggeletterden in de gemeente Buren was in 2020 12%. Doelstelling is om deze in 2024 met 4% te laten dalen.

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Absoluut verzuim	0			5	3,50	1,80	1,80	1,80
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal leerplichtigen dat niet staat ingeschreven op een school, per 1.000 leerlingen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Alle leerplichtigen in onze gemeente staan ingeschreven op een school. In samenwerking met de regio en de leerplichtambtenaar ligt de focus de komende jaren naast de reguliere taken, op preventie en waar mogelijk maatwerk. Doel hiervan is om door vroegtijdige en preventieve inzet van de leerplichtambtenaar, mogelijk verzuim te voorkomen. Een aandachtspunt blijft het werkelijke schoolbezoek, gaan de leerplichtigen werkelijk naar school en maken ze hun opleiding af. Wij streven uiteraard naar een zo laag mogelijk percentage, maar denken dat met de beschikbare middelen een percentage van 1,8% reëel is. Overigens ligt dit percentage lager dan het gemiddelde in Gelderland.								
Niet-sporters	50	2024				53	52	50
<i>Toelichting indicator</i> Deze beleidsindicator geeft het percentage niet-werkelijke sporters ten opzichte van de bevolking van 19 jaar en ouder aan. Het gaat hierbij om inwoners van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Wij denken door toe te werken naar een aantrekkelijk sport- en beweegklimaat het percentage niet-sporters te kunnen verminderen. Dit doen wij onder andere door de ambities uit ons lokaal Sport- en Beweegakkoord en ons lokaal Preventieakkoord te realiseren.								
Relatief verzuim	20	2025		9	11	20	20	20
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal leerplichtigen dat wel staat ingeschreven op een school, maar ongeoorloofd afwezig is, per 1.000 leerlingen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het relatief verzuim in onze gemeente is relatief laag in vergelijking tot het provinciale en landelijke gemiddelde. Dit is niet per definitie positief. Het vermoeden is dat het verzuim niet altijd wordt gemeld. Als bij leerplicht niet bekend is dat leerplichtigen ongeoorloofd afwezig zijn, kunnen zij ook weinig doen om het verzuim te verminderen. Het doel voor de komende jaren is om met leerplicht binnen de regio de focus te leggen op preventie, zodat verzuim en problematiek vroegtijdig gesignaleerd en opgepakt worden. Daarnaast staat een goed contact met de scholen voorop. Niet in eerste instantie handhaving, maar juist samenwerking met de scholen en maatwerk voor kinderen die veel verzuimen staat centraal. De wens van leerplicht is dat het cijfer de komende jaren juist omhoog gaat, omdat dat betekent dat scholen hen beter weten te vinden voor hulp bij leerplichtproblemen. Daarom zetten we de waarde voor de komende jaren op 20.								

Voortijdig schoolverlaters (vsv'ers)	0,70	2024	3	1,20	1,30	1	1	1
<i>Toelichting indicator</i> Voortijdig schoolverlaters zijn personen die: - Op 1 oktober aan het begin van het voorgaande schooljaar jonger zijn dan 22 jaar en op dat moment zijn ingeschreven aan een bekostigde vo- of mbo-opleiding en door de instelling voor bekostiging zijn aangemeld; - Per 1 oktober het hierop volgende schooljaar niet meer zijn ingeschreven als bekostiging aangemelde deelnemer in een bekostigde vo-, mbo-, vavo-, of hbo-opleiding; Deelnemers die doorstromen naar niet bekostigd onderwijs worden mogelijk gezien als vsv'er. - Geen start kwalificerend diploma (havo, vwo, mbo-2 diploma of hoger) hebben behaald in het schooljaar of al eerder. Het aantal wordt uitgedrukt in een percentage van het totaal aantal deelnemers aan het VO en MBO onderwijs.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Als gemeente volgen wij het regionale beleid wat gevoerd wordt voor voortijdig schoolverlaten. De afgelopen jaren was regionaal, maar ook landelijk de trend te zien van een afname in het aantal vsv'ers. De verwachting is dat het aantal vsv'ers juist weer zal toenemen de komende jaren. Redenen voor uitval zijn (een toename van) een complexe problematiek, verkeerde studiekeuzes of gaan werken zonder startkwalificatie. In onze regio is in 2020 het Regionaal programma voortijdig schoolverlaten 2021-2024 vastgesteld om de verwachte groei te temperen en zo mogelijk weer te laten afnemen. Wij nemen hierin deel. Doelstellingen in dit plan zijn: 1.Het verlagen van het aantal voortijdig schoolverlaters tussen de 12-23 jaar, waarmee wordt bijgedragen aan de landelijke doelstelling van maximaal 20.000 nieuwe schooluitvallers in 2024; 2.Het vergroten van het percentage voortijdige uitvallers dat een jaar later terug naar school gaat; 3.Het vergroten van het percentage voortijdige uitvallers dat een jaar later aan het werk is; 4.Het monitoren en ondersteunen van jongeren in een kwetsbare positie.								

Indicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Basisonderwijs	90				81		90	90
<i>Toelichting indicator</i> Als onderdeel van de Burgerpeiling is aan inwoners de volgende stelling voorgelegd: 'basisonderwijs is voldoende dichtbij'. De respondenten konden aangeven of ze het hier (helemaal mee) oneens of (helemaal) mee eens waren, ook konden ze aangeven als ze hier neutraal in stonden. Deze indicator toont het percentage van de respondenten dat het met deze stelling (helemaal) eens was.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Percentage laaggeletterden	8						12	8
<i>Toelichting indicator</i> Betreft het percentage van laaggeletterden ten opzichte van alle inwoners van de gemeente Buren								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Het gemiddelde percentage laaggeletterden in de gemeente Buren was in 2020 12%. Doelstelling is om deze in 2024 met 4% te laten dalen tot 8%.								
Sportvoorzieningen	75				66		75	75
<i>Toelichting indicator</i> Als onderdeel van de Burgerpeiling is aan inwoners de volgende stelling voorgelegd: 'voldoende aanbod van sportvoorzieningen'. De respondenten konden aangeven of ze het hier (helemaal mee) oneens of (helemaal) mee eens waren, ook konden ze aangeven als ze hier neutraal in stonden. Deze indicator toont het percentage van de respondenten dat het met deze stelling (helemaal) eens was.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Door het Sport- en Beweegakkoord kan het aanbod aan sportactiviteiten in gemeentelijke sportvoorzieningen toenemen en meer variëren.								

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
4.1.1 Vaststellen beleidsplan sport en bewegen	2022
Wij stellen een nieuwe sportvisie op waarbij we de ambities uit het lokaal sport- en beweegakkoord en het lokaal preventieakkoord als uitgangspunt nemen. De sportvisie sluit aan bij het nieuw op te stellen	

integraal gezondheidsbeleid. De ambities uit deze akkoorden maken we mogelijk met partners middels uitvoeringsbudget van het Rijk.

4.1.2 Ontwikkelen maatregelenpakket verduurzamen vastgoed 2022

We stellen in 2022 e.v. een gemeentelijke routekaart op waarin we onze gemeentelijke opgave (verduurzamen en energiebesparende maatregelen) en aanpak voor de periode tot en met 2025 uitwerken. Dit is nodig vanuit de nationale ambities over de energie- en warmtetransitie. Als gemeente hebben wij hierbij een verantwoordelijkheid voor de verduurzaming van ons vastgoed. Voor het bepalen van de routekaart verduurzamen zal het accommodatiebeleid, het IHP, de recente resultaten uit het onderzoek van ventilatie en het warmteplan leidend zijn.

4.2.2 Vaststellen accommodatiebeleid 2022

Wij zijn bezig met het opstellen van het accommodatiebeleid. In het raadsjournaal van 2 september 2021 deelden wij onze plan van aanpak. In het tweede kwartaal van 2022 bieden wij het accommodatiebeleid aan u aan. Bij het opstellen van ons nieuw beleid betrekken wij de inwoners en de besturen en gebruikers van de dorpsuizen.

4.2.3 Uitvoeren reguliere werkzaamheden 2022

De cultuurcoach geeft in het schooljaar 2021-2022 vorm aan een goed aanbod van kunst- en cultuureducatie op scholen. Dit gebeurt in samenwerking met scholen, kinderopvang en culturele instellingen. Vanaf schooljaar 2022 wordt er mede door de instroom van de CMK-gelden een geïntegreerd cultuuraanbod ingezet op de scholen voor alle leerjaren. De CMK-gelden lopen tot 2024, waarna de verwachting is dat er weer nieuwe gelden kunnen worden aangevraagd.

4.4.1 Evalueren nieuw model voor leesstimulering en bibliotheekwerk 2023

De openbare Bibliotheek Rivierenland voert als nieuwe partner de aanpak leesstimulering en bibliotheekwerk uit. Er is een convenant voor 2021-2022. We maken nieuwe afspraken met de Bibliotheek voor het vervolg. Daarbij gaan we na hoe het eerste jaar is verlopen.

Kengetallen

Er zijn binnen dit programma (nog) geen kengetallen beschikbaar.

Verbonden partijen

Er is binnen dit programma geen sprake van verbonden partijen.

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	1.487	1.633	854	854	854	854
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			7	7	7	7
Overige wijzigingen			7	7	7	7
Bestaand beleid - actualisatie			11	3	3	3
Overige wijzigingen			11	3	3	3
Technische wijzigingen			20			
Totaal ontwikkelingen			38	10	10	10
Totaal baten	1.487	1.641	892	864	864	864
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	4.688	-4.664	-3.968	-4.113	-4.100	-4.100
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			140	140	140	140
5.60 Media - Leesstimulering			68	68	68	68
5.60 Media - Leesstimulering			-47	-47	-47	-47
6.4 Begeleide participatie -						
Gecontracteerd leerlingenvervoer			40	40	40	40
Verschillende taakvelden - Bijstelling			29	29	29	29
belastingen, verzekeringen en nutskosten						
Verschillende taakvelden - Bijstelling			30	30	30	30
belastingen, verzekeringen en nutskosten						
Overige wijzigingen			20	20	20	20

Bestaand beleid - actualisatie			-52	-94	-107	-122
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven			-95	-244	-241	-256
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven				89	89	89
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-26	-26	-26	-26
Overige wijzigingen			69	87	71	71
Technische wijzigingen			46	26	26	26
Totaal ontwikkelingen			134	73	60	46
Totaal lasten	4.688	4.779	4.102	4.186	4.160	4.146
Saldo voor bestemming	-3.204	-3.139	-3.212	-3.323	-3.297	-3.283
Mutaties reserves						
Primitieve begroting			29	29	25	25
Tegenboeking Nieuw plan realisatie en exploitatie Lignum in Maurik						
Nieuw plan realisatie en exploitatie Lignum in Maurik						
Verschillende taakvelden - Vertraging bouw sporthal Maurik						
Totaal mutaties reserves			29	29	25	25
Saldo na bestemming	-3.204	-2.973	-3.182	-3.294	-3.272	-3.258

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
	0	0	0	0
Lasten				
Autonome ontwikkelingen				
5.60 Media - Leesstimulering	68	68	68	68
Subsidie afspraken bibliotheek Rivierenland ingaande 2021. Verwerking structurele effecten op basis van de besluitvorming in uw raad in de eerste bestuursrapportage 2021.				
5.60 Media - Leesstimulering	-47	-47	-47	-47
Subsidie afspraken bibliotheek Rivierenland ingaande 2021. Verwerking structurele effecten op basis van de besluitvorming in uw raad in de eerste bestuursrapportage 2021.				
6.4 Begeleide participatie - Gecontracteerd leerlingenvervoer	40	40	40	40
De nieuwe aanbesteding van gecontracteerd vervoer valt duurder uit dan de oude aanbesteding.				
Verschillende taakvelden - Bijstelling belastingen, verzekeringen en nutskosten	29	29	29	29
De lasten voor belastingen (gemeentelijk en BSR), verzekeringen en nutskosten stonden te structureel te laag opgenomen in de begroting. De genoemde bedragen die we betalen voor scholen, gymzalen, dorpshuizen, etc. worden nu bijgesteld.				
Verschillende taakvelden - Bijstelling belastingen, verzekeringen en nutskosten	30	30	30	30
De lasten voor belastingen (gemeentelijk en BSR), verzekeringen en nutskosten stonden te structureel te laag opgenomen in de begroting. De genoemde bedragen die we betalen voor scholen, gymzalen, dorpshuizen, etc. worden nu bijgesteld.				
Bestaand beleid - actualisatie				
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven	-95	-244	-241	-256
Op basis van de nota waarden en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.				
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven	0	89	89	89
Op basis van de nota waarden en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-26	-26	-26	-26
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Technische wijzigingen				
Verschillende taakvelden - Technische wijzigingen	26	26	26	26
Verschillende budgetneutrale technische wijzigingen				

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 37.000 en een lastenstijging van 141.000 in 2022.

De ontwikkelingen worden veroorzaakt door bijstellingen van verzekeringen, belastingen, nutskosten en afschrijving van activa, hogere lasten door nog niet in gebruik nemen van sporthal Maurik, uitvoering van het sportakkoord, bijdrage aan de lokale omroep en bijdrage van scholen voor leesstimulering .

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	733	797	149	149	149	149
4.2 Onderwijshuisvesting	69	94	58	50	50	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	521	570	570	570	570	570
5.1 Sportbeleid en activering	24	85	20			
5.2 Sportaccommodaties	53	1	1	1	1	1
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie						
5.4 Musea	2	2	2	2	2	2
5.5 Cultureel erfgoed	75	84	84	84	84	84
5.6 Media	10	8	8	8	8	8
0.10 Mutaties reserves programma 04		165	29	29	25	25
Totaal baten	1.487	1.806	921	893	889	889
Lasten						
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	875	891	705	705	705	705
4.2 Onderwijshuisvesting	1.501	907	954	944	938	924
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.417	1.477	1.509	1.534	1.514	1.514
5.1 Sportbeleid en activering	37	87	23	3	3	3
5.2 Sportaccommodaties	262	750	281	369	369	369
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	9	38	12	12	12	12
5.4 Musea	17	20	20	20	20	20
5.5 Cultureel erfgoed	319	282	275	275	275	275
5.6 Media	251	329	325	325	325	325
0.10 Mutaties reserves programma 04						
Totaal lasten	4.688	4.781	4.104	4.187	4.161	4.147
Saldo						
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	-143	-94	-556	-556	-556	-556
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.433	-812	-895	-894	-888	-873
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-897	-907	-939	-963	-943	-943
5.1 Sportbeleid en activering	-13	-2	-3	-3	-3	-3
5.2 Sportaccommodaties	-209	-748	-280	-368	-368	-368
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	-9	-38	-12	-12	-12	-12
5.4 Musea	-15	-18	-18	-18	-18	-18
5.5 Cultureel erfgoed	-244	-198	-191	-191	-191	-191
5.6 Media	-241	-321	-317	-317	-317	-317
0.10 Mutaties reserves programma 04		165	29	29	25	25
Totaal saldo	-3.204	-2.973	-3.182	-3.293	-3.271	-3.256

5. Inwoners, bestuur en veiligheid

Algemeen

Omschrijving

Het programma omvat de dienstverlening aan inwoners, de bestuurskracht, het functioneren van de organisatie en integrale veiligheid en crisisbeheersing.

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

1. Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor de kwaliteit van onze dienstverlening;
2. Voldoende waardering van onze inwoners, bedrijven en instellingen voor ons bestuur en voor de kwalitatief goede besluitvorming;
3. Mensen wonen en werken in een omgeving die veilig is en waarin mensen zich ook veilig voelen.

Externe ontwikkelingen

Ondermijning

Niet alle vormen van criminaliteit zijn zichtbaar. Er zijn vormen van georganiseerde, ondermijnende criminaliteit waar slechts mondjesmaat zicht op bestaat of over wordt gesproken. Het gaat hierbij om de productie van en handel in cocaïne en synthetische drugs en fraude. Inwoners/bedrijven dragen (soms onbewust) hieraan bij door bijvoorbeeld een pand te verhuren aan een malafide huurder. Deze ontwikkeling werken wij uit in activiteit 5.4.1 Uitvoering Integraal Veiligheidsbeleid 2020-2023 Samen voor veiligheid.

Dienstverlening

Een van de strategische opgaven is de visie op dienstverlening. De wijze waarop wij onze dienstverlening willen inzetten werken wij uit. Wij zullen de visie op dienstverlening eind 2021 aan u voorleggen. In 2022 komt er een uitvoeringsplan waar we mee aan de slag gaan.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 Samen voor veiligheid	2020
2. Regionaal beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
3. Regionaal crisisprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023	2019
4. Nota Verbonden Partijen	2020
5. Toekomstvisie 2030	2011
6. Coalitieakkoord	2020
7. Bestuurlijke richting Buren	2017
8. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
9. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
10. Organisatieverordening van de griffie van de gemeente Buren	2011
11. Verordening gegevensverstrekking basisregistratie personen Buren	2014
12. Verordening elektronische kennisgeving Buren	2015
13. Archiefverordening	2016
14. Gedragscode integriteit burgemeester en wethouders gemeente Buren	2016
15. Gedragscode integriteit raadsleden gemeente Buren	2016
16. Preventie- en handavingsplan gemeente Buren 2017-2020 voor de uitvoering van de Drank- en Horecawet	2017
17. Verordening onderscheidingen gemeente Buren	2017
18. Verordening winkeltijden Buren	2018
19. Klachtenregeling Buren	2018
20. Verordening rechtspositie Raads- en commissieleden 2019 gemeente Buren	2019
21. Reglement van orde gemeenteraad Buren	2020
22. Delegatiebesluit werkgeverscommissie WNRA 2020 Buren	2020
23. Algemene plaatselijke verordening gemeente Buren	2011
24. Inspraak- en participatieverordening Buren	2011
25. Verordening collegeonderzoek van de gemeente Buren	2008
26. Verordening commissie bezwaarschriften	2005
27. Verordening externe klachtbehandeling (ombudscommissie)	2011
28. Verordening gemeentelijke rekenkamercommissie	2002

29. [Verordening op de ambtelijke bijstand en fractieondersteuning](#)
Risico's

Wat willen we?

Subdoelstellingen

5.1 Inwoners beoordelen de dienstverlening met minimaal een 7

De gemeentelijke dienstverlening werd in 2019 door inwoners beoordeeld met een 6,6. We willen de beoordeling over de hele dienstverlening minimaal naar een 7 brengen.

5.2 Inwoners waarderen onze voorlichting en communicatie met minimaal een 7

Onze inwoners waarderen onze communicatie en voorlichting in 2019 met een 6,4. Wij streven op dit gebied minimaal naar een 7. Vooral op het gebied van ontsluiting van de gemeentelijke informatie en het gebruik van heldere taal zijn nog verbeteringen mogelijk.

5.3 Minimaal 30% van de inwoners heeft vertrouwen in het gemeentebestuur

Als bestuur zijn wij er voor onze inwoners. Binnen de grenzen van onze mogelijkheden streven wij naar dat minimaal 30% van de inwoners vertrouwen heeft in ons bestuur.

5.4 Wij meten het veiligheidsgevoel van onze inwoners aan de hand van de burgerpeiling

We streven naar sociale en fysieke veiligheid op de terreinen van wonen, werken en recreëren. Het veiligheidsgevoel van onze inwoners gaan we voor het eerst meten bij onze burgerpeiling 2022. Op basis van de uitkomst gaan wij onze ambitie bepalen.

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	Begroting 2019	2021	2022	2025
Diefstallen uit woningen	1,50	2024	4,20	1,50	1,90	1,50	1,50	1,50
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal diefstallen uit woningen per 1.000 inwoners.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Onze gemeente streeft er naar om het aantal diefstallen uit woningen zo beperkt mogelijk te houden. Onze invloed hierop is echter beperkt. Het gemiddelde aantal inbraken is relatief gezien al gering. In 2019 was het gemiddelde in Gelderland 2,0 en in Nederland 2,3.								
Geweldsmisdrijven	2,50	2024	3,70	2,80	3	2,50	2,50	2,50
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal geweldsmisdrijven per 1.000 inwoners. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten, zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Onze gemeente streeft er naar om het aantal geweldsmisdrijven zo beperkt mogelijk te houden. Onze invloed hierop is echter beperkt. Het aantal is de laatste jaren al in positieve zin gedaald en we scoren aanzienlijk beter dan het gemiddelde in onze provincie (4,1) en Nederland (4,9) (scores 2019).								
Vernielingen en beschadigingen	1,50	2030						
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte per 1.000 inwoners. Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Wij streven naar een zo gering mogelijk aantal vernielingen en beschadigingen in onze openbare ruimte. Gelukkig presteren wij ten opzichte van het gemiddelde in onze provincie (5,0) en Nederland (5,8) al goed (score 2018). Ook is het aantal vernielingen in onze gemeente de afgelopen jaren sterk teruggelopen.								

Verwijzingen Halt	64	2024	100	80	60	64	64	64
<i>Toelichting indicator</i> Het aantal verwijzingen naar Halt per 10.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Onze gemeente streeft er naar om het aantal verwijzingen naar Halt niet te laten stijgen en te voorkomen dat een verwijzing noodzakelijk is. Onze score is conform gemiddelde in Gelderland (102) en Nederland (132) in 2019.								
Winkeldiefstallen	0,40	2024	0	0,40	0,80	0,40	0,40	0,40
<i>Toelichting indicator</i> Diefstal van voor verkoop bestemde goederen uit een winkel tijdens de openingstijden. De indicator wordt uitgedrukt in een aantal per 1.000 inwoners.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Wij streven er naar om het aantal winkeldiefstallen zo beperkt mogelijk te houden. De invloed van een gemeente op het aantal winkeldiefstallen is echter minimaal. Wij scoren relatief gezien al laag ten opzichte van Gelderland (1,9) en Nederland (2,3).								

Indicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Beroep op buurtbewoners voor bijdrage leefbaarheid	35							
<i>Toelichting indicator</i> Mate van tevredenheid (uitgedrukt in een percentage) van inwoners voor het doen van een beroep op de buurtbewoners om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de buurt.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Betrekken van inwoners	35							
<i>Toelichting indicator</i> Tevredenheid over het voldoende betrekken van inwoners bij plannen, activiteiten en voorzieningen. Het percentage inwoners dat deze vraag beantwoordt met (zeer) tevreden.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Betrekt buurt bij aanpak leefbaarheid	30							
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage inwoners dat (zeer) tevreden is over het betrekken van de buurt bij de aanpak van de leefbaarheid.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Inwoners en organisaties krijgen voldoende ruimte	40							
<i>Toelichting indicator</i> Het percentage inwoners dat de vraag of inwoners en organisaties voldoende ruimte krijgen om ideeën en initiatieven te realiseren beoordeeld met (zeer) tevreden..								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Luisteren naar mening inwoners	30							
<i>Toelichting indicator</i> De gemeente luistert voldoende naar de mening van de inwoners. Het percentage geeft aan het aantal inwoners dat (zeer) tevreden is.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Ondersteunen buurtinitiatieven leefbaarheid	30							
<i>Toelichting indicator</i> De mate waarin de inwoners (zeer) tevreden zijn over het ondersteunen van initiatieven in de buurt uitgedrukt in een percentage.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								

Vertrouwen in het gemeentebestuur	30				22		
<i>Toelichting indicator</i> Als onderdeel van de Burgerpeiling kunnen inwoners aangeven of ze (heel) veel vertrouwen of weinig/geen vertrouwen hebben in de manier waarop onze gemeente wordt bestuurd. Het was ook mogelijk om neutraal te antwoorden. Deze indicator geeft het percentage weer dat (heel) veel vertrouwen in het gemeentebestuur heeft.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Er zijn momenteel geen nieuwe gegevens om te tonen. We kunnen dus momenteel niet sturen op deze doelstelling. Onze streefwaarde is 30% maar we kunnen nu niet inschatten hoe we er voor staan.							
Waarderingscijfer dienstverlening	7				6,60		
<i>Toelichting indicator</i> Via de Burgerpeiling is dit in 2014, 2016 en 2019 gemeten.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> We zetten continu stappen in de verbetering van onze dienstverlening vanuit onder andere het Huis van Buren, de organisatieontwikkeling gericht op de verbetering van onze klantgerichtheid. Daarnaast is onze visie op dienstverlening en het daarbij behorende uitvoeringsplan is erop gericht onze dienstverlening te verbeteren.							
Waarderingscijfer veiligheidsbeleving							
<i>Toelichting indicator</i> Deze indicator geeft het gevoel van veiligheid bij onze inwoners weer.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Deze indicator gaan wij voor het eerst meten bij de Burgerpeiling 2022. Op basis van de uitkomst gaan wij de streefwaarde en de te bereiken resultaten voor de komende jaren bepalen.							
Waarderingscijfer voorlichting en communicatie	7				6,45	6,50	6,75
<i>Toelichting indicator</i> Deze indicator geeft de waardering van onze inwoners voor onze voorlichting en communicatie aan.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i> We willen de komende jaren inzetten op het verbeteren van onze voorlichting en communicatie. Dit doen we door meer in te zetten op onze communicatiemiddelen en te kijken naar de informatiebehoefte van inwoners. Ook kijken we per kern naar de middelen en mogelijkheden om inwoners goed te bereiken. Daarbij kijken we ook per kern wat de behoefte is. Om te meten hoe we ervoor staan, gaan we in het najaar van 2021 een vraag opnemen in de burgerpeiling over de waardering van onze communicatie en voorlichting. Wij streven naar een minimale score van een zeven.							

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
5.1.1 Vereenvoudigen procedures omgevingsvergunning	2022
We zijn actief om onze dienstverlening bij vergunningverlening te verbeteren. Hierdoor ontsluiten we onze regels (in de fysieke leefomgeving) via het digitaal stelsel Omgevingswet (DSO). De regels voor de meest voorkomende procedures kan eenvoudig worden ingezien. Ook zorgen we voor snellere procedures en protocollen (stroomschema's) voor verschillende typen procedure. Daarnaast bieden we initiatiefnemers van meer complexe procedures aan deel te nemen aan een integraal overleg om samen na te denken over een betere haalbaarheid en invulling van het initiatief.	
5.1.2 Opstellen uitvoeringsagenda	2022
Wij stellen naar aanleiding van de visie op dienstverlening een uitvoeringsagenda op.	
5.1.3 Optimaliseren digitale omgeving	2022
In het uitvoeringsprogramma bij het in maart 2021 vastgestelde Informatieplan 2021 - 2025 zijn veel activiteiten opgenomen om de digitale omgeving verder te optimaliseren.	
5.1.4 Optimaliseren fysieke loketfunctie	2022
Wij zijn bezig met een visie op dienstverlening en het accommodatiebeleid. Daarna komen we met een plan voor het gemeentehuis. Hierbij nemen we ook de uitkomsten van het project hybride werken mee.	
5.1.5 Uitvoeren reguliere werkzaamheden	2022
- Registratie van 'calls' bij TIC en wellicht verder in de organisatie om de dienstverlening te verbeteren en een beter inzicht te krijgen in onze dienstverlening; - In 2021 maakten we een start met 'Het nieuwe werken'. Wij onderzochten hoe we een hybride manier van werken, die flexibeler en efficiënter is, binnen onze organisatie kunnen implementeren. Hierbij nemen wij ook onze huisvesting en de huisvesting van onze huurders mee. In 2022 gaan we dit implementeren.	

5.2.1. Afstemmen van gerichte communicatiemiddelen 2022

Wij maken periodiek een omgevingsanalyse (digitaal en met onze kernambtenaren) en bekijken wat er leeft onder onze inwoners. Op basis hiervan passen wij de inzet van onze communicatiemiddelen aan. We kijken daarbij goed welke onderwerpen er spelen bij de inwoners.

5.2.2. Uitvoeren reguliere werkzaamheden 2022

In 2022 richten wij ons vooral op de volgende onderwerpen:

- Nieuwe huisstijl;
- Helder taalgebruik en schrijftrainingen;
- Doorontwikkeling website, sociale mediakanalen en de newsroom;
- Het inzetten van passende communicatiemiddelen. Hierbij wordt gekeken naar de behoefte per kern;
- Het actualiseren van het interne en externe communicatiebeleid;
- Het uitvoeren van een burgerpeiling;
- Communicatiekalender.

5.3.1 Voorbereiden verkiezingen gemeenteraad 2022

De voorbereiding voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 is met name gericht op opkomstbevordering, goed verlopende wisseling van de raad en inwerkprogramma's voor de nieuwe raad.

5.3.2 Verbeteren bestuurscultuur 2022

Een goede lokale bestuurscultuur levert een positieve bijdrage aan de bestuurskracht van onze gemeente. De informateur heeft in zijn informatierapport van januari 2020 nadrukkelijk aangegeven dat wij moeten investeren in de bestuurscultuur. Activiteiten die wij in 2022 in dit kader blijvend oppakken zijn:

- investeren in de onderlinge verhoudingen binnen de raad en tussen raad, college en organisatie;
- een eigentijdse visie ontwikkelen op de bestuurscultuur met bijpassende vaardigheden;
- vormgeven van een eigentijdse bestuursstructuur (vergaderstructuur) die passend is bij onze gemeente;
- vormgeven van een adequate inwonersparticipatie;
- kwaliteitsverbetering van de bestuursvoorstellen (aanpassen en beter stroomlijnen van het format, het proces, het trainen van medewerkers in het schrijven en raadsleden bij het lezen van een bestuurlijk stuk).

5.3.3 Vervolg implementatie kerngericht werken 2022

We gaan kerngericht werken verder uitbreiden in onze gemeente. Het afgelopen jaar (2021) hebben wij een goede start gemaakt, met o.a. kernambtenaren, kernwethouders en het leefbaarheidsbudget. In 2022 werken hier verder aan, en doen wij dit samen met onze andere strategische opgaven waaronder de omgevingswet en de transformatie in het sociaal domein. Onze dienstverlening wordt meer kerngericht ingericht. Het sociaal domein en onze maatschappelijke partners gaan kerngericht werken. Ook zetten we actiever in op inwonersparticipatie en houden we contact met actieve inwonersgroepen, onder andere met de inzet van kernambtenaren.

5.3.4 Vaststellen Visie op Buren 2022

We stellen een visie op voor wat voor gemeente we willen zijn en hoe we ons positioneren in de regio. Wij doen dit op basis van de uitgevoerde SWOT-analyse. Hierbij kijken wij naar onze bestuurskracht en hoe we die kunnen versterken.

5.3.5 Versterken bestuurskracht 2022

De provincie Gelderland verwacht van ons dat we werken aan onze bestuurskracht. Met een overkoepelend document kunnen we een geheel maken van al onze acties om te werken aan het versterken van onze bestuurskracht en dit gebruiken in de terugkoppeling richting de provincie. We brengen alle acties in kaart om onze bestuurskracht te versterken. Het gaat hierbij om de financiële positie van de gemeente, de implementatie van de strategische opgaven, positionering en aanpak regionale samenwerking, de kwaliteit van politieke processen en stukken en het vervolg van de organisatieontwikkeling.

5.3.6 Uitvoeren Nota verbonden partijen 2022

Een belangrijk onderdeel van de strategische opgave 'samen sterk in de regio' is het vaststellen van een handelingsperspectief. Hiervoor is voorgesteld om een nieuwe nota verbonden partijen vast te stellen. Doel van deze nota is om als gemeente meer grip te krijgen op de verbonden partijen en specifiek de gemeenschappelijke regelingen. Voordat een handelingsperspectief in de vorm van een

nota verbonden partijen kan worden vastgesteld, is het belangrijk om te weten wat de visie is op regionale samenwerking. Om de reden is het verstandig om dat eerst toekomstoriëntatie van af te ronden. De vastgestelde toekomstoriëntatie en de werksessies met de raad dienen als uitgangspunt voor de nieuwe nota verbonden partijen.

5.4.1 Uitvoeren integraal veiligheidsbeleid 2020-2023 - Samen voor veiligheid

2023

De prioriteiten voor de aankomende 4 jaar zijn:

- **High Impact Crimes (HIC-feiten)**
Delicten zoals woninginbraken, overvallen, straatroven en geweld maken de meeste inbreuk op de persoon of de persoonlijke levenssfeer. Gezien de impact kunnen deze delicten van directe invloed zijn op het veiligheidsgevoel van inwoners. Vanuit die visie heeft de aanpak van HIC-feiten prioriteit. Het is van groot belang om hier blijvend aandacht voor te hebben.
- **Ondermijning**
In onze gemeente geeft het ondermijningsbeeld inzicht in de huidige problematiek en illegale activiteiten die met ondermijning te maken hebben. We zien een toename in het aantal drugsdumpingen. Overige fenomenen als hennepkwekerijen, XTC-labs, Outlaw Motorcycle Gang (OMG), fraude, illegale handel worden ook benoemd. Witte vlekken zijn bijvoorbeeld het illegaal gebruik van loods en schuren.
- **Zorg en veiligheid**
Op het gebied van zorg en veiligheid is de ketensamenwerking van groot belang. Het Zorg- en Veiligheidshuis Gelderland-Zuid locatie Tiel is een belangrijke ketenpartner hierin. Met de ontwikkelingen rond de invoering van de Wet verplichte GGZ wordt het belang van samenwerken nogmaals benadrukt. Straf en zorg zijn niet automatisch aan elkaar verbonden. Informatiedeling is met de nieuwe privacywet meer aan banden gelegd, waardoor de onderlinge afstemming en het komen tot een aanpak lastiger, maar niet onmogelijk, is geworden. Situaties waarbij huiselijk geweld, kindermishandeling en overlast door personen met verward gedrag voorkomt zijn vaak schrijnend. Goede ketensamenwerking is daarom noodzakelijk. Zowel op regionaal niveau als op lokaal niveau werken wij hard om processen te verbeteren.
- **Veiligheid in het buitengebied**
Onze gemeente bestaat in totaal 150 km². Ongeveer 10% hiervan is bebouwd, 135 km² is buitengebied. Het hebben van een groot buitengebied brengt specifieke veiligheidsvraagstukken met zich mee. De huidige ontwikkelingen binnen bijvoorbeeld de agrarische sector, maakt dat er aandacht moet zijn voor veiligheidsvraagstukken in het buitengebied.
- **Sociale veiligheid**
Binnen onze gemeente is kerngericht werken ontwikkeld om de bewoners meer en beter te bedienen. Het snijvlak tussen leefbaarheid en veiligheid is soms nauw en daarom is er een overlap tussen deze twee beleidsterreinen. Binnen dit thema is specifiek aandacht voor jeugd. Met de meeste jeugd gaat het goed en om die reden richten we ons vooral op de aanpak van jeugdoverlast en vroegtijdige ondersteuning van kwetsbare jongeren.

Kengetallen

Er zijn binnen dit programma (nog) geen kengetallen beschikbaar.

Verbonden partijen

Naam	Bestuurlijk belang en doel	Bijdrage 2022
Regio Rivierenland	1. Speerpunt Recreatie en toerisme: we bereiken een jaarlijkse omzetgroei van 5 %. 2. Speerpunt Logistieke hotspots: we komen in de top 3 logistieke hotspots van Nederland. 3. Speerpunt Agribusiness: onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa. 4. Inkoop: op een effectieve, doelmatige manier verzorgen, begeleiden en uitvoeren van (gezamenlijke) gemeentelijke aanbestedingen. 5. Leerplicht: het voorkomen van verzuim van leerplichtige jongeren. 6. Sociale recherche: het voorkomen en bestrijden van misbruik van voorzieningen binnen de Participatiewet. <i>Activiteiten</i> • Uitvoering nieuw visiedocument Regio Rivierenland • Uitvoering Regio Deal • Contractgestuurde dienstverlening	287
Regionaal Archief Rivierenland	Het RAR heeft tot doel het, binnen het samenwerkingsgebied, vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en draagt in die hoedanigheid zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarpplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers. De werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten hebben een beheersmatig karakter op basis van een wettelijke verplichting (Archiefwet 1995). Het RAR-beleidsplan 2019-2021 staat in het teken van e-depot, erfgoed, externe dienstverlening, expertise en efficiëntie. <i>Activiteiten</i> • Ontsluiten van papieren erfgoed door deze te verwerven, bewerken, inventariseren en conserveren; • Digitaliseren van de collectie en het instellen en in stand houden van een e-depot; • Uitvoeren van inspectietaken en adviseren van de deelnemende gemeenten; • Dienstverlening en educatie: het faciliteren van onderzoekers, kennisuitwisseling met onderzoekers, ontwikkelen educatielessen organiseren bijeenkomsten met onderwijs en historische kringen.	233
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	• Versterken proactief handelen; • Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie; • Verbeteren risicocommunicatie. Deelname is verplicht op basis van de Wet op de veiligheidsregio's. <i>Activiteiten</i> De intensieve samenwerking met partners, zoals we die de afgelopen jaren hebben ontwikkeld, zet de Veiligheidsregio voort en bouwen ze waar wenselijk verder uit. De samenwerking wordt nog beter gefaciliteerd en geborgd door de informatie-uitwisseling te versterken en de informatiestromen beter te managen.	2.211

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	628	479	393	373	572	572
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			24	16	34	38
0.2 Burgerzaken - Bijstelling reisdocumenten en rijbewijzen			16	8	26	30
Overige wijzigingen			8	8	8	8
Bestaand beleid - actualisatie			-8	-8	-8	-8
Overige wijzigingen			-8	-8	-8	-8
Totaal ontwikkelingen			15	7	26	29
Totaal baten	628	479	408	380	598	601
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	5.489	-5.043	-4.943	-4.923	-5.002	-5.002
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			45	30	67	70
0.1 Bestuur - Bijdrage Regio Rivierenland			9	19	29	39
Overige wijzigingen			36	11	38	31
Bestaand beleid - actualisatie			35	35	35	35
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-56	-56	-56	-56
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			85	85	85	85
Overige wijzigingen			6	6	6	6
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk			35			
0.1 Bestuur - Procedure nieuwe burgemeester			35			
Totaal ontwikkelingen			116	66	103	105
Totaal lasten	5.489	5.043	5.059	4.989	5.105	5.107
Saldo voor bestemming	-4.861	-4.564	-4.649	-4.608	-4.506	-4.505
Mutaties reserves						
Primitieve begroting						
Totaal mutaties reserves						
Saldo na bestemming	-4.861	-4.511	-4.649	-4.608	-4.506	-4.505

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
Autonome ontwikkelingen				
0.2 Burgerzaken - Bijstelling reisdocumenten en rijbewijzen	16	8	26	30
Op basis van verwachtingscijfers stellen we de budgetten voor reisdocumenten en rijbewijzen bij.				
Lasten				
Autonome ontwikkelingen				
0.1 Bestuur - Bijdrage Regio Rivierenland	9	19	29	39
De meerjarenraming hebben we aangepast conform de begroting van Regio Rivierenland.				
Bestaand beleid - actualisatie				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-56	-56	-56	-56
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	85	85	85	85
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk				
0.1 Bestuur - Procedure nieuwe burgemeester	35	0	0	0
Kosten voor het opstellen profiel, opleiding vertrouwenscommissie en begeleiding wervingsprocedure door een extern bureau.				

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 16.000 en een lastenstijging van 45.000 in 2022.
De ontwikkelingen worden veroorzaakt door bijstellingen van ontvangsten en afdrachten voor reisdocumenten en rijbewijzen, bijstelling van diverse legesopbrengsten, budgetten voor verkiezingen en accountantskosten voor de TOZO.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
0.1 Bestuur	329	99	92	92	92	92
0.2 Burgerzaken	280	335	270	241	459	462
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	25	28	28	28	28
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		20	20	20	20	20
0.10 Mutaties reserves programma 05		52				
Totaal baten	628	531	410	381	599	602
Lasten						
0.1 Bestuur	2.393	1.756	1.755	1.715	1.725	1.735
0.2 Burgerzaken	568	705	593	579	685	678
1.2 Openbare orde en veiligheid	379	401	408	408	408	408
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	2.149	2.182	2.303	2.287	2.287	2.287
0.10 Mutaties reserves programma 05						
Totaal lasten	5.489	5.044	5.059	4.989	5.105	5.108
Saldo						
0.1 Bestuur	-2.064	-1.657	-1.663	-1.623	-1.633	-1.643
0.2 Burgerzaken	-288	-369	-323	-338	-226	-215
1.2 Openbare orde en veiligheid	-360	-375	-380	-380	-380	-380
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-2.149	-2.162	-2.283	-2.267	-2.267	-2.267
0.10 Mutaties reserves programma 05		52				
Totaal saldo	-4.861	-4.511	-4.649	-4.608	-4.506	-4.505

6. Bedrijfsvoering (inclusief algemene dekkingsmiddelen)

Algemeen

Omschrijving

Dit programma omvat de bedrijfsvoering, hieronder verstaan we alle activiteiten die ondersteunend zijn aan het bestuur en de organisatie. Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die niet op voorhand verbonden zijn aan bepaalde programma's. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om algemene belastingen en de algemene uitkering (de belangrijkste uitkeringen van het Rijk).

Wat willen we (hoofddoelstelling)?

- Onze organisatie is een volwaardige partner van ons bestuur;
- Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting.

Externe ontwikkelingen

Herijking Gemeentefonds

Via het Gemeentefonds krijgen we geld van het Rijk om onze taken uit te kunnen voeren. De jaarlijkse bijdrage aan gemeenten via dit fonds bedraagt zo'n € 30 miljard en wordt vanaf 2022 anders verdeeld. De fondsbeheerders (de minister van BZK en de staatssecretaris van financiën) onderzoeken samen met de gemeenten hoe het geld het best verdeeld kan worden. In juli 2021 is bekend geworden wat de herijking van het gemeentefonds voor de gemeente Buren inhoudt. De financiële effecten hiervan zijn verwerkt in deze begroting.

Digitalisering overheid

De digitalisering van de dienstverlening en de bedrijfsvoering is geen vrijblijvende ontwikkeling meer. Zo zijn er 10 wetten en Europese richtlijnen waaraan we moeten (gaan) voldoen. Hier zitten grote gevolgen aan vast voor onze in- en externe informatievoorziening. Vooral de verplichtingen vanuit de Wet open overheid (Woo) en de Wet elektronisch publiceren (Wep) om actief informatie (geanonimiseerd) openbaar beschikbaar te gaan stellen en het (verplicht) aansluiten op landelijke voorzieningen als het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) en het Platform Open Overheidsinformatie (PLOOI) hebben veel impact op onze bedrijfsvoering.

Advisering

Ten behoeve van de kwaliteit van onze medewerkers op de financiële, juridische en communicatieve aspecten van hun werk zetten we in 2022 in op een verdere verbetering van onze adviesrol.

Beleidskaders

	Jaar vaststelling
1. Diverse verordeningen belastingen en leges (link naar paragraaf)	
2. I&A plan 2020-2024	2020
3. Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet)	2012
4. Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet)	2011
5. Financiële en planning en controlverordening (ex. artikel 212 Gemeentewet)	2020
6. Nota garantstellingen en leningen	2020
7. Nota reserves en voorzieningen	2020
8. Nota verbonden partijen	2019
9. Nota waardering- en afschrijvingsbeleid	2014
10. Algemeen belangbesluit Wet Markt en Overheid	2016
11. Verordening precariobelasting kabels en leidingen gemeente Buren 2016	2018
12. Treasurystatuut gemeente Buren 2018	2019
13. Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2017-2020	2010
14. Verordening naamgeving en nummering (adressen) gemeente Buren 2010	

Risico's

Herijking Gemeentefonds

De herijking van het Gemeentefonds is in ontwikkeling en naar aanleiding van kritieken van gemeenten en de Raad voor het Openbaar Bestuur is een aanpassing van het voorstel in juli 2021 gemaakt. De effecten van deze herijking zijn verwerkt in deze begroting en zijn om deze reden nadelig ten opzichte van wat er in de Perspectiefnota is gepresenteerd. De gevolgen voor onze

begroting zijn groot, helaas hebben wij geen invloed op deze ontwikkeling.

Structureel sluitende meerjarenbegroting

Vanaf het begrotingsjaar 2022 is de meerjarenbegroting niet structureel in evenwicht, onze uitgaven (lasten) worden onvoldoende gecompenseerd met inkomsten (baten). Daarnaast zorgen externe ontwikkelingen, zoals de herijking van het Gemeentefonds, de effecten van de coronacrisis en de ontwikkelingen binnen het sociaal domein, ervoor dat de toekomst financieel onzeker is. We hebben ombuigingen opgenomen in het raadsvoorstel ZBB. Dit raadsvoorstel, samen met de begroting 2022, zorgt voor een structureel sluitende meerjarenbegroting. De toezichthouder zal deze twee documenten in samenhang beoordelen.

Wat willen we?

Subdoelstellingen

6.1 Bedrijfsvoering is gericht op het verbeteren van interne processen

De kwaliteit van onze interne dienstverlening is een continu punt van aandacht binnen onze organisatie. Om als gemeente kwaliteit te kunnen leveren aan onze inwoners, bedrijven en instellingen dient de kwaliteit van de interne processen op een permanent hoog niveau te zijn. Onze interne doelstelling hebben wij in de paragraaf bedrijfsvoering verder uitgewerkt.

6.2 Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting

Het zijn van een financieel solide gemeente met een structureel sluitende meerjarenbegroting, waarbinnen ruimte is voor financiële noodzakelijke en gewenste veranderingen van beleid en het opvangen van effecten door onvoorziene omstandigheden. Dit betekent dat onze gemeente jaarlijks meer inkomsten genereert dan uitgaven doet.

BBV-beleidsindicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Apparaatskosten						641	662	677
<i>Toelichting indicator</i>								
Apparaatskosten zijn de kosten van onze organisatie per inwoner.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Bezetting							5,27	5,27
<i>Toelichting indicator</i>								
Deze indicator heeft betrekking op de daadwerkelijke bezetting van de formatie in aantal fte per 1.000 inwoners								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Gedurende het jaar zal er altijd sprake zijn van vacatures door verloop van personeel. Wij streven er naar om deze vacatures weer zo snel mogelijk kwalitatief in te vullen. In de praktijk betekent dit dat er altijd sprake is van een lagere bezetting dan er formatieplaatsen zijn.								
Externe inhuur					2,50	14,89	8,90	7,87
<i>Toelichting indicator</i>								
Kosten als percentage van de totale loonsom en de totale kosten van de inhuur externen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
De daling kan worden verklaard door een afname in de begrote lasten voor inhuur.								
Formatie							5,75	5,75
<i>Toelichting indicator</i>								
Deze indicator heeft betrekking op de formatie binnen onze organisatie, het aantal fte per 1.000 inwoners.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								
Op basis van onze huidige taken verwachten wij geen grote formatieve wijzigingen. Mochten wij meer taken van het Rijk overgedragen krijgen, stellen wij u hiervan tijdig op de hoogte.								
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden		2024	0	0	0	0	1033	1085
<i>Toelichting indicator</i>								

Deze BBV-indicator geeft het gemiddelde totaalbedrag in € dat een éénpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten weer.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Op basis van het coalitieakkoord zijn de lasten gestegen. Daarnaast hebben prijsontwikkelingen invloed op de gemeentelijke woonlasten.								
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden		2024	0	0	0	1062	1062	1115
<i>Toelichting indicator</i> Het gaat hierbij om het gemiddelde totaalbedrag in € dat een meerpersoonshuishouden betaalt aan gemeentelijke woonlasten.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Op basis van het coalitieakkoord zijn de lasten gestegen. Daarnaast hebben prijsontwikkelingen invloed op de gemeentelijke woonlasten.								
Gemiddelde WOZ-waarde		2024	0	0	0	338000	355000	410000
<i>Toelichting indicator</i> Deze BBV-indicator geeft gemiddelde WOZ-waarde in onze gemeente weer maal € 1.000. WOZ staat voor Wet waardering onroerende zaken en regelt de waardebepaling van woningen en andere onroerende zaken in Nederland.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> Wij hebben een inschatting gemaakt voor de gemiddelde WOZ-waarde van woningen vanaf 2021. De prijzen op de woningmarkt stijgen weer sinds de crisis. Wij zijn bij de berekening uitgegaan van een percentage van 5% per jaar. Dit lijkt misschien op de lange termijn wat fors, maar de gemiddelde stijging van 2020 naar 2021 in onze gemeente was 6,1%.								
Overhead						14,95	15,24	15,76
<i>Toelichting indicator</i> Dit betreft de kosten van onze overhead in relatie tot de totale lasten. De indicator wordt uitgedrukt in een percentage.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i> De kosten voor overhead nemen de komende jaren toe. De totale begrotingslasten neemt in 2025 toe met ongeveer €900.000 ten opzichte van 2021. Verhoudingsgewijs stijgen de kosten voor overhead harder dan de totale begrotingslasten.								

Indicatoren

Naam indicator	Streef waarde	Jaar realisatie	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
Waardering van onze inwoners voor de hoogte van onze belastingen in relatie tot het voorzieningenniveau is minimaal een 7								
<i>Toelichting indicator</i> Het is belangrijk om een sluitende meerjarenbegroting te hebben, maar de lasten voor onze inwoners moeten wel in verhouding staan tot wat wij onze inwoners bieden op het gebied van voorzieningen en bijvoorbeeld het onderhoudsniveau van wegen en groen.								
<i>Toelichting ontwikkeling</i>								

Wat doen we?

Naam activiteit	Jaar realisatie
6.1.1 Implementeren Wet elektronische publicaties	2022
Voldoen aan de eisen die de Wet Elektronische Publicaties (WEP) aan de gemeentelijke organisaties stelt. De WEP is ingegaan op 1 juli 2021 (1e fase). Hieraan voldoet de gemeente Buren. Op 1 juli 2022 gaat de 2e fase van de WEP in. De projectgroep werkt er op dit moment aan om te zorgen op deze datum te voldoen aan de eisen voor de 2e fase.	
6.1.2 Uitvoeren I&A plan	2022
In 2020 heeft de VNG door middel van een ledenbrief haar informatiekundige visie (Common Ground) en een meerjarig transitieprogramma vastgesteld om samen de uitdagingen aan te gaan die op ons afkomen op het gebied van de verdergaande digitalisering van de overheid. In maart 2021 heeft de gemeente raad hiervoor een nieuw informatiebeleidsplan 2021 -2025 met een bijbehorend uitvoeringsprogramma voor de komende 4 jaar vastgesteld.	
6.1.3 Implementeren proces inkoop	2022
Ons inkoopproces behoeft nadere aandacht. In 2022 gaan we het proces integraal in onze organisatie implementeren. Het gaat hierbij onder meer om:	

- Invulling geven aan de beleidskaders duurzaamheid, social return, lokale economie en innovatie, zoals vastgesteld in ons uitvoeringsprogramma;
- Borging van de rechtmatigheid door te werken met één vastgestelde inkoopprocedure.

6.1.4 Selecteren en implementeren nieuwe basisapplicaties voor belastingen en financiën 2023

De houdbaarheid van onze software voor belastingen en financiën loopt op een eind. Onze leverancier heeft aangegeven in 2024 met de ondersteuning en het onderhoud te stoppen. In 2023 zullen wij daarom een keuze moeten maken voor onze toekomstige software op deze terreinen. Het proces van de Europese aanbesteding starten we begin 2023.

6.2.1 Zorgen voor sluitende begroting 2024

Op basis van de afspraken in het coalitieakkoord streven wij naar een sluitende meerjarenbegroting. Dit is ook een wettelijke plicht. Dit betekent dat wij om onze doelstellingen te behalen en gewenste resultaten te bereiken continu een kwalitatieve afweging maken over de inzet van de beschikbare middelen en het genereren van onze inkomsten. De kostendeckendheid van onze tarieven, maar ook de mogelijkheden van het verhaal van kosten geven wij nog meer aandacht.

Verder zoeken wij in dit kader naar nieuwe inkomstenbronnen, bijvoorbeeld op het gebied van belastingen.

6.2.2 Verbeteren kwaliteit budgetbeheer 2022

In 2022 gaan we verder met het verbeteren van de kwaliteit van de gemeentelijke budgetten en het budgetbeheer. Enerzijds door het verbeteren van de onderbouwing van de budgetten. Dit is een continu proces en maakt onderdeel uit van onze periodieke budgetgesprekken tussen onze budgethouders en -uitvoerders en financieel adviseurs. Anderzijds gaat het om het gebruik van de budgetten. Om een goed inzicht te krijgen in de uitputting van de budgetten is het belangrijk om de verplichtingen die we aangaan in beeld te hebben.

6.2.3 Implementatie Zero Based Budgeting 2022

In de raadsvergadering van 9 november 2021 wordt besloten welke ombuigingsvoorstellen ingeboekt worden. Naar aanleiding hiervan wordt een implementatieplan gemaakt om te kunnen monitoren en verantwoorden dat de daadwerkelijk gekozen ombuigingen ook worden gerealiseerd. Op deze manier realiseren wij een sluitende meerjarenbegroting.

6.2.4 Uitvoeren reguliere werkzaamheden 2022

Een van onze reguliere taken is het uitvoeren van risicomanagement. In 2022 gaan we het interne proces van risicomanagement verbeteren. Risicomanagement gaan wij breed in onze organisatie implementeren en het wordt onderdeel van onze reguliere planning en control-taken. Dit betekent bijvoorbeeld dat wij de verantwoordelijkheden duidelijker gaan beleggen, risico's standaard onderdeel maken van onze voorstellen en periodiek gesprekken gaan voeren met de risicocoördinatoren om de kwaliteit te borgen.

Kengetallen

Naam kengetal	Streef waarde	Werkelijk 2013	2017	2019	Begroting 2021	2022	2025
% Rechtmatige inkoop	100				99	100	100
<i>Toelichting kengetal</i>							
Wij monitoren door middel van de zogenaamde spend-analyse hoeveel procent van onze inkopen rechtmatig is.							
<i>Toelichting ontwikkeling</i>							
Jaarlijks voeren we een Spendanalyse uit op onze inkoopuitgaven. We onderzoeken en controleren aan de hand van de uitgaven of de aanbestedingen volgens de (Europese) aanbestedingswetgeving is verlopen.							
Als opdrachten niet Europees zijn aanbesteed terwijl dat volgens de wet wel had gemoeten, wordt de opdracht als onrechtmatig beoordeeld.							
We streven naar 100% rechtmatige inkoop. Bij de jaarrekening wordt hierover verantwoording afgelegd.							

Verbonden partijen

Naam	Bestuurlijk belang en doel	Bijdrage 2022
BV Logistics Valley Rivierenland	Regio Rivierenland heeft als ambitie in de top 3 van logistieke hotspots in Nederland te komen. Logistics Valley verbindt ondernemers, overheid en kenniscentra voor een krachtig, duurzaam en innovatief logistiek Gelderland.	
<i>Activiteiten</i>		
NV Bank Nederlandse Gemeenten	De BNG draagt bij aan de algemene dekkingsmiddelen van onze gemeentelijke organisatie. De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.	-30
<i>Activiteiten</i>	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.	
NV Vitens	Vitens draagt bij aan onze algemene dekkingsmiddelen. Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. Door innovatie en efficiënte bedrijfsvoering wil Vitens de operationele kosten laag houden zonder af te doen aan kwaliteit of leveringscontinuïteit.	-30
<i>Activiteiten</i>	Vitens heeft een belangrijke taak in de samenleving. Dit is de plicht om te zorgen voor goed en genoeg drinkwater voor de samenleving en daarbij hoort bij dat Vitens zich verantwoord gedragen. Door economische groei, bevolkingsgroei en klimaatverandering zal de vraag naar drinkwater alleen maar toenemen.	

Wat kost het?

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
Baten na de 2e bestuursrapportage	45.059	47.757	47.410	46.193	46.664	47.898
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			-117	-427	-267	-487
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds- Effect meicirculaire 2021			-166	-479	-319	-539
Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland			52	52	52	52
Overige wijzigingen			-3			
Bestaand beleid - actualisatie			152	317	484	681
0.61 OZB woningen - Arealuitbreiding			35	82	129	223
0.61 OZB Woningen - indexering OZB			83	167	252	339
0.62 OZB niet woningen -Indexering OZB			34	68	103	139
Overige wijzigingen						-20
Nieuw beleid - 3. Wenselijk				153	308	467
0.61 OZB Woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%				109	220	334
0.62 OZB niet-woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%				44	88	133
Totaal ontwikkelingen			35	42	525	662
Totaal baten	45.059	47.757	47.445	46.235	47.189	48.560
Lasten						
Lasten na de 2e bestuursrapportage	10.781	-11.602	-11.058	-11.143	-11.213	-11.213
Mutaties begroting 2022						
Autonome ontwikkelingen			297	395	436	562
0.4 Overhead - I&A plan			8	79	130	259
0.4 Overhead - Salarisstaat 2022			297	339	339	339
Verschillende taakvelden - Autonome ontwikkelingen			-7	-14	-30	-39
Overige wijzigingen			-1	-9	-3	3
Bestaand beleid - actualisatie			14	17	31	-12

0.4 Overhead - Verloop personeel/krappe arbeidsmarkt	139	139	139	139
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven	-1	2	16	-27
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-147	-147	-147	-147
Overige wijzigingen	22	25	39	-4
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk	70	70	70	70
0.4 Overhead - Verbindingsofficier veiligheid	70	70	70	70
Nieuw beleid - 3. Wenselijk	82	82	82	82
0.4 Overhead - Stelselwijziging correctie kapitaallasten	82	82	82	82
Totaal ontwikkelingen	464	562	617	700
Totaal lasten	10.781	11.602	11.522	11.705
Saldo voor bestemming	34.280	36.156	35.926	35.359
Mutaties reserves				
Rekening 2019				
Begroting 2019				
Rekening 2020				
Primitieve begroting	16	16	16	16
Totaal mutaties reserves	16	16	16	16
Saldo na bestemming	37.098	35.756	35.942	34.546

Toelichting ontwikkelingen

Mutaties begroting	2022	2023	2024	2025
Baten				
Autonome ontwikkelingen				
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds- Effect meicirculaire 2021	-166	-479	-319	-539
De meicirculaire 2021 gemeentefonds is opnieuw beoordeeld en geeft aanleiding tot aanpassing van de Algemene Uitkering op de onderdelen herijking verdeelmodel en jeugdzorg. De (nadelige) aanpassing loopt op van € 166.000 in 2022 tot € 539.000 in 2025.				
Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland	52	52	52	52
De begroting wordt opgehoogd aan de hand van de vastgestelde programmabegroting 2022 omgevingsdienst Rivierenland				
Bestaand beleid - actualisatie				
0.61 OZB woningen - Areaaluitbreiding	35	82	129	223
De areaaluitbreiding conform woningbouwplannen hebben we meerjarig in de begroting opgenomen, hierbij zijn we uitgegaan van de realisatie vanaf 2023:				
2022: 74 woningen				
2023: 100 woningen				
2024: 100 woningen				
2025: 200 woningen				
0.61 OZB Woningen - indexering OZB	83	167	252	339
De OZB woningen opbrengsten worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.				
0.62 OZB niet woningen -Indexering OZB	34	68	103	139
De OZB-opbrengsten voor niet-woningen worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.				
Nieuw beleid - 3. Wenselijk				
0.61 OZB Woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%	0	109	220	334
Het College stelt voor de OZB woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6% en de jaarlijkse areaaluitbreiding. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.				
0.62 OZB niet-woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%	0	44	88	133
Het College stelt voor de OZB niet-woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6%. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.				
Lasten				
Autonome ontwikkelingen				
0.4 Overhead - I&A plan	8	79	130	259
Vervangingsinvesteringen op basis van wat afleiep staat C begroting 2022 en verwerking informatieplan 2022-2025 saldo ambities uit financieringsoverzicht.				

0.4 Overhead - Salarisstaat 2022	297	339	339	339
----------------------------------	-----	-----	-----	-----

De salariskosten zijn met 2% naar boven aangepast, gebaseerd op de kennis die we op dit moment hebben van de ontwikkeling van de CAO van gemeenteamtbenaren.

Verschillende taakvelden - Autonome ontwikkelingen	-7	-14	-30	-39
--	----	-----	-----	-----

Verzamelpost van verschillende autonome ontwikkelingen. Afzonderlijk zijn deze mutaties kleiner dan €25.000.

Bestaand beleid - actualisatie

0.4 Overhead - Verloop personeel/krappe arbeidsmarkt	139	139	139	139
--	-----	-----	-----	-----

We hebben een aantal medewerkers gevraagd de organisatie te verlaten binnen de periode van aanstelling bij wijze van proef. Het gevolg hiervan is dat deze medewerkers een beroep doet op een uitkering (onder meer WW). De gemeente is eigenrisicodragers waardoor de kosten uiteindelijk voor rekening komen van de gemeente.

Daarnaast is er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Reguliere werving en selectie is hierdoor vaker niet genoeg. Hiervoor maken we vaker gebruik van specialistische externe werving en selectie.

Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarderen en afschrijven	-1	2	16	-27
---	----	---	----	-----

Op basis van de nota waarderen en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.

Verschillende taakvelden - Urenverdeling	-147	-147	-147	-147
--	------	------	------	------

De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.

Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk

0.4 Overhead - Verbindingsofficier veiligheid	70	70	70	70
---	----	----	----	----

De incidentele uitbreiding van formatie op OOV loopt tot maart 2022. Het is noodzakelijk om deze uitbreiding van formatie structureel op te nemen in de begroting. Het taakveld OOV is, ook zonder de crisisbeheersing van de coronapandemie, regulier in 0,9 fte niet uitvoerbaar. Het beëindigen van de uitbreiding zal ervoor zorgen dat vele taken opnieuw blijven liggen.

Structurele uitbreiding van formatie op OOV voorkomt dat de gemeente in de komende jaren te kort schiet in één van zijn hoofdtaken als overheid. Het zorgt ervoor dat de gemeente het taakveld OOV op niveau kan brengen. Ditzelfde geldt op het gebied van crisisbeheersing.

Nieuw beleid - 3. Wenselijk

0.4 Overhead - Stelselwijziging correctie kapitaallasten	82	82	82	82
--	----	----	----	----

We passen vanaf 2022 een stelselwijziging toe op de afschrijving van het gemeentehuis.

Overige ontwikkelingen onder de 25.000:

Deze bestaan uit een batenstijging van 48.000 en een lastenstijging van 3.000 in 2022.

De ontwikkelingen worden veroorzaakt door bijstellingen OZB voor niet-woningen, verlaging budget bureaubenodigdheden, ICT-investeringen en bijstelling afschrijvingslasten en rentelasten. Daarnaast passen we het budget voor het gemeentenieuws aan, zodat we hiervoor wekelijks 2 pagina's voor kunnen blijven opnemen.

Overzicht baten en lasten op taakveld

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
0.4 Overhead	1.338	1.129	1.049	1.032	1.032	1.032
0.5 Treasury B50	37	67	60	60	60	60
0.61 OZB Woningen	4.804	5.195	5.312	5.552	5.796	6.091
0.62 OZB niet-woningen	2.100	2.114	2.148	2.226	2.306	2.386
0.64 Belastingen overig	1.542	1.526	164	144	124	104
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	35.164	37.323	38.711	37.220	37.870	38.884
0.8 Overige baten en lasten	74	403				
0.10 Mutaties reserves programma 06	10.640	965	16	16	16	16
Totaal baten	55.699	48.722	47.460	46.250	47.204	48.573
Lasten						
0.4 Overhead	10.001	10.752	10.830	10.974	11.058	11.150
0.5 Treasury B50	1	6	-8	-17	-26	-34
0.61 OZB Woningen	457	364	369	369	369	369
0.62 OZB niet-woningen	33	79	82	82	82	82
0.64 Belastingen overig	127	124	129	129	129	129
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	22	119	9	9	9	9
0.8 Overige baten en lasten	140	158	108	158	208	208
0.10 Mutaties reserves programma 06	7.821	1.365				
Totaal lasten	18.602	12.967	11.519	11.704	11.829	11.913
Saldo						
0.4 Overhead	-8.662	-9.622	-9.781	-9.942	-10.026	-10.118
0.5 Treasury B50	37	61	68	77	86	95
0.61 OZB Woningen	4.347	4.831	4.944	5.184	5.427	5.723
0.62 OZB niet-woningen	2.067	2.036	2.066	2.144	2.223	2.304
0.64 Belastingen overig	1.415	1.402	35	15	-5	-25
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	35.143	37.204	38.703	37.211	37.862	38.876
0.8 Overige baten en lasten	-67	245	-108	-158	-208	-208
0.10 Mutaties reserves programma 06	2.819	-400	16	16	16	16
Totaal saldo	37.099	35.757	35.943	34.547	35.375	36.663

Paragrafen

Wat is een paragraaf?

Naast de programma's is het verplicht om zeven programma overstijgende paragrafen in de begroting op te nemen. De informatie over deze onderwerpen is vaak versnipperd in de begroting opgenomen. De paragrafen zijn eigenlijk dwarsdoorsneden van de verschillende programma's en taakvelden.

De op basis van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zeven verplichte paragrafen zijn:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen en risicobeheersing
- onderhoud kapitaalgoederen
- financiering
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Lokale Heffingen

Inleiding

De opbrengsten uit de lokale heffingen vormen een belangrijk deel (grootweg 20%) van de inkomsten van onze gemeente. Deze paragraaf geeft inzicht in de ontwikkelingen van de verschillende heffingen. De heffingen bestaan uit algemene heffingen en bestemmingsheffingen (retributies). De opbrengsten van de algemene heffingen, zoals onroerendezaakbelastingen, hondenbelasting en toeristenbelasting, behoren tot de algemene dekkingsmiddelen. Bij bestemmingsheffingen en retributies, zoals de afvalstoffenheffing, rioolheffing of leges, is sprake van een samenhang tussen de opbrengst en bepaalde aanwijsbare kosten of tegenprestaties.

In de Gemeentewet en enkele bijzondere wetten, zoals de Wet milieubeheer, staat aangegeven welke belastingen een gemeente mag heffen. Wij benutten een groot deel van de toegestane belastingsoorten. U besluit tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van belastingen door het vaststellen van een verordening. Voor elke heffing stelt u een afzonderlijke verordening vast.

Beleidskaders

U stelt de verordeningen vast voor alle gemeentelijke belastingen en heffingen. In deze verordeningen is ook opgenomen of kwijtschelding mogelijk is. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de volgende uitgangspunten:

- De afvalstoffenheffing, rioolheffing, lijkbezorgingsrechten en leges mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan. Bij sommige heffingen, zoals lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendekking;
- De kosten die wij maken voor heffing en invordering van de belastingen en rechten worden op basis van een verdeelsleutel toegerekend naar de bestemmingsheffingen, zoals rioolheffing en naar één verzamelpost voor de algemene heffingen. Deze verdeelsleutel is een zo goed mogelijke inschatting. Omdat het gros van de werkzaamheden niet specifiek aan één enkele belastingsoort is toe te rekenen, is een meer specifieke inschatting niet te maken;
- Eventuele besluitvorming na totstandkoming van deze begroting verwerken wij bij het opstellen van de belastingverordeningen.

De verordeningen zijn opgenomen bij de verschillende belastingen en heffingen.

Externe ontwikkelingen

Met ingang van 2022 mogen wij geen precariobelasting meer heffen.

De nieuwe Omgevingswet gaat op 1 juli 2022 in, evenals de Wet kwaliteitsborging bouwen (Wkb). De gemeente raad moet nog keuzes maken in het beleid.

Bijvoorbeeld ten aanzien van het vooroverleg, vergunningsvrije bouwwerken, kruissubsidiëring, percentage kostendekkendheid (september 2021). Het is wel weer mogelijk om milieuleges te heffen. We verwachten minder opbrengsten leges, maar ook minder lasten. Mogelijk kunnen we door deze wetswijziging niet meer alle kosten verhalen via de leges.

Risico's

Er zijn geen risico's te melden.

Conclusie

Belastingen

Inleiding

Op grond van de Gemeentewet kan de gemeente belastingen heffen. Bij een belasting mag de gemeente het tarief en de opbrengst zelf bepalen. De onroerendezaakbelastingen (OZB) is in onze gemeente de belangrijkste lokale belasting. Daarnaast kent onze gemeente hondenbelasting, precariobelasting en toeristenbelasting.

Hondenbelasting

Inleiding

De hondenbelasting is gebaseerd op artikel 226 van de Gemeentewet. De belasting wordt geheven naar het aantal honden dat wordt gehouden. De hondenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen.

Beleidskaders

U stelt de verordeningen hondenbelasting vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de uitgangspunten uit het coalitieakkoord. Dit betekent dat wij de opbrengst met € 20.000 per jaar terugbrengen tot nul en de tarieven hier op aanpassen.

Risico's

Er is geen sprake van risico's.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	64,65	64,65	57,75	52	47	42	32

U hebt er bij de vaststelling van het coalitieakkoord voor gekozen om de hondenbelasting binnen een termijn van 10 jaar af te schaffen. De inkomsten van de hondenbelasting zijn in 2021 circa € 180.000. Vertaling van het coalitieakkoord betekent dat de hondenbelasting vanaf 2021 tot 2031 met € 20.000 per jaar afneemt. Dit is dus voor 2022 een verlaging van ruim 11%. Het daadwerkelijke tarief voor 2022 en verder is nog niet bekend. Wij hebben een inschatting gemaakt op basis van 10 kennels en 3.183 geregistreerde honden.

Dit is de raming van het kenneltarief:

2021 € 289,00

2022 € 260,00

2023 € 234,00

2024 € 211,00

2025 € 180,00

Onroerende zaakbelastingen

Inleiding

De onroerende-zaakbelastingen (OZB) wordt geheven op grond van artikel 220 van de Gemeentewet. Er worden twee soorten belastingen geheven:

- een eigenarenbelasting van de eigenaren van woningen en van niet-woningen;
- een gebruikersbelasting van de gebruikers van niet-woningen.

Bij niet-woningen met woondelen (zoals een boerderij of een winkelpand met bovenwoning) wordt voor de gebruikersbelasting de waarde van die woondelen buiten beschouwing gelaten.

Grondslag

De grondslag voor de OZB is de waarde op basis van de wet waardering onroerende zaken (WOZ). Deze waarde wordt jaarlijks opnieuw vastgesteld. Begin van het jaar heeft iedere belastingplichtige een nieuwe WOZ-beschikking ontvangen gecombineerd met de OZB-aanslag.

Gebruik WOZ-waarde in Woningwaarderingssysteem

De WOZ-waarde heeft invloed op de maximaal redelijke huurprijs voor huurwoningen. Het puntensysteem van het woningwaarderingssysteem is deels gebaseerd op de WOZ-waarde van de woning. Veel huurders van woningen hebben daardoor een formeel belang bij de WOZ-waarde van hun woning. De jaarlijkse huurverhoging kan beïnvloed worden door de maximaal redelijke huurprijs die direct samenhangt met de WOZ-waarde. Daarom is het van belang dat de huurder van woningen de mogelijkheid heeft om bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde. Zij ontvangen dus eveneens een WOZ-beschikking.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere ontwikkelingen.

Beleidskaders

U stelt de verordening onroerende-zaakbelastingen (OZB) vast. In deze verordening is ook opgenomen of kwijtschelding mogelijk is.

Risico's

Los van financiële risico's als gevolg van economische ontwikkelingen zijn er geen specifieke risico's. Het risico betreft het niet kunnen innen en/of het extra moeten kwijtschelden van de belastingen.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	0,12	0,14	0,15	0,15	0,16	0,16	0,17

We laten het tarief jaarlijks stijgen met de verwachte prijsindexering van 1,6% met daarbovenop een prijsstijging van 2%. De OZB-tarieven voor eigenaren van woningen hierboven zijn afgerond en indicatief. Deze zijn mede afhankelijk van de stijging van de WOZ-waarde en dus niet exact vooruit te berekenen.

De tarieven voor eigenaren woningen in de afgelopen jaren zijn:

2019 0,1280%

2020 0,1401%

2021 0,1461%

De tarieven voor 2022 en verder zijn om bovengenoemde reden nog niet bekend en zullen zoals gebruikelijk later vastgesteld worden.

Precariobelasting

Inleiding

Op grond van artikel 228 van de Gemeentewet wordt precario geheven. Deze rechten zijn een algemeen dekkingsmiddel. Er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Ontwikkelingen

Door een wetswijziging mogen wij in 2021 voor de laatste keer precariobelasting heffen.

Beleidskaders

In 2022 mogen wij geen precariobelasting meer heffen.

Risico's

De opbrengst is voor 2021 voor het laatst in onze begroting opgenomen.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	5	5	5	0	0	0	0

In 2022 mogen wij geen precariobelasting meer heffen.

Toeristenbelasting

Inleiding

Op grond van artikel 224 van de Gemeentewet wordt toeristenbelasting geheven voor het houden van verblijf met overnachting binnen de gemeente in hotels, pensions, op campings en vakantieparken. De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Er is geen relatie tussen de opbrengsten van deze belasting en de dienstverlening vanuit de gemeente.

Ontwikkelingen

Op dit moment vindt een onderzoek plaats om te kijken of we de arbeidsmigranten kunnen betrekken in de heffing van de toeristenbelasting. Dit kan tot een verhoging van de opbrengsten van de toeristenbelasting leiden. Het onderzoek is nog niet afgerond. Dus er zijn nog geen concrete cijfers. We verwachten in september een eerste oplevering van het resultaat.

Beleidskaders

U stelt de verordeningen vast voor de toeristenbelasting. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 geldt het door u vastgestelde kader over de meerjarige stijging van het tarief.

Risico's

In 2022 gaan we weer een voorlopige en definitieve aanslag versturen. Dit hebben we in 2020 en 2021 niet gedaan in verband met de onzekere tijd voor recreatieondernemer vanwege Covid-19.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	1,24	1,25	1,26	1,27	1,28	1,29	1,30

De tariefontwikkeling is gebaseerd op het door u vastgestelde kader om de tarieven jaarlijks met € 0,01 te laten stijgen.

Heffingen

Inleiding

Op basis van de Gemeentewet kan de gemeente naast belastingen ook rechten heffen. Bij de rechten zijn wij in tegenstelling tot de belastingen niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Hier mogen wij geen winst op maken. De kostendekkendheid wordt beoordeeld op basis van de begrote inkomsten en uitgaven. Wij kennen een afvalstoffenheffing (via de AVRI), begraafrechten, rioolrechten en de leges voor bijvoorbeeld paspoorten, rijbewijzen en vergunningen.

Bij de leges passen wij op verordeningenniveau kruissubsidiëring toe. De genoemde activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke baten uit de te heffen leges. Een verwacht overschot bij de ene activiteit gebruiken we voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit.

Afvalstoffenheffing (via Avri)

Inleiding

Afvalstoffenheffing wordt geheven op grond van de Wet milieubeheer. De heffing leggen wij op aan de gebruikers van percelen, waarvoor wij verplicht zijn huishoudelijk afval in te zamelen. Wij hanteren het diftar-systeem. Dit houdt in dat wij naast een vast bedrag per huishouden, een bedrag per lediging van de afvalcontainer/zak in rekening brengen. Uitgangspunt bij de tariefsbepaling is 100% kostendekkendheid.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Beleidskaders

Onze gemeente laat de afvalstoffenheffing door middel van een gemeenschappelijke regeling over aan de Avri. De tarieven worden door het bestuur van de Avri bepaald. Er is sinds 2019 sprake van een vast tarief en een variabel (per afvalzak) tarief. Voor meer informatie zie de [website van de Avri](#).

Risico's

Deelname aan een gemeenschappelijke regeling levert altijd een (beperkt) risico op. Er zijn geen bijzondere risico's.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	169	211	270	284	293	301	315

Wij hebben hier alleen het basistarief ingevuld. De variabele kosten zijn afhankelijk van het aantal keer dat het vuil wordt aangeboden. Op de [website van de Avri](#) is meer informatie te vinden.

Begraafrechten

Inleiding

Op grond van artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet kunnen lijkbezorgingsrechten worden geheven.

Ontwikkelingen

Er zijn geen externe ontwikkelingen die van invloed zijn voor de begraafrechten.

Beleidskaders

U stelt de verordening lijkbezorgingsrechten vast. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de volgende uitgangspunten:

- De lijkbezorgingsrechten mogen wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Bij de lijkbezorgingsrechten, zien wij af van volledige kostendeckking.
- De korting bij het afkopen van het onderhoud is met ingang van 2021 10%, dit was in het verleden 25%.

Over 10 jaar gaan we de graven die in het verleden voor onbepaalde tijd zijn afgekocht weer in de heffing betrekken.

Risico's

Er zijn geen bijzondere risico's.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	128,51	130,30	132,50	134,62	134,62	134,62	134,62

Er zijn geen externe ontwikkelingen die van invloed zijn voor de begraafrechten.

Leges

Inleiding

Voor het door ons verlenen van diensten heffen wij leges. In de Legesverordening op grond van artikel 229 van de Gemeentewet is geregeld voor welke diensten leges verschuldigd zijn. Belastingplichtig is degene die de dienst aanvraagt, dan wel degene voor wie de dienst is verleend.

Ontwikkelingen

De inwerkingtreding van de Omgevingswet is met een half jaar uitgesteld. De wet treedt in werking op 1 juli 2022.

Beleidskaders

U stelt de verordening vast voor de leges. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de volgende uitgangspunten.

- Bij het bepalen van rechten is de gemeente niet helemaal vrij in het bepalen van het tarief. Het tarief van een recht mag maximaal kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze heffingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten, die hiermee verband houden. Tegenover de betaling van rechten staan rechtstreekse diensten. Er mag dus niet bewust winst op worden gemaakt;
- De kostendekkendheid wordt beoordeeld op basis van de begrote inkomsten en uitgaven. Bij de leges passen wij op verordeningenniveau kruissubsidiëring toe; de genoemde activiteiten worden gedekt door de gezamenlijke baten uit de te heffen leges. Een verwacht overschot bij de ene activiteit gebruiken we voor de dekking van een verwacht tekort bij een andere activiteit.

Risico's

De financiële consequenties door de nieuwe omgevingswet worden momenteel onderzocht. Zodra deze gegevens bekend zijn wordt dit zo snel mogelijk in de raad behandeld.

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief							

De legesverordening bevat diverse soorten leges, zoals leges voor het bouwen van een woning, of leges voor het verkrijgen van een paspoort. Het is niet mogelijk om hier één tarief te vullen.

Rioolheffing

Inleiding

De heffing is gebaseerd op de Wet verankering en bekostiging van gemeentelijke watertaken. Op basis van deze wet gaat de rioolheffing over het verhaal van kosten die gemoeid zijn met alle collectieve maatregelen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering én om verhaal van kosten van alle overige maatregelen voor hemelwater en grondwater. Het gaat hierbij om de volledige uitvoering van de gemeentelijke watertaken. De rioolheffing is gebaseerd op artikel 228a van de Gemeentewet.

Ontwikkelingen

Op dit moment vindt een onderzoek plaats naar de kostendekkendheid van de rioolheffing. Dit is een integraal onderzoek vanuit financiën, belastingen en beheer. We kijken naar een toekomstbestendig tarief.

Beleidskaders

U stelt de verordening rioolheffing vast. In deze verordening bestaat geen mogelijkheid voor kwijschelding. Bij het vaststellen van de tarieven voor 2022 gelden de volgende uitgangspunten:

- De rioolheffing, mag wettelijk gezien maximaal 100% kostendekkend zijn. Concreet betekent dit dat de geraamde baten van deze belastingen niet hoger mogen zijn dan de geraamde lasten die hiermee verband houden. Wij voldoen hieraan;
- In het vastgestelde Gemeentelijke Riolerings Plan (GRP) zijn de tarieven voor meerdere jaren al vastgesteld.

Risico's

Geen risico's

Ontwikkeling tarief

Jaar	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Tarief	225	230	235	240	245	250	255

Onze gemeente heeft 2 tarieven voor rioolheffing. Het eerste tarief is het tarief voor woningen, het tweede voor niet-woningen (bedrijven). In het overzicht presenteren wij de ontwikkeling van het tarief voor woningen op basis van het vastgestelde GRP.

Overzicht tarieven

Soort belasting of heffing	Werkelijk			Begroting	Vershil
	2019	2020	2021	2022	2022-2021
Belastingen					
Hondenbelasting					
- per hond	64,65	64,65	57,75	52,00	-5,75
- kennel	353,95	353,95	289,00	260,00	-29,00
Onroerende zaakbelastingen					
- woningen	0,1280%	0,1401%	0,1461%	n.n.b.	n.n.b.
- niet woningen (eigendom)	0,2333%	0,2691%	0,2912%	n.n.b.	n.n.b.
- niet-woningen (gebruik)	0,1755%	0,2041%	0,2081%	n.n.b.	n.n.b.
Precariobelasting	5,00	5,00	5,00	-	-5,00
Toeristenbelasting	1,24	1,25	1,26	1,27	0,01
Heffingen					
Afvalstoffenheffing	169,00	211,00	270,00	284,00	14,00
Begraafrechten					
- onderhoudsrecht graf vanaf 12 jaar	128,51	130,30	132,50	134,62	2,12
- kindergraf 1 tot 12 jaar	64,26	65,15	66,25	67,30	1,05
- kindergraf tot 1 jaar	32,15	32,60	33,10	33,65	0,55
Leges					
Rioolheffing					
- woningen	225,00	230,00	235,00	240,00	5,00
- niet woningen (eigendom)	450,00	460,00	470,00	480,00	10,00

Toelichting ontwikkeling tarieven

Belasting of heffing	Ontwikkeling
Hondenbelasting	Het tarief voor de hondenbelasting is, op basis van de besluitvorming in het coalitieakkoord, met 10% gedaald
Onroerende-zaakbelastingen	Het tarief is nog niet bekend en wordt berekend op basis van de WOZ-waarden per 1 januari 2021
Precariobelasting	Geen belastingheffing meer mogelijk.
Begraafrechten	De tarieven zijn geïndexeerd met 1,6%
Leges	De tarieven zijn nog niet bekend. De nieuwe omgevingswet gaat op 1 juli 2022 in.
Rioolheffing	De tarieven zijn aangepast op basis van het vastgestelde Gemeentelijke Rioleringsplan (GRP)

Opbrengsten

Soort belasting of heffing (bedragen x € 1.000)	Werkelijk 2020	Begroting 2021	2022	2023	2024	2025
Belastingen						
Baten hondenbelasting	199	184	164	144	124	104
Baten OZB eigenaren niet-won.	1.316	1.311	1.332	1.380	1.429	1.479
Baten OZB eigenaren Woningen	4.785	5.177	5.295	5.534	5.778	6.074
Baten OZB gebruikers	784	804	817	846	876	907
Baten precariobelasting	1.343	1.342				
Baten toeristenbelasting	249	240	292	323	330	337
Totaal belastingen	8.676	9.058	7.899	8.228	8.538	8.901
Heffingen						
Afvalverwijdering en verwerking	2.518	2.982	2.982	2.982	2.982	2.982
Baten rioolheffing	2.815	2.844	2.904	2.965	2.965	2.965
Baten secretarieleges burgerzaken	53	70	66	66	66	66
Begraafplaatsrechten	111	110	110	110	110	110
Totaal heffingen	5.497	6.006	6.062	6.123	6.123	6.123

Toelichting ontwikkelingen

In het overzicht hebben wij de verwachte opbrengsten voor de komende jaren opgenomen. De meest opvallende verschillen betreffen:

1. de terugloop van de opbrengsten voor de hondenbelasting als gevolg van uw besluit om deze belasting in 10 jaar af te bouwen;
2. het wegvallen van de precariobelasting met ingang van 1 januari 2022 als gevolg van gewijzigde wetgeving;
3. de positieve ontwikkeling op het gebied van de afvalverwerking.
Het voordeel is een effect van de BTW-verrekening, hier staan ook hogere kosten tegenover. Per saldo levert dit wel een voordeel op.

Kostendekkendheid

Totaal		Lasten totaal € 1.658.032	Baten totaal € 1.545.437	Percentage 93%
Titel 1	Algemene dienstverlening	€ 502.170	€ 371.108	74%
Niet aan 1 specifiek hoofdstuk te verbinden lasten		€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 1	Burgerlijke stand	€ 45.565	€ 33.361	73%
Hoofdstuk 2	Reisdocumenten	€ 110.858	€ 79.875	72%
Hoofdstuk 3	Rijbewijzen	€ 167.593	€ 134.116	80%
Hoofdstuk 4	Verstrekingen uit de Basisregistratie personen (BRP)	€ 14.612	€ 6.337	43%
Hoofdstuk 5	Verstrekingen uit het Kiezersregister	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 6	Verstrekingen op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 9	Overige publiekszaken	€ 45.786	€ 27.446	60%
Hoofdstuk 10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 11	Huisvestingswet	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 12	Leegstandwet	€ 378	€ 370	98%
Hoofdstuk 13	Gemeentegarantie	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 14	Marktstandplaatsen	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 15	Winkeltijdenwet	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 16	Kansspelen	€ 2.819	€ 2.666	95%
Hoofdstuk 17	Kinderopvang	€ 4.934	€ 4.722	96%
Hoofdstuk 18	Kabels en leidingen	€ 90.419	€ 63.257	70%
Hoofdstuk 19	Verkeer en vervoer	€ 16.017	€ 14.182	89%
Hoofdstuk 20	Diversen	€ 3.188	€ 4.777	150%
Titel 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 1.107.668	€ 1.150.347	104%
Niet aan 1 specifiek hoofdstuk te verbinden lasten		€ 78.171	€ 0	0%
Hoofdstuk 1	Begripsomschrijvingen	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 2	Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning	€ 0	€ 9.200	0%
Hoofdstuk 3	Omgevingsvergunning	€ 1.001.055	€ 1.106.507	111%
Hoofdstuk 4	Vermindering	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 6.932	€ 6.787	98%
Hoofdstuk 9	Gedooogbeschikking	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 10	Overige en in deze titel niet benoemde beschikking	€ 21.510	€ 27.852	129%
Titel 3	Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn	€ 48.194	€ 23.982	50%
Niet aan 1 specifiek hoofdstuk te verbinden lasten		€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 1	Horeca	€ 25.161	€ 15.118	60%
Hoofdstuk 2	Organiseren evenementen en markten	€ 22.262	€ 8.702	39%
Hoofdstuk 3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 4	Gebruiksvergunning in verband met brandveilig gebruik	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 5	Marktstandplaatsen	n.v.t.	n.v.t.	
Hoofdstuk 6	Verordening Winkeltijden	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 7	Reclame	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 8	Kamperen	€ 771	€ 163	21%
Hoofdstuk 9	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	0%

Titel 4	Gedoogbeschikkingen	€ 0	€ 0	0%
Niet aan 1 specifiek hoofdstuk te verbinden lasten		€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 1	Persoonsgebonden gedoogbeschikking permanente bewoning recreatieverblijf	€ 0	€ 0	0%
Hoofdstuk 2	Gedoogbeschikking overig	€ 0	€ 0	0%

Lokale lastendruk

Inleiding

Over de lokale lastendruk wordt jaarlijks door verschillende organisaties gepubliceerd. In deze publicaties wordt bij het bepalen van de lastendruk veelal uitgegaan van verschillende gegevensverzamelingen en methoden van berekening en grondslagen. In de ene publicatie wordt bijvoorbeeld gewerkt met gemiddelden, in een andere worden verschillende standaard profielen onderscheiden of wordt alleen een aantal geselecteerde heffingen opgenomen. Hierbij gaat het vrijwel altijd uitsluitend om de lasten voor bewoners, en niet voor bedrijven.

Informatie over lastendruk is o.a. te vinden bij het [Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden \(COELO\)](#) en op [Waar staat je gemeente](#).

Hierna vindt u een overzicht van de gemiddelde lastendruk van een meerpersoonshuishouden.

Ontwikkelingen

De economische omstandigheden, mede als gevolg van de coronacrisis, en de steeds grotere uitdaging voor gemeenten om een structureel sluitende begroting te kunnen presenteren hebben ook impact op de lokale lastendruk. De lokale lasten zijn belangrijke te beïnvloeden posten voor een gemeente.

Conclusie

Voor de berekening van de OZB zijn wij uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 332.000, dit komt overeen met de gemiddelde woningwaarde in de gemeente Buren in 2020. Voor de afvalstoffenheffing hebben wij alleen het vaste tarief ingevuld. Het tarief voor de rioolheffing is het tarief voor woningen. De stijging van de lasten met betrekking tot de OZB wordt veroorzaakt door de verwerking van het coalitieakkoord en de daarin opgenomen tariefstijging. Verder hebben wij de in deze begroting in het dekkingsplan opgenomen tariefstijging met ingang van 2023 in de berekening verwerkt.

Ontwikkeling lasten per huishouden

Soort	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Afvalstoffenheffing	169	211	270	284	293	301	315
Onroerende-zaakbelastingen	412	451	470	478	486	493	501
Rioolrecht	225	230	235	240	245	250	255
Totaal lokale lasten	887	887	975	1002	1024	1044	1071

Kwijtschelding

Inleiding

Als inwoners de gebruikersaanslagen voor gemeentelijke belasting niet kunnen betalen, kunnen zij de gemeente vragen om kwijtschelding. Om te bepalen of zij voor kwijtschelding in aanmerking komen, kijken wij o.a. naar het vermogen en de inkomsten en uitgaven van inwoners. Wij kennen de mogelijkheid voor kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing en de begrafenisrechten. Omdat de kwijtscheldingen voor de afvalstoffenheffing behandeld en afgewikkeld worden door Avri is het aantal hier vermelde kwijtscheldingen erg laag in verhouding met andere gemeenten.

Ontwikkelingen

Door de coronacrisis zijn de economische omstandigheden verslechterd. Dit kan ook zijn weerslag op het aantal kwijtscheldingsverzoeken hebben.

Overzicht verzoeken

Aantallen	2017	2018	2019	2020
Verzoeken	2	2	2	2
Toegekende verzoeken	0	0	0	0

Conclusie

Wij verwachten door de economische omstandigheden in 2021 en 2022 meer verzoeken tot kwijtschelding. De exacte ontwikkeling is moeilijk te voorspellen.

Bezwaar en beroep WOZ

Inleiding

Naar aanleiding van de aanslagen gemeentelijke belastingen ontvangt de gemeente bezwaarschriften en kwijtscheldingsverzoeken. Als een inwoner het niet eens is met de uitspraak op het bezwaarschrift dan kan hij beroep aantekenen bij de rechtbank of hoger beroep bij het gerechtshof.

Ontwikkelingen

Vanaf 2019 zijn we actief bezig met de informele aanpak van bezwaren. We krijgen hier veel positieve reacties op. We zien helaas wel dat er steeds meer bureaus komen die namens inwoners bezwaar maken. In 2020 en 2021 zien we een daling van het aantal formele bezwaren.

Overzicht bezwaar- en beroepschriften

Aantallen	2017	2018	2019	2020
Bezwaarschriften	264	230	329	270
Beroepschriften	11	11	8	14
Hoger beroepschriften	2	1	0	1

Conclusie

Nog niet alle uitspraken 2021 zijn verzonden. In 2021 is het aantal formele bezwaren mede door de informele aanpak gedaald. De verwachting is dat we nog een aantal beroepen ontvangen. Wij verwachten dat we in 2022 en verder, door de groei van het aantal bureaus dat zich hier mee bezighoudt, meer bezwaren en beroepen. ontvangen.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft aan hoe de financiële positie van de gemeente zich verhoudt tot de risico's die gelopen worden en niet zijn afgedekt. Om dat te kunnen beoordelen, geven we inzicht in deze risico's en hoe deze financieel kunnen worden vertaald. Vervolgens wordt het aanwezige weerstandsvermogen afgezet tegen de benodigde weerstandscapaciteit.

De oorspronkelijke bedoeling van deze paragraaf is om het risicobewustzijn binnen gemeentelijke organisaties te vergroten. Dit kan leiden tot risico verlagende maatregelen en het meer bewust handelen op basis van de gesignaleerde risico's. De rekenexercitie met als uitkomst de weerstandsratio is daarbij globaal en heeft altijd een subjectief karakter. Dit maakt dat hier vooral een indicatief signaal van uit dient te gaan en geen absolute waarheid.

Beleid(skaders)

Nota Weerstandsvermogen en risicomanagement

Het beleid op het terrein van risicomanagement heeft als het doel:

- het inzichtelijk maken van en sturen op (financiële) risico's;
- het vergroten van het risicobewustzijn;
- het voorkomen van onaangename (financiële) verrassingen;
- het aanhouden van voldoende weerstandsvermogen, minimaal ratio 1,0.

Ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen.

Risico's

De risico's vermelden we in deze paragraaf onder het subhoofdstuk 'Overzicht risico's'.

Conclusie

Een houdbare begroting gaat over het maken van keuzes en daarbij gaat het om de vragen zoals:

- zijn we financieel wendbaar of keerbaar, ook op de langere termijn?
- kunnen we de financiële risico's aan?
- is er ruimte voor nieuw beleid?

De basis voor houdbare gemeentefinanciën is gelegen in een meerjarenbegroting die structureel en reëel in evenwicht is. Onze begroting is in de komende jaren structureel niet in evenwicht en dit betekent dat we beleidskeuzes moeten maken. Houdbare gemeentefinanciën vergen echter meer dan dat. Wel is het zo dat we bij financiële tegenslag voldoende mogelijkheden hebben om de eerste klappen op te vangen. De geïnventariseerde risico's zijn namelijk voldoende afgedekt in het weerstandsvermogen.

Risicomanagement

Risicomanagement is een vast onderdeel van het beleid. Het is een continu proces, dat risico's identificeert en op waarde schat. De waarde wordt afgezet tegen het beschikbare vermogen om deze risico's op te vangen. Onder een risico verstaan we het gevaar voor financiële schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft dan betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade). De definitie van weerstandsvermogen is het hebben van een buffer (vermogen) om ook in ongunstige tijden de incidentele financiële risico's op te kunnen vangen om zo taken ongewijzigd voort te kunnen zetten.

Naast de risico's zijn ook andere factoren van invloed op het weerstandsvermogen, zoals:

- het aanpassingsvermogen van de organisatie;
- de kans dat tegenslagen zich gelijktijdig voordoen;
- de risico-cultuur van de organisatie.

Belangrijk daarbij is, dat de wetgever aangeeft dat we ten aanzien van het nemen van financiële risico's terughoudend moeten zijn. Dit is een leidend beginsel voor onder andere ons treasurybeleid, zoals dat in het Treasurystatuut naar voren komt. Bij een gezond weerstandsvermogen is het mogelijk een niet voorziene financiële tegenvaller te betalen door de algemene reserve aan te spreken. Bij onvoldoende weerstandsvermogen moeten we wellicht activiteiten uitstellen om tegenvallers op te vangen.

Algemene ontwikkelingen

Hierna vermelden we een aantal belangrijke ontwikkelingen die verband houden met de risico's van onze organisatie en hoe we daar vervolgens mee om gaan.

Overzicht risico's (groepen)

Onder een risico verstaan we het gevaar voor financiële schade of verlies als gevolg van interne en/of externe omstandigheden. Het risico heeft dan betrekking op het samenvallen van die bepaalde omstandigheden (de kans) en de negatieve gevolgen (de schade).

De risico-inventarisatie is medio 2020 geactualiseerd. Hieronder vindt u de risico-inventarisatie en het benodigd weerstandsvermogen vanaf 2022.

Risico inventarisatie	Vanaf 2021 benodigd	€
1. Aansprakelijkheid	690.000	
2. Rampen en calamiteiten	410.000	
3. Verbonden partijen	110.000	
4. Open einde regelingen / decentralisaties Sociaal domein	550.000	
5. Grondexploitaties	1.000.000	
6. Maatschappelijke risico's en veiligheid	165.000	
7. Verzekeringsbeleid	110.000	
8. Overige risico's incl.	530.000	
Totaal risico's begroting	3.565.000	

In de begroting 2022 gaan we uit van hetzelfde bedrag zoals opgenomen in de begroting 2021.

Hierna volgt een toelichting per risicogroep.

1. Aansprakelijkheid

De gemeente voert veel taken uit en loopt daarbij risico's. Bij het uitvoeren van taken is de gemeente aansprakelijk voor een tijdige en correcte uitvoering. Inwoners en belanghebbenden kunnen de gemeente aansprakelijk stellen als de gemeente deze taken niet goed uitvoert. De wettelijke regelingen zoals de Wet Dwangsom, de Wet Nadeelcompensatie en Schadevergoeding bij onrechtmatige overheidsbesluiten en het Burgerlijk Wetboek (onrechtmatige daad) zijn belangrijke grondslagen voor het aansprakelijk stellen van de gemeente.

De risico's van de organisatie worden beperkt door het beschrijven van de processen en daarin maatregelen op te nemen. Verder zijn (aansprakelijkheids-)verzekeringen afgesloten tegen de financiële consequenties van mogelijke gebreken in de uitvoering van een taak.

Andere aansprakelijkheidsrisico's komen voor bij de grondexploitaties. Om risico's zo klein mogelijk te houden sluiten we overeenkomsten met de ontwikkelaars van gronden om onder andere planschade af te dekken.

2. Opvang bij rampen en calamiteiten

Landelijk is de [Handreiking "Regionaal Risicoprofiel"](#) opgesteld. De [Wet op de Veiligheidsregio's](#) verplicht de uitwerking van verschillende risicoprofielen. Dit profiel brengt de risico's van alle gemeenten in de regio Gelderland-Zuid duidelijk in kaart. De betreffende risico's voor onze gemeente blijven ongeveer gelijk. Het gaat hierbij om risico's ten gevolge van rampen, calamiteiten, klimaatveranderingen en besmettelijke ziektes die de volksgezondheid bedreigen.

3. Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaat- of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie of de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. We benoemen in de paragraaf [verbonden partijen](#) van onze begroting een aantal risico's daarvoor. De deelnemende gemeenten delen de financiële gevolgen van de verbonden partijen.

De verbonden partijen houden in de afgelopen jaren zelf buffers aan om eventuele tegenvallers op te vangen. Via de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement reserveren ze in hun begroting geld voor incidentele tegenvallers. Het weerstandsvermogen is onderdeel van de algemene reserves. De kans dat ze een financieel beroep doen op de gemeenten is daarmee de afgelopen jaren kleiner geworden. De gezamenlijke gemeenten maken afspraken over deze reserves via stemrecht in het algemeen bestuur van de verbonden partijen.

Verbonden partijen	Weerstandsvermogen 31-12-2022 in mln. €	Totaal eigen vermogen per 31- 12-2022 in mln. €
GGD Gelderland Zuid	1,064	1,064
Werkzaam Rivierenland		2,100
AVRI		0,387
Omgevingsdienst Rivierenland		1,255
Veiligheidsregio	4,597	4,597
Regio Rivierenland		
Regionaal Archief Rivierenland		
Totaal weerstandsvermogen verbonden partijen	5,661	9,403

4. Open-einde-regelingen

Het gaat bij de open-einde-regelingen vooral om regelingen als de [Participatiewet](#), Leerlingenvervoer en [Maatschappelijke Ondersteuning](#). Ook zijn de transities van overheidstaken in 2015 ingezet. Hierdoor hebben de gemeenten een veel groter takenpakket gekregen met een open-einde-karakter en daardoor met meer risico's. Het gaat dan vooral om de transities in de uitvoering van de nieuwe [Wet Maatschappelijke Ondersteuning](#) en de [Jeugdwet](#).

Het rapport Van Montfoort adviseert dat er voor Jeugdzorg een risicobedrag nodig is van ongeveer 1 miljoen euro. Volgens de afspraken met de raad nemen we het verschil tussen het bedrag in de Reserve Sociaal Domein en de 1 miljoen euro mee in ons weerstandsvermogen.

Als aanvulling op de reserve sociaal domein tot het bedrag van € 1 miljoen en voor het risico's verbonden aan de afgesproken omzetgaranties voor zorginstellingen die afgesproken zijn vanwege de coronamaatregelen van het Rijk is een extra risicobedrag van € 350.000 nodig.

We stellen voor om voor de financiële effecten van de risico's voor alle open-einde-regelingen en decentralisaties een verhoogd bedrag van € 550.000 te reserveren.

5. Grondexploitaties

Bij het opstellen van de grondexploitaties worden de risico's voor dat specifieke project geschat en in de grondexploitatie meegenomen. Is een geraamd bedrag niet nodig omdat het risico zich niet voordoet, dan valt het bedrag vrij ten gunste van het resultaat van het plan. Daarnaast kunnen zich externe ontwikkelingen voordoen die niet project-specifiek zijn en buiten de invloed van de gemeente liggen. Dit zijn de algemene risico's waar de grondexploitatieberekeningen niet of ten dele in voorzien. U kunt hier denken aan onverwachte en onvoorziene kostenstijging over de nog te maken kosten voor bouw- en woonrijp maken.

In 2020 werd voor de financiële effecten van de risico's voor de grondexploitaties een bedrag van één miljoen euro gereserveerd.

6. Maatschappelijke risico's en veiligheid

Als eigenaar zijn we verantwoordelijk voor het in stand houden van onze eigendommen. Bijvoorbeeld voor gebouwen, groenvoorzieningen, wegen en bruggen lopen we risico's door incidentele tegenvallers zoals kapotgevroren wegen. Mocht er sprake zijn van gebrekkig of achterstallig onderhoud, dan wordt de gemeente aansprakelijk gesteld als daardoor (letsel-)schade ontstaat. Dit risico is niet verzekeraar. Een aanpassing van het onderhoudsniveau heeft, op termijn, vrijwel altijd een effect op de bijbehorende risico's: hoe hoger het niveau, hoe lager de risico's en omgekeerd.

7. Verzekeringsbeleid

Vanuit het doelmatigheidsonderzoek naar het verzekeringenpakket en de historie van schadegevallen zijn wij anders gaan verzekeren. Wij stelden ons de vraag of het evalueren van lopende verzekeringen en nagaan of schades met een structureel karakter via exploitatie en de meer middelgrote schades via het weerstandsvermogen gedekt kunnen worden. Dat bleek voor een reeks verzekeringen het geval te zijn en op basis van het voorstel nemen we in deze begroting in het weerstandsvermogen een extra bedrag hiervoor op van € 110.000.

Dit bedrag is opgebouwd uit de volgende dekkingen:

Aansprakelijkheid e.d.	50.000
Computerverzekering	5.000
Cyberberrisikoverzekering	50.000
Werkmaterieel	2.000
Glasverzekering	25.000
Kunstverzekering	10.000
Fraude en berovingspolis	250.000
Onverzekerde schades	25.000
Totaal	417.000

Dit totaal bedrag wordt in de berekening van het weerstandsvermogen meegenomen, maar werkt niet één-op-één door in het uiteindelijk benodigde weerstandsvermogen. Uitgaande van het gegeven dat niet alle risico's tegelijk voorkomen, kent onze risicomodule een formule met een "[Monte Carlo](#)" [simulatie](#). Uit die simulatie blijkt dat bij een risico van in totaal € 417.000 een gelijk bedrag als in 2021 van het weerstandsvermogen nodig is van € 110.000. Dit uitgaande op basis van historische gegevens van een beperkte kans op voorkomen (circa 15% -20%).

8. Overige risico's

Het gaat hierbij om een verscheidenheid aan risico's van calamiteiten, kwetsbaarheid of uitval van automatisering (privacy, datalekken, hacks), stagnering economie, personeelsrisico's, klimaatveranderingen, vergrijzing, het niet tijdig actualiseren van bestemmingsplannen, regels die wijzigen of anders geïnterpreteerd moeten worden zoals bij de handhaving van de openbare orde, besmettelijke ziektes, etc. Dergelijke risico's worden waarschijnlijker, aangezien de samenleving hogere eisen stelt en complexer wordt.

Al geruime tijd wordt onderkend dat alle gemeenten waarschijnlijk te maken krijgen met een uitdagend bedrijfsvoeringsvraagstuk, namelijk een groeiend tekort aan gekwalificeerd personeel. Veel gemeenteambtenaren gaan de komende jaren met pensioen (35% is 55+ in gemeenteland, landelijk gemiddeld is 20%). De meest voorkomende leeftijd in gemeenteland is verschoven van 49 jaar in 2010 naar 57 jaar in 2018. Ook is de uitstroom landelijk gegroeid van 6,2 % in 2015 naar 8,2% in 2019. Deels gaat het dan om pensionering, maar ook deels is dit uitstroom. In de afgelopen jaren is de uitstroom van vooral de ervaren groep medewerkers (30-55 jaar) steeds groter en weten gemeenten deze ervaren medewerkers niet vast te houden. Dit betekent een grote uitdaging voor gemeenten om vakkennis te behouden en in huis te halen de komende jaren.

In samenhang hiermee zien we ook dat o.a. binnen het fysieke domein er sprake is van een krappe markt, waardoor leveranciers meer eisen stellen. We proberen de inkoop zo te organiseren dat we het risico van prijsstijgingen zo veel mogelijk afdekken.

Onder de overige risico's zijn ook risico's die het gevolg zijn van Europees, nationaal, provinciaal en regionaal beleid dat gemeenten verplichtingen oplegt. De belangrijkste daarvan zijn calamiteiten, ruimtelijk beheer, renteontwikkelingen en de ontwikkeling van de algemene uitkering.

De financiële effecten van de overige risico's schatten we in op € 530.000.

Weerstandscapaciteit

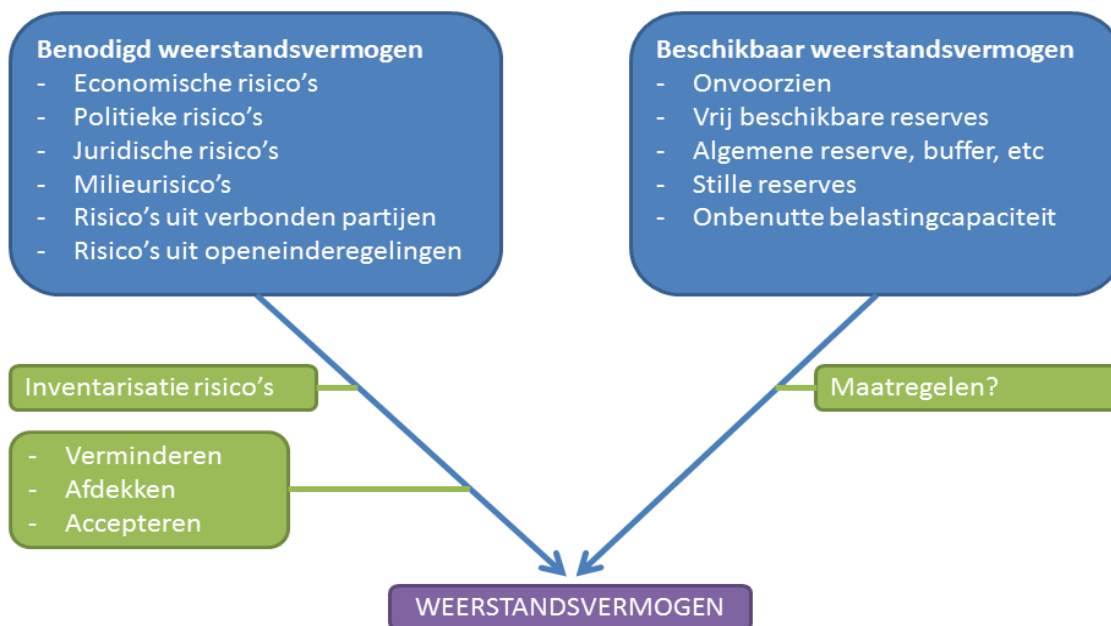
De weerstandscapaciteit zijn de middelen en de mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Weerstandscapaciteit						
in €	2020	2021	2022	2023	2024	2025
incidenteel onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0	0
Stille reserves	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0
Vrij beschikbare reserve	1.955.733	5.740.101	5.580.742	3.828.976	563.145	-1.527.996
Weerstandsvermogen	2.660.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000
Resultaat	1.225.368	90.641	-1.301.766	-2.965.831	-1.991.141	-498.597
Totaal beschikbaar weerstandscapaciteit	5.841.101	9.395.742	7.843.976	4.428.145	2.137.004	1.538.407

Weerstandsvermogen

De Burense definitie van weerstandsvermogen is: het vermogen van de gemeente Buren om ook in ongunstige tijden de incidentele financiële risico's op te kunnen vangen om zo onze taken ongewijzigd voort te kunnen zetten. In het subhoofdstuk 'Overzicht risico's' geven we informatie over de risicogroepen en het benodigd weerstandsvermogen (weerstandscapaciteit).

Schematisch verhouden deze twee zich als volgt:

Naast de risico's zijn ook andere factoren van invloed op het weerstandsvermogen, zoals:

- het aanpassingsvermogen van de organisatie;
- de kans dat tegenslagen zich gelijktijdig voordoen;
- de risico-cultuur van de organisatie.

Bij een gezond weerstandsvermogen is het mogelijk een niet voorziene financiële tegenvaller te betalen door de algemene reserve aan te spreken. Wanneer er onvoldoende weerstandsvermogen is, moeten we wellicht activiteiten uitstellen om tegenvallers op te vangen.

Beschikbare weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen vinden we zowel in de exploitatie als in het vermogen. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het om onze eigen inkomstenbronnen voor zover deze nog niet "maximaal" of kostendekkend zijn. Bij de onbenutte belastingcapaciteit gaat het vooral om de onroerendezaakbelasting (ozb). Het betreft hier een inkomstenbron die niet direct beschikbaar is. De hoogte is het verschil tussen de feitelijke ozb en de normhoogte van de ozb in het kader van artikel 12 Financiële Verhoudingswet.

In de vermogenssfeer kennen wij het vrij besteedbare en het geblokkeerde gedeelte van de algemene reserve (weerstandsvermogen) en de stille reserves. Een stille reserve is de theoretische berekening van het waardeverschil tussen de boekwaarde en de overwaarde van vooral onze gemeentelijke panden of aandelen. Bij de stille reserves gaat het om de inzet van bezittingen als onroerend goed e.d.. Om over deze ruimte te kunnen beschikken is politiek draagvlak nodig en zijn we, in geval van verkoop, afhankelijk van de markt. Dat betekent dat er enige tijd overheen gaat voordat het daadwerkelijke bedrag bekend is en we het geld daadwerkelijk contant kunnen maken. Het gaat dan bijvoorbeeld om de overwaarde op aandelen en andere gemeentelijke eigendommen van waarde die niet op de balans staan.

Berekening weerstandsratio

Om te bepalen of het weerstandsvermogen per 1 januari 2022 nog toereikend is, kijken we naar de relatie tussen benodigd (omvang risico's) en beschikbaar weerstandscapaciteit (vermogen). Dit is de weerstandsratio. Het incidenteel beschikbare vermogen stellen we hierbij op 0:

Beschikbaar weerstandsvermogen						
in €	2020	2021	2022	2023	2024	2025
incidenteel onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0	0
Stille reserves	0	0	0	0	0	0
Bestemmingsreserves	0	0	0	0	0	0
Vrij beschikbare reserve	1.955.733	5.740.101	5.580.742	3.828.976	563.145	-1.527.996
Weerstandsvermogen	2.660.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000
Resultaat	1.225.368	90.641	-1.301.766	-2.965.831	-1.991.141	-498.597
Totaal beschikbaar (1)	5.841.101	9.395.742	7.843.976	4.428.145	2.137.004	1.538.407
Benodigd weerstandsvermogen (2)	2.660.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000	3.565.000
Overschot/tekort	3.181.101	5.830.742	4.278.976	863.145	-1.427.996	-2.026.593
Ratio weerstandsvermogen (1:2)	2,20	2,64	2,20	1,24	0,60	0,43
Waardering	uitstekend	uitstekend	uitstekend	voldoende	onvoldoende	ruim onvoldoende

Volgens de nota Weerstandsvermogen en risicobeheersing krijgt de berekende weerstandsratio de volgende waardering (bij een gemiddeld afdekkingsniveau):

Ratio	Uitstekend
Groter dan 2,0	Uitstekend
Tussen 1,4 en 2,0	Ruim voldoende
Tussen 1,0 en 1,4	Voldoende
Tussen 0,8 en 1,0	Matig
Tussen 0,6 en 0,8	Onvoldoende
Kleiner dan 0,6	Ruim onvoldoende

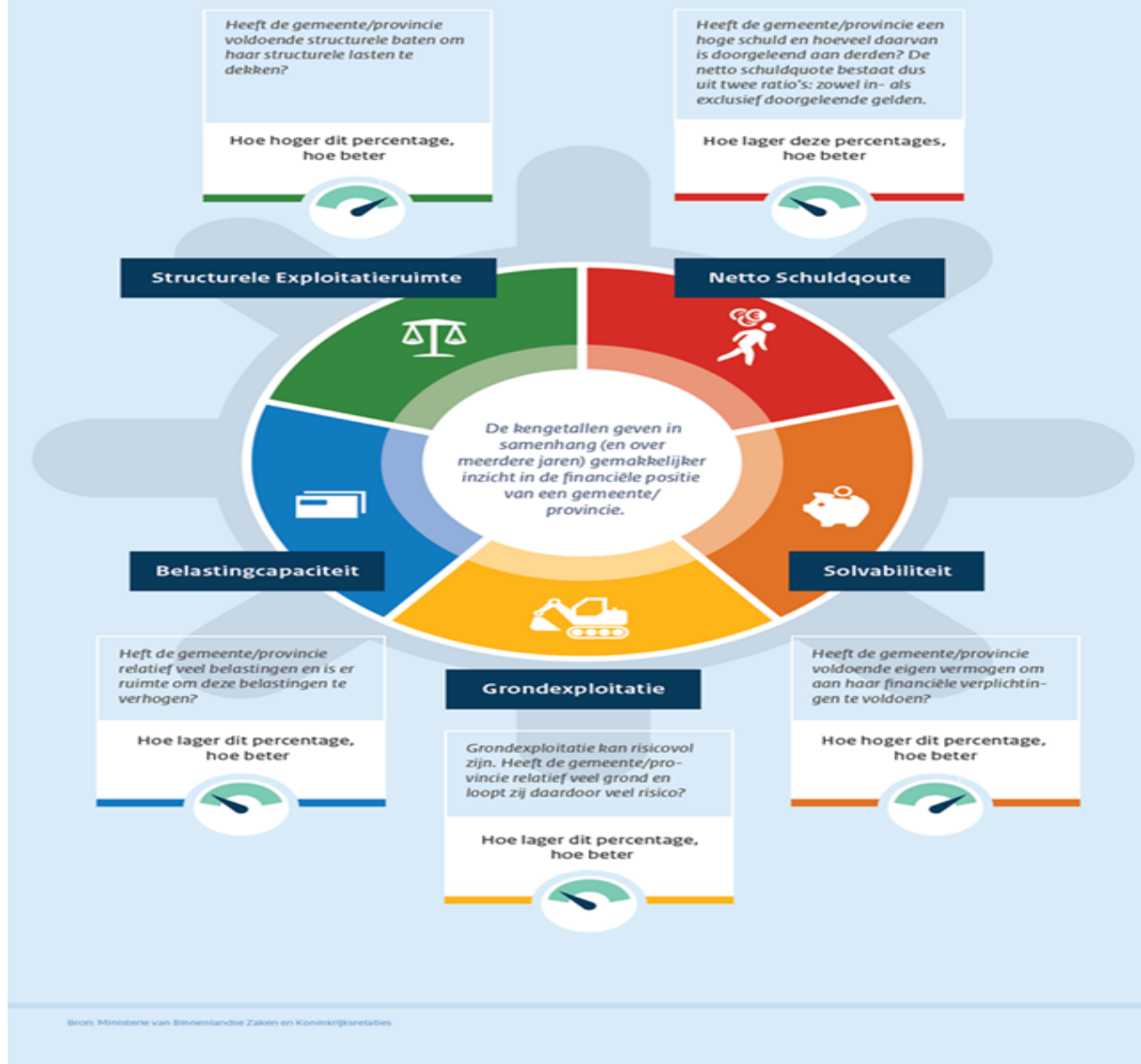
Volgens bovenstaande tabel krijgt onze weerstandsratio van 2,20 in 2022 de beoordeling 'Uitstekend'. Daarmee concluderen we dat het weerstandsvermogen t/m 2022 toereikend is in relatie tot de risico's. De weerstandsratio zal nog positief wijzigingen onder invloed van het ZBB voorstel.

Financiële kengetallen

Sturen met financiële kengetallen

Financiële situatie gemeente / provincie

Naam kengetal	Werkelijk		Begroting				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Structurele exploitatieruimte	1,0	7,6	2,7	-1,8	-4,8	-3,2	-0,6
Toelichting kengetal							
Deze indicator helpt mee om te beoordelen welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Wanneer dit percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen.							
Toelichting ontwikkelingen							
Op dit kengetal scoren we een onvoldoende. Dit komt doordat de meerjarenbegroting op dit moment niet sluitend is. Onder invloed van het ZBB-voorstel zal dit kengetal meerjarig wel positief worden.							
Solvabiliteitsratio	34,0	34,0	25,0	22,0	14,0	9,0	8,0

<i>Toelichting kengetal</i>							
Deze indicator geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om op de lange termijn aan onze financiële verplichtingen te voldoen. Het geeft de verhouding tussen het eigen vermogen (het totaal van de algemene reserve en de bestemmingsreserves) en de totale balansomvang weer. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor onze financiële weerbaarheid.							
<i>Toelichting ontwikkelingen</i>							
Door de niet sluitende meerjarenbegroting neemt de solvabiliteitsratio af. Deze zal onder invloed van het ZBB-voorstel weer toenemen.							
Belastingcapaciteit (lokale lasten)	103,0	114,0	115,0	115,0	119,0	119,0	119,0
<i>Toelichting kengetal</i>							
Deze indicator geeft inzicht in de hoogte van de woonlasten. Ze kan zo vergeleken worden met eerdere jaren en andere gemeenten.							
<i>Toelichting ontwikkelingen</i>							
Hiervoor scoort de gemeente Buren gemiddeld ten opzichte van de landelijke en Gelderse gemiddelde lokale lasten. Als dit percentage laag ligt (<98%), betekent het meestal dat de gemeente meer inkomsten uit belastingen kan verwerven. Als dit percentage hoog ligt, hoeft dat nog niet te betekenen dat de gemeente geen extra inkomsten uit belastingen zou kunnen verwerven. De hogere woonlasten kunnen immers ook veroorzaakt zijn door een hogere gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente ten opzichte van het landelijk gemiddelde. Gemeente Buren heeft ten opzichte van het landelijk gemiddelde een hogere gemiddelde WOZ-waarde waardoor we meer inkomsten uit belastingen kunnen verwerven dan tot uitdrukking komt in dit kengetal.							
Grondexploitatie	16,0	14,0	13,0	14,0	14,0	14,0	14,0
<i>Toelichting kengetal</i>							
Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten van de gemeente. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage hoe beter.							
<i>Toelichting ontwikkelingen</i>							
Hiervoor scoort de Gemeente Buren goed. Een kengetal < 20% wordt in het algemeen gezien als het minst risicovol. De risico's zijn en worden in komende jaren steeds kleiner. Bij de beoordeling van schulden die zijn aangegaan voor grondexploitaties is het van belang om te weten of deze schuld kan worden afgelost wanneer het project wordt uitgevoerd. Van de opbrengst van de verkochte gronden kan immers de schuld worden afgelost. Er is een directe relatie met de kengetallen netto schuldquote en solvabiliteit.							
Netto schuldquote	64,0	11,0	30,0	33,0	40,0	43,0	42,0
<i>Toelichting kengetal</i>							
Deze indicator weerspiegelt het niveau van onze schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.							
<i>Toelichting ontwikkelingen</i>							
Op het gebied van de netto schuldquote scoort onze gemeente hoger door het afsluiten van een lening. Hoe lager dit percentage hoe beter. De verwachting is dat de schulden in de komende jaren wat hoger worden door nieuwe investeringen. De gemiddelde Gelderse score hiervoor is 64% in 2019.							
Netto schuldquote gecorrigeerd	54,0	11,0	31,0	33,0	41,0	43,0	42,0
<i>Toelichting kengetal</i>							
Deze indicator weerspiegelt het niveau van onze schuldenlast gecorrigeerd met alle verstrekte leningen ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.							
<i>Toelichting ontwikkelingen</i>							
Hoe lager dit percentage hoe beter. De verwachting is dat de schulden in de komende jaren wat hoger worden door nieuwe investeringen. De gemiddelde Gelderse score voor de gecorrigeerde netto schuldquote is 54% in 2019.							

Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Wij hebben een groot deel van ons vermogen geïnvesteerd in kapitaalgoederen in de vorm van gebouwen, wegen en bruggen, openbare verlichting, groen, riolering en water. Het onderhoud van deze goederen is een kerntaak van de gemeente en van groot belang voor onze inwoners, bedrijven en bezoekers. Het onderhoud van kapitaalgoederen is vastgelegd in beleids- en beheerplannen. In deze paragraaf gaan wij per kapitaalgoed in op het beleid, de kwaliteitsnormen, het onderhoud, de financiële middelen en de risico's die met het onderhoud samenhangen.

Beleid(skaders)

Het beleidskader is vastgelegd in:

- Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020
- Beleidsplan Begraafplaatsen 2020
- Beleidsplan Openbare verlichting 2020
- Beleidsplan Groen 2020

In mei 2020 stelde u het beleidskader en de integrale beheerplannen openbare ruimte vast. Eind 2020 volgt de actualisatie van ons meerjarenonderhoudsbegroting vastgoed. De beheerplannen zijn gericht op een effectieve inzet van onze middelen om onze leefomgeving en het gemeentelijk vastgoed in de toekomst duurzaam en efficiënt te onderhouden. Naast de kwantiteit van het areaal geeft het ook inzicht in de kwaliteit, de kosten, hoe en wanneer we het onderhoud uitvoeren. In 2021 presenteren we u de nieuwe mobiliteitsvisie. Deze visie is een onderdeel van het nieuwe Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP). Hierin nemen we de wensen van zowel de inwoners als die van ons en van u mee.

Externe ontwikkelingen

In mei 2020 stelde u het beleidskader en de integrale beheerplannen openbare ruimte vast. Eind 2020 volgt de actualisatie van ons meerjarenonderhoudsbegroting vastgoed. De beheerplannen ondersteunen een effectieve inzet van onze middelen om onze leefomgeving en gemeentelijk vastgoed in de toekomst duurzaam en efficiënt te onderhouden. In het document is informatie over het beheer te vinden. Naast de kwantiteit van het areaal geeft het ook inzicht in de kwaliteit, de kosten, hoe en wanneer we het onderhoud uitvoeren.

In 2021 presenteren we u de nieuwe mobiliteitsvisie. Deze visie is een onderdeel van het nieuwe Gemeentelijke Verkeer- en Vervoersplan (GVVP). Hierin nemen we de wensen van zowel de inwoners als die van ons en van u mee.

We zien een ontwikkeling om lichtmasten en andere gemeentelijk objecten in de buitenruimte te gebruiken om het 5G netwerk op uit te rollen. Vanuit de telecomwetgeving is er de wens om minder antennes te plaatsen en toch een goede netwerkdichtheid te hebben. Momenteel ligt er een wetsvoorstel om hiervoor gebruik te maken van gemeentelijke objecten, zoals lichtmasten. Gevolg is dat wij minder zeggenschap hebben over de lichtmast. Andere partijen kunnen dan besluiten nemen die wijzigingen geeft in onze buitenruimte.

In het buitengebied worden er sinds 2019 de nodige werkzaamheden uitgevoerd in de berm door de aanleg van glasvezel. Om de wegen en berm op een goede manier in stand te houden is het denkbaar dat we meer beschoeiingen moeten plaatsen. Dit kan extra uitgaven in aanleg en onderhoud met zich meebrengen. Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting 2021.

Momenteel worden op de armaturen van onze lichtmasten steeds vaker connectoren gebouwd. Hierop kunnen diverse zaken worden aangesloten zoals bewegingsmelders, verkeerstellers, camera's, et cetera. Vooralsnog maken we geen gebruik van extra zaken aan de lichtmast, maar de armaturen worden deels al wel (standaard) van een zogenaamde zhaga connector voorzien.

Het plaatsen van kunststof beschoeiing is ons goed bevallen. De extra kosten zijn minimaal, maar uitvoeringstechnisch kunnen wij zaken nog verbeteren. In de toekomst plaatsen wij bij lagere beschoeiingen de kunststof variant. Doorontwikkeling is denkbaar om ook de hogere beschoeiingen in kunststof uit te gaan voeren.

In de Startnotitie Klimaatvisie Gemeente Buren staan de internationale afspraken over de vermindering van de CO2 uitstoot. In de uitvoering moeten blijken hoe wij die invullen en wat daar de financiële gevolgen van zijn.

In het kader van de energietransitie vraagt de regio op het beheer van de ondergrond (kabels, leidingen, riolering, etc.) in de toekomst extra en wellicht andere aandacht.

Risico's

- Voor de uitvoering van het IHP zijn in de toekomst naar verwachting extra financiële middelen noodzakelijk. Hiervoor nemen we vanaf 2023 structureel € 150.000 op in de begroting. De hoogte van de benodigde bedragen kunnen wij pas bepalen na de besluitvorming over het beleidskader.
- In het buitengebied worden er sinds 2019 de nodige werkzaamheden uitgevoerd in de berm voor de aanleg van glasvezel. Om de wegen en berm op een goede manier in stand te houden is het denkbaar dat we meer beschoeiingen moeten plaatsen. Dit kan extra uitgaven in aanleg en onderhoud met zich meebrengen. Deze kosten zijn niet opgenomen in de begroting 2021.
- In december 2020 bieden we u een geactualiseerd meerjarenonderhoudsplan van onze gebouwen aan. In deze begroting hebben wij het budget opgehoogd. Het plan is nog niet gereed, het is mogelijk dat extra budget nodig is om onze gebouwen op het juiste niveau te onderhouden.

Conclusie

Met het vaststellen van de beheerplannen in mei 2020 en het meerjarenonderhoudsplan in december 2020 voldoen we aan de laatste actualisatie van de begrotingsrichtlijnen. Er is voldoende budget beschikbaar om onze kapitaalgoederen op het juiste kwaliteitsniveau te onderhouden.

Baggeren

We houden onze sloten op diepte door te baggeren. Daarmee dragen we bij aan een goed watersysteem en gezond water. We baggeren planmatig en gebiedsgewijs. We sluiten daarbij aan op de baggerplanning van het waterschap. In 2025 gaan we weer baggeren.
RV/15/00583 Z15-35262

Begraafplaatsen

Op 14 juli 2020 heeft de raad het beleidsplan Begraafplaatsenbeleid 2020 - 2030 vastgesteld met de volgende maatregelen:

- de rechthebbenden van de graven voor onbepaalde tijd laten meebetalen aan het beheer van de begraafplaatsen vanaf 2030;
- bij het hergebruik van een graf voor onbepaalde tijd het grafrecht om te zetten in een grafrecht voor bepaalde tijd conform de beheerverordening;
- de kwaliteit van de begraafplaatsen te verbeteren en hiervoor middelen beschikbaar te stellen uit de in 2020 vastgestelde OZB opbrengsten;.
- een krediet van € 102.000 beschikbaar te stellen voor eenmalige aanpassingen en af te schrijven in 20/40 jaar;
- de kortingsfactor op het tarief afkoop onderhoud te stellen op 90%;
- uitvoeren van een onderzoek naar de toekomstbestendigheid van de verschillende gebouwen op de begraafplaatsen waarbij rekening wordt gehouden met onder andere aspecten als historie, functionaliteit, behoefte, kosten.

Civieltechnische kunstwerken

Algemeen

Op basis van meerjarenplanningen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de civieltechnische kunstwerken. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Civieltechnische kunstwerken 2020 t/m 2025. Wij beheren een areaal van 556 civieltechnische kunstwerken. Hieronder vallen:

1. Beschoeiingen;
2. Bruggen - fiets/voetbruggen, verkeersbruggen en duikerbruggen;
3. Duikers - rechthoekige en buisvormige duikers;
4. Overige civiele kunstwerken - keermuur, veerstoep, vijverbak en steigers.

Beleid

De actuele beleidskaders uit 2016 zijn overgenomen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020'. De oplegnotitie dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Civiele Kunstwerken 2020 t/m 2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Aandacht. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Voor klein onderhoud is in 2022 € 35.300 beschikbaar, plus het restant van 2021 welke nu nog niet inzichtelijk is. Dit budget is bedoeld voor inspectie, reinigen en kleine herstelmaatregelen. Het gaat hier om jaarlijks terugkerende kosten;
- Voor groot onderhoud is in 2022 € 24.400 beschikbaar, plus het restant van 2021 welke nu nog niet inzichtelijk is. Groot onderhoud betreft onder andere vervangen van voegovergangen of grootschalig herstel van betonconstructies (bruggen) en grootschalig herstellen van duikers (relinen). Groot onderhoud bekostigen we uit een reeds gevormde voorziening. Deze kosten komen periodiek (niet jaarlijks) voor;
- Voor vervanging is in 2022 € 162.900 beschikbaar, plus het restant van 2021 welke nu nog niet inzichtelijk is. Dit budget is bedoeld voor het vervangen van duikers;
- De voorziening is toereikend om het onderhoudsprogramma uit te voeren.

Risico's

- Door zwaarder en breder verkeer op de wegen wordt de berm zwaarder belast, wat een verzakking van het talud (de berm) van de watergangen kan betekenen. Om de fundatie van de wegen in stand te houden moet er meer en hogere beschoeiing worden geplaatst. Dit brengt extra aanleg- en beheerkosten met zich mee;
- Door onderhoudswerkzaamheden aan watergangen (baggeren) storten steeds vaker bermen in. Dit ondervangen we door het plaatsen van beschoeiingen. Dit brengt extra aanleg- en beheerkosten met zich mee;
- Bij vervanging van duikers wordt door het waterschap een grotere diameter geëist, wat extra aanleg- en beheerkosten met zich meebrengt.

Gebouwen

Algemeen

Op 26 januari 2021 stelde u de geactualiseerde Meerjarenonderhoudsplanning (MJOP) gemeentelijk vastgoed vast. Daarmee is de basis gelegd voor het professioneel beheer en onderhoud van het gemeentelijk vastgoed voor de komende vier jaar. Elke vier jaar stellen we een nieuw MJOP op.

Beleid

1. Het hebben van vastgoed is geen doel op zich. Vastgoed is een middel en ondersteunend aan maatschappelijke/gemeentelijke beleidsdoelstellingen;
2. De vraag is leidend, niet het aanbod. Er wordt een functiescheiding gehanteerd tussen centraal vastgoedmanagement (portefeuillebeheer) en sociaal-, maatschappelijk- en ruimtelijk beleid, waar de vastgoedvraag bepaald wordt;
3. Vastgoed blijft uitsluitend in eigendom als dit van strategisch belang is en/of bijdraagt aan een gemeentelijke beleidsdoelstelling; het overige vastgoed wordt verkocht tegen marktconforme prijs of gesloopt;
4. Het gemeentelijke vastgoed onderhouden we op het kwaliteitsniveau 3. Dit wil zeggen dat we onze panden in sobere, maar doelmatige staat in stand houden;
5. Het huidige MJOP (2021 t/m 2035) werken we jaarlijks bij aan de hand van het gepland onderhoud. Eens per vier jaar actualiseren we het MJOP. De kosten voor het uitvoeren van groot/planmatig onderhoud zijn opgenomen in een voorziening;
6. Het MJOP vormt de basis voor het verduurzamen van de gemeentelijke panden. De natuurlijke vervangingsmomenten zijn momenten, waarop we krediet aanvragen voor duurzaamheidsinvesteringen die we niet vanuit de voorziening bekostigen (te denken aan zonnepanelen en extra isolatie). Hierbij clusteren we investeringen zo veel mogelijk;
7. Bij nieuwe of actualisatie van bestaande huur- of gebruikersovereenkomsten hanteren we bij de demarcatie van eigenaars- en gebruikersonderhoud het model van de Raad van Onroerende Zaken (ROZ) als uitgangspunt;
8. Voor gebruik van gemeentelijk vastgoed wordt een marktconforme, minimaal kostprijsdekkende huur (kpdh) gehanteerd. Leidend is de Wet markt en overheid. In de raadsvergadering van 9 december 2014 nam uw raad een algemeen belang besluit waarin economische activiteiten staan genoemd waarvoor geen kostprijsdekkende huur geldt;
9. bij de berekening van de kpdh passen we de methode van netto contante waarde toe. Een andere naam hiervoor is Discounted Cashflow-methode;
10. Voor het bepalen van de marktconforme huur geldt de grondprijzenbrief die het college jaarlijks vaststelt dan wel een taxatie van een onafhankelijke makelaar/taxateur.

Financiële middelen

Op basis van het meerjarenonderhoudsplan 2021-2035 en de voorlopige opgave van het geactualiseerde meerjarenplan is de structurele onderhoudslast bepaald van € 518.295. De onderverdeling is als volgt:

- Regulier onderhoud € 110.029 voor contractonderhoud en storingen (exploitatie).
- Groot onderhoud € 408.266 (voorziening).

Risico's

- In de onderhoudsvoorziening is geen dekking opgenomen voor renovatie, vervanging, uitbreiding van de panden en eventuele nieuwbouw. Ook is er geen dekking opgenomen voor extra (bovenwettelijke) duurzaamheidsmaatregelen;
- In het nieuwe meerjarenonderhoudsplan nemen we geen onderhoudsvoorziening meer op voor dorpshuizen, die geen eigendom zijn van de gemeente. Dit mag niet volgens onze begrotingsvoorschriften. Om dorpshuizen indien nodig toch financieel te kunnen ondersteunen onderzoeken we of we hiervoor een bestemmingsreserve in kunnen stellen. Bij de behandeling van het nieuwe MJOP leggen we u dit ter besluitvorming voor.

Groen

Algemeen

Op basis van het beheerplan groen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan ons openbaar groen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan Groen 2020-2025.

Openbaar groen is een belangrijke schakel bij de inrichting van de openbare ruimte. Het groen zorgt er niet alleen voor onze inwoners een prettige woonomgeving hebben, maar het draagt ook bij aan het behalen van onze ambities op het gebied van het vergroten van de biodiversiteit en opgaven zoals Duurzaamheid en Kerngericht werken. Goed beheer van het openbaar groen is daarbij essentieel. Een doelmatige en efficiënte werkwijze zorgt ervoor dat het groenareaal een verzorgde uitstraling heeft en langdurig in stand wordt gehouden.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het 'Beleidsplan Groen 2020 t/m 2025'. Het beleidsplan is één van de onderdelen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Groen 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Basis. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Voor onderhoud is structureel ruim € 1,6 miljoen beschikbaar. Dit budget is bedoeld voor onder andere dagelijks groenonderhoud en ingrijpend onderhoud (snoeien en maaien);
- We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de lasten die door de jaren heen fluctueren op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening is daarom niet nodig;
- Voor 2022 willen we een krediet voteren van € 300.000 in het kader van rooien en herplanten essen. De extra structurele kapitaallasten bedragen € 5.000.
- Er is door u in mei 2020 € 382.000 beschikbaar gesteld om het achterstallig onderhoud op te pakken. Dit bedrag is gestort in een voorziening. Op dit moment is nog niet bekend wanneer de uitgaven plaatsvinden. Hiervoor vindt eerst onderzoek plaats.

Risico's

Algemeen groen:

- Uiteindelijke kosten voor het groenonderhoud kunnen afwijken van de exploitatiekosten door onder andere weersveranderingen. Indien we met grote afwijkingen te maken krijgen dan melden we dit in een bestuursrapportage;
- Mogelijk verlies kwaliteit, kapitaalvernietiging en beleidsuitgangspunten (zoals biodiversiteit) bij (langdurige) bezuinigingen.

Ziekten en plagen:

- In de bestrijding van de invasieve exoten, zoals de duizendknoop, volgen we de regio in het op te stellen beleid. Deze exoten zijn in onze gemeente nog geen urgent probleem. We monitoren de aanwezige locaties, mogelijke uitbreiding kan leiden tot extra kosten;
- De eikenprocessierups kende een explosieve groei vanaf 2018, voor de bestrijding hebben wij extra budget ingezet. Risico is een verhoging van de huidige plaag druk, waardoor er nog meer budget nodig is om de volksgezondheid te waarborgen.

Openbare verlichting

Algemeen

Op basis van meerjarenplanningen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan onze openbare verlichting. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden, die vastliggen in het beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte 2020 t/m 2025'. Het areaal in onze gemeente bestaat eind 2020 uit:

- Circa 3.800 lichtmasten;
- Circa 3.900 armaturen.

Beleid

De actuele beleidskaders staan in het Beleidsplan 'Licht in de openbare ruimte 2020 t/m 2025'. Het beleidsplan is één van de onderdelen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en dient als voortgezet kader voor de periode 2020 tot en met 2025. Het beheerplan Openbare verlichting 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op het niveau Aandacht. De toegepaste beheersystematiek is gelijk aan de ontwikkelde beheersystematiek openbare ruimte van de CROW.

Financiële middelen

- Structureel is € 280.000 beschikbaar. Dit bedrag is bedoeld voor onder andere klein onderhoud, energie en netwerkkosten, schilderen, reinigen, remplaceren enz.);
- We maken voor groot onderhoud geen gebruik van een voorziening. Een voorziening is bedoeld om de lasten die door de jaren heen fluctueren op te vangen. Het onderhoud is gelijkmatig over de jaren te verspreiden. Een voorziening is daarom niet nodig;
- Voor vervanging is de komende 5 jaar € 570.250 beschikbaar. Vervanging wordt onderverdeeld in de vervanging van masten en armaturen. Dit gebeurt aan het eind van de theoretische levensduur. Van een mast is dit na 40 jaar en van armaturen na 20 jaar. Het aantal te vervangen armaturen en masten wisselt per jaar. Om deze is een investeringsbudget voor 5 jaar beschikbaar gesteld;
- Er is een achterstand van te vervangen masten (238 stuks) en armaturen (316 stuks) hiervoor is een eenmalig investeringsbudget van € 293.000. Dit bedrag maakt onderdeel uit van het totale bedrag van € 570.250;
- In 2021 starten we met het inlopen van de achterstanden. Daarnaast voeren we onze dagelijkse beheertaken uit.
- Voor onderhoud is in 2022 €101.968 beschikbaar, plus het restant van 2021 welke nu nog niet inzichtelijk is.
- Voor de exploitatie is in 2022 €184.548 beschikbaar, plus het restant van 2021 welke nu nog niet inzichtelijk is.

Risico's

- De stijging van de prijzen van onder andere staal en aluminium kan een toename van de kosten tot gevolg hebben.

Riolering en water

Algemeen

Riolering omvat meer dan alleen buizen onder de grond. Het gaat om het geheel aan voorzieningen, waarmee de gemeente zorgt voor de volksgezondheid en droge voeten. Hiervoor hebben we drie wettelijke zorgplichten, namelijk voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Op basis van meerjarenplanningen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan het gehele systeem van stedelijk water (onder andere riolen, gemalen en wadi's). Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en de randvoorwaarden, die vastliggen in het beheerplan riool 2020-2025.

Beleid

De actuele beleidskaders zijn overgenomen in de oplegnotitie van de beheerplannen 'Integraal overzicht beheerplannen openbare ruimte 2020' en deze dient als voortgezet kader voor de periode 2021 tot en met 2025. Het beheerplan riool 2020-2025 is één van de onderleggers van deze oplegnotitie.

Financiële middelen

- Klein onderhoud bestaat uit correctief onderhoud, uitgevoerd door de Avri en het preventief onderhoud. Preventief onderhoud bestaat uit het inspecteren en bij gemalen het vervangen van kleine onderdelen. Op basis van de inspecties plannen we groot onderhoud in. Daarbij vervangen we zo'n 40 pompen per jaar;
- Riolering betalen we kostendekkend uit de rioolheffing. Het gaat om een jaarlijks bedrag van ruim € 2,8 miljoen. Naast de exploitatie voeden we hiermee de volgende drie voorzieningen:
 1. Voorziening GRP: met deze voorziening zorgen we voor een gelijkmatige ontwikkeling van het tarief van de rioolheffing (op grond van artikel 44, lid 2 BBV);
 2. Voorziening Vervanging Riolering: met deze voorziening sparen we voor toekomstige rioolvervanging. We verwachten dat we pas vanaf 2021 uit deze voorziening hoeven te putten. Door te sparen voor toekomstige rioolvervangingen voorkomen we rentelasten (op grond van artikel 44, lid 1d BBV);
 3. Voorziening Onderhoud Riolering (gemalen): deze voorziening gebruiken we voor groot onderhoud aan de rioolgemalen. Hiermee verevenen we de jaarlijkse lasten voor de begroting (op grond van artikel 44, lid 1c BBV).
- De voorziening is toereikend om het vereiste onderhoud uit te voeren;
- Het taakveld Riolering sluit met een batig saldo van € 401.750. Het bedrag van € 200.000 is het gevolg van uw besluit in 2017 om btw op de exploitatiekosten van het riool te verrekenen in het riooltarief. € 201.750 betreft de bijdrage in de overheadkosten;
- In 2022 blijven we het gegevensbeheer verder doorontwikkelen. Het gaat dan om het koppelen van informatie. Door onze registraties steeds meer in te richten volgens de standaard (GWSW) groeien we naar eenmalig opslaan, meervoudig gebruik. Dit is een langdurig ontwikkeltraject dat ook verband houdt met de BAG.

Risico's

We voorzien voor 2022 en later geen specifieke risico's, maar verwerken dan wel de kosten voor de nog te bepalen maatregelen in het kader van klimaatadaptatie (wateroverlast).

Wegen

Wegen:

Algemeen

Op basis van meerjarenplannen voeren we jaarlijks onderhoudswerkzaamheden uit aan de wegen. Bij de uitvoering hanteren we de uitgangspunten en randvoorwaarden die vastliggen in het beheerplan wegen 2020-2025.

Beleid:

De actuele beleidskaders staan in het Integraal beleidsplan openbare Ruimte. Het beheerplan wegen 2020-2025 is één van de onderdelen van het integrale uitvoeringsplan openbare ruimte. Het kwaliteitsniveau is vastgesteld op niveau Basis. De jaren 2021 en 2022 zijn vastgesteld op onderhoudsniveau Laag.

Financiële middelen:

- In de begroting voor 2022 nemen we voor de wegen een bedrag van € 2.406.000,- (inclusief index en areaaluitbreiding) op. De uitvoering van het onderhoud bekostigen we uit de voorziening wegen.
- Via een jaarlijkse inspectie van de wegen bepalen we aan welke wegen onderhoudswerkzaamheden moeten plaatsvinden. Omdat de uitgaven per jaar fluctueren, gebruiken we de voorziening wegen als egalisatievoorziening.
- De voorziening is toereikend om het vastgestelde onderhoudsniveau uit te voeren.
- Het betreft alleen groot onderhoud.
- Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Risico's:

- De prijzen van grondstoffen, waaronder olie, fluctueren sterk.
- Het onderhoudsniveau is afhankelijk van het beschikbare budget.
- In het beheerplan wegen (groot onderhoud) houden we ook rekening met rehabilitaties. De kosten voor rehabilitatie mogen niet uit de voorziening gedekt worden maar via een investering.
- Door geen uitvoering te geven aan de voorgestelde rehabilitaties zal het benodigde budget van groot onderhoud onder druk komen te staan.
- Door veranderingen in het klimaat staan we voor nieuwe uitdagingen. Bij een te veel aan regenwater verzadigt de fundering en bij langdurige droogte gaat de ondergrond van klei scheuren. Nieuwe schadebeelden treden op zoals het reflecteren van verzakkingen en/of scheurvorming.
- De voorziening is toereikend als de voorgestelde storting in de voorziening wordt gerealiseerd. Als dit niet gebeurt zal er een tekort ontstaan.

Financiering

Inleiding

Het vermijden en beheersen van risico's op het gebied van financiering vormen een verplicht begrotingsonderdeel op basis van de Wet Fido. De nadruk ligt op het bieden van inzicht in de uitvoering van de treasuryfunctie. Die treasuryfunctie van de gemeente omvat alle activiteiten die voorzien in de vermogensbehoefte van de gemeente. De gemeente moet altijd over voldoende geld beschikken om aan alle verplichtingen te kunnen voldoen: het op tijd betalen van uitkeringen, subsidies, salarissen en facturen van derden. Hiervoor trekt de gemeente korte geldleningen (kasgeld) aan. Om investeringen in de gemeente mogelijk te maken, trekt de gemeente geldleningen aan met een langere looptijd. Het financieringsbeleid is nodig om de rente die de gemeente moet betalen op de aangetrokken leningen te beheersen en de daarmee samenhangende risico's te beperken. Een laatste aandachtsveld binnen de treasuryfunctie is het verstrekken van leningen en het verlenen van garanties in het kader van de publieke taak.

Beleid(skaders)

De wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido zijn verder uitgewerkt in het gemeentelijke uitvoeringsbesluit, het Treasurystatuut gemeente Buren 2018. Daarnaast geldt de verplichting uit het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) om alle rentebaten en lasten te presenteren onder het taakveld Treasury. Ook gelden de regels uit de Notitie Rente 2017 van de commissie BBV.

Externe ontwikkelingen

Rentetarieven

De verwachting is dat de werkelijke rentetarieven voor langlopende leningen in 2022 tot en met 2025 op ongeveer hetzelfde lage niveau blijven als in voorgaande jaren, tenzij de ECB het rentebeleid wijzigt. Het ECB-rentebeleid is er op gericht om het investeringsniveau, ook van de overheden, omhoog te brengen.

Risico's

Renterisico

Het grootste risico op het gebied van financiering is het renterisico. Het renterisico lopen we als we langlopende leningen aantrekken (en eventueel uitzetten) bij veranderingen in de hoogte van de rente. Rente is de prijs voor het lenen van geld. De renterisiconorm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering van langlopende leningen te beheersen. Hoe meer de aflossing van de leningen in de tijd wordt gespreid, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschokken bij de herfinanciering.

Liquiditeitsrisico

We lopen geen liquiditeitsrisico omdat we als gemeente voldoende leningen aan kunnen trekken waarmee we tijdig aan onze betalingsverplichtingen kunnen voldoen.

Conclusie

In de komende jaren zijn de financieringsrisico's van onze gemeente klein.

Treasurybeleid

Treasurybeleid

Eind 2018 is het treasurybeleid vastgesteld volgens het Treasurystatuut gemeente Buren 2018 (RV.D.018264/Z.007613). Hierbij is gebruikgemaakt van de Handreiking Treasury 2015 van het Ministerie van Financiën. In het statuut hebben we de wettelijke kaders voor beheersing van de financiële risico's uit de Wet Fido verder uitgewerkt. We hebben de gemeentelijke doelstellingen, verantwoordelijkheden, bevoegdheden en de administratieve organisatie van het beheer van liquiditeiten op korte en lange termijn beschreven.

Met het vernieuwde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staan in de Notitie Rente 2017 de nieuwe gemeentelijke verantwoordingsregels voor het taakveld Treasury. Het Treasurystatuut gemeente Buren 2018 sluit aan op deze Notitie Rente 2017.

In de inleiding zijn de belangrijkste treasuryfuncties aangegeven: de financiering van het gemeentebestuur en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet Fido heeft deze functies aan strenge regels gebonden door de invoering van het schatkistbankieren in 2012.

Schatkistbankieren					
in € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingstotaal	69.796	62.871	62.283	62.540	63.716
Vastgesteld percentage	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%	0,75%
Drempelbedrag	523	472	467	469	478

Gemeentefinanciering

Gemeentefinanciering

De gemeente Buren werkt vanuit totaalfinanciering. Dat wil zeggen dat de aangetrokken leningen niet één op één gekoppeld zijn aan de investeringsprojecten of verstrekte leningen. We bundelen schulden en tegoeden. We salderen alle gemeentelijke kastekorten en -overschotten voordat we ons op de kapitaalmarkt begeven.

Het omslagrentepercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, zie: BBV Notitie Rente 2017. Dit rentepercentage mag een afronding van 0,5% hebben. Voor de berekening van het omslagpercentage wordt gekeken naar een mix van de (voor)gecalculeerde kosten voor aangetrokken langlopende en kortlopende leningen. Het resultaat van de omslagrente komt in de exploitatie op het taakveld Treasury tot uitdrukking. In 2022 is de uitkomst van deze berekening zodanig laag dat we rekenen met een omslagrente van 0%.

De Commissie BBV adviseert vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en de transparantie om een rentevergoeding of inflatievergoeding over het eigen vermogen en de voorzieningen niet meer toe te passen. Dit advies hebben wij vanaf 2017 overgenomen.

In 2022 gelden voor onze begroting de volgende uitgangspunten die rekening houden met de BBV-regelgeving:

- Een omslagrente van 0,00%;
- Bij grondexploitaties hanteren we een omslagrente van 0,25%;
- In het BBV wordt er aanbevolen om geen rente toe te rekenen aan het eigen vermogen en de voorzieningen. Daarom rekenen wij geen rentevergoeding over de reserves (eigen vermogen) en ook niet aan de voorzieningen (vreemd vermogen).

Rente

Rente en kasgeldlimiet

Een belangrijke doelstelling van de treasuryfunctie is het voeren van een risicomijdend treasurybeleid. Om dit te realiseren is in het Treasurystatuut vastgelegd dat de gemeente alleen leningen aan derden mag verstrekken voor de uitoefening van haar publieke taak. Ook het aantrekken van gelden moet risicomijdend zijn.

Naast risicomijdend gedrag bij het aantrekken en uitzetten van gelden is het ook van belang dat we renteschommelingen oftewel renterisico's voorkomen. Het renterisico wordt in beeld gebracht met behulp van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beide instrumenten gebruikt de provincie bij het uitoefenen van haar toezichthoudende taak.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het bedrag dat de gemeente maximaal met rood-staan en kortlopende geldleningen mag financieren. De limiet is 8,5% van het bedrag van de exploitatielasten in de begroting.

Hieronder volgt een overzicht van het begrote kasgeldlimiet 2021-2025:

Kasgeldlimiet in € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingstotaal	69.796	62.871	62.283	62.540	63.716
Vastgesteld percentage	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
Kasgeldlimiet	5.933	5.344	5.294	5.316	5.416

Renterisiconorm

De renterisiconorm stelt dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Deze norm is bedoeld om door de jaren heen tot een goede opbouw van de leningenportefeuille te komen. Door een goede opbouw wordt het renterisico door renteaanpassingen en herfinanciering van de leningen van jaar tot jaar voldoende beperkt. Het renterisico wordt bepaald op basis van de aflossingsbedragen van onze leningen in de toekomstige jaren. Deze moeten (her-)gefinancierd worden tegen het dan geldende rentepercentage, als de kasgeldlimiet wordt overschreden.

De renterisiconorm is gebaseerd op de verwachte meerjarige begrotingscijfers. Door maximaal 20% van het begrotingstotaal per jaar af te lossen vermijden we te grote renteschommelingen op de langlopende leningen. De rentelasten leggen beslag op de begrotingsruimte en zijn nadelig voor onze gemeentelijke financiële positie.

De rente op langlopende leningen staat voor langere tijd vast en daarmee wordt het renterisico sterk beperkt.

Hieronder volgt een overzicht van de begrote renterisiconorm t.o.v. het renterisico 2021-2025:

Renterisiconorm en renterisico vaste schulden per 1-1					
in € 1.000	2021	2022	2023	2024	2025
Begrotingstotaal	69.796	62.871	62.283	62.540	63.716
Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	13.959	12.574	12.457	12.508	12.743
Aflossing op vaste schulden	1.850	2.600	2.600	2.600	1.800
Ruimte onder risiconorm	12.109	9.974	9.857	9.908	10.943

Rentetoerekening

Rentetoerekening

Het omslagrentepercentage wordt berekend door de aan de taakvelden toe te rekenen rente te delen door de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa, zie: BBV Notitie Rente 2017. Dit rentepercentage mag een afronding van 0,5% hebben. Voor de afronding wordt gekeken naar een mix van de (voor)gecalculeerde kosten voor aangetrokken langlopende en kortlopende leningen. Het resultaat van de omslagrente komt in de exploitatie op het taakveld Treasury tot uitdrukking.

Het BBV biedt de mogelijkheid om een rentevergoeding of inflatievergoeding over het eigen vermogen en de voorzieningen te berekenen en door te belasten aan de taakvelden. De Commissie BBV adviseert vanwege het verlangde inzicht, de eenvoud en transparantie deze systematiek niet meer toe te passen. Dit advies hebben wij vanaf 2017 overgenomen.

In 2022 gelden voor onze begroting de volgende uitgangspunten die rekening houden met de BBV-regelgeving:

- Een omslagrente van 0,00%;
- Bij grondexploitaties hanteren we een omslagrente van 0,25%;
- In het BBV wordt er aanbevolen om geen rente toe te rekenen aan het eigen vermogen en de voorzieningen. Daarom rekenen wij geen rentevergoeding over de reserves (eigen vermogen) en ook niet aan de voorzieningen (vreemd vermogen).

Renteschema	2021	2022	2023	2024	2025
a. De externe rentelasten over de korte en lange financiering	37.841	28.826	19.811	10.796	2.050
b. De externe rentebaten (idem)	-7.038	-225	-285	-285	-285
Saldo rentelasten en rentebaten	30.803	28.601	19.526	10.511	1.765
c1. De rente doorberekening de grondexploitatie	0	0	0	0	0
c2. De rente doorberekening van projectfinanciering	0	0	0	0	0
c3. De rentebaat van doorverstrekte leningen	0	0	0	0	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0	0	0	0	0
d1. Rente over eigen vermogen	0	0	0	0	0
d2. Rente over voorzieningen	0	0	0	0	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen interne rente	0	0	0	0	0
e. De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	-35.426	-40.997	-40.997	-40.997	-40.997
f. Renteresultaat op het taakveld Treasury	-4.623	-12.396	-21.471	-30.486	-39.232

Risicobeheer

Risicobeheer

Saldobeheer

Sinds 2013 zijn alle decentrale overheden verplicht deel te nemen aan schatkistbankieren. Schatkistbankieren wordt door het Ministerie van Financiën uitgevoerd. Dit houdt in dat via een rekening courant bij de BNG het overschotsaldo (geld en vermogen) dagelijks wordt afgeroomd naar deze rekening bij het Rijk.

Leningen- en aandelenportefeuille

Hieronder volgt een overzicht van onze lening portefeuille, vanaf 2023 hebben we krediet nodig om voldoende financieringsmiddelen in kas te hebben. We gaan nu nog geen externe middelen aantrekken.

Overzicht langlopende geldleningen					
in €	2021	2022	2023	2024	2025
Stand per 1 januari	5.000.000	18.150.000	15.550.000	12.950.000	10.350.000
Opnamen	15.000.000	0	0	0	0
Aflossing	-1.850.000	-2.600.000	-2.600.000	-2.600.000	-1.800.000
Stand per 31 december	18.150.000	15.550.000	12.950.000	10.350.000	8.550.000
Rente	37.841	28.826	19.811	10.796	2.050
Nieuwe leningen 2022-2025	0	0	6.000.000	12.000.000	13.000.000

Aandelen en uitgezette leningen

De gemeente bezit 23.953 aandelen van de Bank Nederlandse Gemeenten en 24.035 aandelen Vitens. De verwachte winstuitkering bedraagt voor de komende jaren € 60.000.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte geeft aan of we geld nodig hebben of geld uit kunnen zetten. In onderstaand overzicht geven wij u een overzicht van de financieringsbehoefte, -middelen en benodigde middelen.

Tabel: financieringsbehoefte voor de periode 2021-2025

(bedragen x € 1.000.000)

Financieringsbehoefte 2021-2025					
in € 1.000.000	2021	2022	2023	2024	2025
<i>Financieringsbehoefte</i>					
Materiële vaste activa	38	37	37	36	35
Financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Grondexploitatie	9	9	9	9	9
Totaal financieringsbehoefte	47	46	47	45	44
<i>Financieringsmiddelen</i>					
Reserves (incl. resultaat)	12	10	7	4	4
Voorzieningen	15	15	15	14	14
Langlopende geldleningen	18	16	13	10	8
Totaal financieringsmiddelen	45	41	34	29	25
Tekort aan middelen	1	5	12	17	18
Kredietlimiet kortlopend	6	5	5	5	5
Benodigde financieringsmiddelen	0	0	6	12	13

Relatiebeheer

De huisbankier van onze gemeente is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Deze relatie is vastgelegd in een zogenaamde raamovereenkomst. Hierin zijn onder andere afspraken met betrekking tot de rentepercentages van in rekeningcourant geleende gelden vastgelegd. De raamovereenkomst is in 2018 voor het laatst geactualiseerd.

Bedrijfsvoering

Inleiding

De bedrijfsvoering bestaat uit de diensten (communicatie, facilitaire en huisvestingszaken, informatievoorziening en automatisering, informatieveiligheid, inkoop, juridische zaken, personeel en organisatie en planning & control) ter ondersteuning van de uitvoering van de programma's (het primaire proces). In deze paragraaf hebben wij ook de griffie en de rekenkamercommissie opgenomen.

De bedrijfsvoering is ondersteunend aan en mede bepalend voor de kwaliteit van het primaire proces en de realisatie van de beoogde maatschappelijke effecten. Dit betekent dat de kwaliteit en omvang van de gemeentelijke organisatie, maar ook faciliteiten als bijvoorbeeld huisvesting en automatisering indirect van grote invloed zijn op het behalen van de gewenste doelen.

In deze paragraaf worden de verschillende onderdelen verder uitgewerkt. We beschrijven de ontwikkelingen en activiteiten binnen de bedrijfsvoering van onze gemeente. In een goed functionerende bedrijfsvoering organiseren we de interne dienstverlening efficiënt en ondersteunen we de realisatie van beleidsinhoudelijke doelstellingen effectief.

Beleid(skaders)

- I&A plan 2020-2024 (2020)
- Controleverordening (ex. artikel 213 Gemeentewet) (2012)
- Collegeonderzoek (ex. artikel 213a Gemeentewet) (2011)
- Financiële en planning en controlverordening (ex. artikel 212 Gemeentewet) (2020)
- Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing (2019)
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2021 gemeente Buren

Externe ontwikkelingen

Er zijn geen bijzondere externe ontwikkelingen te melden.

Risico's

Het gaat hierbij om een verscheidenheid aan risico's van calamiteiten, kwetsbaarheid of uitval van automatisering (privacy, datalekken en hacks), inkoop, personeelsrisico's en de vergrijzing.

De krapte op de huidige arbeidsmarkt zorgt er voor dat het moeilijk is om geschikt personeel te vinden en te behouden.

Digitale Informatie Transitie (DIT) naar de common ground is een complex traject omdat het de gehele informatievoorziening binnen de gemeente Buren betreft. Dit vraagt veel aandacht van het bestuur en de organisatie.

In korte tijd komen er erg veel ontwikkelingen op gemeenten af rond de digitalisering en het wettelijk verplicht aansluiten. We zijn hier mede afhankelijk van onze leveranciers en ketenpartners als de ODR

Op het gebied van inkoop is de rechtmatigheid een doorlopend aandachtspunt.

Conclusie

Wij hebben onze bedrijfsvoering op orde, maar het kan altijd beter. We hebben belangrijke stappen gezet in 2021 en in 2022 gaan we ons hier verder voor inzetten.

Personeel en organisatie

Omschrijving

De vakgroep personeel en organisatie adviseert en ondersteunt de directie, de managers en de medewerkers op het gebied van personeel en organisatie. De vakgroep is onder meer verantwoordelijk voor het opstellen van het strategische personeelsbeleid, processen van organisatie- en personeelsontwikkeling en verzorgt de salarissen. Het gaat hierbij onder andere om werving- en selectievraagstukken, loopbaanbegeleiding, ontslagprocedures, coaching en opleidingen.

Doelstelling

Wij willen voldoen aan de ambities, verwoord in het coalitieakkoord Daadkrachtig en Kerngericht. We willen een gemeentelijke organisatie zijn die wendbaar en robuust genoeg is om de uitdagingen aan te gaan waar wij voor staan.

Activiteiten 2022

- voortzetting organisatieontwikkelingsprogramma het Huis van Buren. Gericht op het ruimte geven aan klantgerichtheid.
- Verbeteren kwaliteit college- en raadsvoorstellen.

Organisatie ontwikkeling

In 2021 is de organisatiestructuur aangepast naar een domeinstructuur. Deze domeinstructuur wordt in 2022 geëvalueerd. Dit doen we samen met de hele organisatie en de ondernemingsraad.

Daarnaast zijn we gestart met een organisatie ontwikkeltraject, namelijk “het huis van Buren”. De bouwstenen zijn ontwikkeld en in de komende jaren gaan we “het huis” verder afmaken en inrichten. De drie hoofdgedragingen, namelijk persoonlijk, proactief en plezier met de daarbij behorende gedragingen moeten van toepassing zijn op alles wat wij (gaan)doen. We gaan onze processen opnieuw bekijken met die bril.

In 2022 gaan we ook het toekomstprofiel van de gemeente Buren ‘groei en bescheiden bruis’ vertalen naar een uitvoeringsplan voor de organisatie. Wat betekent dit toekomstprofiel voor de organisatie en welke acties horen daarbij. Ook hierboven hangt de paraplu van “het huis van Buren”

Strategische personeelsplanning/werving en selectie

De ontwikkelingen op de arbeidsmarkt, de bezuinigingen binnen onze eigen organisatie en het feit dat wij een kleine gemeente zijn maakt dat het belang van een maatwerk werving en selectieprocedure en een juiste en toekomstgerichte strategische personeelsplanning alleen maar groter. We willen toe naar maatwerk zodat we flexibel kunnen inspelen op de behoefte van onze organisatie.

Competenties, en houding en gedrag worden steeds belangrijker. Ook willen wij aantrekkelijk blijven als werkgever voor de jongeren op de arbeidsmarkt. Dat kan betekenen dat wij een doorgroei-gemeente worden waar jongeren een paar jaar werken en dan weer vertrekken naar een grotere organisatie. Dit is geen probleem zolang wel hier voldoende rekening houden en de kennis en ervaring goed borgen. We willen ook een werkgever zijn voor de hele beroepsbevolking. Dat betekent dat we aandacht houden voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt (garantiebanen) .

Vitaliteitsbeleid

We willen een aantrekkelijke werkgever zijn die aandacht heeft voor haar medewerkers. Daarom bieden we medewerkers trainingen aan voor vitaliteit. Met behulp hiervan willen we investeren in beweging, voeding en ontspanning voor onze medewerkers. Deze preventieve trainingen kunnen onder andere helpen bij het terugdringen van het ziekteverzuim. De trainingen worden per domein gegeven, daardoor leren medewerkers elkaar beter kennen; wat ook goed is voor de vitaliteit. Vitaliteit en werkgeluk worden naar alle waarschijnlijkheid ook belangrijke items in de komende cao.

Garantiebanen

We verwachten aan het streefcijfer van 2,8 fte te gaan voldoen. Dit komt door de urenuitbreiding van de huidige medewerkers met een garantiebaan. Daarbij kijken we van tevoren of de belastbaarheid van de medewerkers dit toelaat. Daarnaast kwam er opnieuw een vacature vrij, omdat een medewerker is doorgestroomd in een reguliere functie.

Arbeidsmarktcommunicatie

We streven ernaar om jonge goed opgeleide mensen aan ons te binden. Daarvoor gaan we

onderzoeken hoe en waar we deze groep mensen kunnen werven.

Inhuur derden

De streefwaarde bij gemeenten tussen de 20.000 en 50.000 inwoners is gemiddeld 19,5%. In onze organisatie bedraagt het percentage inhuur 17,5 ten opzichte van vaste medewerkers. Wij gaan bewust om met onze inhuur en kiezen voor het uitvoeren in eigen beheer als het kan en inhuur als het moet.

Informatie kengetal	Werkelijk		Begroting		
	2019	2020	2021	2022	2025
P&O - fte's	137,50	140	143	143	
<i>Omschrijving</i> Bij dit kengetal wordt het verloop van het aantal fte in het verleden en de verwachting in de toekomst weergegeven. <i>Opmerking: de weergegeven cijfers zijn exclusief de griffie.</i> <i>Toelichting ontwikkeling</i> We verwachten in 2022 geen extra taken, daarom hebben we het aantal fte na 2021 gelijk gehouden.					
P&O - mobiliteit - instroom	26	17	26	20	
<i>Omschrijving</i> Het aantal personen dat onze organisatie binnenkomt. <i>Toelichting ontwikkeling</i> De komende jaren verwachten wij op basis van ons huidige takenpakket geen formatie-uitbereiding, dus staat de instroom gelijk aan de uitstroom. In 2021 is er een grotere instroom door het in dienst nemen van drie medewerkers van MEE. Zie ook het kengetal 'fte's'. Daarnaast gaan er elf medewerkers met pensioen.					
P&O - mobiliteit - uitstroom	16	17	26	20	
<i>Omschrijving</i> Het aantal personen dat de organisatie verlaat. <i>Toelichting ontwikkeling</i> In 2022 gaan er relatief veel werknemers met pensioen. Hierdoor verwachten we een stijging in het aantal personen dat de organisatie verlaat.					
P&O - ziekteverzuim	7,80	7,80	7	6,90	
<i>Omschrijving</i> Het percentage ziekteverzuim <i>Toelichting ontwikkeling</i> Onze inzet is er op gericht het ziekteverzuim structureel terug te brengen. Op basis van de analyse van de ziekteverzuimcijfers hebben wij een plan van aanpak opgesteld om tot een verlaging van het ziekteverzuim te komen. Meer regie, meer rendement, wordt onze aanpak voor ziekteverzuimbeheersing. Een duidelijke communicatie tussen leidinggevend en werknemers op het gebied van verzuim is van groot belang en er ontstaat meer wederzijds begrip. Als duidelijk is wat het verzuim inhoudt kan de leidinggevende samen met de werknemer hiervoor de verantwoordelijkheid nemen. De HR adviseurs helpen de leidinggevend om meer regie op verzuim te voeren en gaat leidinggevend hierin doorlopend ondersteunen. In 2022 wordt een verbeterde verzuimmodule geïmplementeerd. Hierdoor wordt het eenvoudiger het verzuim te registreren en komt de managementinformatie sneller beschikbaar is. Ook worden leidinggevend getraind in het voeren van ziekteverzuimgesprekken. Wij denken dat wij op basis van deze aanpak het ziekteverzuim terug kunnen brengen naar 6,7% in 2024.					

Informatieveiligheid

Omschrijving

Alle diensten van en door de gemeente 'drijven' op de basis van informatievoorziening. Het is daarom belangrijk dat de informatieveiligheid is gewaarborgd binnen onze organisatie.

Doelstelling

De gegevens van de gemeente zijn betrouwbaar, juist en volledig; het gebruik en beheer van gegevens is goed beveiligd en gebeurt op een veilige manier.

Activiteiten 2021-2022

- Alle medewerkers doen bij indiensttreding een e-learning digitale veiligheid bij gemeenten en halen minimaal een 7; (continueren van beleid 2020-2021)
- Wij halen weer een goedkeurende verklaring van de IT-auditor voor de jaarlijkse ENSIA-(zelf)-evaluaties.
- Ten minste 2x per jaar laten we een externe (gecertificeerde) partij een zogeheten PEN-test uitvoeren (ook bekend als 'ethical hacking')
- Een externe IT-audit laten uitvoeren door een gecertificeerde partij (onderdeel van het landelijke programma GGI-veilig) op onze netwerkbeveiliging.

Informatisering en automatisering

Omschrijving

Gemeenten maken deel uit van een sterk veranderende samenleving, waarin de steeds verdere digitalisering van de informatievoorziening één van de belangrijkste ontwikkelingen is.

Gemeenten staan als overheidsorganisatie het dichtst bij de samenleving. Voor een goede dienstverlening van de gemeente is een goede informatievoorziening en automatisering (I&A) van cruciaal belang. In alle gemeentelijke processen speelt I&A een belangrijke rol. Onze inzet is er op gericht de primaire processen optimaal te ondersteunen met een goede informatievoorziening. De ontwikkelingen rond digitalisering zijn vastgelegd in het gemeentelijke I&A-beleid voor de jaren 2021-2025.

Doelstelling

Ons primaire doel is het leveren van een veilige en betrouwbare dienstverlening welke optimaal aansluit op de (informatie)samenleving. Wij willen hierbij geleidelijk doorgroeien naar een digitaal volwassen organisatie die goed aansluit op de Burense samenleving en (nieuwe) wettelijke taken. Het concrete doel hierbij is onze infrastructuur (netwerk en computers) up to date, betrouwbaar en flexibel in te richten zodat we onze in- en externe dienstverlening overal en altijd kunnen leveren en hierbij maximaal wendbaar zijn. Wat betreft onze informatiearchitectuur sluiten we aan op de in 2021 door de VNG vastgestelde informatiekundige visie de Common Ground.

Bij dit doel hanteren we het credo "Optimale dienstverlening tegen verantwoorde kosten". Als gemeente Buren willen we dan ook actief samenwerken met marktpartijen en andere gemeenten bij het concretiseren van benodigde ICT-toepassingen.

Activiteiten in 2022

De afgelopen jaren waren de activiteiten gericht op de modernisering van onze infrastructuur met een nieuw wifi netwerk, laptop werkplekken en flexibele server- en schijfcapaciteit. Ook is er een start gemaakt met een meer wendbare (lees open) informatievoorziening, zonder onze betrouwbaarheid en veiligheid op te geven. Zo is onze website inmiddels gebaseerd op de Common Ground visie. Voor 2022 is de aandacht vooral gericht op het verder optimaliseren van de infrastructuur en kantoor automatisering zoals de aanschaf van mobiele telefoons, online tekstverwerking en digitaal vergaderen waarmee we het locatie onafhankelijk en hybride werken steeds beter kunnen ondersteunen. Daarnaast zijn we in 2021 gestart met een grootschalige Digitale Informatie Transitie (DIT) naar de Common Ground met het project DIT-Proof. Rond de jaarwisseling gaan we de eerste werkprocessen vanuit het sociaal domein hiermee aansluiten op deze nieuwe informatiekundige visie. Ook het invoeringstraject van nieuwe wetten zoals de Wet Open Overheid en de Wet Elektronisch Publiceren implementeren we technisch op deze wijze. We werken met dit project ook aan het op orde krijgen van de achterliggende informatie. Gezien de omvang hiervan zal dit de komende jaren een flinke klus zijn. Vanuit het gemeentefonds worden gemeenten gecompenseerd voor de kosten die hieraan zijn verbonden.

Dit doen we allemaal niet alleen maar zoeken actief de samenwerking op met marktpartijen, gemeenten, VNG en het Ministerie. Zo startten we in 2018 met de bestuurlijke ondertekening van 4 gemeenten een samenwerk initiatief het "Open Webconcept". Begin 2021 is dit al gegroeid naar 16 gemeenten en 8 marktpartijen die samen werken aan de realisatie van de digitale dienstverlening voor gemeenten. Naar verwachting zal dit de komende jaren nog flink gaan toenemen en werken we naar een Open Source Ecosysteem voor de overheid waarin Gemeenten en Marktpartijen efficiënt en doelgericht samenwerken aan innovatieve, wendbare en betaalbare oplossingen.

Onder andere de volgende projecten gaan we uitvoeren:

1. DIT-Proof (realiseren 3 volledig digitale werkprocessen binnen het sociaal domein volgens de VNG common ground visie en het aansluiten op het verplichte Platform Open OverheidsInformatie (PLOOI) van BZK);
2. Implementeren Wet Open Overheid en de Wet elektronisch publiceren
3. Implementeren Omgevingswet gerelateerde gevolgen voor ICT (Digitaal Stelsel Omgevingswet);
4. Migratie naar Office365;
5. Uitrol Open Portal Digitale Diensten met breed gebruik van e-formulieren en volgen van aanvragen (track & trace) op mijn.buren.nl .
6. Vervangen van de huidige vaste telefoontoestellen door een mobiele oplossing.

Huisvesting en facilitaire zaken

Omschrijving

Dit onderdeel betreft de huisvesting van ons bestuur, onze organisatie en de huurders in het gemeentehuis aan de Wetering 1 in Maurik. Het gaat hierbij om het onderhoud van het pand, de inrichting en het terrein rondom het gemeentehuis. Facilitaire zaken omhelst alle facilitaire aangelegenheden in en rondom het gemeentehuis. Het gaat hierbij onder meer om beveiliging, catering, inkoop, postzaken en drukwerk.

Doelstelling

Met goede facilitaire voorzieningen bijdragen aan een goed werkende, efficiënte en gezonde organisatie. Middels een zorgvuldig vastgesteld meerjarenonderhoudsplan (MJOP) zorgdragen voor een veilige werkomgeving, waarbij tijdig onderhoud aan installaties en het gebouw wordt gedaan. Hierbij wordt voor elk item een bewuste keuze gemaakt op basis van gecalculeerde risico's en kosten.

Activiteiten 2022

Voor 2022 staan de volgende onderwerpen op onze agenda:

1. Het maken van een nieuw huisvestingsbeleid voor het gemeentehuis voor zowel onze organisatie, als voor de huurders, met daarbij de optie om delen van het gemeentehuis te verhuren;
2. Actualiseren MJOP van het gemeentehuis;
3. Kijken naar mogelijkheden om het gemeentehuis duurzamer te maken. Denk hierbij aan: LED-verlichting, zonnepanelen en een efficiënte indeling van werkplekken wat resulteert in lagere energiekosten.

Communicatie

Omschrijving

De vakgroep ondersteunt de gehele organisatie bij interne en externe communicatie. Voorbeelden van deze werkzaamheden zijn:

- Adviseren aan domeinen en het college;
- Aansluiten bij nieuwe en lopende projecten in de domeinen en de strategische opgaven;
- Informatie verspreiden naar inwoners via het Gemeentenieuws in Het Kontakt, het Buren Magazine, de sociale mediakanalen en de communicatiekanalen per kern;
- Informatie verspreiden naar de gemeenteraad en de lokale media via het Raadsjournaal en persberichten.

De uitgangspunten voor onze communicatie zijn:

- Communicatie sluit aan bij de beleving van inwoners

Communicatie draagt bij aan de verbinding tussen onze gemeente en inwoners. Om die verbinding goed te kunnen maken, sluiten we in onze communicatie aan bij wat er leeft onder inwoners. We stemmen taalgebruik, stijl, communicatiemiddelen en -momenten af op de doelgroep(en). Daarbij kijken we niet naar de gemeente als geheel, maar naar alle kernen individueel.

- Communicatie zit in het hart van de organisatie

Onze communicatie is erop gericht om beleid begrijpelijk te maken. We streven naar draagvlak voor ons beleid. Daarbij zetten we in op strategische communicatie: kijken naar de lange termijn. Dat betekent dat we vroeg in een traject meedenken en adviseren over communicatie en participatie, voordat het beleid ontwikkeld is.

- Participatie is een belangrijk onderdeel van onze communicatie

Met communicatie richten we ons op het in gesprek gaan met inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere belanghebbenden. We maken het mogelijk om hen te laten meedenken waar dit kan. Ook brengen we het gesprek tussen inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere belanghebbenden op gang. De communicatiestijl is uitnodigend, actief, betrokken en open/transparant.

- Regie voeren op communicatie

Alle communicatie is erop gericht om het beeld dat inwoners, ondernemers, maatschappelijke partners en andere belanghebbenden van ons hebben te verbeteren. Zodat wij gezien worden als een gemeente waar je van op aan kunt en die zaken mogelijk maakt.

Activiteiten 2022

In 2022 richten wij ons vooral op de volgende onderwerpen:

- Nieuwe huisstijl;
- Helder taalgebruik en schrijftrainingen;
- Doorontwikkeling website, sociale mediakanalen en de newsroom;
- Het inzetten van passende communicatiemiddelen;
- Het actualiseren van het interne en externe communicatiebeleid;
- Communicatiekalender.

Planning, control en financiën

Omschrijving

Planning en control is het geheel van activiteiten die uitgevoerd moeten worden voor het plannen en beheersen van de gemeentelijke activiteiten. Planning en control is daarmee een van de belangrijkste hulpmiddelen voor het uitvoeren van uw volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol. Dit vertaalt zich in de bestuurlijke planning en control-cyclus. In onze gemeente bestaat deze uit een kadernota, programmabegroting, bestuursrapportages en jaarstukken. De eerste twee instrumenten passen vooral bij de volksvertegenwoordigende en kaderstellende rol (planning), de laatste twee bij de controlerende rol (control). Uiteraard kunt u op basis van de bestuursrapportages en ook de jaarstukken wel bijsturen.

Doelstelling

De doelstelling van planning en control is het sturen en beheersen van de gemeentelijke processen. Dit betekent in de praktijk het bieden van tijdig, volledig en juist inzicht in de beoogde maatschappelijke effecten (doelstellingen), de activiteiten die bijdragen aan het realiseren van deze doelstellingen en de middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Het uiteindelijk doel is u als raad in staat te stellen juiste beslissingen te nemen in het belang van onze inwoners, bedrijven en instellingen.

Activiteiten 2022

Om de kwaliteit van de planning & control-cyclus en de informatiewaarde voor u verder te vergroten blijven wij in 2022 verder investeren in de doorontwikkeling. Bij de begroting 2021 hebben we hier al belangrijke stappen in gezet.

Daarnaast gaan wij verder met het verbeteren van de kwaliteit van het budgetbeheer. Het gaat hierbij onder meer om de verbreding en verdieping van de kennis betreffende budgetbeheer en de geldende voorschriften, het beschrijven van werkprocessen en het optimaliseren van de financiële informatievoorziening.

Informatie kengetal	Werkelijk		Begroting			
	2019	2020	2021	2022	2025	
Financiën - belastingen - % oninbaar						
<i>Omschrijving</i> Bepaalde belastingvorderingen kunnen niet, of maar voor een deel, geïnd worden. Dit kan verschillende oorzaken hebben, bijvoorbeeld faillissementen, wettelijke schuldsanering of overlijden. <i>Toelichting ontwikkeling</i>						
Financiën - belastingen geïnd op betaaldag						
<i>Omschrijving</i> Het percentage van de openstaande belastingen dat op de betaaldag wordt geïnd. <i>Toelichting ontwikkeling</i>						
Financiën - betalen facturen < 30 dagen	98	95				
<i>Omschrijving</i> Voor de overheid geldt een wettelijke verplichting om rekeningen binnen dertig dagen te betalen. Bij uitblijvende betalingen is het risico op liquiditeitsproblemen groot. Deze indicator toont het percentage van de facturen dat betaald is binnen dertig dagen. <i>Toelichting ontwikkeling</i>						

Inkoop

Omschrijving

Een gemeente wil gemeenschapsgelden zo transparant, objectief, efficiënt en effectief mogelijk inzetten. Door de kwaliteit van de inkoopfunctie verder te verbeteren en de inkoopprocessen consistent en professioneel uit te voeren kunnen we aan deze verplichting voldoen. In 2022 gaan we verder invulling geven aan deze verbeteringen.

Doelstelling

Rechtmatig en doelmatig inkopen, zodat gemeenschapsgelden op controleerbare en verantwoorde wijze worden aangewend en besteed.

Activiteiten 2022

1. Vaststellen uitvoeringsprogramma voor de beleidskaders; Invulling geven aan de beleidskaders duurzaamheid, social return, lokale economie en innovatie.
2. Borgen van de rechtmatigheid en invulling geven aan inkoop-control door het monitoren en analyseren van inkoopuitgaven (per kwartaal een Spendanalyse)
3. Verder invulling geven aan het werken met raamcontracten.
4. Structureel werken met een inkoopkalender/inkoopplan.

Griffie

Omschrijving

De griffie(r) staat de raad, raadsleden en de door de raad ingestelde commissies terzijde in de uitoefening van hun functie. De griffie(r) doet dat door ondersteuning aan raadsleden te bieden bij hun kaderstellende, controlerende en volksvertegenwoordigende taak.

Doelstelling

Ondersteunen en versterken van de positie van de gekozen volksvertegenwoordigers in de raad.

Activiteiten 2022

De griffie werkt in 2022 volgens het griffieplan 2021-2022.

Specifieke activiteiten in 2022 zijn:

1. Voorbereiding op gemeenteraadsverkiezingen 2022

De voorbereiding voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 is met name gericht op opkomstbevordering, goed verlopende wisseling van de raad, en inwerkprogramma's.

2. Bestuurscultuur

Een goede lokale bestuurscultuur levert een wezenlijke positieve bijdrage aan de bestuurskracht van de gemeente. De informateur heeft in zijn informatierapport van medio januari 2020 nadrukkelijk aangegeven dat onze gemeente moet investeren in de bestuurscultuur. Vraagstukken en activiteiten die hierbij centraal staan zijn:

- investeren op de onderlinge verhoudingen binnen de raad en tussen raad, college en organisatie;
- vormgeven van een eigentijdse vergaderstructuur, die passend is bij onze gemeente;
- vormgeven van een adequate inwonersparticipatie;
- kwaliteitsverbetering van de bestuursvoorstellen;
- herijking van de invulling van de rekenkamer functie.

3. Benoemingsprocedure nieuwe burgemeester

Vanwege het vertrek van burgemeester J.A. de Boer is met ingang van 9 maart J. Meijers gestart als waarnemend burgemeester. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft ingestemd met de niet-openstelling van de burgemeestersvacature van Buren tot 1 juni 2022. Na de verkiezingen zal met de nieuwe gemeenteraad een profiel worden opgesteld en de werving worden gestart.

Rekenkamer

Omschrijving

Elke gemeente is bij wet verplicht om een rekenkamer of rekenkamerfunctie te hebben die onafhankelijk onderzoek doet naar de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het gemeentebestuur.

Doelstelling

Het ondersteunen van de gemeenteraad bij haar taak om het beleid van het college te controleren op:

- Doelmatigheid: is het gemeentelijke beleid goed uitgevoerd?
- Doeltreffendheid: heeft het beleid het gewenste effect gehad?
- Rechtmatigheid: is het beleid volgens budget uitgevoerd?

De controle op rechtmatigheid gaat overigens niet over de jaarrekening, die wordt gecontroleerd door de accountant.

Ontwikkelingen

Minister Ollongren van het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft de Tweede Kamer gevraagd om de plenaire behandeling van het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers uit te stellen.

Omdat de voorzitter per 1 augustus 2020 is gestopt bestaat de rekenkamercommissie nog uit 2 externe leden.

Activiteiten 2022

De rekenkamercommissie werkt met een jaarplan. In het najaar van 2021 wordt onderzocht in hoeverre het mogelijk is om samen met een aantal buurgemeentes een regionale rekenkamercommissie in te richten.

Verbonden partijen

Inleiding

De gemeente kan taken zelf uitvoeren, taken uitbesteden of hiervoor samenwerking zoeken met andere partijen. Als dit laatste gebeurt met andere overheden dan heet dit een verbonden partij. Een verbonden partij in de vorm van een gemeenschappelijke regeling. De gemeente heeft in zo'n partij een financieel belang (er wordt geld in gestoken) én heeft rechtstreeks invloed op de besluiten van de gemeenschappelijke regeling.

Regionale samenwerking wordt steeds belangrijker. De afgelopen jaren is er veel veranderd binnen de lokale overheid. Het Rijk heeft veel taken overgeheveld naar de gemeenten. Die decentralisatie van taken ging vaak gepaard met minder uitvoeringsbudget voor de gemeenten. Het gaat om grote, maatschappelijke opgaven die veel meer strategisch vermogen, samenwerking en visie vragen van de lokale overheid. Deze elementen -samen met de financiële tekorten die hiermee gepaard gaan- vergen veel meer bestuurskracht van een gemeente. Om dit op een goede manier te organiseren komen er meer verbonden partijen in de vorm van een gemeenschappelijke regeling.

Het gevoel van onvoldoende grip op de gemeenschappelijke regeling is voor de gemeenteraden in Rivierenland aanleiding geweest om in 2019 een viertal moties aan te nemen.

In reactie op deze moties is in 2020 een eerste stap gezet door in de vergaderschema's 2021 vaste momenten op te nemen, waarop bijeenkomsten van verbonden partijen kunnen plaatsvinden.

Meerdere gemeenschappelijke regelingen hebben de vergaderingen van het Algemeen Bestuur beter toegankelijk gemaakt voor raadsleden. Bovendien heeft elk college in Rivierenland een informatieprotocol opgesteld. Hierin zijn informatieafspraken gemaakt met als doel de raad goed en tijdig te informeren.

Tot slot is het 'Initiatief raadskring Regio Rivierenland' opgestart. Het doel van de raadskring is om de raden als hoofd van de gemeenten meer in stelling te brengen door met elkaar aan de voorkant de verbinding te zoeken en een platform te bieden om ideeën en opvattingen te kunnen uitwisselen.

Beleid(skaders)

- Wet Gemeenschappelijke Regelingen
- Nota Verbonden Partijen
- Moties Grip op Gemeenschappelijke Regelingen

Externe ontwikkelingen

Er is een steeds grotere wens vanuit gemeenteraden om meer grip en sturing op verbonden partijen. Op 1 juni 2021 is het wetsvoorstel Wet versterking legitimiteit gemeenschappelijke regelingen aangenomen door de Tweede Kamer. Met het wetsvoorstel beoogt het kabinet de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Het gaat daarbij om de kaderstellende en controlerende rol van met name gemeenteraden. Het wetsvoorstel introduceert een aantal aanpassingen van en aanvullingen op bestaande instrumenten van de volksvertegenwoordiging. Daarnaast richt het wetsvoorstel zich op het vergroten van participatiemogelijkheden van burgers en belanghebbenden bij de besluitvorming in gemeenschappelijke regelingen. De Tweede Kamer heeft ingestemd met het wetsvoorstel. De behandeling door de Eerste Kamer is voorzien in de tweede helft van 2021.

De Raad van State is kritisch op de voorgestelde maatregelen en pleit er voor om niet alleen voor de korte termijn verbeteringen door te voeren, maar ook een fundamentele discussie met alle betrokkenen te voeren over de inrichting van het openbaar bestuur en de vraag hoe we de democratische legitimatie van de steeds omvangrijker wordende regionale samenwerking op de lange termijn kunnen borgen.

Er is een nieuwe Nota verbonden partijen in voorbereiding.

De nota draagt bij aan betere afspraken over hoe we omgaan met verbonden partijen. Welke uitgangspunten hanteren we bij deze samenwerking, hoe is de gemeentelijke verantwoordelijkheid geregeld, en hoe werkt de bestuurlijke vertegenwoordiging in verbonden partijen? Dit zijn vragen die in deze nota aan de orde komen. De nota legt een verbinding tussen de raad en het college en schetst de kaders voor sturing en beheersing om meer grip te krijgen op de verbonden partijen. De nota is een uitwerking van de strategische opgave "Samen Sterk in de Regio" uit het coalitieakkoord.

Moties. De raad van Buren heeft een viertal moties aangenomen.

Vorming raadskring. Raadskring Regio Rivierenland is een initiatief voor raadsleden, door raadsleden. De gedachte erachter is dat raden veel invloed kunnen hebben op de samenwerking, zodra zij in staat worden gesteld om zelf ook samen te werken.

Het doel van dit initiatief is het 'herstel' van de democratische legitimiteit in de regionale samenwerking. De initiatiefgroep stelt zich vragen zoals: Hoe kunnen we als raadsleden aan de voorkant komen van het proces? Want daar zit de werkelijke invloed. Hoe kunnen we als raadsleden onze stemmen bundelen op regionaal niveau? Want we hebben alleen invloed als we een meerderheid kunnen creëren. Hoe kunnen we als raadsleden in eigen woorden aan de voorkant input leveren?

Om iedereen op een goede manier zijn kracht te zetten is er volgens de initiatiefgroep meer nodig dan tot nu toe in gang gezet is. De initiatiefgroep onderscheidt hierbij een aantal belangrijke pijlers.

- Een strategische agenda voor de regio en voor de gemeenschappelijke regelingen in de regio. In een oogopslag moet duidelijk zijn wat de belangrijkste uitdagingen zijn voor het komende jaar en wie waarvoor aan de lat staat.
- Een andere manier van informatieverstrekking vanuit de gemeenschappelijke regelingen, maar ook vanuit de colleges van burgemeester en wethouders. De informatie moet transparant en to-the-point zijn. Het platform moet de mogelijkheid bieden voor interactie met elkaar.
- Het faciliteren en organiseren van het regionale debat. Eind 2021 wordt een eerste regionaal debat georganiseerd.

De initiatiefgroep heeft met de griffiers de afspraak gemaakt dat zij dit project (de beoogde doelen) overnemen en verder uitvoeren. Die rol van de griffiers is belangrijk. Iedere gemeenteraad is immers anders en heeft een eigen cultuur, een eigen werkwijze. Inzicht in de verschillende gemeenteraden en dat van de gemeenschappelijke regelingen kan helpen om makkelijker tot de kern te komen en elkaar beter te verstaan over de aansturing van het project en welke ondersteunende zaken nodig zijn. Voor de uitvoering bij dit project zijn middelen beschikbaar gesteld vanuit het programma Samen uit de Regiodeal Regio Rivierenland. Met de griffiers is de afspraak gemaakt om bij het inwerkprogramma van de nieuwe gemeenteraden veel aandacht te besteden aan het onderdeel gemeenschappelijke regelingen en de veranderende positie van de gemeenteraden.

De rol van de initiatiefgroep is voor de uitvoering van deze motie hiermee beëindigd. De gemeenteraden zijn hierover geïnformeerd.

De andere drie moties hebben betrekking op het synchroniseren van vergaderschema's, informatieverstrekking en transparantie. Op bestuurlijk en ambtelijk niveau – zowel lokaal als regionaal - niveau is er volop beweging om grip en sturing adequaat in te vullen. Een aantal elementen uit de moties komt terug in het hiervoor genoemde traject. Ook op andere terreinen is er volop beweging. Er is bijvoorbeeld een uniform informatieprotocol opgesteld en worden regionale afspraken gemaakt om te komen tot uniforme begrotingsrichtlijnen voor gemeenschappelijke regelingen.

Risico's

Intergemeentelijke samenwerking gaat de komende jaren een steeds grotere rol spelen. De gemeente blijft beleidsmatig, bestuurlijk en financieel verantwoordelijkheid houden ten aanzien van deze partijen. De middelen die wij ter beschikking stellen, gaan verloren in geval van tekorten of een faillissement van de verbonden partij. Mogelijke risico's staan in de begroting van de verbonden partijen. Hiervoor reserveren ze vaak zelf middelen. Onze gemeente reserveert in het weerstandsvermogen ook een bedrag voor dit soort risico's.

Conclusie

De algemene conclusie van dit moment is dat er binnen de gemeente Buren, door een maximale inspanning van de betrokken bestuurders en medewerkers met een beperkte middeleninzet, in redelijke mate invulling wordt gegeven aan de sturing en control op verbonden partijen. Er kunnen altijd zaken worden verbeterd. Aandachtsgebieden zijn bijvoorbeeld:

- Integrale sturing en control op de verbonden partijen;
- de informatievoorziening richting het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad;
- afspraken tussen gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders over de besluitvorming door de gemeenteraad t.a.v. kadernota's, begrotingen, jaarrekeningen en ingrijpende beleidsnota's van verbonden partijen.

Overzicht verbonden partijen

Naam verbonden partij (bedragen x € 1.000)	Bijdrage		Aandeel gemeente	Vermogen	
	2021	2022		Eigen	Vreemd
Avri	355	355		387	43.258
BV Logistics Valley Rivierenland					
BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde					
GGD Gelderland-Zuid	1.038	1.073		1.064	21.837
NV Bank Nederlandse Gemeenten	-30	-30		4.900.000	170.000.000
NV Vitens	-30	-30		533.200	1.766.500
Omgevingsdienst Rivierenland	2.491	2.595		1.255	4.871
Regio Rivierenland	233	287			
Regionaal Archief Rivierenland	287	233			
Veiligheidsregio Gelderland-Zuid	2.207	2.211		4.597	74.033
Werkzaak	2.470	2.080		2.100	13.379

Gemeenschappelijke regeling

Gemeenschappelijke regelingen zijn samenwerkingsverbanden tussen gemeenten. Gemeenteraden, colleges van burgemeester en wethouders en burgemeesters van twee of meer gemeenten kunnen, na toestemming van de gemeenteraad, een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer bepaalde belangen van die gemeenten.

Onze gemeente participeert in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

- Afvalverwijdering Rivierenland (Avri)
- Gemeentelijke Gezondheidsdienst Gelderland-Zuid (GGD Gelderland-Zuid)
- Omgevingsdienst Rivierenland (ODR)
- Regio Rivierenland
- Regionaal Archief Rivierenland (RAR)
- Veiligheidsregio Gelderland-Zuid (VRGZ)
- Werkzaak

Avri	
Omschrijving	De reguliere taak van Avri is het verwijderen van huishoudelijk afval. Dit doen ze voor alle acht gemeenten. Een 'plustaak' is het onderhouden van de openbare ruimte. Dit voert Avri uit voor vier van de acht gemeenten. Avri onderhoudt sinds 1 maart 2012 de openbare ruimte van onze gemeente, het Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR). Dit is vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO). De DVO wordt jaarlijks geëvalueerd en aangescherpt.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Geldermalsen
Deelnemende partijen	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren. Deelname is niet verplicht.
Beleidskaders	Verordening afvalstoffenheffing Avri Dienstverleningsovereenkomst Avri - Gemeente Buren 2022

Openbaar belang en doel Afval
De Avri is verantwoordelijk voor de afvalinzameling in onze gemeente. In 2019 is het omgekeerd verzamelen van grondstoffen in de regio ingevoerd. Dit heeft een positief effect gehad op de hoeveelheid ingezamelde restafval.
Het ingevoerde beleid wordt ook in 2022 verder voortgezet met als doel een verdere reductie van restafval en inzameling van zo schoon mogelijke grondstoffen.

Bestuurlijk belang IBOR
De Avri verricht voor onze gemeente het beheer van en onderhoud aan de openbare ruimte. Ook de samenhangende klachten en meldingen vallen onder deze werkzaamheden.
Het bestuur van Avri bestaat uit het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter. Het algemeen bestuur bestaat uit acht leden. De gemeenteraden wijzen één lid aan per gemeente. Dat kan een raadslid, de voorzitter van de raad of een wethouder zijn. De gemeente Buren wordt op dit moment vertegenwoordigd door wethouder Neven. Ieder lid heeft één stem. Het dagelijks bestuur bestaat uit drie leden. De gemeente Buren is niet vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur.

Aandeel

Ontwikkelingen Afval

- De afgelopen jaren staan de markttarieven van diverse grondstofstromen onder druk. Deze trend zorgt voor toegenomen financiële risico's en stijgende tarieven afvalstoffenheffing in Nederland.
- Door toedoen van deze marktomstandigheden is de financiële weerstand van Avri intussen volledig benut, waardoor Avri actuele en toekomstige risico's voorlopig niet meer kan dragen. Vanaf 2022 wordt gewerkt aan een gezond herstel van het weerstandsvermogen. Dit wordt verrekend binnen de afvalstoffenheffing.
- Een belangrijke component binnen het totaal van risico's is de overdracht van de stortplaats Avri aan de provincie Gelderland. In 2020 is omtrent de overdracht veel gesproken en geschreven. Door de provincie is besloten tot uitstel van de definitieve overdracht tot een nader te bepalen moment. Besluitvorming hierover volgt niet eerder dan het jaar 2031.
- Een belangrijke ontwikkeling die zich in 2021 heeft voorgedaan is de wijze waarop om te gaan met het verzamelen en verwerken van luier- en incontinentiemateriaal. Avri heeft aangeboden een aparte inzameling aan te bieden via het pluspakket, waarbij iedere gemeente individueel beslist. Een deel van de gemeenten heeft hierin begin 2021 al een keuze gemaakt en zal het materiaal daarom gescheiden verzamelen vanaf januari 2022. De besluitvorming hieromtrent vergt in de gemeente Buren meer tijd, door overweging van uiteenlopende alternatieve scenario's. Dit betekent dat implementatie ervan later dan begin 2022 zal plaatsvinden.
- Cirtex, een circulair textielsorteercentrum in Rivierland, wordt bij positieve besluitvorming van het bestuur opgericht om ingezameld textiel in de regio optimaal te herbruiken en circulaire economie te stimuleren. Het centrum wordt inclusief opgezet, met werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.
- Vanaf november 2021 zamelt Avri het blik alleen nog in bij plastic en drinkpakken (pdb) en is de inzameling bij glas geen mogelijkheid meer. Voor Avri is dit financieel voordeliger.

IBOR
In de afgelopen jaren was een toename van beheerkosten (bij een afname van gevraagde beheerbaarheid) de tendens. Voor 2022 is met deze tendens gebroken. Ondank een verhoging van de overheadkosten op de IBOR-taken met 5,6%, is het geheel van de werkbegroting nagenoeg gelijk gebleven. Dit zonder concessies te doen aan de gevraagde kwaliteit (resultaatverplichting). We gaan ervan uit dat Avri, net als in 2021, presteert conform afgesproken.

De totstandkoming van de werkbegroting is in goede afstemming tussen Avri en gemeente gerealiseerd. Door Avri zijn concrete suggesties aangereikt om de beheerkosten op termijn verder te beperken. Echter, dit vergt eerst op beleidsmatig niveau concrete keuzes (denk aan het vervangen van dure vormbomen voor goedkoper te onderhouden straatbomen) en veelal eerst éénmalige investering. Besluitvorming hierover vergt een goede voorbereiding en kan mogelijk samenvallen met keuzes die gemaakt worden op basis van de conclusies uit het ZBB-traject (2021).

In 2021 is invulling gegeven aan een vervolgonderzoek naar uitvoering van de IBOR-taken. De primaire vraag hierin betreft of de huidige constructie met Avri (IBOR-taken belegd binnen een DVO) voor de lange termijn houdbaar is. De uitkomsten van dit onderzoek (verwacht najaar 2021) worden benut om hierover in gesprek te gaan met de gemeenteraad.

Gedurende het proces van het gevoerde onderzoek zijn verschillende verbeterpunten en concrete kansen naar voren gekomen. Dit om de bestaande samenwerking te optimaliseren.

- Risico's
- Een toename in dumping van chemisch afval of asbest in de openbare ruimte vormt een financieel risico.
 - De weerstandscapaciteit van Avri is momenteel onvoldoende. Dit heeft te maken met de grilligheid van de prijzen in de grondstoffenmarkt. Hiermee lopen wij als gemeente risico omdat Avri bij een tekort aanspraak dient te maken op het weerstandsvermogen van de deelnemende gemeenten.
 - De weerstandscapaciteit is gebaseerd op het collectief van geïnventariseerde risico's. De overdracht van de stortplaats aan de provincie Gelderland is hierin sterk bepalend. Zou dit risico wegvallen, dan is er significant minder weerstandsvermogen benodigd.
- Activiteiten
- In 2022 zal de Avri, mede op verzoek van het algemeen bestuur, veel aandacht hebben voor gedragsverandering van inwoners ten aanzien van afval scheiden. Het niet juist aanbieden van afval zorgt voor afgekeurde ladingen grondstoffen, waardoor veel extra kosten ontstaan die met meer voorlichting voorkomen kunnen worden. Zowel de Avri als de inwoners zijn beide gebaat bij (het verschaffen van) meer duidelijkheid over wat optimaal scheidingsgedrag is en hoe we dit samen kunnen bereiken.
 - Avri gaat samen met gemeenten kijken hoe we in de toekomst om zullen gaan met de opbrengsten van oud papier voor verenigingen. De verenigingen halen momenteel oud papier op als pilot in ruil voor een vergoeding. In 2022 zal de inzameling door de verenigingen op dezelfde wijze doorgaan.
 - Avri zal in het kader van de transitie naar de circulaire economie meer mogelijkheden bekijken voor innovatieve, hoogwaardige verwerkingsopties van afval en grondstoffen. Het is daarom niet uit te sluiten dat er meer circulaire activiteiten vanaf 2022 gaan plaatsvinden/worden onderzocht.

IBOR

Er zal een vervolg worden gegeven aan de uitkomsten van het vervolgonderzoek IBOR-taken. Hierin zijn diverse toekomstscenario's verder uitgewerkt. Afhankelijk van het overleg zoals in het najaar 2021 wordt gevoerd met de gemeenteraad, volgen hieruit concrete vervolgacties en/of –voorstellen. Uitwerking hiervan zal naar verwachting een deel van 2022 beslaan.

Website [Avri](#)

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	273	133	355	355	355
Resultaat	23	244			
Eigen vermogen	1.072	550	337	387	787
Vreemd vermogen	45.496	44.673	42.158	43.258	43.620
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
De bijdrage die we hier melden betreft het BTW voordeel op de kosten die Avri maakt. Het betreft dus niet de bijdrage in de afvalstoffenheffing.					

GGD Gelderland-Zuid

Omschrijving	De GGD bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid van iedereen, met speciale aandacht voor risicogroepen. Dit doet ze door risico's voor de gezondheid te voorkomen en de gezondheid van alle inwoners te bevorderen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Deelnemende partijen	GGD Gelderland-Zuid is de gemeentelijke gezondheidsdienst voor de volgende gemeenten: Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Maasdriel, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, Wijchen en Zaltbommel. Ook voor Mook en Middelaar verzorgen zij enkele diensten.

Beleidskaders	De beleidskaders zijn vastgelegd in de Meerjarenstrategie 2020-2023. De leidende principes zijn: 1. Aansluiting bij gemeenten 2. Netwerkaanpak. De strategische thema's zijn: 1. Informatiegestuurde aanpak van maatschappelijke opgaven 2. Adviseren over preventie en verbinden van collectieve preventie met persoonsgerichte zorg 3. Investeren in de verbinding tussen zorg en veiligheid 4. Gezondheidsbescherming in het sociale en fysieke domein.
Openbaar belang en doel	8. Onze inwoners krijgen informatie over een gezonde leefstijl; 9. We zorgen ervoor dat zoveel mogelijk kinderen worden ingeënt; 10. Wij krijgen informatie hoe het met de gezondheid van onze inwoners is gesteld; 11. Kinderen kunnen zich op een gezonde manier ontwikkelen; 12. Ouderen blijven zo lang mogelijk gezond; 13. We voorkomen infectieziekten zo veel mogelijk; 14. We inspecteren de kinderdagverblijven volgens de wettelijke normen
Bestuurlijk belang	Onze wethouder Volksgezondheid zit in het algemeen bestuur. De stemverhouding is een stem per 20.000 inwoners. Buren heeft 2 van de 35 stemmen.
Aandeel	
Ontwikkelingen	Wettelijk opgedragen taken GGD 1. Programma onderzoek informatie & advies: datagestuurd werken 2. Algemene gezondheidszorg • Gezondheidsbescherming • Toezicht kinderopvang, Tattoo en piercing • Publieke gezondheid in crises en rampen 3. Gezond leven: gezonde wijk/gemeente, gezonde school 4. Jeugdgezondheidszorg (JGZ) Wettelijke taken, beleidsmatig belegd bij GGD 1. Algemene gezondheidszorg • Forensische geneeskunde • Toezicht WMO 2. Bijzondere Zorg 3. Veilig Thuis Factultatieve taken Buren • Facultatief JGZ • Gezondheidsmakelaar (extra opdracht) • Wet verplichte GGZ • Zicht op veiligheid (geëscaleerde zorg 18-)
Risico's	GGD is een van de partijen binnen de GHOR en daarmee een calamiteitenorganisatie, met bijbehorende risico's. Coronamaatregelen: Aan het bestrijden van de pandemie heeft de GGD in 2020 18 miljoen euro uitgegeven. Die kosten zijn gedeclareerd bij het Rijk. De GGD gaat ervan uit dat het Rijk hen volledig compenseert.
Activiteiten	• Inzicht bieden in de gezondheidssituatie van inwoners, door onderzoek en monitoring. • Bevorderen van gezondheid, door advies en uitvoering, zodat inwoners kunnen meedoen. • Organiseren van preventie in het sociaal domein, door verbindingen te leggen tussen domeinen, netwerken te versterken, doelstellingen te formuleren en samenwerkingsafspraken te maken. • Inzet voor een gezonde jeugd, waaronder uitvoering jeugdgezondheidszorg. • Inzet op kwetsbare doelgroepen. • Beschermen en bewaken van gezondheid door infectieziektebestrijding en medische milieukunde. • Vangnettaken. • Veilig Thuis. • Toezichthouder Wmo en Kinderopvang. • Netwerkaanpak zorg en veiligheid. • Netwerkaanpak veilige en gezonde leefomgeving.
Website	GGD

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	965	957	1.038	1.073	
Resultaat					
Eigen vermogen	1.290	1.992	1.122	1.064	
Vreemd vermogen	4.670	8.966	15.250	21.837	
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
Geen bijzonderheden.					
Bijdrage voor 2022 is vastgesteld. Een meerjarenbegroting is niet verstrekt door de GGD. Op basis van de afgelopen jaren is aannemelijk dat de gemeentelijke bijdrage meerjarig zal toenemen.					

Omgevingsdienst Rivierenland

Omschrijving	Wij hebben de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor onze gemeente. Concreet betekent dit dat de ODR de volgende taken uitvoert: • Het verlenen van omgevingsvergunningen. Dat is de vergunning voor bouw- en milieutaken; • Het toezicht houden op de uitvoering van deze vergunningen om ervoor te zorgen dat er bijvoorbeeld niet meer of anders wordt gebouwd dan de vergunning toestaat; • Zo nodig handhaven. Dat betekent: afdwingen dat de wet gevolgd wordt; • Het verlenen van specialistisch advies voor vergunningen en voor bestemmingsplannen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Deelnemende partijen	Gemeenten: Buren, Neder-Betuwe, West Betuwe, Zaltbommel, Tiel, Maasdiel, West Maas en Waal en Culemborg.
Beleidskaders	Voor vergunningverlening en handhaving op het gebied van milieu is deelname verplicht. Daarnaast voert de omgevingsdienst voor ons ook vergunningverlening en handhaving uit voor bouwtaken. • Verordening kwaliteit vergunningverlening, toezicht en handhaving omgevingsrecht mei 2016 • Regionaal Uitvoeringskader VTH taken.
Openbaar belang en doel	• De gemeente heeft de ODR opdracht gegeven de Wabo (Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) uit te voeren voor de gemeente Buren. • Samen met de mede-opdrachtgevers speelt de ODR in op wijzigingen in wet- en regelgeving, bijvoorbeeld de omgevingswet of de wet kwaliteitsborging bouw.
Bestuurlijk belang	De Omgevingsdienst Rivierenland (ODR) heeft een dagelijks bestuur bestaande uit de directeur van de ODR en vier wethouders. Daarnaast heeft een wethouder/gedeputeerde van elke deelnemer zitting in het algemeen bestuur. De gemeente Tiel, die alleen milieutaken heeft ingebracht, heeft één stem, de overige deelnemers hebben twee stemmen.
Aandeel	
Ontwikkelingen	• De ODR heeft in 2020 opnieuw gekeken naar haar missie en visie voor de komende vijf jaar. Dit is in samenwerking met gemeenten tot stand gekomen en uitgewerkt in een koersdocument. Belangrijke elementen van dit document zijn het versterken van partnerschap en het bieden van meerwaarde in de dienstverlening. • De effecten van corona op de ODR voor de toekomst zijn natuurlijk nog onduidelijk. Uit 2020 blijkt dat er beperkt verlies aan productieve uren is geweest als gevolg van corona. • In samenwerking met de gemeenten in Rivierenland, met ketenpartners en met andere omgevingsdiensten bereidt de ODR zich voor op de Omgevingswet. • De ODR bereidt zich ook voor op de wet kwaliteitsborging bouw. Tussen het Rijk, VNG en andere belangenorganisaties worden nog gesprekken gevoerd hoe de WKB moet worden vormgegeven.

Risico's	Een risico zijn de stijgende kosten van de ODR. Deels komt dit door het stijgende aantal kleine vergunningaanvragen. Deze leveren de ODR meer werk op terwijl hier minder leges tegenover staan. In 2020 hebben wij kritisch gekeken naar mogelijkheden om de kosten te beperken terwijl nog steeds aan alle wet- en regelgeving wordt voldaan. Wij onderzoeken nu ondermeer of het mogelijk is de kosten van de ODR door te belasten aan projecten. De gemeente West Betuwe heeft aangegeven de vergunningverleningtaken bij de ODR weg te halen. Dit kan financiële consequenties hebben voor de ODR als geheel. Andere te vermelden risico's zijn: het voldoende beschikbaar zijn van gekwalificeerd personeel en de gevolgen van de Wet Kwaliteitsborging.
Activiteiten	• Per 1 januari 2021 start de ODR met een nieuwe VTH-applicatie; • Voor inwoners en bedrijven is niet alleen de inhoudelijke kwaliteit van ODR producten van belang, maar ook de klantgerichtheid. Het project Verbeteren klantgerichtheid is afgerond en heeft concrete verbeteringen opgeleverd.
Website	ODR

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	2.471	2.630	2.491	2.595	2.595
Resultaat	36	-207	-301		
Eigen vermogen	1.398	2.390	1.283	1.255	1.169
Vreemd vermogen	5.758	5.583	5.084	4.871	4.348
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

Regio Rivierenland	
Omschrijving	Regio Rivierenland behartigt de (gezamenlijke) belangen van de deelnemende gemeenten en voert gemeenschappelijke taken uit, onder andere van provinciaal en rijksbeleid. De regio ondersteunt de gemeenten in bestuurlijk, beleidsmatig en strategisch opzicht. Regio Rivierenland voert taken uit op basis van het Regionaal Ambitiedocument 2016-2020. De GR zorgt voor de regionale bestuurlijke afstemming bij grotere vraagstukken. Naast de Regio Deal gaat het hier om zaken als de regionale ruimtelijke visie en de regionale energietransitie. De GR werkt samen met overheden, bedrijfsleven en andere partners om gemeenschappelijke doelstellingen te bereiken. Dit vooral onder de naam Fruitdelta. Verder voert de GR taken uit op basis van contracten met de gemeente(n) zoals inkoop van de Jeugdzorg en leerlingen- en jeugdvervoer. Ook het toezicht op de leerplicht voert zij uit.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Deelnemende partijen	Het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, Maasdriel, West-Betuwe, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren..
Beleidskaders	Visiedocument Regio Rivierenland 2016-2020
Openbaar belang en doel	7. Speerpunt Recreatie en toerisme: we bereiken een jaarlijkse omzetgroei van 5 %. 8. Speerpunt Logistieke hotspots: we komen in de top 3 logistieke hotspots van Nederland. 9. Speerpunt Agribusiness: onze tuinbouw wordt nóg meer toonaangevend in Europa. 10. Inkoop: op een effectieve, doelmatige manier verzorgen, begeleiden en uitvoeren van (gezamenlijke) gemeentelijke aanbestedingen. 11. Leerplicht: het voorkomen van verzuim van leerplichtige jongeren. 12. Sociale recherche: het voorkomen en bestrijden van misbruik van voorzieningen binnen de Participatiewet.

De regeling heeft een algemeen bestuur waarin elke gemeente een vertegenwoordiger heeft. De stemverhoudingen in het algemeen bestuur zijn gebaseerd op inwonersaantallen. Gemeente Buren heeft 11/100 stemmen in het algemeen bestuur.

Andere overlegorganen binnen de regio zijn naast de drie speerpuntberaden, stuurgroepen portefeuillehoudersoverleggen op deelterreinen zoals Wonen, Ruimtelijke ordening en Verkeer en vervoer, Wmo/Jeugd en Duurzaamheid, stuurgroep klimaatvisie.

Aandeel

Ontwikkelingen In het najaar van 2021 wordt een nieuw visiedocument opgesteld en wordt in overleg met de provincie een gebiedsagenda vorm gegeven. Ook wordt gestart met de uitvoering van de projecten binnen de Regio Deal.
In 2022 zal daarom de focus liggen op de kwalitatieve uitvoering van het vastgestelde beleid. Ook zijn er nieuwe vragen die regionaal verband opgepakt kunnen worden zoals regionaal beleid rondom stikstof. Op 14 november 2020 heeft onze raad een motie aangenomen waarin de gemeenschappelijke regelingen in Rivierenland een taakstellende bezuiniging van minimaal 2% wordt opgelegd. Deze motie is in het bestuur van Regio Rivierenland besproken en toegelicht. De motie is niet in alle gemeenten van Rivierenland overgenomen en is daarom niet in de begroting Regio Rivierenland 2022 verwerkt.

Risico's We zien oplopende kosten voor contract gestuurde dienstverlening en loonkosten. Verder een nieuwe bijdrage voor deelname aan Logistics Valley Rivierenland van € 30.000,-.

Activiteiten

- Uitvoering nieuw visiedocument Regio Rivierenland
- Uitvoering Regio Deal
- Contractgestuurde dienstverlening

Website [Regio Rivierenland](#)

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	214	223	233	287	272
Resultaat					
Eigen vermogen	3.086	2.726	2.255		
Vreemd vermogen	7.869		6.312		
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

Regionaal Archief Rivierenland

Omschrijving Het gemeenschappelijk beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers in de archiefbewaarplaatsen in het werkgebied. Uitgangspunt daarbij is de gemeenschappelijke bestuurlijke verantwoordelijkheid voor alle naar die archiefbewaarplaats overgebrachte archiefstukken.

- Het verlenen van diensten aan het publiek en de deelnemers.
- Het toezicht op het beheer van de niet naar de archiefbewaarplaatsen overgebrachte archiefbescheiden van de deelnemers.

Juridische vorm Gemeenschappelijke regeling

Vestigingsplaats Tiel

Deelnemende partijen De gemeenten Buren, Culemborg, Maastriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe en Zaltbommel

Beleidskaders [Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Archief Rivierenland](#)
[Beleidsplan Regionaal Archief Rivierenland 2019-2021](#)

Openbaar belang en doel	Het RAR heeft tot doel het, binnen het samenwerkingsgebied, vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis en draagt in die hoedanigheid zorg voor het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers. De werkzaamheden voor de deelnemende gemeenten hebben een beheersmatig karakter op basis van een wettelijke verplichting (Archiefwet 1995). Het RAR-beleidsplan 2019-2021 staat in het teken van e-depot, erfgoed, externe dienstverlening, expertise en efficiëntie.
Bestuurlijk belang	Burgemeester Josan Meijers is 7 juli 2021 benoemd als lid namens de gemeente Buren bij het Algemeen Bestuur van het Regionaal Archief Rivierenland.
Aandeel	
Ontwikkelingen	De Archiefwet 1995 wordt herzien. De invoeringsdatum van de nieuwe wet is nog niet bekend. De belangrijkste wijziging is dat de overbrengingstermijn voor permanent te bewaren archieven wijzigt naar 10 jaar i.p.v. 20 jaar zoals dat nu is. Dit betekent dat deelnemende gemeenten hun archieven eerder overdagen aan het Regionaal Archief Rivierenland.
Risico's	Het Regionaal Archief Rivierenland (RAR) hanteert de volgende uitgangspunten voor het risicomanagement: Op basis van de begroting 2022 van de RAR bedraagt het ratio eind 2022 1,55. Dit is ruim boven de norm van 1,0.
Activiteiten	• Ontsluiten van papieren erfgoed door deze te verwerven, bewerken, inventariseren en conserveren; • Digitaliseren van de collectie en het instellen en in stand houden van een e-depot; • Uitvoeren van inspectietaken en adviseren van de deelnemende gemeenten; • Dienstverlening en educatie: het faciliteren van onderzoekers, kennisuitwisseling met onderzoekers, ontwikkelen educatielessen organiseren bijeenkomsten met onderwijs en historische kringen.
Website	RAR

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	273	272	287	233	299
Resultaat	137				
Eigen vermogen	535	498	307		
Vreemd vermogen	116	116	116		
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

Veiligheidsregio Gelderland-Zuid

Omschrijving	De VRGZ draagt bij aan een veilige regio. Hier worden rampen en crises zo goed mogelijk voorkomen en bestreden. In onze regio kunnen de inwoners rekenen op snelle en goede hulpverlening en brandweertzorg. Dit doet de VRGZ samen met de 14 gemeenten, de politie en andere lokale, regionale en landelijke partijen.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Nijmegen
Deelnemende partijen	De VRGZ vormt het samenwerkingsverband van: • De 14 gemeenten in de regio Rijk van Nijmegen en regio Rivierenland, zijnde Nijmegen, Wijchen, Druten, Berg en Dal, Heumen, Beuningen, West Maas en Waal, Maasdriel, Zaltbommel, West-Betuwe, Buren en Culemborg en Neder-Betuwe, Tiel; • De Regionale Ambulancevoorziening (RAV); • De Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR); • De brandweer.
Beleidskaders	Gemeenschappelijke regeling

Openbaar belang en doel	• Versterken proactief handelen; • Verhogen zelfredzaamheid en burgerparticipatie; • Verbeteren risicocommunicatie. Deelname is verplicht op basis van de Wet op de veiligheidsregio's.
Bestuurlijk belang	Algemeen bestuur waarin de burgemeester vertegenwoordigd is met een stem.
Aandeel	
Ontwikkelingen	Verwijzen naar Regionaal Beleidsplan https://www.vrgz.nl/media/2534/12rbp-2020-2023-versie-06.pdf
Risico's	Verwijzen naar Regionaal Beleidsplan
Activiteiten	De intensieve samenwerking met partners, zoals we die de afgelopen jaren hebben ontwikkeld, zet de Veiligheidsregio voort en bouwen ze waar wenselijk verder uit. De samenwerking wordt nog beter gefaciliteerd en geborgd door de informatie-uitwisseling te versterken en de informatiestromen beter te managen.
Website	VRGZ

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	1.986	2.087	2.207	2.211	2.244
Resultaat		-86	94	-420	
Eigen vermogen	3.285	7.007	5.017	4.597	
Vreemd vermogen	64.335		69.236	74.033	
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
De bijdrage voor Buren is gebaseerd op de begroting 2022 van Veiligheidsregio Gelderland-Zuid.					

Werkzaam	
Omschrijving	GR Werkzaam voert de Wet sociale werkvoorziening (WSW) uit voor Burense werkzoekenden die op 31 december 2014 een dienstverband hadden bij de GR Lander conform de WSW. Vanaf 2015 is de WSW afgesloten voor nieuwe instroom van werkzoekenden. Sindsdien moeten alle werkzoekenden (ook de arbeidsgehandicapte medewerkers) zich via de Participatiewet melden bij de gemeente voor de nodige ondersteuning.
Juridische vorm	Gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Tiel
Deelnemende partijen	De gemeenten: Buren, Culemborg, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal en Zaltbommel.
Beleidskaders	- Wet Sociale Werkvoorziening
Openbaar belang en doel	Een rechtmatige en doelmatige uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).
Bestuurlijk belang	Wel continueren.
Aandeel	
Ontwikkelingen	Op dit moment worden onder andere alle kosten bedrijfsvoering van Werkzaam bij elkaar opgeteld. Vervolgens worden die kosten verdeeld naar rato van het aantal cliënten van Werkzaam en zo verdeeld over de deelnemers. Dat gaat veranderen. Vanaf 2022 worden de kosten bedrijfsvoering voor de Participatiewet en de kosten bedrijfsvoering voor de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) gesplitst. Die nieuwe verdeelsleutel is financieel gunstig voor Buren (die alleen de Wsw heeft ondergebracht bij Werkzaam). E.e.a. kon nog niet worden verwerkt in de begroting 2022 van Werkzaam. In de bestuursrapportage van Werkzaam is dat wel het geval. Indien deze bestuursrapportage door het AB is vastgesteld (nadat alle raden van de deelnemende gemeenten hierop een zienswijze hebben uitgebracht) verwerken we dit financiële voordeel voor 2022 in onze bestuursrapportage.

Risico's	De risico's zijn inzichtelijk gemaakt en worden geschat op € 2,1 mln. De geprognosticeerde hoogte van de algemene reserve is € 2,1 mln. per 31-12-2022. Daarmee is 100% van die risico's afgedekt met eigen vermogen. Per 31-12-2020 was deze risicoafdekking 54%. De toezichthouder (de Provincie) adviseerde Werkzaam eerder om haar weerstandsvermogen te vergroten. Mochten alle risico's zich tegelijk voordoen dan hoeven deelnemers vanaf 2022 niet meer te worden aangesproken op dit tekort.
Activiteiten	De uitvoering van de WSW voor de werkzoekenden uit onze gemeente die op 31-12-2014 een dienstverband hadden bij de gemeenschappelijke regeling LANDER volgens de WSW.
Website	Werkzaam

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	2.090	2.508	2.470	2.080	
Resultaat					
Eigen vermogen	1.798	5.505	1.608	2.100	
Vreemd vermogen	17.070	16.961	16.837	13.379	
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

Vennootschappen

Een vennootschap is een organisatievorm met als hoofddoel het realiseren van winst voor de eigenaars van de vennootschap. Voorbeelden zijn de besloten vennootschap, de naamloze vennootschap en de vennootschap onder firma.

Wij participeren in de volgende vennootschappen:

- BV Logistieke Hotspot Rivierenland
- BV Recreatiemaatschappij Uiterwaarde
- NV Bank Nederlandse Gemeenten
- NV Vitens

BV Logistics Valley Rivierenland

Omschrijving	Logistics Valley Rivierenland is een samenwerkingsverband tussen logistieke ondernemingen, lokale en regionale overheden en onderwijs (de zogenaamde triple-helix), met als missie 'samen sterk voor logistiek in Rivierenland'. Daartoe zet zij in op drie kerntaken: 1. Logistics Valley Rivierenland bouwt een bestuurlijk fundament met strategische stakeholders uit de triple helix. 2. Logistics Valley Rivierenland zet in op ondernemersgedreven initiatieven en projecten van bestaande logistieke ondernemers in de Regio Rivierenland. Via deze initiatieven plukken ondernemers de concrete vruchten van samenwerking. Onderwerpen liggen het terrein van arbeidsmarkt, innovatie en duurzaamheid. 3. Logistics Valley Rivierenland probeert met alle stakeholders de trots op logistiek in de regio te laten groeien. Via bijeenkomsten in ons clubgebouw (Huis van de Logistiek op Medel), nieuwsbrieven, persuitingen, presentaties en andere communicatie-activiteiten.
Juridische vorm	Stichtingen en verenigingen
Vestigingsplaats	Tiel

Deelnemende partijen	De drie O-s: Onderwijs Ondernemers Overheid: het samenwerkingsverband wordt gevormd door de gemeenten: Tiel, Culemborg, Zaltbommel, West-Betuwe, Maasdriel, West Maas en Waal, Neder-Betuwe en Buren. Deelname is niet verplicht. De drie Gelderse logistieke hotspots, onderwijs- en kenniscentra als de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en ROC's en uitvoeringsorganisatie Oost NL zijn bij Logistics Valley aangesloten.
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Regio Rivierenland heeft als ambitie in de top 3 van logistieke hotspots in Nederland te komen. Logistics Valley verbindt ondernemers, overheid en kenniscentra voor een krachtig, duurzaam en innovatief logistiek Gelderland.
Bestuurlijk belang	Stichtingsbestuur. Buren stemgerechtigd en %-aandeel in stemverhouding.
Aandeel	We werken samen aan een sterke Gelderse economie.
Ontwikkelingen	De actuele ontwikkelingen kunt u volgen op de website: www.logisticsvalley.nl/home
Risico's	De weerstandscapaciteit van Logistics Valley Rivierenland is voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. Daarmee zijn er geen risico's van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie waarvoor geen maatregelen zijn getroffen door Logistics Valley Rivierenland.
Activiteiten	
Website	Logistics Valley Rivierenland

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente					
Resultaat					
Eigen vermogen					
Vreemd vermogen					
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
De cijfers zijn niet bekend.					

BV Recreatiemaatschappij Uit@waarde

Omschrijving	Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald voor toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen. Kernactiviteit: het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingegebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied
Juridische vorm	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Kerk-Avezaath
Deelnemende partijen	Gemeenten Buren, Culemborg, Druten, Maasdriel, Neder-Betuwe, Tiel, West Maas en Waal, West Betuwe, Giessenlanden, Gorinchem, Leerdam, Arnhem, Lingewaard en Overbetuwe
Beleidskaders	
Openbaar belang en doel	Vanaf 1999 kwamen de deelnemende gemeenten, in hun nieuwe rol van aandeelhouder, meer op afstand te staan. Het onroerend goed werd overgedragen en een afkoopsom werd betaald voor toekomstig beheer. De recreatieschappen kozen voor een model van maatschappelijk ondernemen.

1. Raad van Commissarissen. Gemeenten zijn hierin vertegenwoordigd.
2. Algemeen bestuur Recreatieschap Nederrijn, Lek en Waal. Vertegenwoordigd door portefeuillehouder recreatie en toerisme. Stemverhouding: elk lid een stem. Minimale invloed op het beleid van de besloten vennootschap via de vergadering van aandeelhouders. Buren stemgerechtigd met welk %-aandeel in stemverhouding?

Aandeel

Ontwikkelingen

Risico's Er zijn geen risicovolle ontwikkelingen. Geen financiële risico's: is een besloten vennootschap.

Activiteiten

- Het duurzaam in standhouden, verbeteren en uitbreiden van de openbare recreatief-toeristische infrastructuur in het werkgebied van de (Natuur- en) Recreatieschappen Lingegebied, Nederrijn, Lek en Waal en Over-Betuwe ten behoeve van een breed publiek in het Rivierengebied.
- Beheren van de recreatiegebieden: de Beldert, de Meent en het Eiland van Maurik en de routes bewegwijzering.

Website Uit@waarde

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente					
Resultaat					
Eigen vermogen	33.155	33.193			
Vreemd vermogen					
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					

NV Bank Nederlandse Gemeenten

Omschrijving	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Juridische vorm	Overige verbonden partijen
Vestigingsplaats	Den Haag
Deelnemende partijen	De N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is een bank die volledig in overheidsbezit is. De helft van de aandelen is van de Staat. De andere 50% is van de gemeenten, hoogheemraadschappen en provincies. De gemeente is vanwege de financiële verhoudingen met het Rijk verplicht een bankrekeningnummer bij de BNG te openen. Hierop worden de algemene uitkering en andere rijksvoorschotten uitbetaald.
Beleidskaders	Er zijn talloze (wettelijke) beleidskaders waar de BNG aan moet voldoen zoals de Nederlandse of Europese fiscale en financiële regelgeving, beloningsbeleid voor instellingen en het dividendbeleid. De aandeelhouders hebben geen bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen de bank. Jaarlijks wordt in de algemene vergadering van aandeelhouders een besluit genomen over de hoogte van de dividenduitkering.
Openbaar belang en doel	De BNG draagt bij aan de algemene dekkingsmiddelen van onze gemeentelijke organisatie. De NV Bank Nederlandse Gemeenten is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang en verstrekt krediet tegen lage tarieven aan of onder garantie van Nederlandse overheden. Dat leidt voor de inwoners tot zo laag mogelijke kosten voor maatschappelijke voorzieningen.
Bestuurlijk belang	De aandeelhouders oefenen invloed uit door de vertegenwoordiging in de aandeelhoudersvergadering. Het aantal aandelen van de BNG bedraagt 55.690.720. We bezitten 23.953 aandelen. Dit is 0,04% van het totaal aan aandelen.

Aandeel

Ontwikkelingen

Risico's	Het risicobeheer van BNG Bank is gericht op handhaving van het veilige risicoprofiel van de bank zoals dat tot uitdrukking komt in de uitstekende externe ratings. In 2017 is de hoogst haalbare risicorating behaald. Daarnaast bleef de BNG binnen haar zogenoemde Risk Appetite, die is vastgelegd in het Risk Appetite Statement 2017. Deze risicorapportage wordt ieder kwartaal opgesteld door BNG Risk Management en wordt in 2019 doorontwikkeld. De bank hanteert een streng beveiligingsbeleid, interne richtlijnen en procedures om de veiligheid van de bedrijfsvoering te waarborgen en te voldoen aan relevante wet- en regelgeving. Naast de aanwezige procedurele en technische beveiligingsmaatregelen worden medewerkers getraind om het risicobewustzijn scherp te houden. Een belangrijk punt van aandacht is de beperking en beheersing van de beveiligingsrisico's die een gevolg zijn van internetgerelateerde dreigingen. De weerstandscapaciteit van de Bank Nederlandse Gemeenten is wel voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. Daarmee zijn er geen risico's van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie waarvoor geen maatregelen zijn getroffen door de Bank Nederlandse Gemeenten.
Activiteiten	BNG is onze huisbankier. Als aandeelhouder profiteren we van het dividend van de BNG. Dit is een algemeen dekkingsmiddel.
Website	BNG

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	-68	-30	-30	-30	-30
Resultaat					
Eigen vermogen	4.887.000	5.097.000	4.900.000	4.900.000	
Vreemd vermogen	144.802.000	162.129.000	170.000.000	170.000.000	
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
Vanaf 2020 is de dividenduitkering onzekerder geworden door de richtlijnen van de ECB in onzekere economische tijden door de coronamaatregelen. De ECB heeft de algemene richtlijn aan banken meegegeven om voorlopig geen dividenduitkeringen te doen of om deze in ieder geval tot na 1 januari 2021 uit te stellen. DE BNG is wel van plan om uitgesteld dividenduitkeringen te doen op een nader te bepalen tijdstip, gezien ook haar bijzondere positie.					

NV Vitens

Omschrijving	Vitens is onze drinkwaterleverancier en het grootste drinkwaterbedrijf van Nederland. Ze voorzien de provincies Friesland, Overijssel, Flevoland, Gelderland en Utrecht en een aantal gemeenten in Noord-Holland en Drenthe van betrouwbaar drinkwater.
Juridische vorm	Vennootschappen
Vestigingsplaats	Utrecht
Deelnemende partijen	De aandelen van Vitens zijn voor 100% in handen van provincies en gemeenten. Het dagelijkse bestuur van het drinkwaterbedrijf is in handen van de verschillende raden en commissies. Deelnemers zijn niet verplicht, maar de aandelen zijn moeilijk verhandelbaar.
Beleidskaders	De gemeenten en provincies in het verzorgingsgebied van Vitens zijn de aandeelhouders. Wij hebben geen directe bemoeienis met de dagelijkse gang van zaken binnen het bedrijf. Twee keer per jaar is er een aandeelhoudersvergadering. Dan wordt er gestemd over nieuwe tariefvoorstellen en wordt het jaarverslag besproken. De publieke aandeelhouders krijgen jaarlijks dividend uitgekeerd.
Openbaar belang en doel	Vitens draagt bij aan onze algemene dekkingsmiddelen. Het continu leveren van topkwaliteit drinkwater tegen een lage prijs blijft altijd de kerntaak van Vitens. Door innovatie en efficiënte bedrijfsvoering wil Vitens de operationele kosten laag houden zonder af te doen aan kwaliteit of leveringscontinuïteit.
Bestuurlijk belang	Het aantal aandelen van Vitens bedraagt 5.777.247. De gemeente Buren bezit 24.035 aandelen. Dit is 0,416%.
Aandeel	

Ontwikkelingen	Het jaarplan 2020-2022 van Vitens laat een trendbreuk zien ten opzichte van 2019. Belangrijkste ontwikkelingen die hieraan ten grondslag liggen zijn: • Meer vraag naar drinkwater, waardoor investeringen nodig zijn in extra capaciteit; • Op basis van investeringsprognose bovengrondse infrastructuur loopt het investeringsbedrag verder op; • De investeringsprognose Ondergrondse Infra model laat een stijging zien in de vervanging van leidingen. Meer leidingen worden gesaneerd om het aantal storingen en de bijbehorende Ondermaatse Leverings Minuten (OLM) niet te laten stijgen; • De uitvoering van het Strategisch Initiatief Reserves is in volle gang om in de komende tien jaar de Reserves tot het benodigde niveau op te bouwen; • De investeringen in Bedrijfsvoering nemen de komende jaren toe. Dit om Vitens te faciliteren om data gestuurd water te maken en te leveren. Denk hierbij bijv. aan de implementatie van SAP/HANA en cybersecurity; • Blijvend hoog niveau aan nieuwe aansluitingen (economische hoogconjunctuur); • Klimaatverandering met extremere periodes van droogte en natheid. Op de langere termijn verwacht Vitens het hogere investeringsniveau nodig te hebben om aan de drinkwatervraag te kunnen blijven voldoen, de effecten van klimaatverandering op te kunnen vangen en te voldoen aan wet- en regelgeving. Deze ontwikkeling heeft zijn weerslag op het balanstotaal (toename), rentedragende schulden (toename aan te trekken financiering), solvabiliteit en het uit te keren dividend. Deze ontwikkelingen zijn meegenomen in de herziening van het financieel beleid zoals in het voorjaar van 2019 door de AvA is goedgekeurd.
Risico's	Door het onder druk staan van de resultaten van Vitens zal de dividenduitkering Vitens lager uitvallen dan voorheen. De weerstandscapaciteit van Vitens is wel voldoende om de risico's die we lopen op te vangen. Daarmee zijn er geen risico's van materiële betekenis in relatie tot de financiële positie waarvoor geen maatregelen zijn genomen.
Activiteiten	Vitens heeft een belangrijke taak in de samenleving. Dit is de plicht om te zorgen voor goed en genoeg drinkwater voor de samenleving en daarbij hoort bij dat Vitens zich verantwoord gedragen. Door economische groei, bevolkingsgroei en klimaatverandering zal de vraag naar drinkwater alleen maar toenemen.
Website	Vitens

Financiële informatie (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2019	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2025
Bijdrage gemeente	-18		-30	-30	-30
Resultaat					
Eigen vermogen	533.200		533.200	533.200	
Vreemd vermogen	1.766.500	1.766.500	1.766.500	1.766.500	
<i>Toelichting financiële ontwikkelingen</i>					
Door wettelijke regels zijn vanaf 2019 de dividenduitkeringen van waterleveranciers zoals Vitens aan banden gelegd. Daarnaast is het aandeelhoudersbesluit genomen om de dividenduitkering over 2019 in 2020 op 0 te stellen, ook in verband met grote investeringen.					

Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid is een middel om ruimtelijke doelstellingen op het gebied van woningbouw, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur en maatschappelijke voorzieningen te verwezenlijken. Het ruimtelijk beleid is vastgelegd in de structuurvisie, beleidsnota's en bestemmingsplannen. In deze paragraaf gaan we in op de lopende bouwgrondexploitaties, de realisatie hiervan, de prognose van de te verwachten resultaten, bijbehorende reserves en voorzieningen en de stand van zaken rondom vennootschapsbelasting.

Beleid(skaders)

Het grondbeleid is vastgelegd in de Nota grondbeleid. U stelde de nota in januari 2017 vast. In deze nota staan de kaders waarbinnen wij het grondbeleid uitvoeren. Wij kopen slechts in uitzonderingsgevallen zelf grond aan om plannen te kunnen realiseren. Facilitair grondbeleid heeft de voorkeur. Indien initiatieven van derden passen binnen het beleid, verlenen wij medewerking hieraan. De structuurvisie en het bestemmingsplan zijn instrumenten waarin voorwaarden zijn opgenomen. Wij spelen hierin een faciliterende rol en wij sluiten een anterieure overeenkomst met de ontwikkelaar, waarin onder andere het kostenverhaal is geregeld. In de structuurvisie staat een uitvoeringsprogramma voor ruimtelijke ontwikkelingen. Wij vragen initiatiefnemers een bijdrage om deze ontwikkelingen uit te kunnen voeren.

Zijn wij grondeigenaar dan betalen wij de gemaakte kosten uit de grondopbrengst. Het grondprijsbeleid werken wij uit in een grondprijzenbrief.

De uitgifte van grond gaat via:

- eigendomsoverdracht;
- erfpacht (voor bedrijventerreinen en beperkt mogelijk voor woningbouw);
- pacht;
- in gebruikgeving;
- verhuur.

Beleidskaders:

- Nota grondbeleid 2017 - 2020
- Structuurvisie Gemeente Buren
- Wet ruimtelijke ordening (Wro)
- Woningprogramma 2020-2030
- Beleidsnotitie Grondprijsbeleid Doejenburg II definitieve versie 2017
- Beleidsnotitie Verkaveling Doejenburg II definitieve versie 2017
- Notitie Bouwen voor behoefte
- Regionaal Programma Werklocaties 2020
- Omgevingswet vanaf 1 juli 2022

Externe ontwikkelingen

Naast de verschillende particuliere ontwikkelingen zijn er op dit moment nog 2 exploitaties welke door de gemeente (actief) worden uitgevoerd.

Dit zijn de woningbouw locaties Teisterbant en bedrijventerrein Doejenburg.

Betreffende de locatie Teisterbant wordt er op dit moment hard gewerkt om de eigendommen van de gemeente in de huidige staat te verkopen om deze grondexploitatie te sluiten.

De betreffende ontwikkelaar neemt dan ook het bouw en woonrijp maken voor zijn rekening, waardoor dit ook een particuliere ontwikkeling wordt.

Zoals in het woonprogramma 2020-2030 te lezen is, staat de gemeente voor de uitdaging om de komende 10 jaar circa 1400 woningen te realiseren.

De doelstelling is om de komende 4 jaar circa 500 woningen te realiseren. Om aan deze doelstelling te voldoen zullen enkele grote particuliere ontwikkelingen moeten worden opgepakt.

Risico's

Wij hebben twee actieve grondexploitaties:

- Teisterbant Kerk-Avezaath
- Bedrijventerrein Doejenburg II.

Beide plannen worden naar verwachting met een verlies afgesloten. Voor dit verlies is in de jaarrekening 2020 een voorziening gevormd.

Bij een positieve uitkomst van de gesprekken bij het project Teisterbant, bestaat er de kans dat dit project met een neutraal saldo wordt afgesloten.

Voor risico's die een relatie met het project hebben, wordt een raming in de grondexploitatie van dat project opgenomen. Mogelijke risico's zijn:

- meerwerk bij de uitvoering van bouw- en woonrijp maken en sloopwerkzaamheden;
- meerkosten voor bodemsanering;
- tegenvallende verkopen;
- meerkosten planbegeleiding door uitloop van het project.

Conclusie

In de grondexploitatie staat een planning voor de verkoop van de grond. Als wij de grond niet verkopen, dan wordt de investering niet terugverdiend. Het geraamde verlies op onze actieve grondexploitaties bedraagt circa € 7,4 mln., zijnde de grondexploitatie Bedrijventerrein Doejenburg II circa € 7,2 mln. en de grondexploitatie Teisterbant Kerk-Avezaath circa € 0,2 mln. Voor het geraamde verlies grondexploitaties is reeds een voorziening Toekomstige verliezen grondexploitaties gevormd.

Bouwgrondexploitatie

Bouwgrondexploitatie

Bedrijventerrein Doejenburg II Maurik

45% van de beschikbare kavels op het bedrijventerrein is verkocht. Gesprekken met diverse belangstellenden hebben geleid tot een optie op een kavel. De overige gronden zijn zo goed als allemaal onder optie (stand medio 2021). Om alle kavels te kunnen ontsluiten wordt er een extra ontsluitingsweg aangelegd. Na de aanleg van deze weg is het bedrijventerrein nagenoeg geheel bouwrijp gemaakt. Het bestemmingsplan biedt de mogelijkheid om nog enkele bedrijfswoningen te bouwen.

Teisterbant Kerk Avezaath

Het college heeft op 16 maart 2021 besloten in te stemmen met het grondbod van KlokGroep/Kleurrijk Wonen/Witte Groep ten behoeve van de bouw van 55 woningen in project Teisterbant. Het ontwerpbestemmingsplan wordt in het vierde kwartaal van 2021 ter visie gelegd. Dit betreft een verkoop van de grond in de huidige staat. De ontwikkelaar neemt hiermee ook het bouw en woonrijp maken voor zijn rekening.

Realisatie

Realisatie

In onderstaand overzicht staat de gerealiseerde gronduitgifte en de te verwachten gronduitgifte voor woningbouwlocatie Teisterbant Kerk-Avezaath en bedrijventerrein Doejenburg II. De gegevens komen uit het raadsvoorstel 'herziening grondexploitaties 2021'.

Bedrijventerrein Doejenburg II

Uitgifte in aantal m²

tot en met 2020	2021	2022	2023	2024
55.500	18.000	18.000	18.000	18.000

Uitgifte voor aantal bedrijfswoningen

tot en met 2020	2021	2022	2023	2024
3	3	3	3	3

Teisterbant

Uitgifte voor aantal woningen

tot en met 2020	2021	2022	2023	2024
0	0	0	55	0

De bouw van deze 55 woningen start in 2022. De oplevering zal waarschijnlijk in 2023 plaatsvinden.

Prognose te verwachten resultaten

Prognose te verwachten resultaten

De verwachte einddatum van plan Teisterbant is eind 2024 en van plan Bedrijventerrein Doejenburg II eind 2025. Over de periode 2021 tot en met de einddatum zijn de nog te maken kosten en de verwachte opbrengst grondverkoop geraamd.

Het resultaat op einddatum is:

Teisterbant	tekort € 181.000
BT Doejenburg II	tekort € 7.223.000

Voor deze verliesgevendende exploitaties is, conform de voorschriften van het BBV, een verliesvoorziening getroffen. Uit hoofde van het budgetrecht van de raad bepaalt u (meestal bij de vaststelling van de jaarrekening) wat de bestemming wordt van de vrijgevallen verliesvoorziening dan wel de dekking van een noodzakelijke aanvulling van de verliesvoorziening.

Reserves en voorzieningen

Reserves en voorzieningen

Voorziening voor verlies

Naar verwachting sluiten de grondexploitaties Bedrijventerrein Doejenburg II en Teisterbant met een verlies. Het totaal geraamd verlies is circa € 7,4 miljoen. Voor dit bedrag is een voorziening gevormd. In de grondexploitatie zijn de risico's verwerkt waar een directe relatie bestaat tussen het risico en het project. Voorbeelden van deze risico's zijn:

- de raming is op basis van een globaal plan;
- de uit te voeren werkzaamheden zijn nog niet in detail bekend;
- de aanbesteding valt hoger uit;
- extra onderzoeken zijn nodig.

Reserve grondexploitaties

Voor het Bedrijventerrein Doejenburg II zijn vooruitlopend op de grondverkoop kosten gemaakt. Het is een risico of binnen de geplande looptijd van het project voldoende belangstelling voor de kavels is. Verkoop wij tot en met 2025 wel alle kavels? Voor dit risico is een bestemmingsreserve grondexploitatie gevormd van circa € 0,8 mln. Gelet op feit dat veel kavels in optie zijn, achten wij dit bedrag voldoende om dit risico af te dekken.

Vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 zijn gemeenten belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Als een gemeente activiteiten uitvoert als een ondernemer/bedrijf, zoals de exploitatie van een bedrijventerrein, dan moet de gemeente voor deze activiteiten aangifte doen.

De huidige exploitaties waarin de gemeente activiteiten uitvoert als ondernemer zijn de projecten Teisterbant en Doejenburg.

Beide projecten zijn verliesgevend en gezamenlijk heeft het geprognoseerde verlies een dusdanige omvang dat een potentiële winst valt uit te sluiten.

Dit betekent dat er (voorlopig) geen rekening gehouden hoeft te worden met het betalen van vennootschapsbelasting.

Financiële begroting

Wat is de financiële begroting?

In onze begroting heeft het beleid een centrale plaats. Het beleid is verwerkt bij de strategische opgaven en programma's. Dit financiële deel betreft de cijfermatige uitwerking van dit beleid. In de Financiële begroting bieden wij u financieel inzicht in effecten van het beleid. Dit doen wij op basis van een aantal overzichten en toelichtingen. Deze zijn deels verplicht voorgeschreven in het kader van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV).

In dit hoofdstuk gaan wij onder andere in op de beleidskaders, de financiële ontwikkelingen ten opzichte van de tweede bestuursrapportage en eventuele overige ontwikkelingen. Verder bieden wij u inzicht in de financiële hoofdlijnen van deze begroting, inclusief toelichtingen. Deze presenteren wij in de volgende overzichten:

- Kaders en uitgangspunten;
- Autorisatie;
- Financieel meerjarenperspectief;
- Financiële ontwikkelingen;
- Overzicht van baten en lasten naar taakvelden;
- Overzicht van incidentele baten en lasten;
- Geprognosticeerde balans;
- EMU-saldo;
- Overzicht overhead;
- Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen.

Kaders en uitgangspunten

Vanuit uw kaderstellende rol stelde u bij de perspectiefnota 2022-2025 de kaders en uitgangspunten voor de begroting 2022 vast. De vastgestelde uitgangspunten zijn volgt:

- Uitgangspunt voor de begroting 2022 zijn de ramingen uit de meerjarenbegroting 2021-2024 met de daarop vastgestelde wijzigingen (t/m juli 2021).
- Het inflatiepercentage voor belastingen en tarieven wordt gebaseerd op de BBP-index (Bruto Binnenlands Product) uit de meicirculaire 2021 van de algemene uitkering uit het gemeentefonds (1,6%).
- Indexering van lasten vindt slechts plaats als dit adequaat is onderbouwd. Anders bedraagt de indexering 0%.
- Voor looncompensatie houden we rekening met de afgesproken cao ontwikkelingen en zo nodig schatten wij deze zo reëel mogelijk in. Voor 2022 betekent dit een stijging van 2%.
- De overige inkomsten binnen de begroting worden op basis van constante prijzen verwerkt in de meerjarenbegroting. Bij deze inkomsten wordt geen rekening gehouden met eventuele inflatie en/of prijsontwikkelingen in de jaren na 2022.
- De programma-indeling zoals die is vastgesteld door uw raad in de Kadernota 2021 zal worden gehandhaafd voor de begroting 2022.
- Een structureel sluitende (meerjaren)begroting 2022. Dit betekent dat het structureel resultaat voor het jaar 2022 positief moet zijn. Een andere optie is een positief resultaat in het laatste jaar 2025 van de meerjarenperiode. Hierbij gelden wel strengere regels voor opgenomen taakstellingen en stelposten. Deze moeten voldoende concreet en realiseerbaar zijn. Het voorstel is te kiezen voor de laatste optie, dus structureel sluitend in het jaar 2025.

Financieel meerjarenperspectief

Algemeen

In deze paragraaf presenteren wij het financieel meerjarenoverzicht. Hier geven wij u inzicht in de financiële ontwikkelingen van ons meerjarenbeeld.

De belangrijkste ontwikkelingen (mutaties > € 100.000) lichten wij toe. Op programmaniveau lichten wij alle voorstellen met een financiële impact groter dan € 25.000 toe.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Saldo na de 2e bestuursrapportage	-1.594	-1.793	-709	-2.524	-1.968	-664
Mutaties begroting 2022						
1. Wonen, werk en recreatie			-613	-634	-484	-278
2. Fysieke leefomgeving			6	-11	-11	102
3. Sociaal domein			226	243	243	243
4. Sport, cultuur en onderwijs			-98	-65	-52	-38
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-100	-59	-77	-76
6. Bedrijfsvoering			-428	-520	-92	-39
Totaal mutaties begroting			-1.007	-1.046	-473	-86
Saldo voor bestemming	-1.594	-1.900	-1.716	-3.571	-2.441	-747
Mutaties reserves						
Tot en met de 2e bestuursrapportage	2.819	1.884	164	154	150	150
1. Wonen, werk en recreatie			250	450	300	100
Mutaties reserves begroting 2022			250	450	300	100
Saldo na bestemming	1.224	91	-1.301	-2.966	-1.991	-498

Toelichting belangrijkste financiële ontwikkelingen

In deze paragraaf lichten wij, vanuit het oogpunt van sturen op hoofdlijnen, de belangrijkste financiële ontwikkelingen toe. Het gaat hierbij om mutaties groter dan € 100.000. Bij de programma's lichten wij de financiële ontwikkelingen groter dan € 25.000 toe.

Naam en omschrijving (Bedragen x € 1.000)	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Autonome ontwikkelingen				
0.4 Overhead - I&A plan	-8	-79	-130	-259
Vervangingsinvesteringen op basis van wat afleef staat C begroting 2022 en verwerking informatieplan 2022-2025 saldo ambities uit financieringsoverzicht.				
0.4 Overhead - Salarisstaat 2022	-297	-339	-339	-339
De salariskosten zijn met 2% naar boven aangepast, gebaseerd op de kennis die we op dit moment hebben van de ontwikkeling van de CAO van gemeenteambtenaren.				
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds-Effect meircirculaire 2021	-166	-479	-319	-539

De meicirculaire 2021 gemeentefonds is opnieuw beoordeeld en geeft aanleiding tot aanpassing van de Algemene Uitkering op de onderdelen herijking verdeelmodel en jeugdzorg. De (nadelige) aanpassing loopt op van € 166.000 in 2022 tot € 539.000 in 2025.

6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen 365 365 365 365

Op basis van ervaringsgegevens stellen we de budgetten aan zowel de baten als de lasten kant bij. Het betreft budgetten van de participatiewet, IOAW, BBZ en bijzondere bijstand.

Bestaand beleid - actualisatie

0.4 Overhead - Verloop personeel/krappe arbeidsmarkt -139 -139 -139 -139

We hebben een aantal medewerkers gevraagd de organisatie te verlaten binnen de periode van aanstelling bij wijze van proef. Het gevolg hiervan is dat deze medewerkers een beroep doet op een uitkering (onder meer WW). De gemeente is eigenrisicodragers waardoor de kosten uiteindelijk voor rekening komen van de gemeente.

Daarnaast is er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Reguliere werving en selectie is hierdoor vaker niet genoeg. Hiervoor maken we vaker gebruik van specialistische externe werving en selectie.

0.61 OZB woningen - Areaaluitbreiding 35 82 129 223

De areaaluitbreiding conform woningbouwplannen hebben we meerjarig in de begroting opgenomen, hierbij zijn we uitgegaan van de realisatie vanaf 2023:

2022: 74 woningen
2023: 100 woningen
2024: 100 woningen
2025: 200 woningen

0.61 OZB Woningen - indexering OZB 83 167 252 339

De OZB woningen opbrengsten worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.

0.62 OZB niet woningen -Indexering OZB 34 68 103 139

De OZB-opbrengsten voor niet-woningen worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.

Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven 95 244 241 256

Op basis van de nota waarden en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.

Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven -1 -1 -1 135

Op basis van de nota waarden en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.

Verschillende taakvelden - Urenverdeling 101 101 101 101

De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.

Verschillende taakvelden - Urenverdeling 147 147 147 147

De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.

Verschillende taakvelden - Urenverdeling -211 -211 -211 -211

De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.

Nieuw beleid - 1. Wettelijk

8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet	-230	-300	-300	-100
--	-------------	-------------	-------------	-------------

Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.

8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet	100	300	300	100
--	------------	------------	------------	------------

Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.

Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk

8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte	-427	-427	-277	-277
---	-------------	-------------	-------------	-------------

Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.

8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte	150	150	0	
---	------------	------------	----------	--

Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.

Nieuw beleid - 3. Wenselijk

0.61 OZB Woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%	0	109	220	334
---	----------	------------	------------	------------

Het College stelt voor de OZB woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6% en de jaarlijkse areaaluitbreiding. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.

0.62 OZB niet-woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%	0	44	88	133
--	----------	-----------	-----------	------------

Het College stelt voor de OZB niet-woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6%. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.

Financiële ontwikkelingen

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Autonome ontwikkelingen			-256	-655	-562	-907
Bestaand beleid - actualisatie			113	348	521	895
Nieuw beleid - 1. Wettelijk			-135	3	3	3
Nieuw beleid - 2. Noodzakelijk			-397	-362	-362	-362
Nieuw beleid - 3. Wenselijk			-82	71	226	386
Totaal mutaties begroting			-757	-595	-174	15

Autonome ontwikkelingen

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			-62	-69	-76	-76
2. Fysieke leefomgeving			38	38	38	38
3. Sociaal domein			338	347	347	347
4. Sport, cultuur en onderwijs			-134	-134	-134	-134
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-22	-16	-34	-33
6. Bedrijfsvoering			-415	-822	-703	-1.049
Totaal autonome ontwikkelingen			-257	-656	-562	-907

Toelichting financiële ontwikkelingen

In deze paragraaf presenteren wij de verschillen groter dan € 25.000.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			-52	-52	-52	-52
Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland			-52	-52	-52	-52
De begroting wordt opgehoogd aan de hand van de vastgestelde programmabegroting 2022 omgevingsdienst Rivierenland						
2. Fysieke leefomgeving			39	39	39	39
Verschillende taakvelden - Bijdrage Avri			39	39	39	39
De begroting wordt opgehoogd aan de hand van de begroting 2022 van de Avri						
3. Sociaal domein			368	383	383	383
6.3 Inkomensregelingen - Bijstelling uitkeringen			365	365	365	365
Op basis van ervaringsgegevens stellen we de budgetten aan zowel de baten als de lasten kant bij. Het betreft budgetten van de participatiewet, IOAW, BBZ en bijzondere bijstand.						
6.5 Arbeidsparticipatie - Scholing en activering			53	68	68	68
Op basis van de meicirculaire 2021 passen we het budget voor scholing en activering in het kader van de participatiewet aan.						
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO) - Bijdrage vervoer regiotaxi			-50	-50	-50	-50
De kosten voor het sociaal-recreatief vervoer gaan omhoog. Dit Wmo-vervoer (Versis) is bedoeld voor mensen met een Wmo-taxipas omdat er sprake is van mobiliteitsproblematiek. De kosten stijgen doordat Provincie Gelderland een tweetal subsidies stopzet. Het gaat hier om de geleidelijke afbouw van de provinciale subsidie op het Wmo-vervoer en om het besluit van de provincie om het ov-vangnet niet langer in Versis uit te voeren maar zelf uit te gaan voeren. Bovendien zagen we voor de Coronapandemie ook een alsmat toenemend gebruik van de regiotaxi. Ophoging van het budget is bedoeld om de stijgende kosten door stopzetten van het tweetal subsidies op te vangen.						
4. Sport, cultuur en onderwijs			-102	-102	-102	-102

6.4 Begeleide participatie - Gecontracteerd leerlingenvervoer	-40	-40	-40	-40
--	-----	-----	-----	-----

De nieuwe aanbesteding van gecontracteerd vervoer valt duurder uit dan de oude aanbesteding.

Verschillende taakvelden - Bijstelling belastingen, verzekeringen en nutskosten	-62	-62	-62	-62
--	-----	-----	-----	-----

De lasten voor belastingen (gemeentelijk en BSR), verzekeringen en nutskosten stonden te structureel te laag opgenomen in de begroting. De genoemde bedragen die we betalen voor scholen, gymzalen, dorpshuizen, etc. worden nu bijgesteld.

6. Bedrijfsvoering	-411	-766	-606	-826
---------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

0.4 Overhead - Salarisstaat 2022	-297	-339	-339	-339
----------------------------------	------	------	------	------

De salariskosten zijn met 2% naar boven aangepast, gebaseerd op de kennis die we op dit moment hebben van de ontwikkeling van de CAO van gemeenteambtenaren.

0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds- Effect meicirculaire 2021	-166	-479	-319	-539
--	------	------	------	------

De meicirculaire 2021 gemeentefonds is opnieuw beoordeeld en geeft aanleiding tot aanpassing van de Algemene Uitkering op de onderdelen herijking verdeelmodel en jeugdzorg. De (nadelige) aanpassing loopt op van € 166.000 in 2022 tot € 539.000 in 2025.

Verschillende taakvelden - Omgevingsdienst Rivierenland	52	52	52	52
--	----	----	----	----

De begroting wordt opgehoogd aan de hand van de vastgestelde programmabegroting 2022 omgevingsdienst Rivierenland

Bestaand beleid (actualisatie)

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			106	162	169	176
2. Fysieke leefomgeving			-18	-34	-34	79
3. Sociaal domein			-133	-133	-133	-133
4. Sport, cultuur en onderwijs			62	95	108	122
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-43	-43	-43	-43
6. Bedrijfsvoering			138	301	455	694
Totaal bestaand beleid (actualisatie)			112	348	522	895

Toelichting financiële ontwikkelingen

Bij dit onderdeel lichten wij de belangrijkste voorstellen om het bestaande beleid in de begroting te wijzigen toe. Het gaat hierbij om mutaties groter € 25.000.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			79	79	79	79
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			79	79	79	79
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.						
2. Fysieke leefomgeving			-46	-46	-46	-46
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-46	-46	-46	-46
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.						
3. Sociaal domein			-133	-133	-133	-133
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-133	-133	-133	-133
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.						
4. Sport, cultuur en onderwijs			98	157	150	165
Verschillende taakvelden - Aanpassing afschrijvingen op basis van nota waarden en afschrijven			98	157	150	165
Op basis van de nota waarden en afschrijven worden alleen de activa met een hogere waarde dan € 10.000 geactiveerd. Naar aanleiding hiervan worden de activa met een aanvangswaarde lager dan € 10.000 versneld afgeschreven.						
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-36	-36	-36	-36
Verschillende taakvelden - Urenverdeling			-36	-36	-36	-36
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.						

6. Bedrijfsvoering	146	311	478	695
0.4 Overhead - Verloop personeel/krappe arbeidsmarkt	-139	-139	-139	-139
We hebben een aantal medewerkers gevraagd de organisatie te verlaten binnen de periode van aanstelling bij wijze van proef. Het gevolg hiervan is dat deze medewerkers een beroep doet op een uitkering (onder meer WW). De gemeente is eigenrisicodragers waardoor de kosten uiteindelijk voor rekening komen van de gemeente. Daarnaast is er sprake van een krappe arbeidsmarkt. Reguliere werving en selectie is hierdoor vaker niet genoeg. Hiervoor maken we vaker gebruik van specialistische externe werving en selectie.				
0.61 OZB woningen - Areaaluitbreiding	35	82	129	223
De areaaluitbreiding conform woningbouwplannen hebben we meerjarig in de begroting opgenomen, hierbij zijn we uitgegaan van de realisatie vanaf 2023: 2022: 74 woningen 2023: 100 woningen 2024: 100 woningen 2025: 200 woningen				
0.61 OZB Woningen - indexering OZB	83	167	252	339
De OZB woningen opbrengsten worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.				
0.62 OZB niet woningen -Indexering OZB	34	68	103	139
De OZB-opbrengsten voor niet-woningen worden meerjarig geïndexeerd met 1,6%. BBP-index (conform meicirculaire 2021). Deze index is conform de in de perspectiefnota opgenomen uitgangspunten. De meerjarige raming is in strijd met de genoemde uitgangspunten.				
Verschillende taakvelden - Urenverdeling	133	133	133	133
De urenverdeling van de teams naar de verschillende producten is bijgesteld. Het betreft mutaties van 2022 ten opzichte van 2021 die het totale begrotingssaldo niet beïnvloeden.				

Nieuw beleid

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			-407	-277	-277	-277
2. Fysieke leefomgeving			-15	-15	-15	-15
3. Sociaal domein			-5	3	3	3
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-35			
6. Bedrijfsvoering			-152	1	156	316
Totaal nieuw beleid			-614	-288	-133	27

Nieuw beleid - wettelijk

Toelichting ontwikkelingen

Er zijn geen voorgestelde begrotingswijzigingen op basis van nieuwe of gewijzigde wetgeving.

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			-130			
8.1 Ruimtelijke ordening - Invoering Omgevingswet			-130			
Het College heeft budgetten geraamd voor de invoering van de Omgevingswet, deze post is bedoeld voor de aansluiting op het digitale stelsel (DSO). In de begroting wordt ook budget geraamd voor het maken van het omgevingsplan. Er wordt voor €100.000 (2022) minder aan opbrengsten ontvangen op bestemmingsplannen. Er wordt voor €100.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) onttrokken uit de algemene reserve. Er wordt €130.000 (2022) €300.000 (2023) €300.000 (2024) en €100.000 (2025) meer uitgegeven aan inhuur projecten m.b.t. de omgevingswet.						
3. Sociaal domein			-5	3	3	3
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie - Wet inburgering			30	38	38	38
Een deel van de kosten voor huisvesting van nieuwkomers is ondergebracht bij de nieuwe wet inburgering. Daarnaast wordt het bedrag voor inburgering bijgesteld naar aanleiding van de meicirculaire 2021.						
6.5 Arbeidsparticipatie - Regionaal Werkgevers Servicepunt			-35	-35	-35	-35
Dit betreft een bijdrage aan het WGS, wat vanaf 1 januari 2022 een wettelijke verplichting is.						
Totaal nieuw beleid - wettelijk			-135	3	3	3

Nieuw beleid - noodzakelijk

Toelichting ontwikkelingen

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
1. Wonen, werk en recreatie			-277	-277	-277	-277
8.3 Wonen en bouwen - Bouwen voor behoefte			-277	-277	-277	-277
Om de woningbouw opgave te realiseren stelt het College voor om de personele capaciteit daarvoor uit te breiden (€427.000 in 2022 en 2023, €277.000 structureel vanaf 2024). Dit is nodig om de hoeveelheid toeneemt en de complexiteit van de opgaven. €150.000 in 2022 en 2023 wordt gedekt uit de algemene reserve.						
2. Fysieke leefomgeving			-15	-15	-15	-15
7.5 Begraafplaatsen - Structurele inhuur			-15	-15	-15	-15
De incidenteel opgenomen inhuur wordt omgezet naar structurele inhuur voor begraafplaats						
5. Inwoners, bestuur en veiligheid			-35			
0.1 Bestuur - Procedure nieuwe burgemeester			-35			
Kosten voor het opstellen profiel, opleiding vertrouwenscommissie en begeleiding wervingsprocedure door een extern bureau.						
6. Bedrijfsvoering			-70	-70	-70	-70
0.4 Overhead - Verbindingsofficier veiligheid			-70	-70	-70	-70
De incidentele uitbreiding van formatie op OOV loopt tot maart 2022. Het is noodzakelijk om deze uitbreiding van formatie structureel op te nemen in de begroting. Het taakveld OOV is, ook zonder de crisisbeheersing van de coronapandemie, regulier in 0,9 fte niet uitvoerbaar. Het beëindigen van de uitbreiding zal ervoor zorgen dat vele taken opnieuw blijven liggen.						
Structurele uitbreiding van formatie op OOV voorkomt dat de gemeente in de komende jaren te kort schiet in één van zijn hoofdtaken als overheid. Het zorgt ervoor dat de gemeente het taakveld OOV op niveau kan brengen. Ditzelfde geldt op het gebied van crisisbeheersing.						
Totaal nieuw beleid - noodzakelijk			-397	-362	-362	-362

Nieuw beleid - wenselijk

Toelichting ontwikkelingen

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
6. Bedrijfsvoering			-82	71	226	385
0.4 Overhead - Stelselwijziging correctie kapitaallasten			-82	-82	-82	-82
We passen vanaf 2022 een stelselwijziging toe op de afschrijving van het gemeentehuis.						
0.61 OZB Woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%				109	220	334
Het College stelt voor de OZB woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6% en de jaarlijkse areaaluitbreiding. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.						
0.62 OZB niet-woningen - Stijging OZB, jaarlijks 2%				44	88	133
Het College stelt voor de OZB niet-woningen vanaf 2023 jaarlijks met 2% te verhogen, dit is bovenop de indexatie van 1,6%. Dit is nodig om daarmee de voorzieningen voor inwoners en ondernemers niet verder uit te hollen.						
Totaal nieuw beleid - wenselijk			-82	71	226	385

Overzicht van baten en lasten - taakvelden

Taakvelden (Bedragen x € 1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Baten						
1. Wonen, werk en recreatie						
0.10 Mutaties reserves programma 06		2.407	250	450	300	100
3.1 Economische ontwikkeling						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.034	1.624	139	108	109	109
3.4 Economische promotie	249	240	292	323	330	337
8.1 Ruimtelijke Ordening	254	211	200	125	125	125
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	29	796	251	894	59	59
8.3 Wonen en bouwen	1.016	1.312	1.145	1.135	1.135	1.135
Totaal baten 1. Wonen, werk en recreatie	3.582	6.590	2.277	3.035	2.058	1.865
2. Fysieke leefomgeving						
0.10 Mutaties reserves programma 02		341	140	130	130	130
2.1 Verkeer en vervoer	1.339	226	169	119	119	119
2.2 Parkeren		1	1	1	1	1
2.5 Openbaar vervoer	17	16	16	16	16	16
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	45	30	8	8	8	8
7.2 Riolering	2.851	3.186	3.158	3.138	3.227	3.228
7.3 Afval	2.522	2.982	2.982	2.982	2.982	2.982
7.4 Milieu(beheer)		5	5	5	5	5
7.5 Begraafplaatsen	404	418	416	416	416	411
Totaal baten 2. Fysieke leefomgeving	7.178	7.205	6.895	6.815	6.904	6.900
3. Sociaal domein						
0.10 Mutaties reserves programma 03		23				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15					
6.2 Wijkteams						
6.3 Inkomensregelingen	7.336	4.587	4.576	4.576	4.576	4.576
6.4 Begeleide participatie						
6.5 Arbeidsparticipatie	97					
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)		15	15	15	15	15
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	207	295	295	295	295	295
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	36					
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	102					
6.82 Geëscaleerde zorg 18-						
7.1 Volksgezondheid		20	20	20		
Totaal baten 3. Sociaal domein	7.793	4.940	4.906	4.906	4.886	4.886
4. Sport, cultuur en onderwijs						

0.10 Mutaties reserves programma 04		165	29	29	25	25
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	733	797	149	149	149	149
4.2 Onderwijshuisvesting	69	94	58	50	50	50
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	521	570	570	570	570	570
5.1 Sportbeleid en activering	24	85	20			
5.2 Sportaccommodaties	53	1	1	1	1	1
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie						
5.4 Musea	2	2	2	2	2	2
5.5 Cultureel erfgoed	75	84	84	84	84	84
5.6 Media	10	8	8	8	8	8
Totaal baten 4. Sport, cultuur en onderwijs	1.487	1.806	921	893	889	889
5. Inwoners, bestuur en veiligheid						
0.1 Bestuur	329	99	92	92	92	92
0.10 Mutaties reserves programma 05		52				
0.2 Burgerzaken	280	335	270	241	459	462
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer		20	20	20	20	20
1.2 Openbare orde en veiligheid	19	25	28	28	28	28
Totaal baten 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	628	531	410	381	599	602
6. Bedrijfsvoering						
0.10 Mutaties reserves programma 06	10.640	965	16	16	16	16
0.4 Overhead	1.338	1.129	1.049	1.032	1.032	1.032
0.5 Treasury B50	37	67	60	60	60	60
0.61 OZB Woningen	4.804	5.195	5.312	5.552	5.796	6.091
0.62 OZB niet-woningen	2.100	2.114	2.148	2.226	2.306	2.386
0.64 Belastingen overig	1.542	1.526	164	144	124	104
0.7 Alg.uitk. en ov. uitg. gemeentefonds	35.164	37.323	38.711	37.220	37.870	38.884
0.8 Overige baten en lasten	74	403				
Totaal baten 6. Bedrijfsvoering	55.699	48.722	47.460	46.250	47.204	48.573
Totaal baten	76.367	69.794	62.869	62.280	62.540	63.715
Lasten						
1. Wonen, werk en recreatie						
0.10 Mutaties reserves programma 06		615	20	20	20	20
3.1 Economische ontwikkeling	185	139	193	193	193	193
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.944	1.635	157	127	128	128
3.4 Economische promotie	110	163	129	102	102	102
8.1 Ruimtelijke Ordening	1.482	1.817	909	1.009	1.009	809
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	63	836	290	933	97	97
8.3 Wonen en bouwen	2.875	2.920	3.278	3.278	3.128	3.128

Totaal lasten	1. Wonen, werk en recreatie	6.659	8.125	4.976	5.662	4.677	4.477
2. Fysieke leefomgeving							
0.10 Mutaties reserves programma 02			84				
2.1 Verkeer en vervoer	5.070	4.728	4.638	4.984	5.009	5.032	
2.2 Parkeren		23	23	23	23	23	
2.5 Openbaar vervoer	6	9	9	9	9	9	
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	2.466	2.080	2.064	2.064	2.064	2.064	
7.2 Riolerig	2.561	2.784	2.812	2.792	2.880	2.745	
7.3 Afval	2.641	2.431	2.630	2.630	2.630	2.630	
7.4 Milieu(beheer)	242	621	381	343	343	343	
7.5 Begraafplaatsen	398	476	474	474	474	474	
Totaal lasten	2. Fysieke leefomgeving	13.384	13.236	13.031	13.319	13.432	13.320
3. Sociaal domein							
0.10 Mutaties reserves programma 03			-102				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	1.769	2.052	2.030	1.984	1.984	1.984	
6.2 Wijkteams	968	561	534	534	534	534	
6.3 Inkomensregelingen	6.960	5.108	5.044	5.044	5.044	5.044	
6.4 Begeleide participatie	2.549	2.079	2.121	2.027	1.986	1.911	
6.5 Arbeidsparticipatie	475	420	448	448	448	448	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	610	755	679	679	679	679	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	3.079	3.814	3.822	3.822	3.822	3.822	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	7.834	5.594	5.541	5.588	5.588	5.588	
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	361	490	464	464	464	464	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	564	3.433	3.421	3.421	3.421	3.421	
7.1 Volksgezondheid	1.151	1.351	1.380	1.380	1.360	1.360	
Totaal lasten	3. Sociaal domein	26.320	25.555	25.484	25.391	25.330	25.255
4. Sport, cultuur en onderwijs							
0.10 Mutaties reserves programma 04							
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	875	891	705	705	705	705	
4.2 Onderwijshuisvesting	1.501	907	954	944	938	924	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.417	1.477	1.509	1.534	1.514	1.514	
5.1 Sportbeleid en activering	37	87	23	3	3	3	
5.2 Sportaccommodaties	262	750	281	369	369	369	
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	9	38	12	12	12	12	
5.4 Musea	17	20	20	20	20	20	
5.5 Cultureel erfgoed	319	282	275	275	275	275	
5.6 Media	251	329	325	325	325	325	
Totaal lasten	4. Sport, cultuur en onderwijs	4.688	4.781	4.104	4.187	4.161	4.147

5. Inwoners, bestuur en veiligheid						
0.1 Bestuur	2.393	1.756	1.755	1.715	1.725	1.735
0.10 Mutaties reserves programma 05						
0.2 Burgerzaken	568	705	593	579	685	678
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	2.149	2.182	2.303	2.287	2.287	2.287
1.2 Openbare orde en veiligheid	379	401	408	408	408	408
Totaal lasten 5. Inwoners, bestuur en veiligheid	5.489	5.044	5.059	4.989	5.105	5.108
6. Bedrijfsvoering						
0.10 Mutaties reserves programma 06	7.821	1.365				
0.4 Overhead	10.001	10.752	10.830	10.974	11.058	11.150
0.5 Treasury B50	1	6	-8	-17	-26	-34
0.61 OZB Woningen	457	364	369	369	369	369
0.62 OZB niet-woningen	33	79	82	82	82	82
0.64 Belastingen overig	127	124	129	129	129	129
0.7 Alg.uitk. en ov. uitk. gemeentefonds	22	119	9	9	9	9
0.8 Overige baten en lasten	140	158	108	158	208	208
Totaal lasten 6. Bedrijfsvoering	18.602	12.967	11.519	11.704	11.829	11.913
Totaal lasten	75.142	69.708	64.173	65.252	64.534	64.220
Saldo						
1. Wonen, werk en recreatie						
0.10 Mutaties reserves programma 06		1.792	230	430	280	80
3.1 Economische ontwikkeling	-185	-139	-193	-193	-193	-193
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	90	-11	-18	-18	-18	-18
3.4 Economische promotie	139	77	162	222	228	235
8.1 Ruimtelijke Ordening	-1.228	-1.607	-709	-884	-884	-684
8.2 Grondexploitaties (niet bedrijven)	-34	-39	-39	-39	-39	-39
8.3 Wonen en bouwen	-1.859	-1.608	-2.133	-2.143	-1.993	-1.993
Totaal saldo 1. Wonen, werk en recreatie	-3.077	-1.535	-2.700	-2.625	-2.619	-2.612
2. Fysieke leefomgeving						
0.10 Mutaties reserves programma 02		257	140	130	130	130
2.1 Verkeer en vervoer	-3.731	-4.502	-4.469	-4.864	-4.889	-4.912
2.2 Parkeren		-22	-22	-22	-22	-22
2.5 Openbaar vervoer	11	7	7	7	7	7
5.7 Openb.groen en (openlucht) recreatie	-2.421	-2.050	-2.056	-2.056	-2.056	-2.056
7.2 Riolerig	290	402	347	347	347	483
7.3 Afval	-119	552	352	352	352	352
7.4 Milieu(beheer)	-242	-616	-376	-338	-338	-338
7.5 Begraafplaatsen	6	-58	-58	-58	-58	-63

Totaal saldo	2. Fysieke leefomgeving	-6.206	-6.030	-6.135	-6.502	-6.527	-6.419
3. Sociaal domein							
0.10 Mutaties reserves programma 03			125				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	-1.754	-2.052	-2.030	-1.984	-1.984	-1.984	
6.2 Wijkteams	-968	-561	-534	-534	-534	-534	
6.3 Inkomensregelingen	376	-521	-467	-467	-467	-467	
6.4 Begeleide participatie	-2.549	-2.079	-2.121	-2.027	-1.986	-1.911	
6.5 Arbeidsparticipatie	-378	-420	-448	-448	-448	-448	
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-610	-740	-664	-664	-664	-664	
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	-2.873	-3.519	-3.527	-3.527	-3.527	-3.527	
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	-7.798	-5.594	-5.541	-5.588	-5.588	-5.588	
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	-259	-490	-464	-464	-464	-464	
6.82 Geëscaleerde zorg 18-	-564	-3.433	-3.421	-3.421	-3.421	-3.421	
7.1 Volksgezondheid	-1.151	-1.331	-1.360	-1.360	-1.360	-1.360	
Totaal saldo	3. Sociaal domein	-18.528	-20.615	-20.577	-20.484	-20.443	-20.368
4. Sport, cultuur en onderwijs							
0.10 Mutaties reserves programma 04			165	29	29	25	25
0.3 Beheer ov.gebouwen/gronden	-143	-94	-556	-556	-556	-556	
4.2 Onderwijshuisvesting	-1.433	-812	-895	-894	-888	-873	
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	-897	-907	-939	-963	-943	-943	
5.1 Sportbeleid en activering	-13	-2	-3	-3	-3	-3	
5.2 Sportaccommodaties	-209	-748	-280	-368	-368	-368	
5.3 Cultuurpres. -prod. -participatie	-9	-38	-12	-12	-12	-12	
5.4 Musea	-15	-18	-18	-18	-18	-18	
5.5 Cultureel erfgoed	-244	-198	-191	-191	-191	-191	
5.6 Media	-241	-321	-317	-317	-317	-317	
Totaal saldo	4. Sport, cultuur en onderwijs	-3.204	-2.973	-3.182	-3.293	-3.271	-3.256
5. Inwoners, bestuur en veiligheid							
0.1 Bestuur	-2.064	-1.657	-1.663	-1.623	-1.633	-1.643	
0.10 Mutaties reserves programma 05			52				
0.2 Burgerzaken	-288	-369	-323	-338	-226	-215	
1.1 Crisisbeheersing en Brandweer	-2.149	-2.162	-2.283	-2.267	-2.267	-2.267	
1.2 Openbare orde en veiligheid	-360	-375	-380	-380	-380	-380	
Totaal saldo	5. Inwoners, bestuur en veiligheid	-4.861	-4.511	-4.649	-4.608	-4.506	-4.505
6. Bedrijfsvoering							
0.10 Mutaties reserves programma 06	2.819	-400	16	16	16	16	
0.4 Overhead	-8.662	-9.622	-9.781	-9.942	-10.026	-10.118	
0.5 Treasury B50	37	61	68	77	86	95	

0.61 OZB Woningen	4.347	4.831	4.944	5.184	5.427	5.723
0.62 OZB niet-woningen	2.067	2.036	2.066	2.144	2.223	2.304
0.64 Belastingen overig	1.415	1.402	35	15	-5	-25
0.7 Alg.uitk. en ov. uitg. gemeentefonds	35.143	37.204	38.703	37.211	37.862	38.876
0.8 Overige baten en lasten	-67	245	-108	-158	-208	-208
Totaal saldo 6. Bedrijfsvoering	37.099	35.757	35.943	34.547	35.375	36.663

Totaal raming baten en lasten	1.223	93	-1.300	-2.965	-1.991	-497
--------------------------------------	--------------	-----------	---------------	---------------	---------------	-------------

Presentatie van het structureel begrotingssaldo	2022	2023	2024	2025
<i>in € 1.000</i>				
Saldo begroting (voor verrekening reserves)	-887.508	-2.361.553	-1.540.764	-248.220
Toevoeging en onttrekking aan reserves	-414.258	-604.278	-450.377	-250.377
Saldo begroting (na bestemming)	-1.301.766	-2.965.831	-1.991.141	-498.597
waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	144.342	-13.677	-11.754	82.835
Structureel saldo begroting (saldo baten en lasten)	-1.157.424	-2.979.508	-2.002.895	-415.762

Nadere toelichting incidentele baten(-) en lasten(+) per programma:

Programma - incidentele lasten (bedragen > € 25.000)	2022	2023	2024	2025
<i>Wonen, werk en recreatie</i>				
Mutaties grondexploitatie	387.797	1.000.601	165.533	165.533
Omgevingswet: inhuur personeel van derden (projecten)	200.000	300.000	300.000	100.000
Volkshuisvesting: inhuur op projecten	150.000	150.000		
Lasten < € 25.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Totaal	757.797	1.470.601	485.533	285.533
<i>Fysieke leefomgeving</i>				
Storting in voorziening GRP				101.717
Zwerfafval	50.000			
Duurzaamheid: externe adviezen	33.500			
Totaal	83.500	0	0	101.717
<i>Sociaal domein</i>				
Versterken nul de eerste-lijn: subsidie	46.000			
Lasten < € 25.000	20.000	20.000		
Totaal	66.000	20.000	0	0
<i>Sport, cultuur en onderwijs</i>				
Lasten < € 25.000	21.275			
Totaal	21.275	0	0	0
<i>Inwoners, bestuur en veiligheid</i>				
Lasten < € 25.000			7.128	
Totaal	0	0	7.128	0
<i>Bedrijfsvoering</i>				

Lasten < € 25.000	8.286	9.746		
Totaal	8.286	9.746	0	0
Subtotaal incidentele lasten	936.858	1.500.347	492.661	387.250

Programma - incidentele baten (bedragen > € 25.000)	2022	2023	2024	2025
<i>Wonen, werk en recreatie</i>				
Algemene reserve: dekking kosten omgevingswet	0	-300.000	-300.000	-100.000
Algemene reserve: dekking kosten wonen naar behoefte	-150.000	-150.000		
Ruimtelijke plannen: eigen bijdrage	-75.000			
Mutaties grondexploitatie	-251.166	-894.401	-58.693	-58.693
Totaal	-476.166	-1.344.401	-358.693	-158.693
<i>Fysieke leefomgeving</i>				
Mutaties in reserves	-239.722	-129.722	-129.722	-129.722
Totaal	-239.722	-129.722	-129.722	-129.722
<i>Sociaal domein</i>				
Baten < € 25.000	-20.000	-20.000		
Totaal	-20.000	-20.000	0	0
<i>Sport, cultuur en onderwijs</i>				
Baten < € 25.000	-23.881	-3.901		
Totaal	-23.881	-3.901	0	0
<i>Bedrijfsvoering</i>				
Baten < € 25.000	-32.747	-16.000	-16.000	-16.000
Totaal	-32.747	-16.000	-16.000	-16.000
Subtotaal incidentele baten	-792.516	-1.514.024	-504.415	-304.415

Geprognotiseerde balans

BALANS BEGROTING 2022-2025 (bedragen x 1.000)

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	Rekening 31-12-20	Begroot 31-12-21	Begroot 31-12-22	Begroot 31-12-23	Begroot 31-12-24	Begroot 31-12-25	PASSIVA	Rekening 31-12-20	Begroot 31-12-21	Begroot 31-12-22	Begroot 31-12-23	Begroot 31-12-24	Begroot 31-12-25
VASTE ACTIVA							VASTE PASSIVA						
							Eigen vermogen:						
- Materiële vaste activa	27.066	37.634	37.021	37.480	36.276	34.866	- Algemene reserves	4.616	9.305	9.146	7.394	4.128	2.037
							- Bestemmingsreserves	8.869	2.594	2.430	2.275	2.125	1.975
							- Resultaat	1.225	91	-1.302	-2.966	-1.991	-499
- Financiële vaste activa	481	354	342	330	318	306	Vreemd vermogen:						
							- Voorzieningen	15.694	15.230	15.074	14.761	14.088	13.560
							- Langlopende schulden	5.071	18.150	15.550	12.950	10.350	8.250
Totaal vaste activa	27.547	37.988	37.363	37.811	36.594	35.172	Totaal vaste fin. middelen	35.475	45.369	40.898	34.415	28.700	25.323
VLOTTENDE ACTIVA							VLOTTENDE PASSIVA						
- Onderhanden werk	8.881	8.881	8.881	8.881	8.881	8.881							
- Gereed product	1.489	717	0	0	0	0							
- Kortlopende uitzettingen	9.439	0	0	0	0	0	- Kortlopende schulden	4.291	0	0	0	0	0
- Liquide middelen	458	0	0	0	0	0	- Liquide middelen	0	0	0	0	0	0
- Overlopende activa	779	0	0	0	0	0	- Overlopende passiva	8.827	2.217	5.346	12.276	16.775	18.730
Totaal vlottende activa	21.045	9.598	8.881	8.881	8.881	8.881	Totaal vlottende passiva	13.117	2.217	5.346	12.276	16.775	18.730
TOTAAL-GENERAAL	48.592	47.586	46.244	46.691	45.475	44.053	TOTAAL-GENERAAL	48.592	47.586	46.244	46.691	45.475	44.053

EMU-saldo

Omschrijving	2021	2022	2023	2024	2025
	x € 1000,- Volgens gewijzigde begroting 2021	x € 1000,- Volgens begroting 2022	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2024	x € 1000,- Volgens meerjarenraming in begroting 2025
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-1.810	-2.251	-2.375	-1.553	-165
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	10.568	-613	459	-1.204	-1.410
3. Mutatie voorzieningen	-464	-156	-313	-673	-528
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)					
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa					
Berekend EMU-saldo	-12.842	-1.794	-3.147	-1.022	717

Het EMU-saldo is het geraamde saldo van de ontvangsten en uitgaven, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie. Deze informatie wordt door het CBS landelijk verzameld voor de overheid.

Grofweg geeft het EMU-saldo (landelijk) aan hoeveel per saldo kan worden uitgeleend (bij een positief EMU-saldo) dan wel aan financiële middelen moet worden aangetrokken (bij een negatief saldo) voor de uitvoering van overheidsactiviteiten.

Overzicht overhead

Exploitatie (bedragen x €1.000)	Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Salarissen	5.531	5.957	6.127	6.127	6.127	6.127
Archief	276	270	280	285	291	298
Communicatie	76	53	53	53	53	53
Financiën	-17	84	84	84	84	84
Huisvesting en facilitaire zaken	620	712	786	782	800	827
Informatievoorziening en automatisering	857	833	1.037	1.145	1.203	1.262
Informatieveiligheid	22	32	32	32	32	32
Inkoop	331	209	203	206	209	209
Vastgoed	95	96	85	85	85	85
Overige overhead	179	326	95	14	14	14
Personeel en organisatie	479	410	413	418	418	418
Totaal 0.4 Overhead	8.662	9.622	9.781	9.942	10.026	10.118

Arbeidsgerelateerde verplichtingen

Algemeen

Het BBV schrijft voor dat we inzage geven in jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen. In onze begroting nemen wij ramingen op voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Op grond van de voorschriften mag hiervoor geen voorziening getroffen worden, maar dient hierover wel afzonderlijk informatie in de begroting te worden opgenomen. In onze gemeente gaat het om de volgende post:

- opgebouwde vakantierechten

Als de arbeidskosten gerelateerde verplichtingen jaarlijks sterk kunnen wisselen dan moeten we verplicht een voorziening vormen. Hierna lichten wij de systematiek van toevoegingen en onttrekkingen van de volgende twee posten toe:

- wachtgeldverplichtingen wethouders;
- pensioenen wethouders.

Opgebouwde vakantierechten

Per 1 januari 2017 heeft iedere medewerker de beschikking over het Individueel KeuzeBudget (IKB). Het IKB is een budget in geld dat elke medewerker maandelijks kan inzetten voor door hem gekozen doelen. De jaarlijkse vakantietoelage maakt hiervan onderdeel uit. Met het IKB krijgen medewerkers meer keuzevrijheid over de inhoud van hun arbeidsvoorwaardenpakket. De opbouw van het IKB vindt maandelijks plaats van januari tot en met december van een kalenderjaar en wordt uiterlijk in december uitbetaald. De kosten van het IKB zijn daardoor jaarlijks van ongeveer gelijke omvang en zijn in de begroting opgenomen.

Wachtgeldverplichtingen wethouders

Bestuurders hebben geen garantie dat zij na vier jaar hun zetel kunnen behouden. Hierdoor bestaat de mogelijkheid van wachtgeldverplichtingen. Voor het vorige college hebben we een voorziening gevormd met wachtgeld. Jaarlijks bij de jaarstukken beoordelen we de juiste omvang van de voorziening. Eventuele wachtgeldverplichtingen van het huidige college nemen wij op in de begroting op het moment dat we tot werkelijke uitbetaling moet overgaan.

Pensioenen wethouders

Wethouders bouwen jaarlijks pensioenrechten op. Hiervoor vormen wij een voorziening. In de begroting houden wij in verband met de toename van de rechten jaarlijks rekening met een toevoeging aan deze voorziening. De juiste omvang van de voorziening bepalen we jaarlijks bij de jaarstukken

Bijlagen

Waarom deze bijlagen?

In onze begroting nemen we ook bijlagen op. Deze zijn niet verplicht voorgeschreven in het kader van het 'Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten' (BBV). In iedere geval niet in deze vorm. Sommige bijlagen brengen we conform BBV wel per programma in beeld, maar presenteren wij hier nog in z'n totaliteit, bijvoorbeeld de bijlage reserves en voorzieningen. Sommige bijlagen zijn op uw verzoek en sommige bijlage zijn 'nice to have'. Wij presenteren u de volgende bijlagen:

- Personeel en organisatie;
- Meerjareninvesteringen;
- Reserves en voorzieningen;
- Subsidies;
- Algemene uitkering;

Personeel en organisatie

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Fte	Totaal Werkgevers Lasten
I. Personeel		
Medewerkers ambtelijke organisatie	154,5	12.770
Domein Ruimte	37,7	3.199
Domein Dienstverlening	39,6	3.037
Domein Sociaal domein	41,3	3.277
Domein Bedrijfsvoering	22,7	1.943
Staf	13,2	1.314
Voormalig Personeel	0,0	5
Voormalig personeel	0,0	5
TOTAAL PERSONEEL	154,5	12.775
II. BESTUUR		
Gemeenteraadsleden (aantallen)	21,0	300
Griffie	3,1	312
Burgemeester en Wethouders	4,5	463
Voormalig bestuur / gepensioneerden		78
TOTAAL BESTUUR	28,6	1.153
TOTAAL GENERAAL	183,1	13.928

Reserves en voorzieningen

Stand reserves per 31/12 (x € 1.000)	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Algemene reserve						
Algemene reserve	1.956	5.740	5.581	3.829	563	-1.528
Algemene reserve (weerstandsvermogen)	2.660	3.565	3.565	3.565	3.565	3.565
Overige bestemmingsreserve						
Omgevingsgerichte uitgaven & bovenplanse verevening	600	600	600	600	600	600
Overlopende posten	475	137	157	177	197	217
Beheer en onderhoud Tollewaard	30	10	0	0	0	0
Deelfonds sociaal domein	729	0	0	0	0	0
Informatie- & automatiseringsplan 2017-2021	44	0	0	0	0	0
Kapitaalgoederen beheer	598	0	0	0	0	0
Risico grondexploitaties	4.317	-41	-41	-41	-41	-41
Frictiekosten organisatie	159	159	159	159	159	159
Overige bestemmingsreserve besteed ¹						
Gemeentehuis	144	128	112	96	80	64
Heractivering riolering	817	704	592	480	368	256
Afbouw verplichting sport /dorpshuis	25	8	4	0	0	0
Kapitaallasten IHP 2007-2016	600	576	551	526	502	477
Onderdreef Buren	331	314	296	278	260	243
Totaal reserves	13.483	11.900	11.576	9.669	6.253	4.012

¹ Betreft een reserve ter dekking van afschrijvingslasten. De omvang van de reserve is gelijk aan alle toekomstige afschrijvingen.

Stand voorzieningen per 31/12 (x € 1.000)	Rekening 2020	Begroot 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025
Verplichtingen, verliezen en risico's						
Pensioenen wethouders	2.679	2.711	2.744	2.776	2.808	2.841
Wachtgelden wethouders	79	79	79	79	79	79
BBZ	8	8	8	8	8	8
<i>Nog te maken kosten afgesloten grondexploitaties:</i>						
- Bedrijventerrein Buren III	18	18	18	18	18	18
- Het Woud Ingen	123	123	123	123	123	123
- Scharenburg Zoelen	86	86	86	86	86	86
Door derden bekleemde middelen						
<i>Begraafplaatsen</i>						
- Afkoopsommen onderhoud	136	136	133	124	111	98
- Afkoopsommen grafrechten	57	66	77	87	97	107
<i>Riolering</i>						
- Onderhoud rioolgemalen	996	420	104	131	44	0
- Vervanging riolering	1.200	1.593	1.287	912	575	238
- Gemeentelijke rioleringsplan	4.501	4.195	3.976	3.838	3.612	3.486
Goedkope woningbouw	221	221	221	221	221	221
Egalisatie onderhoud						
Onderhoud gebouwen	1.219	833	940	705	744	784
Wegen	3.525	3.832	4.139	4.304	4.006	3.708
Civiele kunstwerken	156	47	108	144	180	217
Baggeren watergangen	149	320	491	663	834	1.005
Achterstallig onderhoud groen	382	382	382	382	382	382
Achterstallig onderhoud verkeerstekens & straatmeubilair	159	159	159	159	159	159
Totaal voorzieningen	15.694	15.229	15.075	14.760	14.087	13.560

Subsidies

Exploitatie (bedragen x €1.000)		Rekening 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Leefbaarheid	138	179	199	199	199	199
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Voorschoolse voorzieningen peuters	150	483	560	560	560	580
5.3 Cultuurpres. - prod. -participatie	Kunst en cultuur	4	8	8	8	8	8
5.5 Cultureel erfgoed	Monumenten (molens, synagoge en kerktoere)	4		4	4	4	4
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Versterken nulde- eerste lijn	115	157	172	172	172	172
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Kerngerichte zorg	1	50	50			
6.2 Wijkteams	Clientonderst. zorg/integr. vroeghulp	309	309	17	17	17	17
3.4 Economische promotie	Recreatie en toerisme	28	28	28	28	28	28
7.1 Volksgezondheid	Algemene jeugdgezondheidszorg	350	359	417	417	417	417
5.5 Cultureel erfgoed	Overige zaken rijksmonumenten	6					
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Sociaal Werk	306	308	324	324	324	324
7.4 Milieu(beheer)	Duurzaamheid en milieu			45	40	35	35
6.2 Wijkteams	Maatschappelijk werk	276	287	296	296	296	296
5.5 Cultureel erfgoed	Overige zaken gem. monumenten	25					
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	Maatschappelijke Opvang & Beschermd Wonen	20	68	50	50	50	50
7.1 Volksgezondheid	Openbare gezondheidszorg	46	122	72	72	72	72
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	Wet K.O. doelgroepenbeleid		10	10	10	10	10
6.2 Wijkteams	Jongerenwerk WMO	162	145	149	149	149	149
Totaal subsidies		1.941	2.513	2.401	2.346	2.340	149

Algemene uitkering

Overzicht uitkering Gemeentefonds in €	2021	2022	2023	2024	2025
Uitkeringsfactor	1,690	1,754	1,762	1,782	1,820
Eigen middelen	-3.987.082	-4.114.299	-4.160.983	-4.211.499	-4.267.594
Inkomen en participatie	4.260.688	4.050.089	3.985.530	4.031.697	4.065.694
Samenkracht en burgerparticipatie	695.111	626.097	631.437	641.715	658.906
Jeugd	6.291.266	7.028.744	5.339.239	5.390.860	5.496.464
Maatschappelijke ondersteuning	9.590.179	9.944.660	10.130.297	10.351.057	10.672.987
Volksgezondheid	211.661	228.898	223.296	226.596	232.356
Educatie	2.221.198	2.279.080	2.282.323	2.306.465	2.357.160
Cultuur en ontspanning	4.949.506	5.070.547	5.028.922	5.117.585	5.257.945
Infrastructuur en gebiedsontwikkeling	8.095.710	8.419.398	8.515.510	8.670.279	8.911.677
Riolering en reiniging	-997.804	-1.087.040	-1.099.795	-1.120.289	-1.152.375
Openbare orde en veiligheid	2.579.574	2.689.317	2.715.945	2.761.402	2.832.147
Bestuur en algemene ondersteuning	3.354.910	3.575.635	3.627.809	3.704.435	3.819.096
Totaal	37.264.917	38.711.126	37.219.530	37.870.305	38.884.464

De uitkering Gemeentefonds bestaat uit:

Algemene uitkering	33.729.787	35.609.214	34.275.648	34.925.666	35.980.813
Integratie-uitkeringen	2.966.400	2.705.151	2.649.075	2.649.832	2.611.844
Decentralisatie-uitkeringen	568.730	396.761	294.807	294.807	291.807
	37.264.917	38.711.126	37.219.530	37.870.305	38.884.464